ISSN 0-1301-0220-2
74
AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ
Temmuz 2000 Sayı: 2000/07 Fiyatı: 800.000 TL. (KDV Dahil)

öKÜZ

www.leman.com.tr

güz gülleri gibiyim hiç bahar yaşamadım

Ne yaşıyorsun? Hayatta nasılsın? Dürüst müsün? Nasıl davranıyorsun insanlara? Geldiğim nokta bu.

Lale Müldür

Bir Cesedi Sevmekle Başlar Her Şey

Altay Öktem

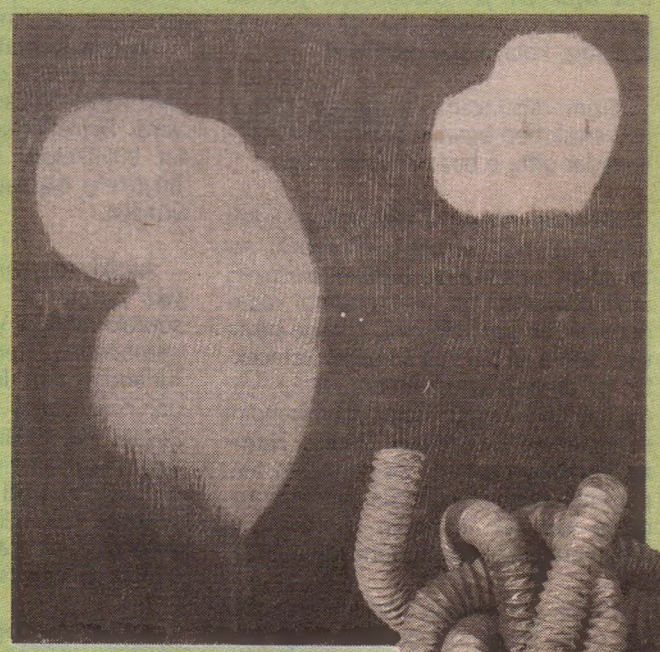

Dünya Halkları Arasında En Eski Öğrenci: Türkler

Ömer Uluç

En çok bir yıl daha yaşamayı düşünüyorum. Büyük sanatçıların son quarted'leri nedense çok güçlü oluyor. Orada karanlık bir şey var! Ben de güçlü bir final değil de, güçlü bir son quarted yapmak istiyorum.

Yahya Kemal'in *"İnsanlar anlaşıldı cihanın da sırrı yok"* dizesi de vardır mesela. İslamcı kesim bunu görmezden geliyor. Yine *"Farketmez toprak ana ölüm maceramızı"* veya *"Bir aslan esniyor gibi / Engin vekar ise rindin / Belaya karşı kayıtsızlığındandır."* Yani başına bir felaket gelse bile hiç aldırmıyor.

Sezai Karakoç'un parmağı hep burnundaydı. Biz de kızardık tabii bu hareketine, aramıza almazdık. Karakoç, sırf bu hareketi yüzünden 'İkinci Yeni'den biraz uzak kalmıştır.

Bir Yıl Daha Yaşamak İstiyorum

ECE AYHAN

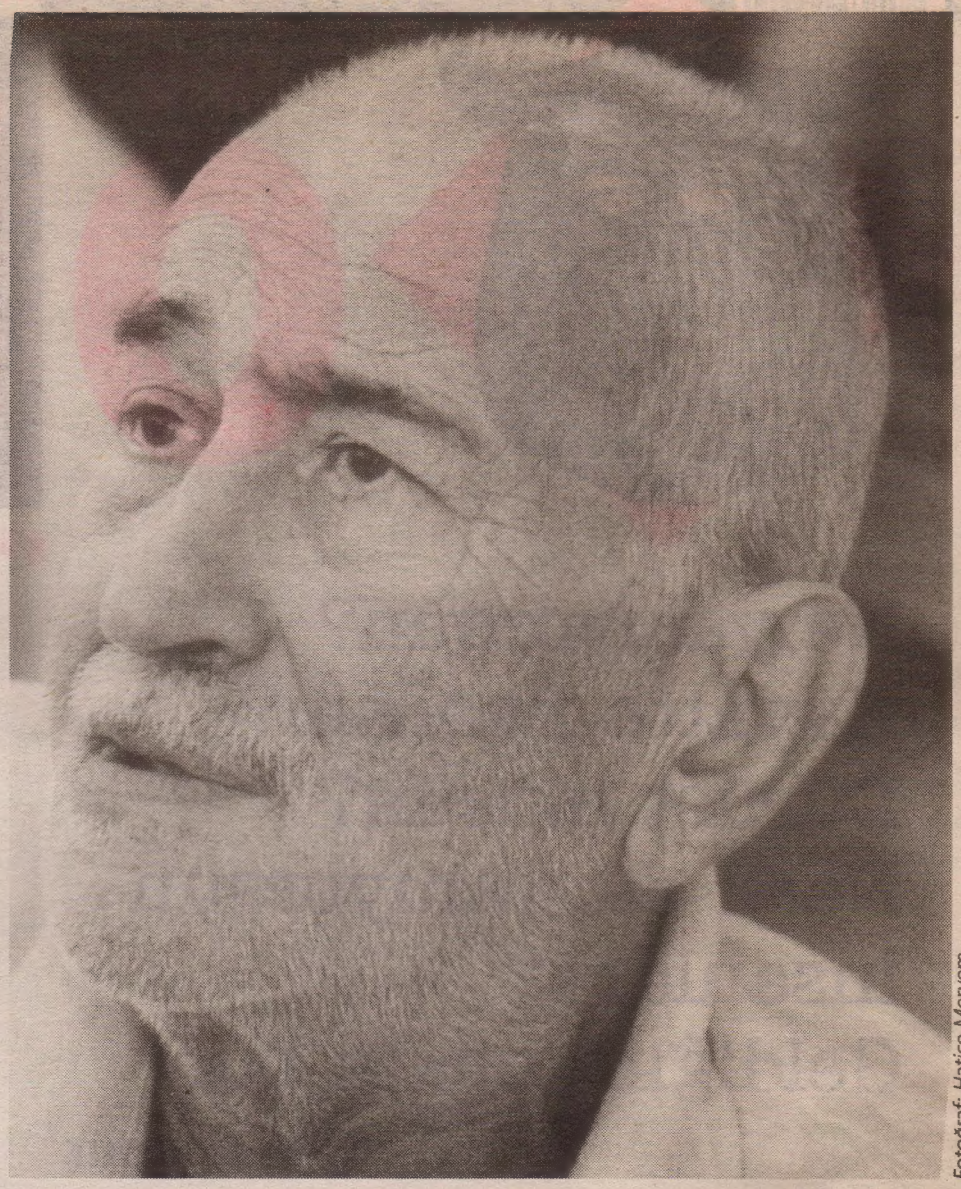

Fotoğraf: Hatice Meryem

Bu da geçer yahu! Çapa Acil'deyim diye bir söylenti çıkmış, doğru. Bir iki gün kaldım orada ama şimdi iyiyim, sağlam ellerdeyim. Hisar Klinik'te yatıyorum. Çok iyi bakıyorlar bana, 52 kiloya düştüm, ama çok iyi besleniyorum şimdi, boyuna tavuk kebabı istiyorum, bol ayran ve meyve suyu içiyorum. Düz ayak bir yer olduğu için yakında parka da çıkabilirim. Ne de olsa eski toprağız, kolay kolay gitmeyiz!

Bizim düşüncemiz yazarken oluşur. Bir yenilik hep beraber yapılır. Bütün arkadaşlar gitti, o biraz koyuyor bana.

Mehmet Ali Ağca memlekete kesin dönüş yapmış! Geçmiş ola! Besbelli, artık adam spor kulübü başkanı olacaktır, artık Adıyaman mı, Malatya mı? Yadırganacak bir şey yok yani, Türkiye böyle işte. Sonra iyi para ve iyi görev verecekler, ne de olsa iktidar onların. Onun için geçmiş ola! Aslında ilginç olan kendini sevinçten yerlere atması. Güreşçi **Hamza Yerlikaya** gibi. O da sevinçten ters parende atmıştır. Ağca da aynı şeyi koğuşta yapacak. Masanın bir tarafı ile öteki tarafı arasında bir fark yok aslında.

Geçen gün aklıma geldi. Kim olursanız olun, sürgünün de handikapı var. **Behice Boran**, Çekoslavakya'nın Ruslar tarafından işgal olmasına karşı çıkması yüzünden istifa etmek zorunda kalmıştı. Daha sonra yurtdışındayken bu olayı onaylamak zorunda kaldı. Savrulan insanın direnmesi çok zor.

Yahya Kemal'in *"İnsanlar anlaşıldı cihanın da sırrı yok"* dizesi de vardır mesela. İslamcı kesim bunu görmezden geliyor. Yine *"Farketmez toprak ana ölüm maceramızı"* veya *"Bir aslan esniyor gibi / Engin vekar ise rindin / Belaya karşı kayıtsızlığındandır."* Yani başına bir felaket gelse bile hiç aldırmıyor.

Yahya Kemal, Toptaşı'na çıkıyor, Zeynep Kamil Hastanesi'nin oralarda. Ramazan ayı ve 5 dakika sonra top patlayacak. O da düşünür; "İslam 600 yıl insanları bir arada tutmuşsa, ben niye namaz kılmıyorum, oruç tutmuyorum" diye. Yahya Kemal 'algı ortalaması'nın içinde kalmıştır.. Bu hiç ayıp bir şey değil ama, eksik bir şey. Ben algı ortalamasının içinde değilim üstündeyim.

Yahya Kemal, İspanya iç savaşı öncesinde İspanya'dadır. İç savaş çıkar çıkmaz Paris'e kaçar. Eskiden ortaelçilik de vardı. Devletler kendi aralarında anlaştılar büyükelçilik yaptılar. Yahya Kemal büyükelçi olamadı. İnönü'ye kızıyor bu yüzden.

Mülkiyedeyken benim lakabım *"bıyıklı patates"*ti. Sonra bir kız söyledi, sonraki mülkiye yıllıklarında *"bizim peygamberimiz"* demişler benim için, gururlandım tabi: İnek Bayramı vardı bizde, hukukçular eşek bayramı yaptılar. Zavallı hayvanları 3. kata çıkarırlardı, teksir kağıtlarını yakarlar, tapınırlar.. Üç gün sürerdi. Mali şube; tahsildarlık, Siyasi şube; hakemlik, İdari şube; tellaklık yapardı. Çok gaddarca minder güreşi olurdu. Geleneksel bir şeydi.

Cahit Zarifoğlu'nun elinden tutan olmamış pek. Maraş'tan gelmiş, Alman Filolojisi'ne kayıt olmuş. Şiirlerini **Memet Fuat**'a getirmiş göstermiş. Memed Fuat da beğenmemiş, beğenseydi belki de solda kalabilirdi Cahit Zarifoğlu, sağa kaymazdı.

Sezai Karakoç, Necip Fazıl'ı çok severdi. Öyle ki, burs parasını bile ona gönderirdi garibanı çocuktu. Necip Fazıl da Sezai Karakoç'un burs paralarıyla kumar oynardı. Sezai Karakoç'un parmağı hep burnundaydı. Biz de kızardık tabi bu hareketine, aramıza almazdık. Karakoç, sırf bu hareketi yüzünden 'İkinci Yeni'den biraz uzak kalmıştır. Vaktiyle Diriliş dergisinde çok bahsedermiş benden, bazı ülkücüler söyledi bunu bana. İlk şiirleri çok güzeldir Karakoç'un. Mona Rosa'yı yeni baskısında değiştirmiş, ilk haliyle bıraksaydı daha iyiydi bence. **İsmet Özel** de eski İsmet Özel değil. Sivas olayları sırasındaki tavrı yüzünden ona ben "ünlü Sırp şairi" demiştim. Ama o bu olaylar için asla "oh olsun" demiştir. Denmez de zaten, feci bir şey bu. Şimdi Sezai de, İsmet de islam mitolojisinin etkisinde şiirler yazmaya çalışıyorlar. Ama islami mitoloji çok zayıf. Batı mitolojisi çok zengin, ikisinin şiiri de bu yüzden zayıfladı sanırım.

Mina Urgan kendini iyi yetiştirmiş. Çocuklarını da iyi yetiştirmiş. Çok alçak gönüllü. Mina'da afra tafra yoktur. Zaten bizim kuşakta afra tafra yoktur. Sonra gerçekçidir Mina. Adamakıllı gerçekçi. **Mustafa Irgat** doğduğunda boşanmıştı. Çocuk zammı almak için muhasebeciye uğruyor, adam itiraz ediyor, soyadı ayrı diye. "Yaz oraya" diyor Mina, "Bu çocuk piç, ama benim oğluma o parayı vereceksin". Kimseden çekinmezdi. Çanakkale'de Nara Burnu vardır, eski adı Abidos. Hero denilen kız aşık olur, Leandros'a. Leandros yaz-kış denize atlayıp kızın yanına yüzer, sabaha kadar sevişirler. Çanakkale'de ters akıntı vardır. Lord Byron da bu efsaneyi merak edip denize atlamıştır. Topal mopal ama iyi yüzücüdür. Ben de "Hero'yla At" diye bir şiir yazmıştım. Kırk yılda bir hayır işleyeyim, kızı Nara Burnu'na göndereyim dedim. Kahveye gidip muhtara söyledim. "Kız burada kalsın" dedi muhtar. Lodos da olsa, ters akıntı da olsa aşk onu getirir.

İstanbul'a dönünce Mina'yı aradım, bu konuda bilgi alayım diye. Lord Byron'un şiirini buldum. Bir de meyhanede öldürülen İngiliz şair vardır. Onun da bu efsaneyle ilgili bir şiiri var.

Yine lodoslu bir havada "Çağır Leandros'u" derler Hero'ya. Kız hava lodos diye itiraz eder, ama asıl aşk lodoslu havada anlaşılır. Meşaleyi sallayıp çağırır, çocuk boğulur. Hikaye bu aslında.

Hayatım boyunca şu işleri yaptım: Birbuçuk yıl Sivas-Gürün ve Çorum-Alaca'da kaymakamlık ve belediye başkanlığı, Sinema Tek'de müdürlük, Yeni Sinema Dergisi'nde müdürlük, bir ay kadar Ağaoğlu Yayınevi'nde redaktörlük, Genç Sinema Grubu'nda yöneticilik ve Meydan Lourasse'de yazarlık.

Ben hiç para için çalışmadım. Bazen hiç param olmadı. Ekmeğimi ıslatıp yiyordum, şikayet de etmiyordum, zengin olmak gibi bir derdim hiç olmadı. Nahit Hanım beslerdi beni mesela. Ona gittiğimde "Ece'ye fazla yemek koyun" derdi. Bir keresinde canım çok sıkılmıştı, cebimde beş kuruş param yok, Dolapdere'de oturuyorum, Fransız Konsolosluğu'nun kütüphanesine gidiyorum, orada çalışıyorum. Bir gün bir kız çocuğu "Sahlep içebilir miyim amca?" dedi bir kahvede otururken. Yani bana para ver sahlep alıp içeyim demek istedi, bende de para yok ya, "sahlebin hiç iyi değil" dedim. Çocuk bu "O zaman bana macun al" dedi, bozuldum tabii.

Bağımsız olmak hikayesi kolay değil. Adamın arabasına binmezsin, sofrasına oturmazsın. Bazıları mutlaka binmek isterler o arabaya. Mutlaka bulunmak isterler o sofrada. Kimse merak etmesin olabildiğince bağımsızlığımı sürdüreceğim, Azrail dahi olmak üzere, gerekirse ona da posta koyarız, elimizden geldiğince!

En çok bir yıl daha yaşamayı düşünüyorum. Büyük sanatçıların son quarted'leri nedense çok güçlü oluyor. Orada karanlık bir şey var! Ben de güçlü bir final değil de, güçlü bir son quarted yapmak istiyorum.

Akşamsefası

Medyatik teknik diktatörler; sorumsuz olduklarından, açıkçası iki yüzlü olduklarından, futbol emekçilerini ya acımasızca eleştirirler, ya da abartılı olarak göklere çıkartırlar. Mustafa Denizli örneği medyatik teknik diktatörlerin, ne denli iğrenç ve iki yüzlü olduklarının çok açık bir kanıtı olmuştur.

Avrupalı Olduk, Portekiz'e Takıldık... Sevinçliyiz Hepimiz, Yaşasın Futbolumuz

METİN KURT

Çekirge bu kez sıçrayamadı, milliler Portekiz Milli Futbol Takımı'na takıldılar. Düşlerde zenginleşen Avrupa Futbol Şampiyonası yarı finali, finali, hatta kupası başka bahara kaldı. Milliler, zorunlu olarak yine köylerine döndüler! Derler ya, perşembenin geleceği, çarşambadan bellidir. Zaten, ağabeylerinden önce Avrupa arenalarında, sirke çıkan ümitler, bu arenalarda oynadıkları üç maçı da kaybederek, özellikle de 6-0 yenildikleri İngiltere maçıyla, yerli futbolun kalitesini çok açık biçimde ortaya koymuşlardı. Doğrusu Türkiye Futbolu, **"üstü forma, altını sorma"** özdeyişiyle özetlenebilir. Yarışmanın abartıldığı, eğitim ve öğretimin askıya alındığı bir futbol ortamında, Fatih Terim ve yakaladığı bir jenerasyona her zaman rastlamak mümkün olamaz. Sonuç olarak, Mustafa Denizli yönetimindeki Milli Futbol Takımı, kalitesiyle örtüşmeyecek bir sonucu yakalayarak, çeyrek finale kalmıştır. Ama açıkça görülmüştür ki, bu, sadece ve sadece , meşin yuvarlağın yuvarlaklığından kaynaklanmıştır. Bu sonuç ne övünülecek bir sonuçtur, ne de dövünülecek bir sonuçtur.

Futbol üzerine "ahkam" kesmek kolaydır.

Sahada bir teknik direktör vardır. Ama kahvehanelerde, meyhanelerde, özellikle tribünlerde, teknik direktörler ahkam üzerine ahkam keserler. Tribünlerdeki teknik direktörleri medyatik teknik diktatörler, yani medyatik spor yazarları, daha doğru bir deyişle, futbol pazarlamacıları yönlendirir. Medyatik teknik diktatörler; sorumsuz olduklarından, açıkcası iki yüzlü olduklarından, futbol emekçilerini ya acımasızca eleştirirler, ya da abartılı olarak göklere çıkartırlar. Mustafa Denizli örneği medyatik teknik diktatörlerin, ne denli iğrenç ve iki yüzlü olduklarının çok açık bir kanıtı olmuştur. Avrupa Şampiyonası'nda, İtalya yenilgisinin ardından gelen İsveç beraberliğinden sonra, giyotine gönderilen Mustafa Denizli, raslantıların sonucunda kazanılan Belçika maçından sonra birdenbire kahraman durumuna getirilmiştir. Oysa Denizli, hataları ve sevaplarıyla yerli bir teknik direktördür.

Medyatik teknik diktatörlerin duayeni.

Medyatik teknik diktatörler arasında, en acımasızca futbol emekçilerine saldıran kişi kimdir diye sorsam, kuşkusuz kikirikçi amca **Hıncal Uluç** akla gelir, ya da gelmelidir. Müzisyen grubu **M.F.Ö**'nün vurguladığı gibi: **"Her şeyi Hıncal bilir be abi, sen neymişsin be abi?"** Hıncal Uluç, muhalif olmaktan başka hüneri olmayan bir zatı alemdir. Bir zamanlar kafasını **Fatih Terim**'e takan ve Terim'in Galatasaray takımından kovulacağını savunan Hıncal efendi, Terim yönetimindeki sarı-kırmızılı ekibin gerek yerli, gerekse de Avrupa arenalarındaki sürekli başarıları karşısında; Terim'in elini öpmeden, Terim'le uğraşmaktan vazgeçip, tek silah olan muhalifliğine yeni hedef olarak Mustafa Denizli'yi seçti. Hıncal Uluç, Milliler hazırlık maçı oynamıyor demogojisiyle tüm spor medyasını ayağa kaldırdı ve Mustafa Denizli'yi, Milli takımı doğru dürüst hazırlamamakla suçladı. Oysaki **Mustafa Denizli**, kadrosunu kurmuştu ve şampiyona boyunca izleyeceği stratejiyi, kafasında netleştirmişti. İskeleti belli olan bir takıma bir iki oyuncuyu monte etmek için hazırlık maçına gerek olmayacağını herhalde kikirikçi amca bilmiyordu. Aslında, Denizli'nin önünde iki seçenek vardı: Ya, U.E.F.A kupasını kazanmış, Galatasaray Futbol Takımı'nın yabancılarının yerine yerli futbolcuları monte ederek Galatasaray ağırlıklı bir takımla mücadele etmek, ya da, milli takımı şampiyonaya taşıyan bir takımla yola devam etmek. Mustafa Denizli'nin, medyatik teknik diktatörlerin ağır eleştirileri karşısında, bocaladığını, bu yüzden de kafasındakileri gerek kadro, gerekse de oyun anlayışı olarak arenaya yansıtamadığını gördüm ve onun eski bir arkadaşı olarak bu durumun üzüntüsünü yediğimiz tekmeler kadar yüreğimde ve beynimde hissettim. Ayrıca, Mustafa Denizli'nin medyatik Teknik diktatörlerin iddia ettikleri gibi, Fatih Terim'le ilgili herhangi bir kompleksi olamaz. Yerli futbol kalitesini özel çabalarıyla aşmış olan Denizli ve Terim; yerlerine bir daha yenisi konulamayacak kadar önemli iki teknik futbol adamıdır.

Şu medyatik teknik diktatörler şunu anlamak zorundadırlar: Topu izlemek başka şeydir, oyunu izlemek; daha doğrusu oyunu okumak başka bir şeydir. Gerçekte Fatih Terim'i de Mustafa Denizli'yi de son çözümlemede başarılı kılan oyunu okuma yetenekleridir. Ayrıca, gerektiğinde güvendikleri futbolcuları, dışarıdan atılan bütün gazellere karşın oyun disiplini içinde başarıyla kullanabilme yetenekleridir. Daha doğrusu, inandıkları davadan sapmadan yürüyebildikleri medeni cesaretleridir.

Yıldız futbolcu kimdir?

Öncelikle yıldız futbolcunun tribüne oynayan futbolcu olmadığını vurgulamak gerek. Yıldız futbolcu, oyun disiplini içinde önce kendisine verilen görevi yerine getiren, daha sonra da özel yeteneğiyle maçın sonucunu belirleyen futbolcudur. Açıkcası yıldız futbolcu sahada kafasına göre takılan futbolcu değildir. İşte bu bağlamda, **Sergen** çok özel yeteneklerine karşın yıldız futbolcu değildir. Bütün eksikliğine karşın **Hakan Şükür**, yıldız futbolcu olarak gösterilebilir. Bu arada yeri gelmişken, **Tugay** kardeşime bir çift sözüm var: Bir öğrenciye sınavdan kaç not aldın diye sorduğunda söyle yanıtlar: İyi not aldıysa, o almıştır, aldım der. Kötü notu hoca vermiştir, o almamıştır. Bu görüşü futbol sektörüne uygularsak; Tugay, sen sınıfta kaldın haberin ola... Oyundan alınan futbolcu, öncelikle niçin oyundan alındığını düşünmelidir. Denizli'nin Tugay'ı oyundan aldıktan sonra Mustafa Denizli'ye ve yedek kulübesine yönelen öfkesi sadece ve sadece kendisini çirkinleştirmiştir, o kadar.

İnsan Hakları Derneği Kerhaneye Gelsin

MEHTAP KANDEMİR

Bildiğiniz gibi kitabım çıktı. Çok yerde, televizyonlarda, gazetelerde, dergilerde tanıtıldım. Kitabımdan aldığım parayla otomatik çamaşır makinası alacaktım. Ama bana niyet hiç iyi gelmiyor. Bir hastalandım, bi bronşit oldum. İşyerimizde yangın çıktı. Camlarımız da kırıktı, rüzgarlandım tabii. Sigortam olmadığı için de bütün masraflarımı ben ödedim.

Benim dertlerimden bıktınız, usandınız ama kafama takılıyor. Biz "eğlence sektörü" işçisiyiz. O sektörde kadınların hastaneye üç ayda bir gelme mecburiyeti var. Biz haftada 2 gün gidiyoruz. Biz en düşük sigortadan çalışıyoruz. **"Fuhuşla Mücadele Tüzüğü"**nde bize **"sanatlarını icra eden kadınlar"** deniliyor. O zaman biz de sanatçıyız. O kadınlara ne yapıyorlarsa aynısını istiyoruz. Onlar göbek atıp, şarkı söylüyor. Biz de aynı hakları istiyoruz.

Şimdiye kadar hayat kadınlarını anlatan filmlerde hep bizi yanlış anlattılar. Ağızlarında sakız, herkese "kocacığım" diyen kötü kadınlar gösteriyorlar. Bizim orada ne hanımefendiler var. Müşteri bize "bayan" diye hitap eder. Biz de onlara saygılıyızdır. Güya orada mafya var. Zorla para alıyor filan, kadınlar saç saça kavga ediyorlar. **Müjde Ar**'ın bir filmiydi. Dava açacaktım. Sonra kadının ne suçu var. Konuyu yazan adam suçlu. Müjde Ar da gelip bi bakmalı, doğru mu değil mi? Daha gerçek olur. Hiç bakmadan film mi olur canım. O yüzden benim kitabım film olsun istiyorum. Gerçek olan, yaşayan benim hayatım. Diğerleri hayal. Hayalle gerçek bir mi olurmuş hiç. Rejisörler; bizim hayatımızı film yaparken benim kitabımı lütfen inceleyin. En küçük yalan yok. Türk filmleri bu yüzden iyi değil. Neden gerçek değil. Tamam filmde beni oynatmasınlar. Yine de bizi en güzel Müjde Ar oynar.

İnsan Hakları Derneği kerhaneye gelsin. Dünyanın insan haklarını koruyanlar gelip karakolları geziyorlarmış. Ankara'da birkaç yeri gezip gidiyorlar. Bize de para işkencesi yapıyorlar. Bizim haklarımız ne oluyor. Biz insan değil miyiz?

Harvard Mektupları - 7

Ragıp Duran, Sevan'larla ayaküstü bi muhabbet esnasında...

Yurtdışında yaşarken, sevdiği insanları ve mekanları özler insan, bir de en çok memleket yemeklerini... O koskoca Amerikan porsiyonları doyurmaz insanı da, Sevan'dan aldıkların damağında midende şenlik yaratır.

Sevan Bakkal

RAGIP DURAN

Ağustos sonu başlayıp mayıs sonu biten Nieman programını tamamlayıp diplomalarımızı aldık, Amerikalı meslekdaşlar kentlerine, biz yabancılar da memleketlerimize döndük. Öyle etraflı bir bilanço çıkaracak değilim. Sadece üç cümle:

Amerika çok büyük ve çok zengin bir ülke, önce imrendiriyor, sonra kıskandırıyor, sonunda da sinirlendiriyor.

Amerikan medyası, gün geçtikçe tekelleşmesine ve insanları aptallaştırıcı tüm çabalarına rağmen, ülke çapında hukuk anlayışı (Anayasa'nın 1. maddesi) ve etik kuralların varlığı ile bilinçli bir kamuoyunun sayesinde, özel çıkarlara karşı kamu çıkarını yeniden korumaya ve onun sesi olmaya büyük özen gösteriyor.

İyi bir şey olsaydı, ben Amerikalı olurdum!

Cambridge'ı hatırlarken, her hafta Galatasaray maçlarını izlediğimiz İstanbul Cafe'yi anmak gerekir ama midesine, damağına düşkün Türkiyelilerin haftada en az bir kez ziyaret ettikleri Watertown'daki Sevan Bakery'yi konuk ediyoruz bu ay.

İstanbullu Çavuşyan çiftinin üç çocuklarıyla birlikte işlettiği bu bakkal-fırın, Boston ve çevresindeki Türkiyelilerin gastronomi mabedi. Ben Harvard'a geldikten üç hafta sonra keşfedebildim ve o ilk üç hafta ağır yağlı ve kızartma Amerikan yemeklerinden midem fırtınaya tutulmuşken, Sevan boğazımızda ve midemizde şenlik yaratmaya başladı. Sılada insan bir sevdiklerini özler bir de memleket yemeklerinin tadını, kokusunu ister. Sevan'da aslında yok yok...Hazır yemek var (Zeytinyağlı yaprak dolma, humus, patlıcan salata, lokma, baklava...vs...) Türkiye'den ya da Kaliforniya'dan gelen binbir çeşit yiyecek raflarda gülümsüyor. Birinci ayın sonunda iki önemli eksiklik saptadım: Boza ve topik!

'Boza yaparız gerekirse' dedi de Bay Sevan, ardından 'Ya sen topiği nereden bilirsin?' diye sordu. Yaklaşık 10 sene Beyoğlu'nda Galatasaray Lisesinde okuyunca Çiçek Pasajında tanıyor insan topiği.

Sevan'ın öyküsü ilginç: Tam bir İstanbullu. Aslında Watertown (Suşehri!) Ermeni cemaatinin yoğun olarak yaşadığı bir semt. Lübnan, Suriye, İran ve Rusya çıkışlı Ermenilerin de bakkal ya da lokantaları var ama İstanbulluluk başka bir şey...Sevan, İstanbul'da kalıpçı ustası olarak çalışıyormuş bundan yaklaşık 20 yıl kadar önce. 'İşler karıştı, hatırlarsan o zamanlar, bizim atölyenin karşısında gencecik çocukları vurdular filan...' diye hatırlıyor. Kalkıp gelmişler Amerika'ya. Sevan'ın on parmağında on marifet. Ocakları, fırınları, tepsileri, rafları hepsini kendi yapmış. Son görüşmemizde bir başka yaratıcılık örneğini sergiledi: 'Geçen gün televizyonda gösterdiler, Afyon'daki İkbal lokantasının yaptığı vişneli ekmek kadayıfı varmış, seyrettik, sonra girdim mutfağa, yapıverdim, bir bak bakalım olmuş mu?'. Taddım, fena değil. Ama Afyon deyince **Metin Göktepe** geldi aklıma. Sevan, gazeteci olduğumu öğrenince, lafını esirgemedi: 'Bizde gazeteciler büyük işler yapıyor vallahi...Baksana **Aydın Doğan** hem elektrik hem cep telefonu ihalesini almış!'.

Sevan'ın en büyük özelliği, ürettiği yiyeceklere, uzun süre dayanması için kimyasal madde eklememesi. 'Adamın biri bir gün bizim şu açmalarla geldi, açmalar yeşermiş, bozulmuş hepsi... Sinirlendi sandım. Geldi tebrik etti beni. Çünkü burada aslında hiç bir şey öyle kolay kolay küflenip bozulmaz. Dayıyorsun kimyasalı bozulmuyor tabii ama tadı da kaçıyor herşeyin...' diye anlattı. Sevan'da beş çeşit beyaz peynir sekiz çeşit de zeytin var ki, zeytinleri birçok ödül almış.

Yaptığı iş çok zor. Mutfak sürekli faaliyette. 'Bugünün işi bitiyor, yarının işi başlıyor' diye yakınmıştı bir keresinde. Acılı-acısız lahmacunları da nefis. Ya da mantısından tadabilirsiniz. Apikoğlu sucukları da İstanbul'dakilerden neredeyse daha lezzetli.

Nieman'da herkes kendi mutfağını tanıtan bir gece yapıyor. Ben bu işi haliyle Sevan'a ihale ettim. Ve bizim Amerikalılar, Hintli, Koreli, Endonezyalı, Sırp meslekdaşlar hepsi parmaklarını yedi...Birçoğu zaten haftada bir Sevan'ın sürekli müşterisi olmuştu.

Bir keresinde sağ olsun **Mıgirdıç Margosyan**, Ermenice çıkan bir kitabını göndermişti bana. Ben de aldım Sevan'a götürdüm. 'Bilirim de, okumam pek kuvvetli değildir' deyip kitabı hanımına iletti.

Bir de söz verdim, Sevan'a İstanbul'dan topik göndereceğim.

'Sıla'da anlarsın Yunanlının dost olduğunu' filan diye şiir yazıp sonra Kıbrıs'a askeri harekat emri verenlerin dostluğu bana göre değil. Milli kimlikten çok kent kimliği hele bir de yeme-içme geleneği uyuyorsa seninkine, esas dost odur işte...Sağ olasın Sevan usta!

duran@fas.harvard.edu

Akşamsefası

ÇaLıŞıRkEn

- Birlikte çitlemek için getirilen bir kilo ay çekirdeği bir şirketi bitirir!
- **O ooh güzel iş, iki tıkla bir osur!**
- 'İshir Aydır' ne olm!
- **Dört büyük yayınevi Öküz'ü satın almak için kuyruğa girmiş, doğru mu abi!**
- Ruhen zikik durumdayım abi!
- **Açlıktan değil de çatlayarak ölsem daha az azap çekerim sanırım!**
- Ben hemen bara gidip fıçı taktıracağım!
- **Ulan Hollandasporlu kör futbolcu Davıds gibisin önüne gelene çarpıyorsun!**
- Ben tashihçi olarak herkesi düzeltiyorum!
- **Milenyumla aran nasıl tombik!**
- N'aber Flipescu, merhaba Ali Haydar Yılmaz!
- **Gördüğüne inanmak ne güzel bir duygu!**
- Alem Jethrotal dinliyor, Jethrotal da öküz okuyormuş!
- **Sen yazıyı diz, ben ağdacıya gidiyorum!**
- Arşivlere girmek istiyorum olm ben!
- **Bir köy -mesela Gümüşlük- mezarlığında bir binbaşı ve sekiz albay gömsün beni yeter!**
- Tut şunun ucunu götürelim abi devri de kapandı!
- **O gece tanrı kesinlikle Galatasaraylıydı!**
- Ben bu Beyoğlu'ndaki kalabalığı acemi birliğinde bile görmedim!
- **Sonunda çizgi roman da olduk!**
- Herkes Cemal Süreya'dan konuşuyor!
- **Biz de Seattle ruhuyla çalışıyoruz olm!**
- Hoop Del Piero, gel Piero!
- **Ketum, nasılsın ketum!**
- Orjinale sadık kalsak be dost!
- **Frekansını bilmediğin radyoyu nasıl arayacaksın!**
- Ohhh burası ne güzel çalışma kokuyor!
- **Öküz'de bi dolu abimiz, ablamız oldu!**
- Bizimkiler yazın bar açmış yakında hamam da açarlar!
- **Bitlerimiz ile pirelerimiz kardeş olsun bari!**
- Üç kız büyüttüm hiçbiri senin kadar süslü değil be Ali Kemoş!
- **Avrupa'yla halı saha maçı yapalım mı!**
- Bir yemeğe satıldınız!
- **Övdüm, övdüm abi, tutamadım kendimi!**
- Ooof, yok mu beni ziken!
- **Çok naturel bir doğalımdır ben!**
- Bana eczaneden çocuk nasıl yapılıyor sorsana!
- **Bundan sonra hep caz dinliycaz!**
- Yaz vakti de harika oluyor böğürtlen reçelleri!
- **Yaklaşma tehlikeli günümdeyim!**
- Sıkıntıdayım vallahi!
- **Abi valla arzu doluyum, dokunsan orgazm olurum!**
- Ya bunları biz hep böyle isimsiz yazıyoruz ama, millet merak ediyor kim hangi lafı söylemiş diye!
- **Bak baba, iyi baskı, iyi dağıtım, iyi tiraj, okey!**
- Baba zorlamasak diyorum hani!
- **Ulan aşk için hiç üşenmem sevişirim bile ben!**
- Eee, bu iş nereye kadar sürecek, biz ömürboyu dergi mi çıkaracağız ya!

Mîna Urgan müdahale edebilecek durumda olsa cenaze arabasının şoförüne "camiyi geç, doğru Aşiyan'a" derdi belki ama olsun, eğer Nevada'da ölseydi, o zaman da onu seven Kızılderililer ardından kendi adetlerine göre bir tören düzenlerlerdi. Kimse de onlara bir şey diyemezdi.

Yaşlı Dinozorun Ölümü Bahanesiyle Samimi Bir Yazı...

MİNE SÖĞÜT

Yıllar önce Tempo Dergisi'nde zavallı bir muhabir olarak çalışırken, beklenmedik bir şekilde değişen dergi yönetimine gelen "yenilikçi" ekip tarafından önüme bir konu konmuştu. "Bütün iktidar gençlere" diye bir başlıkla, "yaşlılar koltuğunuzu artık gençlere bırakın" gibilerinden bir haber yapmaya soyunmuştum. O sırada dergide, sık sık olduğu gibi ciddi bir işten atma operasyonu vardı. Beni atacaklarına, iş istiyorlar diye hoplaya zıplaya konuyu yapmaya başladım. Genç yöneticilerle görüştüm, uzun listeler çıkardım falan filan...

Hazırladığım, yeni kan, yeni, soluk, yeni hayat, yeni gelecek üstüne ahkam kesen bir haberdi. Haberi bir de renkli kutularla süslemek gerekiyordu. "Hala iş başındaki dinozorlar" gibisinden kocaman bir kutu yaptık. Resimli, süslü püslü bir kutuydu bu. Ve aramızda konuşa, söyleşe hazırladığımız listede tabii ki Uğur Dündar da vardı.

Dergi yayınlanır yayınlanmaz kıyamet koptu. Çünkü Tempo, Hürriyet grubundan çıkan bir dergiydi; ve Uğur Dündar Hürriyet'in en has adamlarından biriydi; ve benim yaptığım haberde, sıkı dinozorların arasında görünüyordu; ve ben kafam basmadığından ve yazı işleri de şapşallığından bu ince durumu atlamıştık.

Gözlerimi sıkıca kapadım ve işten atılmayı bekledim. Ama benim yerime editörüm dergiden uzadı. İyi de oldu. Beni atsalardı uzun süre işsiz kalırdım. Ama o, araya girenler sayesinde yine Hürriyet bünyesinde bir başka rahat koltuğa oturtuldu. (Yanlışım varsa affetsin).

O gün bu gündür dinozor denildiğinde bu tuhaf durum aklıma gelir. Uğur Dündar kendisine "DİNOZOR" denmesine nasıl da hiddetlenmişti kim bilir. Herhalde yıllar sonra yaşlı başlı bir profesörün kendiliğinden "ben dinozorum" diye ortalara atılmasına hiçbir anlam verememiştir. Hele hele bu tuhaf kadının yazdığı kitabın bu denli çok satmasına pek şaşırmıştır. Benim eski editör ve arkadaşları da şaşırmış olmalılar. İki bine beş kala, onların kendi kelleleri uğruna "out" yapmaya çalıştıkları bir "yükselen değer"in pamuk gibi bembeyaz kanatlarına, aklına esen rengi sürerek onu palyaçoya çeviren ve alaşağı eden yaşlı bir dinozorun nereden çıktığını anlayamamışlardır herhalde.

Zaten bu durum karşısında onlar ve onlar gibi olanlar uzun süre suskun kalmadılar. Ben öyle kötü niyetliyim ki, Aktüel dergisinde kaleme alınan "vurun dinozora" tadındaki bir yazının, bu tuhaf kadının samimi "zırvalarla" dolu kitabı, Sabah gazetesinin baş yazarlarının bir yıl sonra yayınlanacak samimi itiraflarla dolu kitabından çok daha fazla satmasın, satamasın, satarsa da rezil olsun diye yayınlandığını düşünmüştüm. Art niyetse, art niyet! Yalnız o yazı mı, bir sürü dergide, gazetede yükselen değerci, ikinci cumhuriyetçi, global dünyacı bilumum genç ve istikbal vaat eden yazar, bu bilmiş "babaanne"nin, yalan yanlış laflarını alaya aldı; onun komünistliğine, Kemalistliğine ve rakıyla ilgili ahkamlarına burun kıvırdı; yaşlı yazarı yerden yere vurdu.

Vurdu da n'oldu: Kitap çok sattı, yazar ömründe ilk kez para kazandı, Bodrum'a otobüsle değil de uçakla gitmeye başladı ve ölüme yakın kazandığı popülerliğin tadını hınzırca çıkarttı. Okuyucuların kimi onu tartışmasız, kimi tartışmalı, kimi de hoşgörülü bir şekilde sevdi. Sevmeyenlerinse okumak için zaten daha iyi kitapları vardı ve kendileri isteseler daha "samimi" kitapları bizzat yazarlardı.

Mîna Urgan artık öldü. Yeni bir kitap yazmayacak, yazdıkları da sıralarını savdılar, herhalde artık bir daha tartışılmazlar. Zaten galiba onun yazacak bir şeyi de kalmamıştı. Kendi egoist sansüründen geçirdiği anılarını gönlünce kağıda dökmüş, sivri kişiliği ve kemiksiz diliyle popüler bir yazar olmanın tadını giderayak çıkartmıştı. Sonra da bunun yankılarının karşısına geçip bir sigara yakmıştı.

Herhalde yazar çizer her insanın kendine itiraf etmese bile en büyük arzusu popüler ölmektir.

Mîna Urgan henüz dino iken

Mîna Urgan bunu bilinçli bir organizasyonla değil belki ama bir şekilde başardı. Cenazesi hınca hınç kalabalıktı. Aslında ona da Aziz Nesin gibi gömülüvermek yakışırdı ama öylesine bir düzenlemeyi yapmanın her babayiğidin harcı olmadığını kabul etmek lazım. Her ne kadar bas bas "inançsızım" diye bağırdıysa da bu dünyadaki son randevusunu kendi iradesi dışında Teşvikiye camiinde verdi. Bu randevuya gelenler (çok azı) cenaze namazını kıldı, (çoğu) ardından dua okudu ve (hepsi) tabutunu cami avlusundan alkışlarla uğurladı.

Mîna Urgan müdahale edebilecek durumda olsa cenaze arabasının şoförüne "camiyi geç, doğru Aşiyan'a" derdi belki ama olsun, eğer Nevada'da ölseydi, o zaman da onu seven Kızılderililer ardından kendi adetlerine göre bir tören düzenlerlerdi. Kimse de onlara bir şey diyemezdi.

Teşvikiye cami çoğu ünlünün ölümünde olduğu gibi tıka basa doluydu. Birbirini uzun zamandır görmeyen eski dostlar cami avlusunda özlem giderdiler. Yeni tanışlar samimiyeti ilerlettiler. Telefonla yapılamayan iş bağlantıları ayak üstü hallediliverdi. Ve bu arada Met-Üst tarafından ortaya, bugüne kadar cenaze merasimleriyle ilgili duyduğum en parlak fikir atıldı.

Met Üst uzakta musalla taşının üzerinde ÖDP bayrağına sarılı olarak duran tabuta bakıp, bakıp:

- Artık bu camiyi sadece ateistlere tahsis etseler ya, dedi.

Olurdu olmazdı derken hepimizin aklı buna yattı. Madem şöyle ya da böyle camisiz olmuyordu, bu cami pekala da inançsızlara tahsis edilebilirdi. Son zamanlarda ölen yaşlı başlı tanıdıklarımızın ve gelecekte ölecek olan bugünün gençlerinin çoğu sadece kağıt üzerinde Müslüman'dı ve onları herhangi bir caminin musalla taşına koyup, durumdan habersiz bir imamın karşına çıkartmak her şeyden önce imama karşı ayıptı. En azından bu cami inançsızlara tahsis edilirse olayın dürüstçe adı konmuş olurdu.

Bulduğumuz bu fikre kıkır kıkır güldük. Her halde Mîna Urgan'a ayıp olmamıştır. Zaten ardında bi'sürü faydalı eser, keyifli bir hayat hikayesi, sayısız öğrenci, okur ve dost bırakan 84 yaşındaki bir dinozorun ölümüne ağlanmaz ki; olsa olsa o benzersiz yaşamına feci şekilde gıpta edilir; ardından hınzırca kıkır kıkır gülünür.

Aksamsel.as

Güneydoğu Hatırası

KEMAL VAROL

Delal sigarası

Üzerinde, Kürtçe, *"Tituna heri baş"* (İyi çeşit tütün) ve *"Ji bo tenduristiye ne başe"* (sağlığınız için zararlıdır) ibareleri bulunan **DELAL** (güzel) sigarası, Kuzey Irak merkezli bir örgüt olan Kürdistan Demokrat Partisi- **KDP** tarafından piyasaya sürüldü. Kaçak yollarla Türkiye'ye getirilen sigara, bir süre Diyarbakır'da da satıldıktan sonra birden tezgahlarda görünmez oldu. Delal sigarası ya *"yok sattı"* ya da **Mehmed Uzun** 'un kitapları gibi, üzerindeki Kürtçe yazılardan dolayı toplattırıldı.

Orhan Pamuk

Ciğer kebabı Diyarbakır'ın olmazsa olmazlarından. Sabah kahvaltısında acılı ciğer kebabı yemek şehirde yaygın olan bir gelenek. Ancak, şehre dışarıdan gelenler için sabahın erken saatlerinde ciğer yemek biraz şaşırtıcı geliyor. Yukarıdaki fotoğraf, birkaç ay önce bir söyleşi için Diyarbakır'a gelen ve bu geleneğe uyan sevgili **Orhan Pamuk**'un sabah sabah yaptığı ciğer kahvaltısından ilginç bir enstantene.

Kurşunlu kültablası

Diyarbakır'daki bazı gazeteci arkadaşlarımın gazete bürolarında, kapsülü sökülmüş havan toplarını kalemlik olarak kullandıklarını gördüğümde çok şaşırmıştım .. Yukarıdaki kartpostalda yer alan fotoğraf **N. Kasriyan** adlı bir Kürt fotoğraf sanatçısı tarafından çekilmiş. Savaştan arta kalan kurşunlar kül tablası olarak kullanılıyor. Kül tablasındaki sigarayı Delal'e benzettik ama bırakın bu da bizim hinliğimiz olsun!

Sokakta uyuyan çocuk

Şimdilerde, **Diyarbakır Kadın Platformu**'ndan ablalarının destekleri sayesinde durumları biraz düzelse de, hemen hemen her şehirde olduğu gibi Diyarbakır'da da sokakta çalışan yüzlerce çocuk bulunuyor. Bu çocukların tek geçim kaynakları kağıt mendil ve sakız... Fotoğraftaki sakız satan çocuk, belli ki uykusuna dayanamayıp uyumuş sonunda. Masal istemeden uyumasına rağmen, belki de sattığı sakızın rüyasını görüyordur: Keloğlan.

SAYFA 2

2 Yeni Gündem YAŞAM 1 HAZİRAN 2000 PERŞEMBİ

Sinan Cemgil: Ben, Erzurumlu Gemalmazoğullarından Kuvayı Milliyeci Cemal Bey'in torunuyum

'Ben teslim olmam'

2 HAZİRAN

TURHAN FEYİZOĞLU

Sinan Cemgil ve arkadaşları siyasi faaliyet için gittikleri kırsal bölgede halkla çok sıcak ilişkiler kurmayı başardılar.

Bu dönem, Sinan Cemgil, Hüseyin İnan, Yusuf Arslan hem TİP'in Çankaya ilçesinde, hem de ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nde birlikte çalışıyordu. Deniz Gezmiş fue DÖB Başkanıydı ve Karagözoğlu, Sema Karagözoğlu, Bingöl Erdumlu ve Mustafa Kemal Çamkıran'la birlikte yargılanıyordu. Beşbin lira kefaletle serbest bırakıldı.

20 Aralık 1969'da tutuklanan Koç Üsağı Agire- Silahlarla Türkiye'ye giriş mivdi. Bu nedenle evlem için bir adamın kafasına dayadı. Diğerleri de geldi. Yusuf, direksiyona geçti. Rehin aldıkları Teksas'lı Çavuş Jimmy Ray Finley'i üsdeki silah ve malzemelerin yerini söylemesi için sorguya çektiler. Finley'in söylediğine göre, üsdeki silah ve malzemeler başka bir yere taşınmıştı. Bunun üzerine çavuş Finleyi rehin alan "Dağcılar", arabayla üssün kapısından çıkarken, kapıda nöbet bekleyen güvenlik görevlilerini taradı. "Dağcılar", gözü bağlı olan Finley'i ODTÜ yurduna getiriler. 17 saat rehin tuttukları Finley'in cebine taksi parası koyduktan sonra, 15 şoHalil Kazaz'ın tehdit edildiğini söylemesi ve şikayeti üzerine, bir polis ekibi, olayı araştırmaya başladı. Polisler, söylenen adresi bulmak için, iki otosuyla, Amaç Apartmanı önündeki sokakta sağa sol bir kaç kez gidip geldiler. THKO'lular, "Sarıldık. Yerimizi buldular" diye düşünürek evi terketme kararı aldı. Deniz, Sinan ve Yusuf, ABD'li rehin erlere: "Sizi serbest bırakıyoruz. Ancak bir süre sonra dışarı çıkın" diyerek evi terketti. Güvenlik Caddesi ile Nazif Sokağının kesiştiği noktad polis ekibiyle karşılaşa. THKO'lular, polislerin şaşkı

Yeni Gündem Gazete Küpürü

Yayın hayatına 27 Mayıs' ta başlayan **2000'de Yeni Gündem Gazetesi**'nin, yayınlanışından altı gün sonra, OHAL kapsamına giren illerde, hakkında tek bir toplatma kararı olmamasına rağmen satışı ve bulundurulması yasaklandı.Gazete yasaklandığı gün OHAL kapsamında bulunmayan Batman'daydım.

"Dönüşte okurum" diye almadığım gazetenin Diyarbakır'ın Bismil ilçesine geldiğimde yasaklandığını öğrendim. Aralarında bir saatlik yol bulunan iki ayrı şehirde iki ayrı uygulama! Işin ilginç yanı, ben de bu gazetenin yazarlarındanım ve

OHAL kapsamındaki bir şehirde yaşadığım için gazetede çıkan kendi yazılarımı bile okuyamıyorum. Yeni Gündem'i okumak için, OHAL kapsamında bulunmayan Batman, Mardin veya Urfa'ya gitmem gerekiyor. Çünkü, bu gazete Diyarbakır'a bir saat uzaklıktaki Batman'da okununca ülkemiz bölünmüyor!

Akşamsefası

Okuma-yazma öğrenen kadınlar

Van'da üniversite öğrencileri tarafından çıkarılan **Artos** adlı kültür-sanat dergisinin kapağında yer alan bu fotoğrafta, Halk Eğitim Merkezi tarafından köylülere okuma-yazma öğretiliyor. Türkçe konuşamayan vatandaşlarımız, "olmayan bir dili" konuşmaktan vazgeçip Türkçe okuma- yazma öğrenmek için ne kadar "istekli"olduklarını göstermişler basın mensuplarına.. Zaten, boşluğa bakan başı kefyeli (puşili) yaşlı kadının bakışları bize hiçbir şey anlatmıyor!

Keselene keselene aşındı kızcağızlar!

Engin Ardıç'ın yazısının bulunduğu gazete küpürü

BİZİM bütün televizyon kanalları ila maşallah dandiklikte birbirleriyle yarış ediyorlar ya (kimileri sadece gecekonduya hizmet veren çadır tiyatrolarına döndüler, kimisi molla desinler diye güya ağır oturuyor, hatta "entel" takılıyor ama sevimsizlikte birinci) ahi tuttum

Star Gazetesi'nin 4 Haziran tarihli **Star Life** adlı pazar ekinde **Engin Ardıç**, uydudan yayın yapan televizyon kanallarıyla ilgili bir yazı yazdı. Sayın Ardıç'ın ilgisini daha çok erotik kanalların çektiğini anladığımız yazısında, Avrupa'da yayın yapan bir televizyon kanalında, insanların, "avare, zıbare, davare" diye bir şey konuştuklarını belirtiyordu. Engiç Ardıç'ın "zıbare, davare" dediği dil Kürtçeydi.. "Kart-Kurt" artık "zıbare, davare" olmuştu demek! Neyse, Engin Ardıç'ın anlamadığı bir dil, dil olarak sayılmazdı zeten

Kazancı Bedih

İlk kez, kendi aile albümümüze bakarken fark etmiştim: Aile büyükleri, fotoğrafları çekilirken eğer oturuyorlarsa ellerini dizlerinin üzerine tutuyorlardı. Sonra başka fotoğraflarda da aynı duruma rastladım. Kürt kadınlarının, sokakta ellerini namazda selama durur gibi göğüslerinde birleştirmelerini dünyaya hürmet ya da utanma ile ilişkilendirsem de, yaşlı Kürt insanlarının, fotoğrafları çekilirken ellerini neden dizlerinin üzerinde tuttuklarını bir türlü anlayamadım... Urfalı ses sanatçısı **Kazancı Bedih'**in kaset kapağında yer alan fotoğraftaki ellere dikkat!

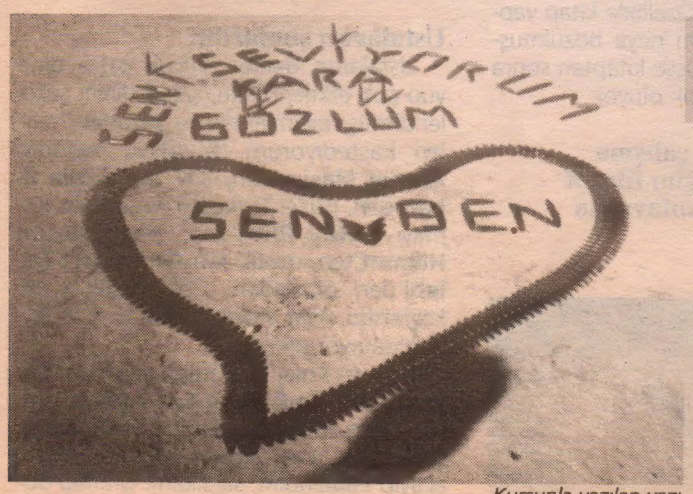

Kurşunla yazılan yazı

Güneydoğu'da görev yapan askerlerin genellikle iki merakı vardır: İlki, kasetçilere özel olarak doldurulan anonslu "askerin istekleri kaseti", diğeri de, kurşunlarla yazılan çeşitli yazıların önünde çekilmiş fotoğraflar.

SAYGI DEĞER HALKIMIZA

Kentimizin en büyük sorunlarından biri su sorunudur.
Bu sorunun giderilmesi yada en aza indirilmesi suyumuzu tasarruflu kullanmaktan geçer. Tüm Ticarethane, ev, ve binaların su depolarına şamandıra taktırılması şarttır. "Gerekli duyarlığın gösterilmesi önemle rica ederiz".

Ayrıca su şebekelerinizi döşerken yada kanalizasyon sorunlarınızı giderirken yetkili birimlerimize müracaat ediniz. Müracaat etmeyen vatandaşlarımız yanlış bağlamadan dolayı tesisatımızda tahribat yaparak şebeke suyunu ya kanalizasyon şebekesine, yada kanalizasyon suyunun şebeke suyuna karışmasına sebebiyet vermektedirler

Gereken hassasivetin gösterileceği inancımızla rica ediyoruz.

Saygıdeğer halkımızın toplum ve kent sağlığımız için gerekli duyarlılığı göstereceği inancımızla saygı ve sevgilerimizi sunuyoruz.

UNUTMAYALIM BU KENTİ ANCAK BİZLER YAŞANIR BİR HALE GETİREBİLİRİZ.

Sorunlarınızda aranmanız gereken telefonlar:

Alo Diski	: 185	İtfaiye	: 112
Büyükşehir Belediyesi	: 229 48 80	Bağlar Belediyesi	: 251 93 00-11
	: 229 48 97	Yenişehir Belediyesi	: 228 96 54-58
Kanal Müdürlüğü	: 228 31 36	Sur Belediyesi	: 223 60 62
Su Arıza	: 235 50 22	Kayapınar Belediyesi	: 251 24 28
Anzele	: 224 09 31		

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ DİSKİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Saygı değer halkımıza diye başlayan duyuru

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nde son bir yıldır bir *"dil"* değişikliği yaşanıyor. Refah Partili belediye döneminde, *"Selamün Aleyküm"* diye konuşan görevliler, şimdilerde birbirlerine *"arkadaş"* diye hitap ediyorlar. İslami bir terim olarak *"kardeş"*, **Hadepli** belediye döneminde *"arkadaş"*a dönüşmüş. Önceki belediye döneminde "Sayın Diyarbakırlılar..." diye başlayan duyurular da, artık "Saygıdeğer **Halkımıza**..." diye başlıyor.

Tenis oynayan yaşlı adam

Tunceli'de çekilen ve uzun bir zaman önce **Hürriyet Gazetesi'**nde çıkan bu fotoğraf genellikle çalışma masamın üzerinde durur. Son bir yıl içerisinde yaşanan sükunet ortamına rağmen bölgenin en sıkıntılı illerinden biri olan Tunceli'de *"işlerin ne kadar yolunda gittiği"* anlatılmış fotoğraf altında. Baksanıza, uzunca bir süre gıda ambargosu uygulandığı söylenen Tunceli *"hayat bulmuş"* artık. Hem, yoksul amcalarımız Tunceli'de tenis bile oynuyordu... Bu fotoğrafa bakarken iyi olmak için bir sebep bulamadığım zamanlarda, dilime **Akif Kurtuluş'** un dizeleri gelebildi ancak:
"Acıyı bile magazin kılacak trajediler içinmiş yüzümüz!"

Kemalvarol@hotmail.com

Akşamcafası

Foto: Rafael

O bir "mor giyen kız"...
O bir kadın şair...
O bir durumcu Müslüman...
O bir gizem kadını...
O bir, "siz uyurken çiçeklere su veren ve hayvanların korkunç öykülerini anlatan onlara"...
O bir nevi gelinimiz...
Şiirimizin aykırı gülü **Lale Müldür** *her şeyi, bütün içtenliğiyle anlattı...*

İlham denen hala deşifre edilmemiş bir kavrama inanırım. Yoruma, esine inanıyorum, bunu bir kozmik bağlantı (SKY) olarak görüyorum, ne olduğunu bilmiyorum, hiçbir şair bilmiyor, fakat çoğu ilhama inanıyor. Ben asla bir masanın başına şiir yazayım diye geçmem.

Müslüman kesimini de az çok tanıdım. Çok yakın arkadaşlarım var hala. Fakat çoğunda laik kesimde gördüğüm; zenginleşmek, güç, iktidar arzusu var. Ben durumcuyum, daima güce, iktidara karşıyım.

Geldiğim Nokta Bu

HATİCE MERYEM

En başta Kamuran Şipal Bey'den özür dilemek istiyorum.

Kamuran Şipal'in Buhurumeryem isimli bir kitabı olduğunu hiç bilmiyordum. **Buhurumeryem** isminin verilmesi çok ilginç bir şekilde gerçekleşti. Kitabın ilk bölümü Yıldız Madalyalı Masallar olacaktı ve Buhurumeryem bölümü ilk başta kitapta yoktu. Fakat bir gün rahmetli **Mustafa Irgat**, **Gülseli İnal**, ben bir yerde oturuyorduk. Dedim ki *"Çocuklar bu Yıldız Madalyalı Masallar ismi kitap ismi olarak benim içime çok oturmuyor, bana bir isim bulun"*. İkisi de bazı isimler söylediler. Ama kitabın içeriğini bilmedikleri için *"Uymadı, olmadı, ne yapsak"* dedim. Gülseli dedi ki; *"Herhangi bir kitabı al, aç, parmağını koy, hangi isim çıkarsa"*. Sonradan öğrendim; eski divan şairlerinin uyguladığı bir yöntemmiş bu, ben de yaparım ama kitap ismi için aklıma gelmemişti. **Behçet Necatigil**'in Almanca'ya çevrilmiş bir kitabı vardı. Rasgele bir sayfayı açtım, parmağımı koydum, baktım Buhurumeryem. Orada çiçek olarak geçiyor, ne kadar güzel bir isim dedim ve kitaba bu ismi vermeye karar verdim. Oturdum Meryem'in hayatını bir şekilde anlatan uzun bir şiir yazdım. Ve kitabın ikinci bölümü bu şekilde gerçekleşti. Kitabın başına da Behçet Necatigil'den gördüğüm şiiri aldım, alıntı olduğunu göstermek için. Fakat sonradan öğrendim ki meğer Kamuran Şipal'in bu isimde bir kitabı varmış. Buhurumeryem; Kamuran Şipal'in, Behçet Necatigil'in ve İkinci Yeni şairlerinden birisinin daha uzun uzun takıldıkları bir olaymış. Ben kitabım çıktığından beri, yıllardır Kamuran Şipal'den özür dilemek istiyorum ancak bir türlü kısmet olmadı. Öküz vasıtasıyla burada gecikmiş bir özür dilemek istiyorum Kamuran Şipal beyden.

Bende şiir çok naturel bir biçimde -Allah tarafından diyeceğim artık- çok küçük yaşta akmaya başladı.

"Çok küçük yaşta başladım" esprisi gibi olacaksa da hakikaten öyle oldu ve 10 yaşında başladım. Çok eski şiirlerimi, 14 yaşında yazdığım şiirlerimi bile kitaplarıma almışımdır, yani övünmek gibi olmasın ama iyi şiirler çıktı o genç yaşlarda bile. Ben otomatik yazarım. İlham denen hala deşifre edilmemiş bir kavrama inanırım. Yoruma, esine inanıyorum, bunu bir kozmik bağlantı (SKY) olarak görüyorum, ne olduğunu bilmiyorum, hiçbir şair bilmiyor, fakat çoğu ilhama inanıyor. Ben asla bir masanın başına şiir yazayım diye geçmem. Şiir romanım **Kuzey Defterleri** belki Türkiye'de ilk örnek bilmiyorum, pek yok. Benim **Voyacır 2**'den itibaren bütün kitaplarım şiir roman, düzyazı şiir aslında. Şu anda yayına hazırlanmakta olan iki yeni kitabım da şiir roman. Kuzey Defterleri üzerinde altı yıl çalışmışımdır. Çünkü tarihsel bir araştırmadır o. Şu an üzerinde çalıştığım şiir roman için ise yedi yıldır çalışıyorum. Bunun dışında bütün şiirlerim anında yazılır. Belçika'da çalışırken tuvalete gider, yazardım. Geldi mi hiçbir şey tutamaz beni, akar, sonradan en fazla bir kelime, iki kelime değişir.

Neden yazdığıma gelince...

Muhakkak bir şeye üzüldüğüm zaman, yaralandığım zaman yazarım. Aslında çok güzel bir hayatım oldu, her istediğimi elde etmiş bir insan sayılırım fakat aşırı hassasiyet ve manik depresivite olduğu için şimdi şimdi biraz dengeledim olayları. Eskiden çok çabuk yaralanırdım. Birisinin dediği küçücük bir şey için ben on beş gün ağlardım, bütün arkadaşlarım bilir. Yaralandığım zaman hemen bir şiir yazıyorum ve bu bana psikoterapi gibi oluyor. Özellikle kitap yaptıktan sonra o dönem neye bozulmuşsam, neler beni üzmüşse kitaptan sonra hepsi uçup gidiyor, yok oluyor.

Hölderlin üzerine çalışma yapmış, çok sevdiğim filozof Heidegerr'in şiir anlayışına yaklaşıyorum.

"Şairler;" diyor **Heidegerr** *"nasıl gök gürültüsü ve yıldırımlar tanrıların diliyse, şair bu dille başa çıkmaya çalışan, bu dilin işaretlerini ilkin algılayan ve sonra bu işaretlere, bu dile insanların düzeninde kalıcı bir yer bulmaya çalışan kişidir. Bu işaretleri önce şair algılar, ondan sonra insanların hayatına adapte eder, geçirir."* diyor. Zaten şiirin Grekçe kökü de göstermek, yapmak fiilinden geliyor. Bunun dışında **Rimbaud**'un görüşüne inanırım, *"Şair ilkin hasta bir adam, sonra lanetli bir kişi, sonra ise yüce bir bilge olur"* der o da. Buna inanıyorum. Şairlerin çoğu da delidir zaten. Çok garip yazgıları vardır. Ben kendimi **İlhan Berk** gibi mutlu şairlerden sayarım, hastalık yüzünden çok çekmiş olmama rağmen. Çünkü şairlerin kaderi inanılmazdır. Lanetli kişiler gibi sürülüyorlar, hapse giriyorlar, sefalet içinde sürünüyorlar ya da genç yaşta ölüyorlar. Tabii ki daha hayatım bitmedi, inşallah beni kötü şeyler beklemiyordur ama ben kendimi mutlu bir şair addediyorum.

Ustalarım şunlardır.

Ustalarım derken küçük yaşta okuyup çok etkilendiğim, şiirsel dilimi şekillendirmiş, biçimlendirmiş yazarları, şairleri kastediyorum. Musikiyi, melodiyi **Ahmet Haşim**'den, lirik sesi **Attila İlhan**'dan, güzel Türkçe'yi ve sentaks kırmayı **Oktay Rifat**'dan, öfkeyi **Nazım Hikmet**'ten, mistik sesi **Asaf Halet Çelebi**'den öğrendim. Çok küçük yaşta keşfettim Asaf Halet Çelebi'yi. Ece Ayhan'da aynı şekilde.

Robert Kolej'in kütüphanesinde **Bakışsız Bir Kedi Kara-Ece Ayhan** diye bir kitap buldum, kimse okumamıştı çevremde, Ece Ayhan modası yoktu, acayip etkilendim, sarsıldım. O kitap du-

Akşamsefası

ruyorsa, ilk ben almışımdır. Hatta kart kataloğunda hala benim ismim yazılı olmalı. Hermetik şiiri, yeni sözcük türetmeyi, sentaks kırmayı, sıkı yapıyı öğrendim Ece Ayhan'dan, çok şey öğrendim. Ona çok şey borçluyum. Bir de **Lorca**'dan ve Fransız sürrealistlerinden çok etkilendiğimi hatırlıyorum. Ama sonradan **T.S. Eliot** ve **Ezra Pound**'dan çok etkilendim. Fakat **Rilke** sonradan karşıma çıktı, Rilke'yi çok beğenirim, belki ikinci yabancı şairim benim. **William Blake**'i çok severim ve iyi şairlerin vizyoner olduğuna inanırım. William Blake öyledir. Kuantum fiziği bulunmadan önce yazılmıştır.

Leonard Cohen ve Bob Dylan'dır benim esas iki ustam.

Şair olarak değil yalnız. İkisi de çağın en büyük şairlerindendir bana göre. Şiirlerinden çok etkilendim. Çok dinlerdim, hala çok dinler çok severim. İyi bir müzik dinleyicisi olduğuma inanıyorum.

Şiirde yalınlığı haikulardan öğrendim.

Çok küçük yaşlarda haikuları okurdum. *"Çiçek açmış bahçede, çiçek açmış ağaçların önünde"* gibi haikulardan çok huzur dolardım ve çok iyi bir belleğim vardı, bazı haikuları Japoncasından bilirdim. Şimdi öyle bir bellek kalmadı maalesef.

"Sevdiğim şiirleri kopya eder yazardım. Şiiri böyle öğrendim." diyor **İlhan Berk**, ben de böyle öğrendim. Sayısız defterim vardır. Sevdiğim dizeleri, şiirleri aktarmışımdır. Çok küçük yaşlarda tabii.

1989 yılında gördüğüm bir rüyadan sonra bende kutsal kitaplara karşı yoğun bir ilgi başladı.

Batıda, bütün Batı edebiyatının İncil üzerine gönderme olduğunu, dayandığını gördüm. Aynı şeyi yapmamız gerekir diye düşündüm ve on yılımı **Tevrat**'ı, **İncil**'i ve **Kuran**'ı okumaya ayırdım. Hakikaten on yılım tasavvuf kitapları okumakla geçti. Başka çok az şey okudum. Doğu kültürüne ilgim başladı, kaynaklarımıza inmek istedim, daha sonra **Divanü Lûgat-İt-Türk** böyle çıktı. Şairler hep yeni bir ses yakalamak isterler. Bir baktım Divanü Lûgat-İt-Türk'te olağanüstü bir şiirsel dil, bir ses var. Bunu ben şiirselleştirmek istedim. İkinci bestseller oldu, çok tutuldu. Bana faşist diyecekler diye korktum, yanlış anlaşılmadı ve kitap çok beğenildi. Biraz da tepki bu. Bana hep yabancı şair dedikleri için yapmadım ama güzel bir ses yakaladığım için naturel bir biçimde oldu. Beni hala beni ecnebi şair diye suçlayanlara *"Benim Divanü Lugat-İt-Türk'üm var."* diyorum. Onlar da haksız falan demek istemiyorum ama bu kitaptan sonra ben artık yabancı sözcük kullanmıyorum. Ayrıca yabancı sözcük kullanmanın şiirde güzel bir şey olduğuna inanıyorum bir yönden, fakat artık o kadar bıktım ki Divanü Lûgat-İt-Türk'ten itibaren yeni iki kitabımda da yabancı sözcük kullanmıyorum.

Allah'a inandım hala inanıyorum.

Ama bu dünya bağlamında nihilistim. On altı yaşlarımda da nihilisttim, durumcuydum. Hala durumcuyum diyorum kendime. Durumcu bir Müslümanım. Fakat siyasi İslamla hiçbir zaman bir ilişkim olmadı. İnanmıyorum. Bu dünyada bırakın İslam'ı hiçbir sistemin, ütopyanın yürüyeceğine inanmıyorum. Ama bir öteki dünyaya inanıyorum.

Örtülü bir dönemim de oldu.

Buna tasavvufta **'cezbe'** diyorlar. Dini kaynaklara çok yönelince biraz da manik depresiviteyle karışık kafayı bozdum ve artık işi abarttım, suyunu çıkardım, örtündüm. 24 saat din düşünüp din konuşmaya başladım. Bu üç dört yıl sürdü. Konya'ya gittim. **Mevlana**'yı ziyaret ettim. Konya'nın elektriği var diyorlar, doğru, Konya'ya başı açık gittim, havaya bir girdim örtülü döndüm. Ama örtünürken de giyimimi değiştirmedim. Saçımı da arkadan bağlıyordum, şık bir Fransız eşarpla. Mesela Doğu'da Fas'ta Marakeş'te çok güzel örtünüyor kadınlar. Bizim Türk kadınlarının maalesef örtünmede estetikleri yok, hiç beğenmiyorum. Yani Vakko eşarplarını satın alıyorlar. Düz beyaz ya da siyah eşarp örtsünler daha iyi o binbir renkli, çiçekli eşarplardan. Çarşaf bile daha estetik kalıyor. Bana gelince şu an örtülü değilim, dizüstü etek giyiyorum.

Hala Müslümanım ama geldiğim nokta eski Türklerin inancı olan "Açık alınla birkaç dua etmek."

Yani esas yaşama pratiğin önemli. Ne

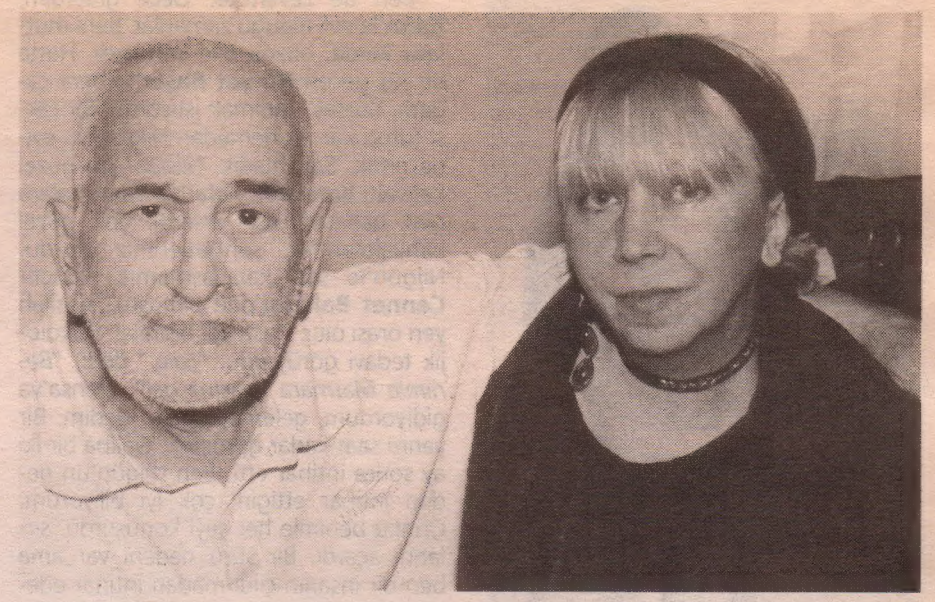

yaşıyorsun? Hayatta nasılsın, dürüst müsün, nasıl davranıyorsun insanlara, geldiğim nokta bu. Bunun da çok zor bir şey olduğunu, herkesin başaramadığını gördüm. Müslüman kesimini de az çok tanıdım. Çok yakın arkadaşlarım var hala. Fakat çoğunda laik kesimde gördüğüm; zenginleşmek, güç, iktidar arzusu var. Ben durumcuyum, daima güce, iktidara karşıyım. Bunları eleştirdim. Ama Hizbullah'tan sonra bu iş çökmüştür. Müslüman aydınlar da zaten kendi eleştirilerini getirdiler bu konuda.

Örtündükten sonra çok yalnız kaldım.

Uzun yıllar, sağ olsun **Balkan Naci İslimyeli** ve eşi **Sezen İslimyeli**'ye tutunarak yaşadım. **Azra, Rona, Ahmet Güntan, Fatih Özgüven** (her şeye rağmen) ve bir de **Tevfik Fikret** (Kötü Şair Şero'nun esprisi) dışında çok az arkadaşım kaldı çevremde. Tevfik Fikret esprisi yerinde oldu çünkü sevgili arkadaşım **Kürşat Akalan,** nam-ı diğer zamanın Halide Edip Adıvar'ı, Kemal Tahir'e son günlerinde yemek taşıyan, Türkiye'de benim ve kardeşimin en hayran olduğu kadın, tiyatro eleştirmeni, heykeltraş **Ayperi Akalan**'ın oğlu Kürşat Akalan bugünlerde **Sis** şiiri boyutunda takılı kaldı. Hatta sevgili arkadaşım Gümüşlüklü ressam **Suat Akdemir**'in bir resmini bu şiir yüzünden ilk görüşte satın aldı. O, Türkiye'nin bu durumunu kendi özel çok zeki ve esprili tarzında Sis'le açıklıyor. Bir sürü arkadaşın da hakkını yemeyeceğim, başım örtülü Kaktüs'e bile gittim. Fakat suç benim aslında. Dinden başka bir şey konuşamıyordum. Kafayı iyice yemiştim.

Zaten 24 saatimi evde saatler süren namazlarla ve bütün ıvır zıvırımı, antik objelerimi, hepsini toparlayıp sandıklara saklamakla meşgul, yalnızlığımla son derece mutlu vaziyetteydim. Evin çok sevdiğim koltuk örtülerini, Belçika'daki evimin yeşil kadife jakar perdelerini kaldırıp sadeleştirdim, yalnız bembeyaz kelebek koltuk takımı kaldı. İşin komik yanı da şu; sevgili arkadaşlarım **Roll** tayfasıyla muhabbet ettiğimiz ofislerinin dekorasyon düzeni de aynı. Yani Kelebek mobilyaların üstünü güzel örtülerle örtüyorlar. Demek ki hala bir komünistlik var. Neyse bir uzaklaşma oldu benden.

Bir tek **Beyoğlu**'na alışveriş yapmaya çıkıyordum, islami tarz giysiler bulabilmek için, **Hatemoğlu** gibi mağazalara. Müslüman kesim ise hayat tarzımı değiştirmediğim için beni sevdiler, hala çok severler fakat ailelerinin içinde insanlar oldukları için yakın arkadaşları, sürekli görüştükleri arkadaşları olamadım. Beni yalnız bıraktılar, bana sahip çıkmadılar, bunu da söyleyeceğim. Bana "Seninle nasıl ilişki kurulabileceğini anlayamadık" diyorlar.

Vanlı Godard, **Sadık Battal**, sevgili Müslüman aydın **Ahmet Kot** (ki yarın beni özel uçakla Saraybosna'ya götürecek olan), **Aydın** ve **İrfan Çiftçi**, **Ahmet Hakan**, **Ali Bulaç**, **Mehmet Ocaktan** dışında. Tabii bütün Türkiye'de benim tanımadığım ama beni seven -kız-erkek- Müslümanlarla, Konya'daki **Konyalı Einstein**, **Murat Güzel** ve beni Konya'da dinlemeye gelen iki yüz tesettürlü genç kız dışında ki kıpırdamadan dinlediler.. Ahmet Kot'un sevgili karısı **Hatice Kot** beni ailesinin arasına aldı, neden? Çünkü kızları Sevgili **Ayşe Kot** on yaşında galiba bilemiyorum, beni çok sevdi. İlk tanışmamız şöyledir; yazarlar birliğinin Bursa gezisinde beni uzaktan sevip bir kalp resmi çizip bana gönderdi. Ayşe, Türk şiirinde beni kat kat geçecek tek kadın şair adayı. Çünkü daha on yaşında ve sayısız şiir ve öykü defteri var, hatta bu yaşta sentaks kırmayı biliyor. Yarın Saraybosna'ya Ayşe'yle beraber gidiyoruz. Sevgili **Hakan Albayrak, Milli Gazete**'de *"Lale, Ayşe için tahtımı sarsacak tek kadın şair diyor"* diye yazmış. Doğru değil, çünkü ben çok alçakgönüllüyümdür, taht demem, ama galiba öyle olacak. Bu arada Hakan'ın karısı da başı açık bir Boşnak genç kızı. Yeri gelmişken söyleyeyim, hülasa baktım ki ne laik kesimde ne Müslüman kesimde hatta MHP'li aydınlar kesiminde bile durum aynı. Yani Ece'ye ayıp olacak ama her şey mükemmel. Neden? Çünkü birbirlerinden aslında hiç farkları yok. Gördüğüm

Küçük resim: Kardeşi, Ortak Pazar'daki tek Türk ekonomist Uğur Müldür'le, çocukken.

Cambridge Yazarlar Kongresinde

Akşamsefası

Skin of our teeth (T.Wilder) Falcı rolü

kadarıyla herkesin en büyük meselesi aşk. Hatta cinselliğe ve esrara yönelik şahane espriler ve fantaziler bile yapılıyor Türkiye'nin her köşesinde. Elazığ'ın en uç Gemuhluoğlu dağ köyünden tinerci çocuklara kadar.

Bugün bana gene sol sahip çıktı.

Radikal'in yayın yönetmeni **Tuğrul Eryılmaz** mesela. Sevgili yayıncılarım **Metis**, **Müge** ve **Semih**'e minnet borcumu asla ödeyemem. Hiç şiir basmıyorlarken ilk beni bastılar, Voyıcır 2'yi, **Ahmet Güntan**'la ortak kitap. Hatta Divanü Lûgat-lt-Türk'ü ve Buhurumeryem'i de bir an bile düşünmeden, çok zarif biçimde, anında bastılar.

Nilgün Marmara'yla mistik planda çok anlaşırdık.

Nilgün son zamanlara doğru iyice mistik bir yöne doğru gitmeye başlamıştı ve bana gelip *"Lale, bunu ancak sen anlarsın"* diye bazı mistik olaylar anlatırdı. *"Başka herkes beni deli sanıyor, kimse anlamıyor."* diye olaylar anlatmaya başlardı. Mesela bana da çok olur bunlar; telefon defterine bakıyor, orada Ayşe ismi var, bu isme yoğunlaşıyor, çok düşünüyor, yolda karşısına Ayşe diye bir kadın çıkıyor. Bu tür şeyleri gelip anlatırdı. Şöyle enteresan bir hadise var. İngiltere'den yeni dönmüştüm. Nilgün geldi. Ben çok ağır bir depresyon yaşıyordum. Nilgün'e dedim ki *"Ben intihar etmek istiyorum"* Nilgün bana kızdı, çok kızdı. Anlayacağını sanıyordum. Çok şaşırdım, afalladım, beklemiyordum. Bu yüzden intihara karşı olduğunu sanıyordum. Bir gün şair **Vural Bahadır Bayrıl** geldi bana. Bunları anlatırken çok heyecanlanıyorum, yaşar gibi oluyorum yeniden. *"Lale"* dedi, *"sana kötü bir haberim var. Nilgün böyle böyle oldu"* dedi. O kadar fena olmuşum ki salonda ağacımsı bir bitki vardı, şimdi rahmetli olan iki de kedim. Çok özel kedilerdi onlar, insan gibiydiler, bir tanesi benim ne kadar fena olduğumu algılayıp o bitkiye tırmandı. Çok arkadaşım intihar etti. Arkadaşım kalmadı gibi bir şey yani, sinir geldi bu intihar meselesinden. **Mustafa Irgat** öldü, **Deniz Bilgin**, **Nilgün Marmara**. Beni en yakın kız arkadaşlarımdan olan Deniz Bilgin'in intiharının depresyonundan kurtaran da Şero'dur. Sizin sevgili Kötü Şairiniz Şerafettin Kaya'dır. Ona çok minnet borçluyum.

Nilgün Marmara karşıda Kızıltoprak'ta otururdu.

Ben de Levent'te. Gece giderdim, **Kaan**'la evli olduğu zamanlar. Beni mutlaka karda, buzda bile karşılardı. Hatta bir kış gecesi **Kürşat Başar**'la beni çağırdı, Kürşat'ı tanımak istiyordu. Bir taksi tutup kar kış demeden Nilgün'ün evine gittik. Sabahladık. Nilgün çok güzel kahvaltı hazırlardı. Rafadan yumurtalara hint baharatı köri eklerdi, çok güzel kahvaltılarımız, sohbetlerimiz olurdu. Nilgün'le son karşılaşmamız ilginçtir **Cennet Bahçesi**'nde olmuştu. İnşallah yeri orası olur. Hastaydı o sıralar. Psikolojik tedavi görüyordu. *"Lale,"* dedi, *"Benimle Marmara adasına gel"*. Fransa'ya gidiyordum, gelemeyeceğim dedim. Bir yarım saat kadar görüştük. Galiba bir iki ay sonra intihar etti. Ben Nilgün'ün neden intihar ettiğini çok iyi biliyorum. Çünkü benimle her şeyi konuşurdu, sırlarını açardı. Bir sürü nedeni var ama ben bir insanın çıldırmadan intihar edebileceğine inanmıyorum. İntihar o kadar yakınımdan geçti ki çok iyi biliyorum. O kadar korkuyor ki insan.. İlaçla intiharı anlarım da kendini atmak o kadar dehşetengiz bir şey ki çıldırmadan bunu yapamaz insan. Nilgün hastaydı ama bunun dışında başka boyutlar da var. Ben bunları kimseye açıklamadım. Açıklamıyorum, kimseyi suçlamak istemiyorum. Onu yaralayan olayları biliyorum. Bir gece Gümüşlük'te bana anlatmıştı.

Mustafa Irgat'la çok eskiden, sanırım 81'de tanıştık.

Ahmet Güntan vasıtasıyla. Onlar o sıralarda Cenajans'ta çalışıyorlardı. **Güven Turan** onların başındaydı. Şairler Cenajans'ta çalışıyorlardı, çok ilginç bir ortam vardı orada. Ben de dışarıdaydım o sıralar, geldiğim zaman onların işyerine giderdim, gırgır geçerdik. Mustafa'yı ilk orada tanıdım. Malum hikayeleri vardı Mustafa'nın. Döner döner onları anlatırdı. Annesinden, eski karısından çok şikayet ederdi... Felsefeden, daha çok da enteresanlıklardan konuşurduk. Şiir konuşmazdık, hatırlamıyorum. Çok espritüeldi, çok hoş bir insandı. Onu yakından tanıma fırsatım olmadı. Bir gece geç vakit beni telefonla aradı. Abuk subuk bir şeyler söyledi. Bir tuhaf oldum. Ondan sonra koptu ilişkimiz. Uzun yıllar birbirimizi görmedik. Ondan sonra hastalandı, hastalandıktan sonra tekrar çok yakınlaştık birbirimize. Bunu söylemem doğru olmaz, kendimi övmek gibi olur ama bana bir gün **"tek kıskandığım şair sensin"** demişti. Buluşur Lades'te çorba içmeye giderdik. Bir yılbaşı gecesi Gülseli İnal'ın evine gittik, hastalandığı zamanlardı. Resimlerini gösterdi bana. Çalışma odasında Mustafa Irgat'ın yaptığı İlhan Berk portresini gördüm. Çok güzeldi bu resim. Son dönemde resimlerinden uzun uzun konuştuk. Ölümünü bilmiyorum, gene burada yoktum galiba. Mustafa çok hoş bir insandı, ben onur duyarım "Tek kıskandığım şair sensin" demesiyle.

Babamın kitaplığı çok zengindi.

Hatta ilkokulda **Harp ve Sulh**'a başladım, Tolstoy'un. Kafayı yedim. Sanırım dört beş defa okudum bu kitabı. Hatta babam kızardı, bu yaşta bu kitap okunur mu diye. Okul çantamın içine koyup gizli gizli okurdum. Çizgi roman da okurdum. **Teksas**'ı **Tommiks**'e tercih ederdim mesela, bir de **Red-Kit**'i çok severdim. Ama ağır kitapları da çok erken yaşlarda okumaya başladım. Hatta Tolstoy'daki Nataşa, Buhurumeryem kitabında da geçiyor, o Nataşa işte. Onu güncel Rus kadınlarının adı Nataşa diye espri olsun diye okurlarmış. Benim özdeşleştiğim ilk kadın figürüdür hayatta.

Tiyatroda çok iyiydim.

Fahir İz'in karısı **Dorothy İz** vardır Robert Kolej'de tiyatro hocası. **Genco Erkal**, **Nevra Serezli**.. bütün Türk tiyatrocuları yetiştiren odur. Bana başrol oynatırdı hep. Hem komedide hem de trajedi de iyiydim. Çok enteresan bir doğaçlama yeteneğim vardı, üstelik ingilizce. ODTÜ'nün en ateşli yılları, jandarmayla, devletle çarpışıldığı yıllar. O sırada ODTÜ'de öğrencilik yaptım ben ve marksisttim. Hala solcuyum aslında, durumcu bir Müslümanım diyorum ben. ODTÜ'de jandarma baskını olacak derlerdi ve tetikte beklerdik, işin şakası yoktu yani, ölüp kalabilirdik. Ben korkusuz bir insanım, bir keresinde hiç unutmam kampüste jandarma çevirdi bizi ve *"Beş dakikaya kadar dağılmazsanız ateş etmeye başlayacağız"* dedi. Ben o sırada papatyalara bakmakla meşguldüm. Böyle deli bir gençliğim vardır yani. İşte bu baskınlar sırasında ben milleti gevşetmek için doğaçlama skeçler yapardım, tipler uydururdum; casus tipi, Amerikalı kıro tipi, Fransız aristokrak tipi falan.. böyle şeyleri anında yazar ve oynardım. Millet kahkahalardan kırılırdı. O yüzden benim ODTÜ'deki yatakhane arkadaşlarım unutamaz.

Destina vasıtasıyla Yeni Türkü'yle arkadaş olduğumda Derya Köroğlu şöyle bir şey dedi bana.

Kendisi o zaman ODTÜ'de mimarlık bölümünde öğrenci lideri imiş. Biz ise **Yıldırım Türker, kızıl milyarder Osman Kavala** falan kolejli bir gruptuk. Kolejli olduğumuz için büyük suçluluk duyardık o zamanlar. Benim şiir yazmama bile kızarlardı. İngiltere'de durumcu olmamın başlıce nedeni de budur. Çünkü durumcuların marksistlerden ayrıldıkları nokta sanata önem vermeleridir. Ve marksistleri sanata önem vermemekle suçlarlar. Her neyse hiç unutmam buz üstünde mitingler olurdu, 14.000 kişi and içmek için kollar kalktığında Yıldırım *"Şu kolum taş oluyor, kalıyor."* demişti. Fakat marksisttik. Ben moru çok severim. Bir adım *"mor giyen kız"*, diğer adım *"yüz çeken kız"*. Ekonomide hep yüz alırdım. Fakat o zamanın tabiriyle çeşitli gruplar bizi kafalamaya gelirdi. **Derya Köroğlu** yıllar sonra bana; o zamanki öğrenci liderinin, Dev-sol mu Dev-genç mi bilmiyorum, bana aşık olduğunu söyledi. Ben o zaman o kadar acayip oldum ki. *"Ya ben bunu bilseydim gerine gerine dolaşırdım ODTÜ'de"* dedim ona.

Hayatımın büyük aşkı boşandığım eşim Patrick.

Kendisi Belçikalı bir ressam. Jacquart ailesinden, babası önemli bir mason. Belçika'daki bütün nükleer santrallerin genel müdürü. Böyle garip bir aileye gelin gittim ben. Yirmi yedi yaşındaydım. **Ali Nesin** tanıştırmıştı bizi. Ali'nin deyimiyle *"Avrupa'nın en bohem insanı Patrick"*. 10-15 yıl evli kaldık. Fakat beş yıl beraber yaşayabildik. Ondan sonraki on yıl ben buradan kopamadığım için gitme gelme halinde oldu. Benim en güzel fotoğraflarımı Patrick çekmiştir. Yıllardır adını koymayı unuturum. Beni tanıyanlar, bu hikayeleri bilen yakın arkadaşlarım *"ne olur otobiyografini yaz, hayatın çok ilginç"* derler. İnşallah yaşlılığımda yazarım. Mesela Jacquart ailesiyle geçen yıllarım çok komiktir. Bunlar beş çocuklu deli bir aile idi. Herkes çatlak bir tek baba akıllı, o da çıldırmak üzere artık. Ama çok severim. Türk olmamdan dolayı asla bir küçümsenme olayı yaşamadım. Çünkü Belçika'da Emirdağ olayı var, çocuklarını afyonla uyuttukları için en tutucu en garip Türkler bunlar. Fakat Jacquart ailesi o kadar iyi bir aileydi ki noelde benim şerefime **Dede Efendi** dinlerlerdi.

Çok yoğun aşık olurum.

Balayımızda Venedik'teydik. O kadar mutluydum ki cildim parlamış, çok güzelleşmişim, Patrick kızdı, dedi ki *"Venedik gibi yerde bile bu kadar dikkati çekiyorsun. Yanımızdan geçen adamlara dikkat ettim, konuşurlarken seni gördüklerinde konuşmayı kesiyorlar ve sen geçtikten sonra seslerini tekrar yükseltiyorlar"* dedi. Hakikaten aşık olunca güzelleşirim.

Avrupa'da çok esrarengiz bulurlardı beni.

İngiltere'de bir caz kulübe giderdim, en meşhur caz kulübü İngiltere'nin. Kapıdan girdiğim zaman çalmakta oldukları parçayı keserler, benim şarkımı Petite Fleur'u çalarlardı. Hatta doğum günümde evime geldiler o parçayı çalmak için.

Yirmi yedi yaşındaydım. Ali Nesin tanıştırmıştı bizi. Ali'nin deyimiyle *"Avrupa'nın en bohem insanı Patrick"*. 10-15 yıl evli kaldık. Fakat beş yıl beraber yaşayabildik. Ondan sonraki on yıl ben buradan kopamadığım için gitme gelme halinde oldu. Benim en güzel fotoğraflarımı Patrick çekmiştir.

Patrick Jacquart Claeys ile (ilk gece) performans yaparken-Patrick'in kamerasından

Akşamsefası

DENİZ BİLGİN
1956-1999

Saksafoncu bana aşık oldu, beni İskoçya'ya annesine götürmeye kalktı falan. İngiltere'de publar ikiye ayrılır *"Sen neredensin, çok esrarengiz bir kadınsın, Fransız mısın?"* diye sorarlardı. Ben *"Türk'üm"* deyince, *"Allah allah biz seni hiyerarşinin başına koyduk, sen en sonundan çıkıyorsun"* derlerdi.

Kadın olmaktan memnun değilim.

Erkek egemen bir toplum çünkü biliyoruz hepimiz. Kadın şair olma mücadelesini veren insan benim Türkiye'de. İlk çıktığım senelerde *"kadın şair olmaz"* diye üzerime gelirlerdi. Şimdi bana hiç teşekkür etmiyorlar genç kız şairler. Onlara kırgınım, bana bir telefon bile açmıyorlar. Halbuki o yolu onlara ben açtım. Bu konuda kırgınım yani.

İrlanda'da kitabım çevrildi, iki seçki yapıldı.

Orada İrlandalı şairlerle konuşurken dediler ki; *"Bizde de kadın şair küçümsemesi vardı ama dersimizi aldık bunu artık asla yapmıyoruz"*. Enteresandır İrlanda'da çıkan kitabımın arkasında benim kadın veya erkek olduğum bile belirtilmiyor. Yabancı isim olduğu için Lale Müldür ama kadın mı erkek mi olduğu anlaşılmıyor. Hatta "Senden önce olay yaratmış kadın şair var mı, yok, o zaman kendi geleneğini kendin çıkarmışsın" dediler. İşte bu açıdan kırgınım bazı genç kadın şairlere. İnsan bir telefon açar, teşekkür eder, bu işin mücadelesini ben verdim yani. Gülten Akın var ama nedense onu kabul ettiler aralarına, üzerine yürümediler. Beni yıllarca yıprattılar. Şiirsel planda değil yalnız, şiirime ecnebi falan demenin dışında hiçbir eleştiri getirmediler ama kişisel hayatım çok yıpratılmıştır. Ben bunların yüzünden de delirmişimdir, bunu da söyleyeyim.

Son günlerde Doğu'da bulundum.

Doğu Anadolu'yu gördüm. Biz Türkleri çok insancıl, çok nazik, çok derin bir kültürün ürünü olarak görüyorum. Bazen kızıp küfür ettiğimde oluyor ama genelde görüşüm şudur; Türkiye'nin geleceğini çok parlak görüyorum. Doğu batı sentezi yaşayan Türk şiirini çok önemli buluyorum. Mesela Avrupa'da şiir bitmiştir. Amerika'da güçlüdür. Yaşayan şiir gelenekleri içinde Türkiye'yi çok önemli buluyorum. Dünya mutlaka bir gün bunu keşfedecek, bu barbar Türk imajımızdan kurtulduğumuz an, ki bu yavaş yavaş kırılıyor, Ortak Pazar'a gireceğimize de inanıyorum. Özellikle Doğu'yu gördüm, hiç öyle anlatıldığı gibi değilmiş, safsata imiş meğer, tabii her tarafını görmedim, benimki illa böyle demek gibi bir şey değil, yanılıyor olabilirim, ama o kadar bakımsız görmedim, göç olayı yok, kadınların başları açık, tişörtlerle dolaşıyorlar. Çok büyük bir uygarlık var. Bu tür insancıl sıcaklık, şiir sevme... Herkes şair bu ülkede, bir şair olarak çok mutlu oldum. Delisi çok. Hayat burada sürekli gırgır yani. Doğu batı sentezi var burada. Çok aydınlık görüyorum Türkiye'nin geleceğini.

Şu ecnebi şair meselesine geri dönecek olursak, ben milleti suçluyorum aslında.

Ben yaşayan Türkçe'yi kullanıyorum. Destina benim en güzel cevabım bu ecnebi şair meselesine. Ada vapurunda çingene çocuklar bile sözleri ezberleyip söylediler. Bu kadar popüler oldu. Bir sürü Destina adında çocuk var. Almanya'larda Destina lokantaları açılmış, davet ediyorlar. Bu kadar popüler olmuş bir şiirin sahibiyim, ben yaşayan ve yalın bir Türkçe kullanırım. Mesela **Attila İlhân** milli şair sayılıyor. Attila İlhan gibi "Margot'la kafede otururken" diye yazmadım ki ben. Ben felsefi kavramları, Türkçe'de olmayan sözcükleri kullanıyorum, bunun dışında hiçbir Avrupa hayatım, yaşantım girmez şiirime, hayatım orada geçtiği halde. Egzantirik anlamları da vardır, bu ayrı, içine girmesi zor bir şiirdir ama ilk bakışta herkesin anlayacağı bir dil kullanırım. Aslında bıktım bundan ya, ben suçluyorum milleti **"yaşayan Türkçe"** kullanmadıkları için, elitist seçkincilikle suçluyorum.

Benim kaynaklarım şiir değildir.

Minerolojiden madenciliğe kadar alır okurum, oralardan şiir çıkarırım. Ama pek şiir okumam. Gençken çok okudum, bitirdim. Şimdi herhangi bir insanla konuşmayı, görüşmeyi şiir okumaya, çalışmaya tercih ediyorum. Böyle bir insanım yani.

Murat Belge'yi aradım vedalaşmak için.

Saraybosna'ya gideceğimi, kendisine geçmiş olsun dediğimi, yeni çıkan Seriler Kitabı'nda kendisine adanmış şiiri konuştuk. Ona dedim ki; *"Çok gecikmiş bir teşekkür, özürdilerim."* Çünkü Murat, beni ilk lanse eden kişidir **Cumhuriyet**'te. Gencim ben, yeni dönmüşüm İngiltere'den, tezlerimi anında okudu ve "gazetede yaz" dedi. Kadınlar üzerine olan **Büyük Kapatılış-Patriyarkal Diskurda Kadınların Kapatılışı** adında bir tezim vardı. **Yıldırım Türker** ve ben, Murat Belge'yle tanışmaya gittiğimiz gün kendisine o kadar büyük saygımız vardı ki dizlerimiz titriyordu. Murat Belge çok şıktı, beyaz bir kostüm içindeydi. Bunu biraz evvel telefonda kendisine söyleyince o da; *"O zaman size dizbağı nişanı vermek lazım"* dedi. *"Ne demek dizbağı nişanı?"* dedim. Dedi ki; *"Kralların şövalyelere verdiği nişandır"*. Enteresan ama böyle bir espri. Murat Belge'ye vefa borcumu yıllar sonra ödüyorum, ondan burada özür diliyorum.

En büyük teşekkürüm;

Yıllardır beni finanse eden ve bu yolla Türk edebiyatına büyük katkıda bulunan annem **Ava Gardner Müzeyyen**'le, babam **Aynştayn Kemal**'e (küçük İskender'in deyimiyle matematiği nakışlayan annem babama) Allah uzun ömürler versin.

Kadın şair olma mücadelesini veren insan benim Türkiye'de. İlk çıktığım senelerde *"kadın şair olmaz"* diye üzerime gelirlerdi. Şimdi bana hiç teşekkür etmiyorlar genç kız şairler.

Beni hala beni ecnebi şair diye suçlayanlara *"Benim Divanü Lugat-İt-Türk'üm var."* diyorum. Onlar da haksız falan demek istemiyorum ama bu kitaptan sonra ben artık yabancı sözcük kullanmıyorum.

...aslında bıktım bundan, BEN suçluyorum milleti "yaşayan Türkçe" kullanmadıkları için, elitist seçkincilikle suçluyorum.

Newyork Stonewalll sokağında eşcinsellerin devam ettiği bara yapılan polis saldırısına 3 gün taşlarla sopalarla karşılık veren erkek eşcinseller 29 Haziran 1969'u tarihe kazıdılar. Bu direniş her yıl "Eşcinseller Kurtuluş Günü" adıyla tüm Dünyada kutlanıyor .

Stonewall sokağı tüm dünyada eşcinsellerin örgütlenmelerine, cesaretlerine vesile oluyor. 68 Kuşağı 'nın dalgalandırdığı isyan bayrağını onlar da ellerine alıyorlar. Rusya ve Doğu Bloku ülkeleri hariç hemen hemen her ülkede örgütleniyorlar. 29 Haziran hüzünlü bir Stonewall sokağı öyküsü olmaktan çıkıp direnişin şafağına dönüşüyor.

Direnişin Zaferi

ALİ KEMAL YILMAZ

Stonewall'da herhangi bir akşam; küçücük barda eşcinseller tedirginlik içinde içkilerini yudumluyor, polis baskını korkusunu ve coplarla sopalarla dövüldükten sonra karakollarda hakaretlere, aşağılanmalara maruz kalmak endişesini paylaşıyorlar. Birden ışıklar yanıyor ve alışıldık faşizan saldırılar başlıyor. Polislerin beklemedikleri kendiliğinden gelişen karşı koyuşla karşılaşınca, şaşkınlığa düşüp basiretleri bağlanıyor. Bu karşı koyuş tam 3 gün sürüyor. **Stonewall Sokağı** tüm Dünyada eşcinsellerin örgütlenmelerine, cesaretlerine vesile oluyor. 68 Kuşağı'nın dalgalandırdığı isyan bayrağını onlar da ellerine alıyorlar. Rusya ve Doğu Bloku ülkeleri hariç hemen hemen her ülkede örgütleniyorlar. 29 Haziran hüzünlü bir Stonewall Sokağı öyküsü olmaktan çıkıp direnişin şafağına dönüşüyor.

Türkiye'de Eşcinsel Örgütlülük Durumu

Ülkemizde eşcinsel örgütlülük **Radikal Demokrat Yeşil Parti Girişimi** ile 1984' de başladı. **"Çarşamba Çayları"** ismi altında Taksim Lamartin caddesinde parti girişimcisi **İbrahim Eren**'in evinde toplanılıyordu. Çeşitli nedenlerle parti kurulamayınca bir süre "Çağrı Grubu" olarak faaliyet sürdüren eşcinsellerin ilk kez **Yeşil Barış** adlı gazetede otonom sayfaları vardı. Günümüzde önemsiz gibi gözüken bu girişimler çok baskılara gözaltılara dayaklara neden oldu. O temelin üzerine **İstanbul Lambda** ve **Ankara Kaos Grubu** oluştu. Her iki grubunda radyo programı yapmak ve dergi çıkarmak, üniversitelerde paneller konferanslar ve kitap fuarlarına katılmak AIDS'le mücadele eden derneklerle çalışmak ve eşcinsellere terapi toplantıları düzenlemek gibi faaliyetleri var. Ayrıca bu yıl dördüncüsü düzenlenen Türkiyeli Eşcinseller Buluşması 19-20-21 Mayıs'ta gerçekleştirildi.

"Baharankara" adını taşıyan bu buluşmayı Kaos eşcinselleri şöyle anlatıyorlar: "Kaos GL ve Gayankara gruplarının birlikte organize ettiği bu buluşmaya Lambda İstanbul ve Sappho'nun Kızları'nın yanısıra çok sayıda bireysel katılımlar oldu. Hemen hemen tüm şehirlerden gelenler oldu. Sorunları, planları tartışıp paylaşmanın dışında eğlencelerimizin arasında birlikte pikniğe gitme ve Ankara turu vardı. Ayrıca Avrupa Birliği'ne üyelik ve birliğe üye ülkelerde yaşayan eşcinsellerin hukuki durumları da tartışıldı.

KAOS GL' nin Gerçekleştirmeyi Planladığı Projeleri

"Aslında bunlara hayallerimiz demek daha doğru olacaktır. Bir mucize gerçekleşmedikçe ya da eşcinseller olarak bir araya gelecek gücümüzü birleştirmedikçe mevcut koşullarımızda düşündüklerimiz ancak hayal olabilir. İşte hayallerimiz:

İKİNCİ BİR DERGİ: Böylece derginin biri popüler, güncel bir çizgide yayın yaparken, diğeri üç ayda bir yayınlanan, sorunlarımıza daha kapsamlı eğilirken, düşüncelerimize daha ayrıntılı ele alma olanağı sağlayan bir dergi.

Yapmak istediklerimiz ve hayallerimiz çok ama, pek çok şeyin de parasız olmayacağı bilinir. İnanıyoruz ki bir gün, **Lezbiyen Gey Kütüphanesi, Kültür Merkezi, yayınevi** gibi çok şey gerçek olacaktır. Eşcinsellerin ve transeksüellerin aşağılanmadan, çekinmeden danışabilecekleri bir poliklinik: **Eşcinsel Hakları İçin Hukuk Bürosu, Yaşlı Eşcinseller İçin Ortak Ev, Genç Eşcinseller İçin Bağımsız Psikoloji Merkezi** gerçekleştirmeyi çok arzuladığımız projelerimiz." Bu projeleri gerçekleştirmelerini dileriz.

Ve Stonewall Kutlamaları

Kurulduğundan bu yana Stonewall'i basına kapalı olarak Lambda ve Kaos'lu eşcinseller kutluyorlar. Sadece kapalı mekanlarda kutlanılan şenliklerde geçtiğimiz yıl "Eşcinsel filmleri, Edebiyatta Eşcinsellik" gibi gösteri ve paneller vardı. En önemli olan ise 1993 'de Tüm Dünya Eşcinselleri İstanbul Buluşması emniyet yetkililerinin inanılmaz baskı ve gözaltı ve sınır dışına çıkarma gibi uygulamalarıyla başlamadan bitti.

Bu yılki 29 Haziran "Kurtuluş Günü " için Lambda İstanbul Komitesi tüm eşcinsel barlarda çeşitli etkinlikler düzenleyeceklerini ve bilgi almak isteyenlerin lambda@lambdaistanbulorghttp: den bilgi alabileceklerini söylediler.

"Gerçek şudur ki, doğaya karşı olduğunu söylediğiniz bu içgüdü, tüm doğal istekler gibi, hemen hemen aynı güçle, her çağda, her zaman ve her yerde var olup durmuştur." "Baskı yapın! Ezin! Ortadan kaldıramayacaksınız."

(André Gide, Corydon)

Dünya Eşcinselleri'ne Türkiye'ye Gel Çağrısı

Kendilerini "ayı" ile simgeleyen eşcinseller Ağustos 2000'de düzenlenen organizasyonla bir araya gelecekler. Ev sahipliğini Türkiyeli eşcinsellerin yapacağı toplantı 24-27 Ağustos tarihleri arasında gerçekleşecek. Sorunların tartışılacağı ve çeşitli eğlencelerin düzenleneceğini söylediler. Bunların arasında ismi açıklanmayan bir Türk hamamında "hoşça vakit geçirmek"de var.

"Yılın Ayısı Seçilecek"

"Ayı"nın kadınsı olmayan eşcinsellerin seçtiği bir simge olduğunu söyleyen Lambda'dan **Heribert Mürrman** organizasyonun kesinlikle kendileriyle ilgisi olmadığını nedenine gelince sadece eğlence amaçlı politik olmayan bir düzenleme olduğunu söylüyor. Ayıya benzeyen Türkiyeli eşcinseller davetlidir.

24 Ağustos'ta başlayacak olan toplantılarda "yılın Ayısı" seçilecek. 27 Ağustos'ta Kumkapı'da bir restorantta "hoşçakal partisi" ile noktalanacak. Katılmak isteyenler www.ayılar.net. adresindeki internetten öğrenebilirler.

Ticari Mantıkla Aktivite

Lambda İstanbul Gey-Lezbiyen Grubu'ndan ve Kaos Gey-Lezbiyen Ankara Grubu'ndan konuştuğum arkadaşlar, ne Kırkpınar Güreşleri'ne katılma ne de "Ayılar Eşcinsel Grubu" organizasyonlarıyla hiç ilgilerinin olmadığını herkes gibi basından takip ettiklerini söylediler. Lambda'dan Heribert Mürrman "Tamamen turistik amaçlı bir organizasyon, bilmediğimiz bir turizm şirketi organize ediyor. Kesinlikle onayladığımız bir girişim değil" diyor.

Erkek ve kadın eşcinseller; bu sayfayla ilgili görüşlerinizi, önerilerinizi, beklentilerinizi ve yazılarınızı bekliyoruz...

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Canım acıyor. Bir yanda Belkıs Harabeleri'nde su altında kalacak 'yaşam'lar öte yanda Bodrum'da Çevre Filmleri Haftası... Bu yaşamla dalga geçmek değilde nedir şimdi? Bir yanda trilyonlarca rant getirecek olan, hayvanları korumayan hayvan hakları yasası öte yanda ANAP'ın kurucu üyesi Dinçkök'lerin sahibi olduğu zehir saçan fabrika AKSA. Bu yaşananların hepsi doğru olamaz, ben kötü bir kabus görüyorum galiba... Çıldırmamak işten değil... Üstelik aydın geçinenler, bir köpek ısırdı diye sütunlar dolusu ve günlerce köşelerini dolduranlar sustuğuna göre ben gerçekten kötü bir rüya görüyorum herhalde... İşte kabusumdan parçalar..

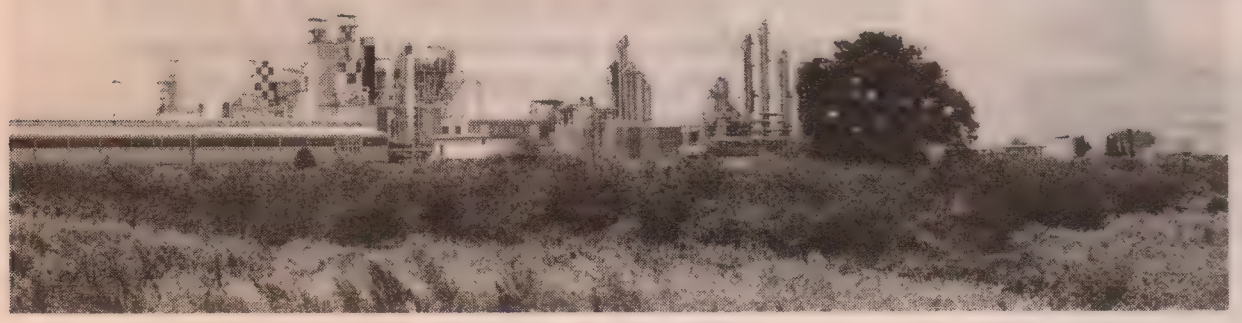

AkSa-tıldık

Marmara depreminden bu yana geçen sürede, Yalova'daki AKSA Fabrikası'ndan toprağa ve suya sızan **6.700 ton akrilonitril** (bir çeşit siyanür) ile ilgili birkaç yazı yazmıştım. Felaketin büyüklüğünü kavrayan az sayıda kişi de bunu dile getirdi. Ancak hala, ciddi bir önlem, kesin bir çözüm haberine rastlayamadığımdan, geçen hafta AGF'li ve Mavi Gezegen grubundan gençlerle birlikte Yalova'ya giderek olayı yerinde araştırmak istedim. Çernobil'den sonra yaşanan bu en büyük çevre felaketinin hukuki takibini yapan ve evi fabrikanın arkasında bulunan Av. Ayşe Aydemir'den öğrendiklerim, en dehşetli korku filmi senaryolarını dahi geride bırakacak denli dayanılmaz, akıl almaz gerçeklerdi.

Birinci sınıf gayrı sıhhi müessese kapsamındaki fabrika yıllarca geçici ruhsatla çalışıyor, oysa yasaya göre geçici ruhsatla ancak 1 yıl çalışılabilir. Fabrika yetkilileri bunca yıl, gaz sızıntısını anlamak için, fabrika bahçesine kurdukları hayvanat bahçesinden yararlanmış. Hayvanlar ölürse sızıntı anlaşılmış. Yani deprem olana kadar da zaman zaman sızıntılar söz konusu. Şimdi, İstanbul Tabip Odası'nın AKSA kazası için yaptığı basın açıklamasından bazı bölümleri aktarmak, durumun vehametini bir ölçüde gözler önüne serecek sanırım. "... Akrilonitril'in hem yüksek düzeyde yanıcı-patlayıcı bir madde hem de kanserojen olması nedeniyle hammadde olarak depolandığı AKSA, birinci sınıf gayrisıhhi müessese sınıfına girmektedir. Bu tip işletmelerin ruhsatlarını Sağlık Bakanlığı'ndan aldıkları düşünülürse 1984 yılında, yıllardır ruhsatsız çalışmakta olan AKSA'ya hiç bir koruma bandı olmadığı halde Sağlık Bakanlığından geçici çalışma ruhsatı verilmesi yaşadığımız kazaya ve ardındaki çevre felaketine davetiye çıkarmıştır. 1971 yılnından 1990 yılına kadar çevresinde koruma bandı olmadan faaliyette bulunan fabrikaya bu tarihten sonra yapılan koruma bandının da kazanın olumsuz sonuçlarını engellemede ne derece başarılı olduğu deprem sonrası açığa çıktı. Kazadan sonra hayvanlar öldü bitkiler kurudu, insanlar sızıntıdan ciddi boyutlarda etkilendi. Sağlık açısından uzun dönemde açığa çıkacak zararları ise önümüzdeki aylar-yıllar içinde göreceğiz.

İşletmenin yaptığı açıklamalara göre; depremin etkisiyle üç akrilonitril tankında oluşan hasar sonucu 6400 ton madde çevreye yayılmıştır. Deprem anında başlayan sızıntı; bölgede yaşayan tüm canlıları ve bitki örtüsünü etkilemiş, akut zehirlenme tablolarına neden olmuştur. Bölgede yaşayan yurttaşlar, depremden sonraki yirmi birinci saatte bölgeden jandarma tarafından uzaklaştırılmıştır. AKSA yetkilileri, deprem gecesi 24.00-08.00 vardiyasında çalışan işçilerin sağlık durumu hakkında ayrıntılı bir açıklamayı henüz yapmamıştır. Depremi takiben iki hafta içinde, daha önce ciddi bir sağlık problemi olmadığı söylenen Zeki Aydın, Cemile Tezer, Melahat Kaypak, Necla Uysal, Ahmet Nalbant ve Zühtü Mallı adlı yurttaşlarımızın ani ölümlerinin akrilonitrile bağlı olup olmadığı mutlaka araştırılmalı, bu ölümlerin nedeni aydınlatılmalıdır.

Av. Ayşe Aydemir, tanık beyanlarını, jandarma tutanaklarını, İstanbul Tabipler Odası'nın araştırmalarını ve Çevre Bakanlığı'nın raporlarını delil olarak, hazırladığı suç dosyasına koymuş, bir dilekçeyle savcı yardımcısına vermiş. Ancak dilekçesine onay istediği halde verilmemiş. 29.12.1999'da takipsizlik kararı verilen suç duyurusunun, delillerini dosyada bulamayan Aydemir, delil dosyasını hazırlık kaleminde çalışan bir memurun çekmecesinde buluyor ve kayıtlara geçiriyor. Takipsizlik kararından sonra bir üst mahkeme olan Bursa 1. Ağır Ceza'ya itirazda bulunulur. İtirazın gelip gelmediğini kontrol için Bursa'ya giden Aydemir, tüm aramalarına rağmen dilekçesini bulamaz. Adliye pastanesi girişindeki çöp kutusuna bakarv e itiraz dosyasının boş kabıyla karşılaşır.

AKSA, deprem sonrası, az miktarda sızıntı olduğunu, *"Onu da hemen tanklara aldık kaybımız yok"* açıklamasını yapıyor. Ama bakın ne oluyor; Halk Sigorta, Abonman Sigorta Poliçesi konusu hasar dosyası hazırlıyor ve AKSA'da 6.718.546 kg akrilonitrilin zayi olduğunu belirleyip söz konusu emtiaya 1.791.876.475.868 TL değer biçiyor.

Gelelim rüşvetlere, sus paylarına, AKSA'ya komşu çiftliği olan eski İstanbul Belediye başkanı Ahmet İsvan'a fabrika yetkilileri fazladan 200 milyon verip susturmak istiyorlar, İsvan kabul etmiyor.

Altınkum Sitesi sakinlerinden İsmail Elbi'ye susması için, çiftliğinde yetiştirmekte olduğu mahsül üzerinde meydana gelmiş ve gelebilecek her türlü zarar için 300.000.000 TL aldığını ve bundan böyle hiç bir maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmayacağına, dava ve yasal yola baş vurmayacağına dair bir belge imzalatılır. Kadir Özdemir'de fabrikanın tazminat ödediğini duyup fabrikaya gider ama ibraname basına yansıyınca Özdemir'e yapılacak ödemeden vazgeçilir.

Dinçkök'lere ait bir fabrika AKSA. Dinçkökler ANAP'ın kurucularından. Bu büyük felaket her koldan örtbas edilmeye çalışılıyor. Kapı gibi deliller, belgeler ölen onlarca insan, yüzlerce hayvan, tonlarca bitki. Bu felaket yıllarca hepimizi zehirlemeye devam edecek. ANAP'lı Ediz Hun'un, çevre konusundaki duyarlılığı bu duvarları aşabilecek mi? En çok ondan bekliyoruz. Bu üç kağıtlar ve yaşam üzerine oynanan oyunları bozmaya çalışan, yaşamı pahasına konuyu takip eden Av. Ayşe Aydemir *"İç hukuk yolları tıkanırsa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gideriz"* diyor.

Aksa felaketinde oynanan oyunları yaşamı pahasına ortaya çıkarmaya çalışan avukat **Ayşe Aydemir**'le yaptığım konuşmayı kısaltarak aktarıyorum.

A.A. - Akşamüstü karşı komşularımla çay içiyorduk. O gece deprem oldu. Yalnızca birlikte çay içtiğimiz bu komşularımın evi hasar gördü. Eşimle onları kurtarmaya koştuk. Evin içerisinde kalmışlardı, yaşıyorlardı, konuşuyorduk fakat mahsur kalmışlardı. Bir süre sonra nefes alamadıklarını söylemeye başladılar. Biz de nefes alamıyorduk. O anda jandarma gelerek bölgeyi boşaltmamızı, gazdan zehirlenmekte olduğumuzu söyledi. Komşular içeride kaldı, biz bütün çevre insanları ve jandarmayla günlerce dağda kaldık. Döndükten sonra yaşar halde bıraktığımız komşularımızın öldüğünü gördük.

P.E. - Peki bunu yetkililere bildirdiniz mi?

A.A. - Otopsi için yaptığım müracaatlarda muvaffak olamadım. Şu gün otopsi yapılsa zehirden öldükleri gerçeği ortaya çıkar. Fakat yaptırılamıyor.

P.E. - Peki çevredeki diğer canlılar bu zehirden nasıl etkilendiler?

A.A. - Şu anda 84 müvekkilimin davası sürüyor. Henüz fire yok ama her an onları da vazgeçirmeye çalışacaklardır. Yurt dışından gelerek çekimler yapıldı, büyük televizyon kanallarından konuyla ilgili geniş oturumlar yapıldı. Zaten son ümidim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi...

Ve bir teşekkür: *Acılar denizinden bir damla da sevindirici haber.* ***Bağımsız Hayvan Platformu İzmir Sorumlusu Erengül Kalyoncu'****dan geldi. Hayvan Haklarının Savunucusu Erengül* ***Ayvalık Hayvan Barınağı'****nın fotoğraflarını göndermiş, son derece çağdaş bir barınak oluşturan Ayvalık yöneticilerine teşekkür eder diğerlerine örnek olmasını umarız.*

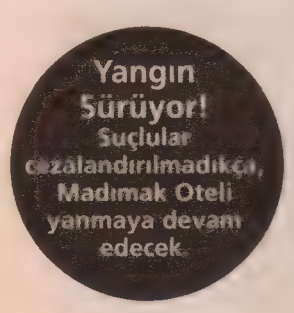

Vay Anasını!

Aklar Kimya Sanayi ve Ticaret'ten Endüstri Mühendisi Sinan Akpoyraz, Belediye Başkanlarına bir faks gönderiyor. Faks metni aynen şöyle; *"Firmamızda sokaklarda başıboş köpeklerin öldürülmesinde kullanılan Sağlık Bakanlığı izni dahilinde yurtdışından ithal edilen sitriknin sulfat (Köpek Zehiri) bulunmaktadır. İhtiyaç duyulduğu takdirde Belediye Başkanlığınıza posta ödemeli gönderilecektir."*

Canlıları öldürmek için zehir ticaretini iş edinmiş bu mühendisle, en kısa zamanda tanışmayı dilerim.

"Taş Yorumları"ndan

Ölü Taze

Birazdan zil çalardı; yorgundu, bıkık-
yüzüyle gelirdi, bugün gelmedi; zil
susmak bilmiyor; konu komşu ard arda
çorba getirir, kim içecek?.. Gelse üç-
kâse içerdi, bana hoşnut bakardı,
baksın.. hatta nefsi doysun... her neyse!

Gelmedi; artık hiç gelmez, orda uyur,
taşıyla konuşur; bari bana söylese!

Kalmak

Beni recmettiler; başucumda
kalakaldık; suçsuz ben, suçsuz taşım..
derin lezzetle oturduk, uzun!

Ek

İmiğim, sana kaldım!
Onca ördüğüm
hırkamı söktüm.

Döktüm döküldüm,
demek eteğimde
var imiş.

Sina Akyol

Ellerinde kameralar ve mikrofonlarla her türlü hakkı kendilerinde görenlerin saygın diktatörlüğünde ve onlara isterik çığlıklarla hoşgeldiniz diyen bir dünyada yaşıyoruz. Özel hayatlarımızdan, sıradan isteklerimize kadar didikleme hakları olduğuna inanan insanlarla yaşamaya alışıyoruz. Kimsenin dışında kalmaya hakkı yok. "Sen benim kim olduğumu biliyor musun?" sorusu bile demode. Çünkü biliniyor kim oldukları, ne yedikleri, kiminle çıktıkları, ne yaptıkları... En az kameranın önü kadar arkası da biliniyor.

Teşne

CÜNEYT ÖZDEMİR

Gazetecilik... Televizyon, kameralar.. Şu yaşadığımız hızla değişen garip çağ... Türkiye... Yahu insan bazen gerçekten çok garip ikilemlere düşüyor. Ortada ciddi bir "ne yapacağını bilememe" durumu var. Çaresizlik, ne diyeceğini bilememe hali gibi...

Dünyanın bugüne kadar gelmiş geçmiş en büyük eğlence kumpanyası hayatımızı tarumar etmiş durumda.

Bir tek hayatımız da değil. Ekonomiden, sosyolojiye, savaşlardan özel hayatlara kadar yeni ve farklı bir tarih de bizzat bu kumpanyanın elleri ile yazılıyor.

Nihayet Popüler Tarih Dergisine de kavuşmuşken bugün tarihin baştan aşağı popüler yazıldığını söylemek yanlış olmaz. Hepten, tümden... Ya da popüler olmayan hiçbir şeyin 2000'lerin sıradanlığında yer bulmadığını mı söylemek gerekiyor. Popülerlik sınırsız bir savruklukla etrafa saçılıyor. Popüler kültürün ikonları ya da ikon adayları bu savrukluklar ile masaya istenmeden devrilen kahve fincanı gibi belleğimizde olmayacak izler bırakarak dolaşıyorlar. Kumanda aletleri peçetelerin yerini tutmuyor. Hangi kanalı açsanız karşınıza yine onlar, hep onlar çıkıyor... Gazetelerin üzerinde onların resimleri basılı resim altında üzerimize sıçrayan hayat notları.

Artık kabullendik ve biraz da yenildik gibi. Esir düştük, köle olduk, daha da mı feci, kul muyuz yoksa...

Geçtiğimiz ay üzerimize dökülen hayat bulamaçlarının en popüleri, yılların reyting ve Kelebek ödülleri şampiyonu **"Olacak O kadar"** kumpanyasının kahramanlarının içine düştüğü durumdu. Daha doğrusu bizi ve koskoca Türk basınını bir girdap gibi özel hayatlarının tam ortasına çekişleri hepsinden önemlisi ibret vericiydi...

Anlaşıldı ki ortada yıllardır gerçekten sanat için sanat değil, toplum için sanat yapmış sanatçılar vardı ve şimdi toplumdan sanatçılara yardımcı olması isteniyordu. Acil numaralar aranmış kameralar hızır gibi yetişmişti.

Levent Kırca, **Oya Başar** ve arkadaşları kuşkusuz kendini kapattığı Çankaya'da bir manastır hayatı süren ve okuduğu yalan yanlış polisiye haberlere göre İran gezisine gitmemek gibi dış politika kararları alan iyi niyetli, mütevazi, tasarruflu ama saf Cumhurbaşkanımız **Ahmet Necdet Sezer**'den daha iyi tanıdığımız insanlar. Şu anda iddia ettiği gibi tarlada soğan yetiştirdiğini umut ettiğim ama kendisi ekranlarda göremeyince meraka da düşmekten kendimi alıkoyamadığım **Murat Kekilli** kadar geçtiğimiz yıl ve daha önceki, daha önceki yıllarda ekrana çıkmış hatta parsellemiş insanlar.

Tanınıyorlar, yani... Pek çok kişi onları komşularından bile daha iyi tanıyor. "Evdekilerden bile..." demiyeyim ayıp olmasın... Ve tanınan insanların da tanınmayan insanlar gibi boşanma hakkını sahip olduklarını, bu mesaj kaygılı çiftimiz kullandılar. Olan da ondan sonra oldu zaten.

Bunu da mı görecektik, gördük... Görmememiz imkansızdı daha doğrusu.

Kameralar, televizyonlar, gazetelerde halka kapıları sonuna kadar açık bir özel hayatın nasıl genelleştirildiğini adım adım izlettirdiler...

İzlettirildik.

Bir nevi "Tecavüz kaçınılmazdı ve pekçok kişi zevk almaya çalıştı."

Olaya başta adliye muhabirleri uyandılar ve ilk haberi onlar yaptılar. Kısa ve öz bir demeç vardı haberin içinde Levent Kırca "Benim için de sürpriz oldu" gibi bir şey gevelemişti o kadar. Ama sonra işe dedikodu dünyamızın kalemleri yetişti. "Yok öööle olmamış, arada bir trilyonluk bir aldım verdim hesabı var..." Olay magazin gazetelerinin sütunlarına bu şekilde ulaşınca doğal olarak daha da ilgi uyandırdı. Araya gazeteci köşeyazarı dostlar, başyazarlar girdi. Bir anda boşanma olayı basında etik bir kavgaya dönüştü. Yeni iddialara bakarsanız "boşanmada para mevzu ile ilgili haberler yalandı, bir para alışverişi yoktu ortada..."

Aradan bir gün geçti geçmedi bu sefer başyazarların ataklarına magazinciler bir kontrhaberle yeni ve tabii beklenen o meşum iddia ile cevap verdiler... "Levent Kırca 45 gündür eve gitmiyordu ve çiftin boşanmasına neden olan bir kadın

oyuncuydu. Bir başka oyuncu da Oya Başar'a laf yetiştiriyordu."

Rezalet bu şekilde büyüyüp gidecekken beklenmedik bir şey oldu ve boşanan çift beraber bir basın toplantısı yapmaya karar verdiler.

Tam da gazetecilerin ve tabii tüm Türkiye'nin gözleri önünde mutlu sona gidilirken olay "iki kadın tiyatrocuyu kovalım barışalım'a" geldi. Yine bir kavga gürültü... Tabii uluorta, her şey ortada.

Bu yazı yazıldığında henüz sanat eleştirmenleri "tiyatrocuları kovalım evliliği kurtaralım tartışmasını" etik değerler ve sanat üzerinden yapmaya başlamamışlardı ama başlayacaklardır.

Feminist kalemlerin Oya Başar'ı tutuşunu, Hıncal Uluç'un onlara fırça atışını köşesinde şimdilik görmemiş durumdayım, ama neden diye de endişelenmiyorum. Görülecektir, çünkü...

Hafta sonlarının entelektüel kalemleri henüz salvolara başlamamışlardı ama muhtemelen onlar yazacaktır, siz de çoktan okumuşsunuzdur.

Yeni psikolog köşeyazarları da köşesel terapilerine ev ile iş yaşamının ne kadar iç içe geçmesi ile ilgili o akıl dolu yazılarını sığdırmak için kaleme sarılmışlardı.

Ekonomik olarak 1 trilyonunun nasıl vergilendirildiği mevzunu ekonomistler de değinecektir elbette, değinmelidirler de.

Bu arada ana ve baba haber bültenlerini, acar yorumcuları, magazin basınının Pazar eklerini daha hesaba katmıyorum.

Şimdi şu tabloya bakınca eksik ne kaldı diyorsunuz. Evetttt, doğru cevap. Bir **"SİYASET MEYDANI."** Türkiye'de meclisin yapamadığını tek başına yapan **Ali Kırca** vicdanımızın sesini ekrana taşımalı ve tarafları bir araya getirip uzun uzun bu evliliğin yarattığı, özel hayat, gazetecilik etiği, sanatçı etiği, feminen duruş ve kamuoyunun tüm bu olup bitenlere tepkisini uzun uzun konuştura konuştura, tartıştıra tartıştıra, gözyaşları ile ekrana getirmeli. Getirmeli ki bir daha böyle bir olayla karşılaştığımızda şerbetlenmiş hayat izleyicileri olarak hala şaşırıp kalmayalım.

Gördünüz mü sıradan bir boşanma olayından mı bahsediyoruz, popüler tarihimizin mihenk taşlarından birine mi tanıklık ediyoruz hepsi birbirine karışmış durumda.

Yani şu durumdan "bana ne kardeşim!!" deme hakkınız var mı. Bu evliliğin farklı bir boyutunun üzerimize fışkırttığı tacizkar haberleri okumama özgürlüğüne kaç kişi sahip.

Kaç kişinin elinde.

Hadi diyelim burada mesele popüler insanlarla birebir ilgili. Hırsızından, espri olsun diye başında yumurta kırdığı oyuncularına kadar özel hayatlarını yakınen bildiğimiz, bilmek zorunda kaldığımız insanlardan bahsediyoruz. Ve hafiften bir **"haber yapılmasını istemem ama yan sütuna koy"** tavrı da olayın en başından bu yana kaşar kaşar bize sırıtıyor.

Bir dosttan yardım ister gibi kameralar vasıtası ile kamuoyunu görev başına, arabuluculuğa çağırmanın cüretkar tavrı ise ortada..

Neresinden baksanız sinir bozucu... Komik değil. Trajik değil. Ortada bir dram bile yok. Ne yazık...

Tavırlar, duygular öylesine savruk ki insanı ne yapacağı konusunda çaresiz bırakıyor.

Hadi diyelim onlar haberlere konuk olmak istiyorlar peki ama günümüzde haberleri sunanlar dahil haber olmama hakkına sahip kimse var mı.

Kaldı mı...

Bir de biraz önce anlattığım tam ters bir olayı sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir parça benim ama benden çok yazar bir arkadaşın haksızlığa uğradığı bir olayı...

Geçtiğimiz ay bir gazetenin 3. sayfasında bir dayak olayının altında kendi adımı gördüm. Hiçbir zaman aklıma gazetenin 3. sayfasında yer alacağım gelmezdi. 3. sayfalar adliye haberlerinin yeridir bilirsiniz. Hayat haberleri mi demeli yoksa... İster bulvar gazeteleri isterse entelektüel yayın anlayışına sahip olan gazeteler olsun, anlayış fark etmez.

Gazetedeki iddiaya bakarsanız bir yazar benim hazırladığım bir programa çıkmadığı için yayıncısı tarafından dövülmüş. "İddia..." diyorum çünkü söyleşinin içinde tek bir kez adım geçmiyor. Sadece muhabir arkadaş benim adımı anıp yönlendirici sorular sormuş. Yazı işlerinden bir başka arkadaş da almış bunu kocaman siyah ve büyük harflerle sayfanın tepesine yazmış. Yanında da yüzünde yara bere içinde hayatımda hiç görmediğim bir yazar arkadaşın fotoğrafı var. Biraz ötede yine tanımadığım yayıncının adı geçiyor.. Şimdi olay nereden baksanız tatsız.

Yazar, yayıncı, gazeteciler... Televizyona çıkmadı diye atıldığı iddia edilen dayak... Demeçler, karşılıklı iddialar, yalanlamalar... Satır aralarında bir alacak verecek hesabı var gibi gözüküyor, sonra "patlamalar"dan söz ediliyor... Ne olursa olsun gerçekten tatsız bir olayın yaşandığı açık. Ama garip olan manşette bu olay değil kocaman siyah puntolarla benim adımın duruyor olması.

Öyle bir durum ki neresinden tutsanız elinizde kalıyor.

Yahu bir insan televizyona çıkmak, gazetelerde görünmek istemeyebilir.

Böyle bir hakkı vardır.

Böyle bir hakkı kullandığı için, televizyona çıkmayan yazarı dövdüren bir yayıncı varsa ben söyleyecek söz bulamıyorum... Başka nedenlerle bir kavga çıktı ve bunu "bu daha çok satar" diye bir gazeteci haber yaptıysa o gazeteciye de sözüm yok. Bir yazar bambaşka bir hesabını bu şekilde görüyorsa ve insanların üzerine çamur atıyorsa yine susuyorum.

Şimdi bu yazıyı da "vay bunu bize nasıl yapmışlar" diye Reha Muhtarvari "çirkin ve asılsız iftiralara" bir tepki olarak da yazmıyorum. Bu arada tam da bu nokta da **Reha Muhtar**'ın bile haksızlığa uğradığını düşündüğü mü belirtmek istiyorum. Kopenhag'da olayları gazeteciler çıkarttı iddialarını duymayan kalmamıştır herhalde.. Ben de oradaydım. Olayların olduğu gece Reha Muhtar ve bir grup gazeteci hep beraber bir otelin lobisinde oturuyorduk. Sonrasında çok konuşuldu vay şu kışkırtmış, bu kışkırtmış diye ama "laf-ı güzaf". Elinde olayları gösteren kaseti, belgesi ya da bizzat tanığı olan biri varsa çıkar konuşur. Yoksa "aksakallı dedelerden deprem haberleri" alınan, "Marmara sularını lafla ısıtan", "Cnn'e alt yazı geçirttirip deprem olacak" haberleri verdirilen bir ülkede boş laf, iddia çok... Kopenhag'da bir kışkırtma varsa bunu bütün medya mensupları yaptı. Türkü ile İngilizi ile hatta Danimarkalısı ile... Bir barda ya da pubda bira içtiğinizi düşünün... Önünüze 30 kamera gelip sabahtan akşama kadar sizi çekerse ve ne zaman olay çıkartacağınızı beklerse siz de kendinizi bir süre sonra bir maymun gibi hissetmez misiniz, ne çekiyorsun kardeşim demez misiniz, sonunda patlamaz mısınız?

Aslında sizlerle paylaşmak istediğim duyguların içinde bunlar da var.

Belki de bunların ta kendisi var.

Çünkü artık medya dediğiniz şımarık bir çocuk.

"Çıkmıyorum abi!!" diyemezsin. "Çekme kardeşim!" diyemezsin.

"İstemiyorum" deme hakkın hiç yok. Zaten sana böyle bir soruyu soran da yok.

Yapamama, çıkmama, gözükmeme "hakkının" ortadan kalktığı, bir "hak" olmaktan çıktığı günlerdeyiz. Elbette buraya gelmemizde her an ve her zaman televizyonda, basında görünmeye çıkmaya teşne isimlerin payı kadar herkesi bu teşne isimlere benzetenlerin de rolü var. Ama daha derinlerde ya da daha tepeden bakıldığında ortada dolaşan, garip bir ruh halinin daha etkin olduğunu düşünüyorum.

Özel dünyaların ve kişilik haklarının üzerinde grotesk bir medya engizisyonun gölgesi duruyor.

Saray kanunları gibi mi demeli, esir kampları gibi mi...

Tamam belki biraz abarttım ama ortada bir esaret durumu olmasa da bir rehinelik durumu var. Ellerinde kameralar ve mikrofonlarla her türlü hakkı kendilerinde görenlerin saygın diktatörlüğünde ve onlara isterik çığlıklarla hoşgeldiniz diyen bir dünyada yaşıyoruz.

Özel hayatlarımızdan, sıradan isteklerimize kadar didikleme hakları olduğuna inanan insanlarla yaşamaya alışıyoruz.

Kimsenin dışında kalmaya hakkı yok.

"Sen benim kim olduğumu biliyor musun?" sorusu bile demode. Çünkü biliniyor kim oldukları, ne yedikleri, kiminle çıktıkları, ne yaptıkları... En az kameranın önü kadar arkası da biliniyor.

Biliniyor da bu işin sonu nerede bitecek o bilinmiyor.

Eskiden bir şarkı vardı hatırlarsınız. "Ya dışındasındır çemberin, ya da içinde yer alacaksın..."

Çemberin dışı, mışı kalmadı, hepimiz içindeyiz. Reha Muhtar bile...

www.deepnot.com.

Alooo! Öküz'den Arıyoruz?!

"Aşk düello değildir. Düettir"

Çetin Altan

Alo Öküz'den arıyoruz. Ezginin Günlüğü ile mi görüşüyoruz?
- Evet, buyrun ben Hüsnü Arkan.

Rüya adlı albümünüz çıktı. Hazırlık çalışmalarını nasıl yürütüyorsunuz?
- Kaset çalışmalarımız bizde yalnızca bir yılla sınırlı değil. Geçmiş yıllarda yapılmış şarkıları da değerlendiriyoruz. Bunların içinde 15 yıllık bir şarkıda var. Kumrulu şiir isimli yazılmış bir şarkı bu. Biraraya geliyoruz. 1-2 aylık bir stüdyo çalışmasıyla iş bitiyor. Grup uzun yıllardan beri 7 kişiyle devam ediyor. Hala da 7 kişiyiz. O tarihçeyi herkes biliyor az buçuk. Ya da bize öyle geliyor çok anlattığımız için.

Kısa olarak bize de anlatır mısınız o tarihçeyi?
- 5 kişiyle yapılan albümlerde var, 10 kişiyle veriler konserle de var. Özellikle İstanbul'da yapılan konserlerde bu sayı artmıştır. 1993 sonrasından en son olarak bugüne kadar 7 kişiyiz. Şimdi 6 kişiyiz geçici olarak. Feyza Erenmemiş kendi kasetini çıkardı. Bir Caz kaseti yaptı. Bu grupta eskilerden yalnızca Nadir Göktürk var.

Dinleyici profiliniz?
- 90 öncesi Ezginin Günlüğü dinleyicisi ile bugünkü Ezginin Günlüğü dinleyicisi arasında bir fark var. Diplomatik bir dille söyleyecek olursak 90 öncesi dinleyiciden aldığımız her tepki olumlu değil. Bunun yanında dinleyicimizde bir süregenlik de var. Özellikle bu süregenlik dinleyicilerle aynı şeyi paylaşıyor olmamız olabilir. Okuma anlamında da, yani şiir okuyucusuna çekici geliyor olabilir. Sözlerimizde, kullandığımız dilde elimizden geldiği kadar titiz olmaya çalışıyoruz.

Şairlerin şiirlerini bestelemeniz dikkat çekiyor.
- Son iki kaset için şiir sayısı daha az. Toplam 3-4 tane var. Shaekespear, Can Yücel, Halim Şefik, Orhan Veli, Behçet Aysan, Mevlana'nın şiirlerini besteledik. Şarkı sözlerinde yeni esinlenmeler var. Son kasedimizdeki "Sineğin Şarkısı" Sadi'nin bir şiirinden esinlenme. Bu tür etkilenlemeler oluyor.

Temmuz ayı etkinlik programınız nelerdir? Sürekli çıktığınız bir mekan var mı?
- Kış müddetinde Beyoğlu'nda sahne alıyorduk. Yazın ara verdik Beyoğlu çalışmasına. Herhalde Eylül'de yeniden başlayabilir. Haziran ayı içerisinde yurtdışı konserleri yaptık. Mersin, Antep, Bursa, İTÜ ve İÜ konserlerimiz oldu. Eylül'de İstanbul'da Cemil Topuzlu Açıkhava Tiyatrosunda bir konserimiz olacak. Bu konsere 10 kişi çıkmayı düşünüyoruz.

Teşekkürler. Kolay gelsin.
- Ben Teşekkür ederim. Sağ olun.

Alo Orhan Alkaya ile mi görüşüyoruz?
- Evet benim buyrun.

Fahri Danışmanı olduğunuz Diyarbakır Büyük Şehir Belediyesi Şehir Tiyotrosunda gösterime giren "Ölüm ve Kız" adlı, oyuna baskılar olduğunu haber aldık bahseder misiniz?
- Hayatın sert yaşandığı, ciddi bir basınç altında tutulan bir şehir Diyarbakır. Çünkü, Türkiye'nin "diğer" kültürel başkenti, büyük bir kültürel kapitalin merkezi. Ultra-üniter zihniyetin bir türlü kabullenemediği bir şehir (site) olması bu yüzden.Türkiye "normalleşecekse", bu Batı'dan değil, Doğu'dan başlayacak bir dalgayla gerçekleşecektir ve bu süreç "engebeli'dir, dolambaçlıdır, sarptır."Diyarbakırlılar "hepimiz kardeşiz", "etle tırnak ayrılır mı" masallarını dinlemek istemiyor, bu kesin. Kardeşlik hukukuna kavuşmak, etle tırnak kadar barışık yaşamak istiyorlar.

Çalışmalara nasıl katıldınız?
- Şunu söyleyebilirim ilk gittiğimde Tiyatrocu arkadaşların köylerine gitmelerini, ritüellerini, kendi efsanelerini, masallarını, öğrenmelerini bunları dökümante etmelerini istedim. Bu kültüre ve kültürel çoğulluğa Türkiye etnik bir fobiyle gözlerini kapatıyor. Gözlerini açan bir Türkiye'nin önü de açılacaktır.

Eklemek istedikleriniz.
- Diyarbakır'da Tiyatro tam amaçladığımız gibi, Diyarbakırlı sanatçıların Diyarbakıra sahasal katkı için gelmiş ve yerleşmiş olan sanatçıların, yani her an o toprakları soluyan sanatçıların olağanüstü özverili çalışmalarıyla yürümektedir. Belediye Başkanının üstünü arayarak, Belediye Tiyatrosuna sokmaya kalkışan zihniyet, yerli bir zihniyet değildir, Türkiyeli bir zihniyet değildir.

Teşekkürler...
- Ben teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz. Ann Chamberlin'le mi görüşüyoruz?
-Evet, benim.

Osmanlı tarihine yönelik bir roman yazmanızda haremin etkisi ne ölçüde oldu?
-Her zaman kadınlarla ilgili bir şey yazmak istiyordum. Özellikle harem konusunda yazmak, kadınlara olan ilgimden dolayı oldu. Bunun dışında diğer önemli etken buradaki kadınların iktidara ve güce yakın olmasıydı.

Ama gücü ele geçiren bu kadınların erkeklerden daha tehlikeli olabileceğini olumluyor gibisiniz bu kitapta. Doğru mu?
-Öyle mi görünüyor? Böyle düşünerek yazmadım. Gücü eline geçiren erkek de tehlikeli olabilir. Bu her iki cins için de geçerli.

Bu kitapta ilginç olan hadım edilmiş Abdullah'ın aşık olma dürtüsünün öne geçememesi. Gerçek hayatta cinsellik olmadan aşk olabilir mi?
-Ben olabileceğini düşünüyorum. Safiye Sultan'ı yazmamın asıl sebebi de bu. Günümüz toplumunda, özellikle benim geldiğim toplumda maddi değerler ön planda. Partnerlerinden tatmin olmadıkları zaman bir başkasıyla hemen değiştiriyorlar. Bu kitapta hadım edilmiş olmasına karşın Abdullah, İsmihan Sultan'la olan ilişkisinde gerçek kocadır. Ne Sokollu Paşa, ne Ferhat, ne de diğerleri gerçek kocalar olamamışlardır. Bu ilişkide hiçbir cinsellik olmamasına karşın, bir kadının sorumluluğunu taşıyor Abdullah. İsmihan'ın ruhundaki bütün duygusal değişimleri bir bir takip edip, ona destek oluyor. Aşk bir paylaşımdır, sorumluluktur.

İslam Kültürüne yakın duruyorsunuz. Bu ilgi sevgiden mi kaynaklanıyor?
-Benim kültürüme karşı bir kültür, İslam kültürü. Yine benim kültürüm çok baskın, bu nedenle kendi kültürüme karşı gelemiyorum. Karşı gelen bir kültüre de ilgi duyuyorum. İslam'a büyük saygı duyuyorum, eğer burada yaşasaydım bu kültüre yakın olurdum. Beni çok etkilediğini söyleyebilirim.

Kadın karakterlerinden en çok hangisi sizi etkiledi?
-Tabii ki Safiye beni çok etkiledi. Eğer kızım olsaydı onun gibi yetiştirmek isterdim. Aynı zamanda yeğenimin adı da Safiye. Safiye Arapça kaynaklı bir kelime saf, duru güzellik anlamında. Sofia ise bilgelik anlamındadır. Burada güzellik ve aklın birleşmesi verilmiştir.

Teşekkürler...
-Ben teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz Kaos yayınları mı?
- Evet buyrun. Ben, Gazi.

Uygarlık karşıtı dizinizin ilk kitabı çıktı John Zerzan. Neden Uygarlık karşıtı?
- Çünkü uygarlığa karşıyız. O nedenle böyle bir dizi başlattık. Dünyadaki anarşist yayınlardan, çizgilerden, hareketlerden çevirilerle gelişen teknolojiye karşı ciddi bir reddediş hedefliyoruz. Teknolojiyi reddedebilmenin teorik kökleri sanayileşmeye varıyor. Bu diziye bu adı vermemizin asıl nedeni de budur. Uygarlık karşıtı duruşumuz dediğim şey sanayileşmeyi reddetmeye varıyor. Genel olarak sembolik kültüre karşı çıkılmadığını ve uygarlık karşıtlığının bu yönde tartışılması gerektiğine inanıyoruz. Bu yönde yabancı kaynakları çevirmeye yöneldik.

Dizinizde Türkiye'den yazarlar olacak mı?
- Yerli çalışmalarda olabilir fakat programımıza alabileceğimiz genel diyebileceğimiz bir çalışma yok. Kendi çalışmalarımız oluyor. Dergi yayınlıyoruz. Kritikler, güncel yayınların tartışmasını yürütüyoruz genelde.

Dizinin takibinde hangi yazarlar olacak?
- Birkaç isim var ama netleştirmiş değiliz. Birkaç yazar var elimizde. Bob Blek, Hakim Bey. Bunlar Anarşi dergisini yayınlıyorlar Amerika'da. John Zerzan'ın belirlediği konuları ele alıyor onlarda. Çalışmaları olan yazarlar. Ama kesinleştirilmiş değil. Araştırıyoruz. Birbirini tekrarlayan kitaplar olmasını istemiyoruz. Bunun için titiz davranıyoruz.

Eklemek istedikleriniz
- Uygarlık bizi köleleştiren bir kurumsallaşma, modernleşme hareketi olduğu için, yıkılmamacasına kurulduğu için uygarlık karşıtlığı bir düşünce olarak geliştirilebilinir. Zaman zaman Türkiye'de bu çalışmalarda bir eşiğe geliniyor fakat eşik atlanamıyor. Örnek verilirse Gündüz Vassaf yazılarında uygarlığın tekil sorunlarını eleştirir, psikoterapi gibi. Yer yer uygarlığı reddetmeye varır ama tümden uygarlığı reddetmeye varamıyor. Hala uygarlıkta düzeltilmesi gereken bir şey olduğu söylenir halbuki uygarlığın kendisidir bizi esir alan.

Teşekkürler.
- Ben teşekkür ederim.

Alo öküzden arıyoruz Rool Dergisi mi?
- Evet Buyrun.

Yeni bir yayınevi kurduğunuzu duyduk bahseder misiniz?
- Yayınevi gibi değilde. Yayınlamak istediğimiz kitaplar vardı. Ne zamandır yayınlamayı düşündüğümüz kitaplar kafamızda sıralıydı. Zamanımız yoktu. Şimdi olanaklarımızla nasıl dergi çıkartıyorsak bugün içinde kitap çıkartıyoruz.

İki kitap yayınladınız bahseder misiniz?
- Sosyalizm ve İnsan Ruhu Oscar Wilde, Fatih Özgüven çevirisiyle Murat Belge'nin önsözüyle yayınlandı. Diğeri ise Alice Harikalar Diyarı'ndan tanıdığımız Lewis Caroll'un Kapan Avı'nı yayınladık. Bunun çevirisini ise Barış Pirhasan sol sayfalarda orjinali, sağ sayfalarda çevirisi bulunarak hazırlandı.

Yayını bekleyen kitaplar?
- Oscar Wilde'in rindlerinden beş kitap. Haydar Ergülen'in Express'te yayınlanmış olan Yüz düz yazılarını yayınlayacağız. Haydar Ergülen'in bu serisinin kaybolup gitmesini istemiyoruz. Easy Rider filminin senaryosu da yayınlanacaklar arasında.

Çalışmalarınızda başarılar.
- Sağ olun, size de.

Alo Öküz'den arıyoruz. Semih Gümüş ile mi görüşüyoruz?
- Evet benim, buyrun.

Vüsat O. Bener, 'Kara Anlatı Yazarı' kitabınızın yeni baskısı yapıldı. Neler söylemek istersiniz?
- Vüsat O. Bener bence Türk Edebiyatının burçlarından birisi. Onun kitaplarını ilk okumaya başladığımda bir kitap yazmaya karar verdim, ilkin 1994 yılında yayınladı. Aslında eleştiri kitaplarının başına gelmez ilk basımı tüketildi. İlk basımda yeterince üzerinde durmadığım öykülerin üstünde daha bir durarak ikinci basımı yapıldı. Bizde böyle kitapların sayıca çok olmadığını biliyorum. Böylece Vüsat O. Bener gibi olağanüstü yazarlar üstüne çalışma yapılmadığı için kara anlatı kitabı benim için önemli bir kitap.

Türkiyedeki eleştirinin durumu nedir sizce?
- Türkiye'deki eleştiri elbette yeterli görülemez. Ne eleştiri birikimi ne de eleştirmenlerin sayısı bakımından. Edebiyat içinde ilgilenilmesi gerekilen Roman içinde geçerli bu. Bizim edebiyatımızda romanında güçlü olduğu söylenemez. Eleştirinin güçlü olamayışının nedeni kimilerinin sandığı gibi eleştirmenler falan değil. Ne yazık ki bizim edebiyatımızın durumu bu, kaldı ki edebiyat türleri arasında en karşılıksız olanı da eleştiridir. Genç yazar adayları eleştiriyle niçin uğraşsınlar ki. Eleştiri yalnızca bir gönül işi.

Eklemek istedikleriniz?
- Yok, teşekkür ederim.

"İlk sevgilim çikolata kokardı, son sevgilim ölüm"
Mîna Urgan

Hem Okudum Hem de Yazdım

MAHMUT ŞEVKİ OKUTAN

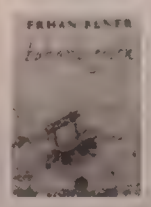

Baharla Gelen Erhan Bener
Remzi Kitabevi

Erhan Bener ile Vüs'at O. Bener henüz yaşarlarken bile değerleri anlaşılamamış iki değerli Bener. Ve ikisi de tüm bu görmezliğe, sessizliğe rağmen inatla yazmayı sürdürüyorlar. Türk okuru bu iki Bener'e de adeta Fransız kalırken, Fransızlar Erhan Bener'e Sanat ve Edebiyat nişanı veriyor. Edebiyatçılar Derneği onur ödülüne layık buluyor. Kitap, Le Monde gazetesinde çıkan kritikte "Ustaca yazılmış, inandırıcı psikolojik bir tablo" olarak değerlendiriliyor. Baharla Gelen, Erhan Bener'in gerçekten usta işi, serinkanlı akıp giden Türkçesiyle adeta gözde ve dimağda akıp gidiyor.

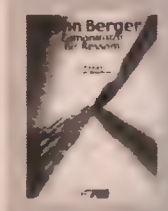

Zamanımızın Bir Ressamı John Berger
Çeviri: **Abbas Örmen**
Adam Yayınları

Roman John Berger'in 1958 yılında yayımlanan ilk romanı 2. dünya savaşı öncesinde Macaristan'dan kaçarak Londra'ya sığınan devrimci ressam Janos Lavin'in sanat ve siyasal görüşleri aracılığıyla batı dünyasında "öteki-bir sanatçı"' olmayı sorguluyor.

Yer yer bir günlük tarzında gelişen roman 1956 Macaristan bunalımının gerilimli atmosferinde geçiyor. Van Gogh ve Paul Goguin'in mektuplarından tadlar taşıyor.

Salman Russhdie Geceyarısı Çocukları
Çeviri: **Aslı Biçer**
Metis Yayınları

Yılların tartışmalı yazarı belkıde ilk kez şeytan ayetleri tartışmalarından ayrı olarak bir edebiyatçı olarak meydana çıkıyor bu kitapta. Kitaptan 1947'de Hindistan'ın bağımsızlığına kavuştuğu bir gece yarısı doğan ve büyülü güçleri olduğu var sayılan çocukların hikayesini ve bu hikaye paralelinde bir halkın özgürleşme, kendini bulma ve ifade etme çabalarını anlatıyor. Kitap 20. yüzyılın en güzel romanlarından sayılıyor.

Salman Russhdie ismi etrafında yaratılan gürültüden ayrı onu yeniden tanıma fırsatı.

Aşk Mektupları Henry Miller
Çeviri: **Nihal Özçelik**
Parantez Yayınları

Parantez Yayınları 'adı çıkacağına, canı çıksın' atasözüne uygun bir macera yaşayan ilginç bir yayınevi. Şöyle ki; ismini ilk mizah kitaplarıyla duyuran bu yayınevi artık ne yayınlarsa yayınlasın mizah ürünü olarak algılanıyor ve kitapçıların da mizah bölümü raflarında yer alıyor. Hatta özellikle son dönemde yayınladığı mizahla alakası olmayan kitaplar bile kitapçıların bu üstünkörü tavrından payını alıyor. Tanıtacağımız bu kitap ünlü yazar Henry Miller'ın son büyük aşkı Hoki Tokuda'yla mektuplaşmalarını içeriyor. Bu nefis, ciddi ve erotizm yüklü kitabı da yine kitabevlerinin mizah raflarında(!) bulmanız olası.

Herkes Herkesle Dostmuş Gibi Barış Bıçakçı
İletişim Yayınları

Barış Bıçakçı 1966 doğumlu genç denilebilecek bir yazar. Daha evvel iki şiir kitabı yayınlanmış. Bu kitabı bir çeşit Ankara rehberi, Ankara havası niteliğinde. Ankara'nın, caddeleri, sokakları, garları, meydanları, parkları ve lirik bir anlatımla yer alıyor bu kitapta.

Kılıç Artığı Gizlenen Bir Şairin Portresi İlhan Şevket Aykut
Hazırlayan:
Zeki Coşkun
Yapı Kredi Yayınları

Kitap çıkar çıkmaz gösterilen yoğun ilgi ve alaka çok şaşırtıcıydı doğrusu. Kitapta anlatılanlara göre İlhan Şevket Aykut hiç de sevilesi bir adam değil aslında. Üstelik şiirlerine bakılınca yeteneksiz de bir şair. Bir kere İlhan Şevket Aykut kendi kendine gizlenmiş bir kişi. Hayatı çelişkilerle dolu. Hakkı yenmiş biri değil o. Yeni bir Nahid Sırrı Örik olayı hiç değil mesela. Zannımca İlhan Şevket Aykut ve kitaba gösterilen ihtimam, ilgi ve alaka onun nezdinde Zeki Coşkun'a yönelik olsa gerek. Her neyse, kitap ve hikaye daha çok bir romana çıkış noktası olabilecek bir malzeme arzediyor. Hatta yazılsa bir nevi "Adı: Şevket" olur gibi. Kitabın yayınlandıktan sonrakı macerası bir yana emeği için Zeki Coşkun'u tabii ki kutlamak gerek.

Ateizm Robin le Poidevin
Çeviri:
Abdullah Yılmaz
Ayrıntı Yayınları

"Eski mukavele bozuldu; insan artık rastlantıyla doğduğu evrenin muazzam duygusuzluğu içinde tek başına olduğunu bilir. Ne kaderi ne de görevi alnında yazılıdır. Yukarıda cennet, aşağıda cehennem: seçim kendisinin." *(Jacques Monod, Raslantı ve Zorunluluk)*

"Hiçten çıkan gene hiçtir." *(William Shakespeare, Kral Lear)* "Eğer insanın ölümsüzlük inancını yok edecek olursanız, aynı anda sadece sevgiyi değil; dünyaya hayat veren yaşama gücünü de tamamen tüketmiş olursunuz." *(Fyodor Dostoyewski, Karamazof Kardeşler)*

Her bölümün başında bu alıntılardan var kitapta. Rahat ve tarafsız yazılmış bir kitap izlenimi veriyor insana ilk bakışta. Varlık, yokluk, inanma, inanmama, evren, zaman, varoluş, zorunluluk, rastlantı, şans, ahlak, ölümsüzlük kısaca insan ve onun üreticisi hemen hemen her hayatı kavram üzerine bir nevi beyin jimlastığı yaptıracak değiniler var.

Benzersiz Mevlana İ. M. Panayoto Pulos
Çeviri:
Kriton Dinçmen
Scala Yayıncılık

Kitap tam da Mevlana'nın felsefesine yakışır bir şekilde "ne olursan ol yine gel" şiarına uygun olarak Yunanlı bir yazar tarafından yazılmış ve Kriton Dinçmen tarafından da Türkçeye çevrilmiş. Yazar Mevlana'yı, hem kendi yaşadığı bugünüyle hem de Mevlana'nın yaşadığı o dönemi canlandırarak anlatıyor. Kitap bir hikaye ve masal havasında gelişiyor. Hem bugünün Anadolu'sundan, hem de Mevlana'nın yaşadığı Anadolu'dan harman bir dille bir aşkı bir dosta anlatır gibi akıp gidiyor. Bugün Goethe'yi, Nietzsche'yi Dostoyevsky'e Rilke'ye de ışıklar saçmış 'batı uygarlığı' diye adlandırdığımız felsefi sistemlerin temellerini atan Mevlana'yı, tekrar hatırlamak ve yad etmek için bire bir.

Nedir Hayat Başar Başarır
Dost Yayınevi

Nedir Hayat, nedir hayat sorusuna verilecek 10 küçük hayat parçasından oluşan, öykü ve anlatı arası bir kitap.

Başarır 1970 doğumlu genç bir yazar. Kitabın kapağındaki fotoğraf ise adeta insanı öykü yazmak için tahrik ediyor. İlginç bir deneyim.

Pedro Almodóvar Patty Diphusa Hikâyeleri
Çeviri: **Avi Pardo**
Parantez Yayınları

Kitap özellikle Pedro Almodóvar'ın son filmi "Annem Hakkındaki Her Şey"i izleyenler için güzel bir sürpriz. İzlemeyenler için ise Pedro Almodóvar'ı yazar yanıyla tanışmak için iyi bir fırsat. Her durumda okuyan kazanır dost!

Adres: **Mahmut Şevki Okutan**
Öküz Dergisi. İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu / İst.

Üst üste yurtdışında sergiler açan yılların ressamı ***Ömer Uluç****'la fırsat bulup Türkiye'ye geldiği bir vakitte Arnavutköy'deki atölyesinde resim çizmek, Türk ve sanatçı olmak, performans yapmak, medya, toplum, hayat ve Hortum Süleyman üzerine konuştuk... İşte Ömer Uluç'la yer yer karşılıklı kahkahalarla kesilen söyleşiden parçalar...*

İki üç kişi birlikte yapabiliyoruz ancak. Güreşçi gibi alt alta, üst üste. Bazen asistanlara diyorum ki "Aman Hasan yakala! Buradan sen tut." Yani adeta bir hayvanı tutmuşsun, onu bir yandan zaptetmeye bir yandan da ehlileştirmeye çalışıyorsun. Bu insan trajedisinin özüdür neredeyse. İnsan nasıl hayatta hem kendi belasını arar, yaratır ve hem de onu çözmeye çalışır, böyle bir şey.

Türk aydını bu bilgiyi kapalı bir devre olarak kendinde tutuyor, açmıyor. İşte buradaki bilgi yavaş yavaş bahsettiğiniz adamın hortumu gibi insanları bilgiyle dövmek için kullanılan bir bilgi hortumu haline geliyor.

Dünya Halkları Arasında En Eski Öğrenci: Türkler

met üst

Benim böyle bir ülkede, aklın hakim olduğu bir sanatı inşa etmek gibi bir lüksüm olamaz.

Sinirlerim buna mani. Ben büyük hareketlerle, hızla iş yapmak zorundayım. Nedir sanatçı! Ben, bu şiddeti, dışarıdaki kargaşayı , insanın içinde yaşadığı kargaşayı, onun sinirlerini bir çeşit yeniden düzene sokmak ve onunla bir şey ortaya çıkartan kişi. Şimdi ben her şeyin bu kadar hop oturup hop kalktığı, bu kadar hızlı, bu kadar kaygan bir yerde ancak böyle bir resim yapabilirim. Ben, diyelim Cezanne gibi akılla, hesapla, sukunetle çalışamam. Ben büyük bir hızla resim yaparken kuş aniden bir köpeğe, köpek aniden bir balığa dönüşüyor. Bunlar on, on beş saniye içinde ortaya çıkan figürleşmeler.

Bu boru malzemesine merak şöyle.

Birincisi ben resimde de tabiata bakarak soyutlama yapmadım. Tabiata bakarak soyutlama ne demek; mesela yine Cezanne'ı ele alalım, çünkü Cezanne aşağı yukarı Batı sanatının yenilikçilerinden bir tanesi. Cezanne bir şeyi görmeye çalıştı; "Tabiatın yapısı nedir?" Meşhur formülü küplerdir, prizmalardır falan. Ona göre aslında gördüğümüz her şey formlardan ibarettir. Mesela dağlar, eşyalar, insanlar. "Kübizm" işte. Batı görsel sanatı rönesansla yavaş yavaş soyutlamaya başladı. Kendisinin dışında Afrika, Asya sanatı ile karşılaştı Batı. Bunlar yeni yollar açtı tabii. Ben buna kendimce başka bir yerden girdim. Yani başta soyut var, o soyut nasıl figür olabilir? Diyelim ki bulutlardan nasıl figür okursunuz veya kahve falından nasıl hayvan şekillerini görebilirsiniz, bir anlamda tersinden başladım. Nereye kadar gidebilir, hacimleşebilir mi? Bu borular, halatlarla bir çocuk gibi oynayaraktan, hayvan, insan ya da başka mahlukatları yapabilecek bu noktaya geldim.

Bunu eğmek, biçim vermek çok zor.

İki üç kişi birlikte yapabiliyoruz ancak. Güreşçi gibi alt alta, üst üste. Bazen asistanlara diyorum ki "Aman Hasan yakala! Buradan sen tut." Yani adeta bir hayvanı tutmuşsun, onu bir yandan zaptetmeye bir yandan da ehlileştirmeye çalışıyorsun. Bu insan trajedisinin özüdür neredeyse. İnsan nasıl hayatta hem kendi belasını arar, yaratır ve hem de onu çözmeye çalışır, böyle bir şey.

Malzemelerimi kendim alıyorum.

Dekorasyon yaptığımı biliyorlar, "Bu adam geldi, acayip bir şeyler var mı" diyorlar. Bazıları kauçuk, bazıları demir, bazıları çelik, alüminyum... İçlerinden birtakım malzemeler geçiriliyor, doldurulyor. Biz bu ölüm meleklerine 9 hafta 4 kişi çalıştık.

Bu iş başlangıçta böyle değildi. Çok büyüdü.

Bunun büyümesinin sebebi 1999 yılında İstanbul Bienaline davet edilmemdir. Bienalin kreatörü beni aradı ve bana çok büyük iki duvar verdi. Sekiz metreye dört metre tanesi. Kabul ettim. Temmuz'un ortalarıydı. Bienal Eylül'ün on altısında açılacaktı. Biz bunlarla boğuşmaya, yavaş yavaş ortaya çıkarmaya başladık. Sonra deprem oldu. Bunun üzerine ben duvarlardan bir tanesini ölüm duvarı, bir tanesini de hayat duvarı olarak isimlendirdim. O ölüm duvarına üç tane ölüm meleği kondu. Siyah bir duvar oldu ve kazıldı, günlerce kazıldı. Diğer duvarda hayat duvarı, orada da bir bebek duruyor, bir de bir canavar. Buranın ruh durumu, olaya tepkisi, bu ülkenin kendisini inanılmaz bir korku içinde hissedişi, bu şehir batacak gibi... Bütün bu hava içinde bu iş yapıldı.

Başka bir ülkede, bu çapta bir felaket sanatçıları çok ilgilendirirdi.

Bunun bir sürü yorumlanması yapılabilirdi. Çünkü şehirler batıyor, insanlar ölüyor, olağanüstü kişisel dramlar yaşanıyor. Adam Almanya'da çalışmış, geliyor evler satın alıyor ve bütün yatırımı yirmi senesi otuz senesi kırk saniyede gidiyor, bu korkunç bir şey. Her zamanki gibi büyük bir yaygarayla karşılandı, medya yine bağırdı çağırdı. Herkes fazla bağırıp çağırdığı için nefesleri çabucak tükendi. Bu olayın bu derece çabuk unutulması ayrıca çok şaşırtıcı bir şey. Yani garip bir şekilde toplumsal derisi kalınlaşmış bazı insanların. **"Dinamik Türkiye Cumhuriyeti"** değil **"Ticari Türkiye Cumhuriyeti"** Sonuçta bu işler kapandı, biz de bütün bu ölüm meleklerini ve geri kalan hepsini aldık atölyemize geri getirdik. Çünkü ne müze var ne de başka bir yer var koyacak. Altmış dört metrekarelik bir iş burada depolanmış duruyor şimdi. Bu ülkenin bir sanatçısı yaşanan felaketten etkilenmiş ve sembolik bir şey yapmış bir ağıt ve bir umut... Bu başka bir ülkede olsa, bunlar orada iki duvarın üzerine konurdu mesela. Daha sonra da başka şeyler oldu, gündem hemen değişti. Ancak bazı insanlar da sakatlandılar. İçten sakatlandılar bu diyarda.

Medya bir nevi devamlı şok tedavisi yapıyor topluma.

Devamlı şok, devamlı şok ve devamlı şok. Ama bu eski bir tedavi yöntemi. Hasta tedavi olmuyor, hastanın beyni gi-

diyor, sinirleri gidiyor ve siz durmadan adama en büyük voltajla şok veriyorsunuz. Bir şoktan bir şoka geçiyor adam ve bir türlü kendine gelemiyor. Dün ne olmuş onu unutmuş oluyor, bugün ne olacak diye bakarken başka bir şok geliyor. Hiçbir şey düşünemiyor, ne durumda olduğunu neyi seçeceğini bilmiyor.

İki tip sanatçı var...

Bir tanesi tamamıyla bu ülkede yaşamıyormuş gibi davranıyor, "Ne güzel Avrupa'da bu yapıldı şu yapıldı, postmodernlik bu değildir de şudur.." diye inanılmaz öğreti devam ediyor bir taraftan. Bir de bir takım insanlar "Biz kimiz, ne yapıyoruz, ne oluyoruz?" diye düşünmek istiyorlar. Bu tip dönüşü olmadığına inandığım bir yoldayız. Bu bir gidiş, bir sürükleniş, bir tarafa doğru hızlı sürükleniş.

Resmi, başından beri 'boya metafiziği' olarak görmedim.

Herhangi bir bezin üzerine boya sürmek, onunla oynamak olarak görmedim. Buna baştan da karşıydım. Resim, bir nevi meslek olarak ele alındı, nasıl boya yapılır onun öğrenilmesi olarak gösterildi. Bunun dışına çıkan insanlar oldu tabii, daha doğrusu çıkmak isteyenler oldu ama genelde bir 'meslek' olarak devam etti. Sonra bu 'meslek' dışarıda ne oluyorsa, nasıl değişimlere uğruyorsa arkadan, bir süre sonra burada da bu değişmelere uğradı, bu iş artık böyle yapılıyor şeklinde dışarıyla bir diyalog kurulmaya çalışıldı. Fakat bu diyalog hep tek taraflı, hep oradan bir şey geldi ve burada benzer birtakım işler yapıldı. Türkiye genç kuşağının bir bölümü bu macerada.

Sanatçıların en büyük sorununun güven olduğunu söyleyebilirim.

Güven ve başarı birbirine bağlı şeyler biliyorsunuz. Hem güven hem de başarı birbirine muhtaç. Sanatçılar kendisine güvenmiyor ama toplum da güvenmiyor sanatçılarına. Sanatçı hiçbir zaman şımartılmamıştır. Hatta şöyle bir şey var, "Aman şımarıyor, şımartmayalım", "Adam şımarıyor" en büyük tehlike budur. Bir de tabii özgürlük duygusu olmayan yerlerde uçlara gidemezsiniz, ilginç bir şey yapamaz, büyük ifadelerde bulunamazsınız. Hep bilgili, akıllı uslu bir takım ufak sanatçılarla dolar ortalık. Ve sıkıntıdan ölürsünüz. Bu iş orada biter. Herkesi uyutursunuz. Türkiye'de kendini sansürleyen, özgürlük duygusundan yoksun, akıllı uslu bir sürü sanatçı herkesi ayakta uyutmuştur. Yani bu şımartmama, sevmeme ve özgürlüğün olmaması adamı doğal olarak sansüre götürüyor. Bu Türkiye'nin kendi buluşu, özel "doğal sansür" biçimidir. Bütün bunlar büyük bir sıkıcılık ve tekdüzeliğe neden oluyor. Hakikaten bu kadar verileri olan, hayatın çıldırdığı bir ülkede sanat akıllı uslu oluyor.

Aralıktan geçmeye çalışan bir gemi gibi Türkiye.

İşte bu aralıklar meselesi insanlara zenginlik verebilir diyorum. Ama bu neden böyle olmuyor? Burada birtakım aydınlar çıkıyor ortaya, yani daha bilgili insanlar! Aydınlar halktan daha bilgililer. Hangi konuda daha bilgililer? Batıda ne olduğu konusunda daha bilgililer, batıda hangi işe daha önem verildiğini biliyorlar. Türk aydını bu bilgiyi kapalı bir devre olarak kendinde tutuyor, açmıyor. İşte buradaki bilgi yavaş yavaş bahsettiğiniz adamın hortumu gibi insanları bilgiyle dövmek için kullanılan bir bilgi hortumu haline geliyor. Böyle adamlar çoğaldı. Her konuşan karşısındakini bildiği bazı şeylerle dövmeye çalışıyor. Burada aydınların büyük yanılgısı var. Bu aydınların kendileri de ayrıca Batı'da kayboluyorlar. Diyelim ki sanat üzerine yazı yazan birtakım adamlar var. Bu adamların çoğunun yazdıklarının çevirisi aşağı yukarı mümkün değil, çünkü zaten oradan alınmıştır. Çok büyük bir öğretme, öğretme, öğretme... E ne oluyor bu topluma birkaç noktadan hem soldan hem sağdan hem yukarıdan devamlı öğretmeye kalkılır. Devamlı öğretilen, en eski öğrencidir Türkler. Öğretmenlik meselesi burada ortaya çıkıyor. Bütün dünya halkları arasında en eski öğrenci. Bu kadar büyük bir öğrencilik ve bir türlü diploma alamayan bir halk olamaz. Devamlı sınıfta kalıyor, bir yerde bir hata olsa gerek.

Türk aydınınca bir şeyin ilginç olabilmesi için, onun bir bilgi haline gelmesi lazım.

Isyanın; bu en karışık duygu halinin dahi daha önce, gene dışarda, beğenilmiş, kabul görmüş olması lazım. Yoksa anlamıyor. Aydın kişi asıl bunu, yeni bir dünya olduğunu keşfedecek. Halbuki klasik olmuş örnekleri size söylüyor. "Sürrealistler bunu yaptı, Dadaistler bunu yaptı vb." Öte yandan yanındakini, karşısında duran farklı bir nesneyi, anlamsızlık, saçmalık gibi görüyor.

Sanatın okulu olur, fakat o okulun çok özgür olması lazım.

Eğer "Sanat böyle yapılır" diyorsanız akademik bir şey öğretmiş olursunuz. Kurallar öğretmiş olursunuz. Tabii burada öğrencilere hemen söylemek lazım "Bunu yapmayın, öğrendiğinizi unutun veya buna reaksiyon gösterin, veyahut bunun tersini düşünün"... Bu hep tekrarlanan ve uyulmayan bir öğüttür ne var ki. Ne öğretmenler ne öğrenciler tarafından. Bütün bunlar zor, ama bunların dışında en zor, en korkunç tarafı şudur; bir ülkede sonsuz sanatçı çıkmaz, onlar da oldukça azdır. **Bu sanat-loto gibi bir şey** yani.

Tek tek sanatçılarımızdan, başlarından geçenlerden bahsedelim biraz.

Mesela **Fikret Mualla** durumunda bir yaratıcı var, fakat bunun satıcısı ve sunucusu yok. Şimdi resim sanatı bir taraftan da büyük bir meta, alınıp satılan bir şey. Bir malın yaratıcısı var bir de satıcısı var. Böyle olduğu zaman da Fikret Mualla gibi bir sanatçının dışarıda değerini bulması çok zor. Bu bir sistem, bütün sistemin çalışması lazım. Ciddi bir şekilde ele alınıp seçimlerinin yapılıp bazılarının kapatılıp bazılarının da açılması lazım. Çünkü Fikret Mualla'da çok büyük çıkışlar inişler vardır. Bunların iyi seçilmesi, kitapların hazırlanması, büyük sergilerin açılması gibi bir sistem gerekiyor. Bugünün dünyası bu anlamda son derecede gelişmiş. Yani o çapta bir sanatçı eğer gerekli bütün hazırlıklarıyla ortaya konsaydı, netice bambaşka olurdu. Tabii Türk sanatının böyle bir şansı kesinlikle yok. Çünkü demin konuştuğumuz konuya dönüyoruz Türklerin kendilerine güvenleri yok dolayısıyla bunları yapacak halleri de yok. Herkes kendi kaderine bırakılmış durumda. Dolayısıyla bazı sanatçıların güme gittiği değerini bulmadığı kesin. Bir tanesi **Fikret Mualla**, bir tanesi **Cihat Burak**. Biz bunu bireyler olarak çözmeye çalışıyoruz. Onun için oralarda yaşıyoruz. Bu bir sistem meselesi. Yani sanatın bir de altyapısı lazım. Bizde bu altyapı eksik, sanat adamları eksik, sanat yazarları eksik, müzeler eksik. Son zamanlarda bazı şeyler yapmaya kalkıyorlar ama onun hazırlığı da yok.

Bir adamın resmi diyelim ki beğeniliyor.

Birtakım insanlar onu satın alıyorlar duvarlara koyuyorlar ve o iş orada bitiyor. Halbuki o işin asıl tam da orada başlaması lazım.

Süsleme bu ülkede de var.

Biliyorsunuz ki insanlar evlerine üzerinde çok güzel aslanlar, kaplanlar, develer olan kilimler, seccadeler asıyorlar. Basında gördüğümüz Karagümrük grubunun dekorasyon anlayışı çok özel. O imajlar halkın görsel sanat ilgisini karşılıyor. Bir gün hepsi birleşecek, hepimiz birleşeceğiz.

Sanat tabii ki yaparken oluşur.

Başlangıçta hiçbir şey belli değil, hiçbir şey de olmayabilir. Ama yolda keşfedersin. Sanat bir buluştur eninde sonunda, bir özgünlüktür, bu olmazsa, bütün gayret bu değilse zaten iş başka sulardadır. Bazı sanatçılar ne yapacaklarını çok iyi bilirler. Hatta o kadar iyi bilirler ki onu daha önce birisi yapmış olur. O kadar saplanır ki onu kendisi yaptı sanır.

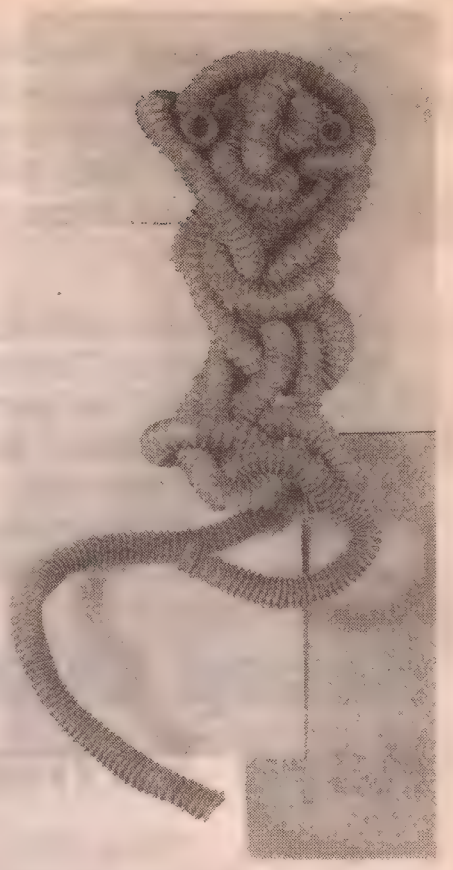

Ece Ayhan'ı, Can Yücel'i, tabii Nazım Hikmet'i severim.

Hiç değilse bir dizesini, bir kelimesini severim. Sevmek bütün değildir, bütün kitapları sevmeyebilirsin, sadece bir cümlesini sevebilirsin. Buna karşılık bazı adamlar var, yüzlerce şiir yazabilir ama bir kelimesini hatırlamazsın. Ayrıca sanatçılar yalnızca sanatları için değil, hayatları, yaptıkları ya da yapmadıkları için sevilir. Sırasında her şey bir duruştur.

Düşünmek için gene de bilgi lazım.

Kademeler lazım. Birden her şeyi düşünemezsiniz. Mesela "Hayat nedir?" diye bir şey düşünemezsiniz. Çok genel, oysa referanslar gerekli. Filozoflar nasıl düşünüyorlar, hayat ve insan üzerine daha önce yazılmış çeşitli metinleri yorumlayarak, ekler koyarak, karşı çıkarak.. yani düşünmeye başlamanın kendine göre bir yolu var. O yol da zor bir yol. O seyahati yapmadan düşünemezsiniz. İnsanlar için nasıl düşünülür? Daha kolay. Şimdi Demirel hakkında ne düşünürsünüz? Global bir şey. Demirel'den büyük resimler çıkabilir ebad olarak. Tabii Ecevit'ten de çıkabilecek şeyler var, zorlanırsanız.

Bana öyle geliyor ki Türkler yaşadıkları dünyayı tam algılamıyorlar, ya da çok ilginç yorumluyorlar.

Ben Berlin'deydim bir ara. Orada bir sergi yapmıştım. Bir atölye vardı, çalışmıştım. Berlin'de büyük bir yol var Hitler'in ordularının geçiş töreni yaptığı, sonra da Stalin oraya Sovyet tanklarını koydu. Yani orası Alman nazizminin merasim alanı. Sovyet dünyasının büyük bir sembolik yeri. Orası ben gittiğimde bomboştu. Berlin duvarı parçalanmıştı ve bir sürü işportacı vardı, onlar Türktü. Şanlı Sovyet ordusunun rozetlerini, duvarın parçalarını falan satıyorlardı. O caddede yani Hitler ve Stalin'in merasim alanında Türklerin, bu iki ordudan arda kalanları turistlere satacaklarını dünyada düşünemezlerdi. Bunlar hayatın cilvesi yani. Her şeye rağmen eğer Türkiye kendi çılgınlığını ehlileştirirse bu öğretmen ve yargıç aydınlar tarafından, elimizdeki son kozda gider. Aman ne olur buna izin vermeyelim.

Berlin'de büyük bir yol var Hitler'in ordularının geçiş töreni yaptığı, sonra da Stalin oraya Sovyet tanklarını koydu. Yani orası Alman nazizminin merasim alanı. Sovyet dünyasının büyük bir sembolik yeri. Orası ben gittiğimde bomboştu. Berlin duvarı parçalanmıştı ve bir sürü işportacı vardı, onlar Türktü. Şanlı Sovyet ordusunun rozetlerini, duvarın parçalarını falan satıyorlardı. O caddede yani Hitler ve Stalin'in merasim alanında Türklerin, bu iki ordudan arda kalanları turistlere satacaklarını dünyada düşünemezlerdi.

Anavarza Kaya Tırmanış Şenliği, bir avuç genç insanın, tüm deneyimsizliklerine rağmen, iyi niyetle başardıkları bir organizasyon oldu. Belli ki Adanalı dağcılar bunun arkasını getirecekler.

Adana ve İstanbullu bir avuç dağcı, Adana'da bütün Türkiye'yi birleştirerek son derece naif bir şenlik düzenlediler. Usuldendir, herkesin bu deneyi görmesi istenir. Ama ben öyle istemiyorum, dilerim ki, kem gözler Anavarza'dan ırak olsun.

Kebap Ülkesinde Kaya Tırmanış Şenliği

TİMUR DANIŞ

Senede Bir Gün, İstersen Her Gün... Adana Bakırcılar Kebap Cumhuriyeti'nde olağan bir gece. Darbukalı, bağlamalı, zurnalı, klarnetli çalgıcı ekibi, Ormancı'dan girmiş, Mihriban, Senede Bir Gün ile devam ediyor. Şarkılara kafaya göre ekler, yorumlar yapıldığını çok gördüm de bu kadar pragmatiğini hiç görmemiştim. "Senede Bir Gün" filmini seyredenler bilir; uzun, maceralı olayların sonunda Kartal Tibet, Sema Özcan'dan ayrı düşer ve Kartal Sema ile yılda bir gün görüşmeye razı olur. Yılların Kartal Tibet'i, Sema Özcan'ın senede bir günlük aşkına bile razı. Düşünebiliyor musunuz? Sema Özcan, Kartal Tibet'in bu aşkına karşılık verir ve Kartal Tibet'de, hemen tilkileşerek "İstersen her gün" diyor. Bakırcılar Çarşısı'nın darbukacısı bunu dedi.

Aslında lafım bu değil. Adana'ya kebap yemeye değil, 19-21 Mayıs Tarihleri arasında düzenlenen, **Ulusal Anavarza Kaya Tırmanış Şenliği**'ni izlemeye gitmiştik. Şenliği Adana Gençlik Spor İl Müdürlüğü ve Çukurova Üniversitesi Dağcılık Kolu birlikte düzenlemişti.

Çukurova Üniversitesi'nde hocalık yapan dağcı dostum **Süleyman Vardal** ve arkadaşları uzun bir zamandır Anavarza kayalıklarında, ulusal bir kaya tırmanış şenliği düzenlemek için uğraşıyordu. Süleyman şenlik güncesinde, bu hazırlık dönemini en iyi şu sözlerle özetliyor; "Yazıştık, atıştık, tartıştık, hangi bakanlığın kapısını çalmamız gerektiğini anlayamadık."

Hazırlık döneminde, aylar boyunca, izlemeleri gereken bürokrasiyi, öğrenemeyen Şenlik Düzenleme Komitesi, Türkiye'nin dört bir yanından gelen, 82 kampçının 37 çadırı Anavarza çayırına kurulunca, yapmaları gerekeni öğrenecekleri müthiş bir tartışmanın içine giriverdiler; Sit alanı olan Anavarza'ya değil çadır kurmak girmek bile izne tabiydi

Dağcılar samimiyetle ve en sevimli masumluklarıyla sadece tırmanmak amacındayız diyorlardı; yetkililer ise, almaları gereken izinleri sıralıyordu. Bu kez bürokrasi-dağcı savaşı karşılıklı iyi niyetle tatlıya bağlandı ama tarihte pek de öyle olmamış. Üç kez depremle yıkılan kent, istilalara, saldırılara uğramış; Bizans döneminde Araplarla sınır oluşturan Anavarza, Roma, Ermeni, Mısır uygarlıklarını tanımış.

Sonra günün birinde İncirlik Hava Üssü'de çalışan Amerikalı askerler yer yer 120 metreye ulaşan, sağlam kayalıkların üzerinde, askeri eğitim amacı ile görünmeye başlamışlar. Bu sırada sık sık sportif kaya tırmanışı yapmaya gelenleri de olmuş. Yerli halktan pek yakınlık görmemişler, Adana dağcılığına da bir katkıları olmamış. Neden sonra, 1996'da, İncirlik'de dükkan sahibi bir genç, Çukurova Üniversitesi'nde hocalık yapan, Dağcı Süleyman Vardal'a, Anavarza kayalarından bahsetmiş. Vardal bölgeye gelip tırmanışlar yapmış.

Baboş, Luki, Şırdan Boğalım, Fransız stili, Arı var, Mumbar, Ter Kusturan, Vaay Yavruum, Nurcanın gazı, Gavur, Senfoni, Bostan, Ballı, Asur, Daha bii dağcı, Dolana-dolanayi, Hazineye gider, Engudu, Gılgamış, Dudaktan kalbe, Keyzuvatna....

Bu sözcükler, bazı sebzelerin yerel adları, Adana'da kızlara atılan laflar, şarkı, türkü sözleri ya da tarihsel adlar değildir. Bunlar, Adana-Anavarza'sının, ovanın içinden yükselen kayalıklarına açılmış tırmanış rotaların isimleridir.

Bu rotalar **Doğan Palut**, **Uğur Yılmaz** ve Süleyman Vardal tarafından açılmıştır.

Ulusal Kaya Tırmanış Şenliği programında ve karayollarının sarı tabelalarındaki yazı Anavarza, Almanca-Türkçe Türkiye haritasında Anazarbos.

Bilge Umar'ın **Türkiye'deki Tarihsel Adlar** incelemesinde Anavarza, gene Umar'a göre ortaçağda Anazarbos, Anabarza, Ayn Zarba gibi çeşitli biçimlerde çarpıtılarak söylenmiştir. Köye şimdi Dilekkaya diye uydurma bir ad takılmıştır. Anawa, yamaç anlamına geliyor.

Günümüzde ulaşılabilen en görkemli kalıntı, tepenin doruğundaki Bizans kalesi. Tepenin güneyinde, kayalar üzerinde bir içkale var. Yanlız doğu bölümü 1.5 km'yi bulan surlar, 56 kule ve burçla korunmuş. Batı kapısının yakınında Roma dönemine ait bir tiyatro var, kule içinde küçük bir kilise ve bazilika var. Kentin kuzeyindeki kaleye 12 km uzaklığındaki su kemerleri ve mezar anıtları ile lahit mezarlar, diğer kalıntıları oluşturuyor.

Süleyman Vardal, şenlik güncesine, iptalin eşiğine gelen organizasyonun başlama anını ve sonrasını şöyle not düşmüş; "Dağcı kalabalığı kayalara doğru yavaş yavaş kaymaya başladı. Rotaları, önce gözler, sonra magnezyum torbasına daldırılan eller takip etti. Tırmanılan her yeni rotanın hazzı, gölgeliklerde kurulan yeni arkadaşlıkların heyecanı gün boyu sürdü."

Güneş sonunda pes etti. Kayalarla ertesi sabah için randevulaşıp kamp yerine döndük. Günün telaşı yüzünden doğru dürüst bir tanışma töreni yapamamıştık. Akşam yemeğinin ardından, sohbet için tüm katılımcılar bir araya geldi. Şenliğe, Çukurova, Cumhuriyet, Gaziantep, Marmara, Dokuz Eylül, Hacettepe Üniversiteleri, İstanbul Ballı Kayalar Grubu, bireysel ve illeri temsil eden sporcular katılmıştı.

Anavarza Türkiye'nin bir ucu, İstanbul diğer ucu. Anakara ve diğer Akdeniz şehirleri için Anavarza yakın fakat İstanbul ve İzmir'den gelenler için yolculuk tam bir cehennem. İzmir'den otostop ile gelen çocukların yol hikayelerini dinlemek hoştu. Yol boyu makarna kaynatıp yemişlerdi. Ben ve dostum Canan Fe. şenliğe otostop ile ulaşanlardandık.

Her gün Haydarpaşa'dan 19.20'de hareket eden Toros Ekspresi, bir aksilik olmazsa, tren yoluna kamyon düşmezse, ertesi sabah 08.30'da Konya'da oluyor. Pulman, kuşetli ve yataklı vagonlarla seyahat edebilir, 0 216 348 80 20'den tren ile ilgili ayrıntılı bilgileri alabilirsiniz. Biz önce Konya'ya vardık. Konya'dan sevimli köyümüz Kargıcık'a otostop ile gittik. Kargıcık, Mut-Silifke karayolunun ve Göksu Deresi'nin üzerinde Akdeniz harikası bir köy. İkinci gün sabah, köyden, Adana Anavarza'ya üç araç ile ulaştık.

Adana'ya, İstanbul'dan otobüsle 14 saat, Güney Ekspesi ile 22 saatte ulaştıktan sonra, Anavarza'ya Adana Güney Garaj'dan kalkan Kadirli otobüsleri ile gidiliyor. Otobüs ücreti 1.250 milyon lira. Adana-Ceyhan E-5 karayolunun 30. kilometresinde yol Kadirli tarafına sapıyor. Bu sapakta sarı tabela ile Anavarza gösteriliyor. Sapaktan Ayşe Hoca köyü 30 kilometre. Burada inip 4 kilometre mesafedeki Anavarza'ya gitmek için at arabası tutmanızı öneririz.

Anavarza Kaya Tırmanış Şenliği

Cumartesi sabahı, neşeli bir kahvaltının ardından biz de kayalara yöneldik. Manzara gerçekten çok hoştu, kayacılar, "kısa kaya" rotalarında, yan yana sabah sertliklerini atıyorlardı. Bu sırada komiteden arkadaşlar "Altı artı" zorluk derecesindeki "Asur" rotasını tırmanış için hazırlıyorlardı. Bu zamana karşı bir yarıştı, yani kim en kısa zamanda rotayı çıkarsa birinci olacaktı. Yarışmaya 19 dağcı katıldı. **Batur Kürüz, Serkan Ercan, Gökhan Şifan** ve **Duygu Yarsur** rotayı en iyi zamanda tırmandılar. Yarışma sonrası bir kısmımız Asur'u denemeye, bir kısmımız da II. Bölgede tanıtılan yeni rotaları tırmanmaya başladık.

Biz, şenliğin ikinci gün akşamı döndük. Adana'da Kazancılar çarşısındaki kebap cumhuriyetinde, mis gibi kokan kebapları, mezeleri, otları yedik yuttuk, rakı ve şalgamla da kendimizi suladık. Biz akşam çok içmedik çünkü, erken yatıp, pazar sabahı Adana otoyoluna çıkıp, İstanbul'a otostop çekmemiz gerekiyordu.

Süleyman'ın anlattığına göre, Anavarza şenliğinin üçüncü gününde, kalanlar Pazar sabahı, sisli bir hava ile uyanmışlar. Bir an önce kayalara çıkmak için çadırları toplamışlar. Saat 10.00'da tüm rotalar dolmuş. Akşama doğru bütün kamp malzemeleri bir yere toplanmış, dönüş hazırlıkları başlamış. Üç gün süren tırmanış heyecanı, yerini ayrılık hüznüne bırakmış; adres, telefon değiş tokuşları, hüzünlenmeler, fotograf çektirmeler, veda töreni...

Anavarza'daki tırmanış heyecanı, bizim yaptığımız gibi Adana kebapçılarına da taşınmış. Kebaplar, bici biciler, humuslar, tatlılar yenmiş, Anavarza kayasında buluşmak üzere sözleşilmiş.

Anavarza Kaya Tırmanış Şenliği, bir avuç genç insanın, tüm deneyimsizliklerine rağmen, iyi niyetle başardıkları bir organizasyon oldu. Belli ki Adanalı dağcılar bunun arkasını getirecekler. Tüm Toroslar gibi Anavarza kayaları da, dağcılar için geniş olanaklar sunuyor. Özellikle kış aylarında sıcak geçen Adana günleri tırmanışçılar için iyi olanaklar veriyor.

Bölgede tırmanmak isteyen İlgilenen kayacıların Süleyman Vardal'ı aramalarında fayda var. Sülo: Adana, 0 322 226 89 60.

Anavarza Tırmanış Şenliği, Türkiye'deki dağcılığı, bazı medyatik şovmenlerin, büyük paralar harcayarak yaptıkları, dünya ölçüsündeki birinci sınıf işlerden ibaret sananların da izlemesinde yarar vardı. Adana ve İstanbullu bir avuç dağcı, Adana'da bütün Türkiye'yi birleştirerek son derece naif bir şenlik düzenlediler. Usuldendir, herkesin bu deneyi görmesi istenir. Ama ben öyle istemiyorum, dilerim ki, kem gözler Anavarza'dan ırak olsun.

Gazlı Bez

ALTAY ÖKTEM

oktemaltay@hotmail.com

Fitil

✍ Cenin, iyi huylu bir tümördür.

✍ Sevgi her zaman karşılıklı değildir. Pozisyona göre değişir.

✍ Kulak kepçesiyle çorba içilmez.

✍ Bazı atasözleri yalandır. Mesela kol kırılırsa yen içinde kalmaz. Alçıya alınır.

✍ Akacak kan damarda durmaz, patlayacak zara tokmak dayanmaz.

litiF

Beyni ve sinir sistemi açıkta olan satranç oyuncusu, derisi yüzülmüş atın üstünde duran binici, boylamasına 80 dilime kesilmiş bir kadın, bir elinde barsaklarını, diğer elinde karaciğerini tutan, karnındaki dört aylık ceninle birlikte sergilenen bir kadın cesedi...

Bir Cesedi Sevmekle Başlar Her Şey

Diyalektik mantığa göre ölüm hayatın parçasıdır. Bunu kimse yadsımıyor, hatta yeri geldiğinde bu sözü tekrar etmekten de kimse kaçınmıyor. Yine de hayatın bu parçasından uzak durmaya çalışıyor herkes. Trafik kazaları da olmasa kimse bir cesetle karşılaşamayacak. Tek istisna, gasilhanede yıkanan ölüyü son yolculuğuna uğurlamadan önce yakın akrabalarının şöyle kefenin ucunu kaldırıp yüzüne bakıvermesi. Onu da cesareti olan yapabiliyor ancak.

Prof. Hagens de böyle düşünüyor olmalı. Yoksa yıllarca canını dişine takıp uğraşmaz, plastinasyon diye bir yöntem geliştirip cesetleri birer sanat eserine dönüştürmezdi.

Hagens sayesinde insan vücudu belki de ilk kez bu kadar yakından, bu kadar içerden görülebildi. Beyni ve sinir sistemi açıkta olan satranç oyuncusu, derisi yüzülmüş atın üstünde duran binici, boylamasına 80 dilime kesilmiş bir kadın, bir elinde barsaklarını, diğer elinde karaciğerini tutan, karnındaki dört aylık ceninle birlikte sergilenen bir kadın cesedi...

Hagens'e en büyük tepki hekimlerden geldi. Belki de ölüleri görme ayrıcalığının ellerinden alınacağından korkan hekimler plastine edilmiş cesetlerin sergilenmesine şiddetle karşı çıktılar. Ceset bir gösteri objesi değildir, evet. Ama ölüm günlük yaşantımızdan iyice dışlandı. Bir yol bulup cesetleri günlük yaşantının içine çekmek gerekiyor. Prof. Hagens bir tür Rönesans estetiğiyle başardı bunu.

Cesaretle ortaya çıkıp "ben hayatı sevmiyorum" diyebilecek kaç kişi var çevremizde? Nedense herkes hayatı seviyor. Hem de ne olduğunu bile bilmeden. Yemyeşil çimenlere uzanıp kuş seslerini, yaprakların hışırtılarını, şırıl şırıl akan derenin sesini dinlerken hayatı seviyorum diye bağırmak ikiyüzlülükten başka bir şey değil.

Hayatı sevmek için onu bir bütün olarak görebilmek gerekir. Aynı, bir insanı sevmek gibi. Gülüşü, inci gibi dişleri, dolgun göğüsleri, nar gibi dudakları sevmek yanılsamadır. Diş çürür, göğüslere ceviz büyüklüğünde bir ur yerleşebilir. O dudakların arasından böğürtüler çıkararak kusabilir insan. İsterse dünyanın en ünlü top modeli olsun... kusabilir.

Çoğu insan sevgilisinin cinsel organını diliyle tahrik etmekten hoşlanır. Bir de buna "oral seks" gibi kallavi bir isim takıldı mı yapılan iş daha da anlamlı hale gelir. Hiç kimse, vücuttan salgılanan, içinde bol miktarda basil bulunan mikroplu bir salgıyı mideye indirdiğini düşünmez o anda. Oysa kusmuk çok daha temizdir. Sevgili de aynı sevgili olduktan sonra... neden denenmesin.

Karşı cinslerin ilişkisindeki ikiyüzlülük toplumsal ilişkilerden, hatta insanın doğayla, hayatla ilişkisinden hiç de farklı değil. Hayatı delicesine sevdiğini söyleyenler aslında kendi kafalarında yarattıkları bir yanılsamayı seviyorlar.

Sevgi sanıldığı kadar kolay değil. Öncelikle seveceği şeyi her yönüyle tanımalı insan. Ondan sonra sevmeye çalışmalı. İlk seferde başarılı olunamayabilir. Yılmadan denemek gerek. Sevgi, sevmeye çalışmakla, bunun için çaba harcamakla başarılabilir ancak. Önce bir kırışığı, bir sivilceyi sevmekle başlayabiliriz işe.

Daha da iyisi, bir cesedi sevmekle başlayabiliriz... Neyse, canınız cehenneme!

Koskoca adamın tansiyon aletini makatına sokup da pompayı şişirmesinin ne alemi vardı.

Acil Servis

Cep telefonu çalınca çevredeki herkesin elini beline, cebine, çantasına atması, aralarında birinin telefonu kulağına götürmesiyle birlikte diğerlerinin kendi telefonlarının çalmadığını anlayarak ellerini bu muhtelif bölgelerden çekerek günlük hayatın içine dönmesi sık sık karşılaştığımız bir görüntü.

Bu görüntü, teknolojinin gelişmesiyle toplum genelinin zeka seviyesi arasında ters bir ilişki olduğunun güzel bir kanıtı aynı zamanda.

Keşke çevremdekilerin birkaçının telefon numarasını bilsem de zırt pırt birini arayıp bu Pavlov'un insanlarıyla biraz oyalansam diye düşünmeden edemiyor insan. Eh, böyle küçük eğlenceler de bulmasak hayat çekilir gibi değil. Allahtan cep telefonu icat oldu.

Oldu ama, insanlık tarihinin en saçma kazası da benim başıma geldi. Hatta Ortaçağ'da, İngiliz ve Fransız askerleri arasında geçen o absürd savaş bile benim başıma gelenlerin yanında daha az saçma kalır. Sabaha kadar yağan sağnak yağmurun getireceği sonuçları değerlendiremeyen Fransızlar ağır zırhlarını kuşanıp saldırıya geçince çamur deryasına dönen toprağa gömülüverirler. Ters dönmüş böcekler gibi çırpınıp duran Fransız askerlerini yenmek çok kolaydır. Hepsini oynaya güle kılıçtan geçirip kolay bir zafer kazanır İngilizler.

Bense mümkün olduğunca insan içine çıkmıyor, kalabalık yerlere gitmemeye özen gösteriyorum. Çünkü en olmadık zamanda çalıveriyor bu cep telefonu. Herkes elini beline, cebine, çantasına falan atıp telefonunu çıkartıyor, çalanın kendi telefonu olmadığını anlayınca geri yerine yerleştiriyor. Kahretsin, telefon çalmaya devam ediyor. Herkes önce birbirine bakıyor, sonra da hepsi birden dönüp bakışlarını benim pancar gibi kızarmış suratıma odaklıyorlar. Telefon çalıyor, ben havalara bakıyorum... sonra yere, sonra tekrar havaya... hiçbir şey olmamış gibi ellerimi cebime sokuyorum, ıslık çalıyorum, içimden ona kadar sayıyorum... telefon çalıyor da çalıyor...

Gerçi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Genel Cerrahi kliniğinden randevu aldım. 26 Temmuz'da bu beladan kurtulacağım.

İkinci kere ameliyat olma fikri önceleri epey korkuttu beni. Ama başıma gelenlerden sonra fazla narkoz alıp ameliyat masasında kalma riskini bile göze alıyorum. Yeter ki şu cep telefonundan bir an önce kurtulayım.

Apandistim patlamasa bunlar başıma gelmeyecekti. Aslında ameliyat çok başarılı geçti. Hastaların karnında makas, neşter, gazlı bez unutulmasına zaten alışmıştık. Ben de neşter falan unutsalar hiç sorun etmeyecek, bir ara gidip çıkarttıracaktım. Ama alınan apandistimin yerine bir adet Nokia 3210 yerleştirilmesini bir türlü kabullenemedim.

En azından ameliyat sırasında cep telefonuyla konuşmasalar olmaz mı? İnsanlık hali işte, dalgınlıkla unutuluveriyor barsakların arasında.

Rumuz: Kapsama Alanı, Kasımpaşa

Acil servisteki patlıcan vakasından sonra oturup bir bardak çay içecek zaman bile bulamadım. Sanki orasına patlıcan kaçıran kadın ayağını sürterek gelmişti. "Patlıcanın sapı koptu" dedi ağlamaklı bir sesle. "Elimle tutmaya çalıştım ama parmaklarımın arasından kaydı." Saat sabahın sekiziydi. Patlıcanı küçük bir operasyonla çıkarıp eline verirken "sabah sabah rüyanda mı gördün" diye soramadım tabii. Arkasından tuvalet pompası kazası, onun peşinden de makatına tansiyon aleti kaçıran bir hasta geldi. Küçük çocuk nerden bilsin annesinin fare çıkmasın diye tuvaletin deliğine pompa koyduğunu. Bari tuvalete girerken lambayı yaksaydın be çocuğum, dedim. Ama ne yaparsın, uyku mahmurluğu. Oturmuş üstüne.

Hadi bu kazayla olmuş, koskoca adamın tansiyon aletini makatına sokup da pompayı şişirmesinin ne alemi vardı. Tansiyon aletini dışarı çıkarmak da bize kaldı. Bunca yıl okuyup üstüne bir de hipokrat yeminini bunun için mi ettim ben.

Normal bir trafik kazası, apandisit, kızamık, barsak düğümlenmesi falan gelmeyecek mi bu hastaneye?

Op.Dr.S.K. İstanbul

Dağlarına F Tipi Gelmiş Memleketimin

GÜLAY BATUR

Senin yüreğin kabarmış memleket!..

büyük çabalarla doğmuşsun
ama, okumanı isteyen babanın...

hevesini kursağında bırakmışsın.

ikimi desem, üç mü yoksa? büyük darbe var hayatında.

DAHA EVVEL TEK DARBE DE NE TABLOLAR YARATMIŞTIM. ŞİMDİ, YÜZLERCE PIRÇA DARBESİ Bİ BOKA YARAMIYOR NETEKİM..

bu darbeler esnasında derin çocuklara gebe kalmışsın...

MEMET! BAK OĞLUM ARTIK KUYRUKLARINA TENEKE FİLAN BAĞLAMIYORUM. KEDİLER İÇİN YENİ Bİ ŞEY BULDUM BÖYLE DAHA ÇOK ÇIRPINIYOLAR...

BENDE SİNEKLERİ FALAKAYA YATIRDIM GENE UĞAMIYOLAR...

Kendin cahil olduğun için, okuyana çalışana ısınmamış kanın.
bebelere balonla, tineri karıştırmışsın...

bide kız çocuklarını hiç sevmemişsin ya memleket!
bi gün başına onlar kadar taş düşecek...

GENE ÜSTÜN KAPALI KALMIŞ YAVRUM BAK KONTROLE GELMESEM ÜSTÜ KAPALI UYUYACAN..

Faşizmin başına vurmuş senin! araya parça koymazsan, sevincin tadına varamıyorsun.

HELP!

VAY!.. CİM BOM'A HA?

adaklar adamışsın çocuklarına, "yeterki gelsinler" diye.. Şimdi onlar için büyük bir AF keseceksin

allerjin var senin.. kaşınıyorsun... başkalarının şöpünü yemezsen, kaşıntın geçecek...

AKKUYU

NÜKLEER SANTRAL İNŞ.

DEPREM BÖLGESİ

ama üzerinde masum çocukların ahı... ve...

Anadolu'da bir köy mezarlığında uyarına gelmiş bir çınarın iki metrekarelik gölgesi var...

bunları duymazsan eğer... sıkıntın zor dağılacak.....

YAŞAR KURT
2 Temmuz Cumartesi
Saat 20:30'da
TRT 2 Albüm programında

Long Play

ROCK BOARD
Her Cuma
Saat: 24:00 - 01:00 arası
MMC TV'de

DENİZ DURUKAN • dendur66@hotmail.com

SAYI:9

GÜVEN ERKİN ERKAL • kertenkele@hotmail.com

"Hard core için Punk'ın ayakları yere basan hali diyebiliriz; söylediklerini uygularsan Hard core olur... Atıp tutarsan punk"

"Genetik Olarak Aklımız Özürlü"

Radical Nois'den Emre ve Kerem'le yeni albümleri, Hard core ve hayat üzerine yakın plan konuştuk.

1991'de İstanbul'da kurulan Radical Noise '90 sonrası çıkış yapan Newschool Hardcore'un ülkemizdeki ilk temsilcisi olarak biliniyor. 1998'de çıkan Make A Wish adlı yasal albümünden sonra ikinci albümleri Plan-B ile geliyorlar. Demo ve katıldıkları complation albümlerinin sayısı ise ayrı bir yazı konusudur.

Çok yaygın olmamasına karşın, neden hard core?

Emre: Kendimi bu müzikle daha iyi ifade edebiliyorum. Fanteziye, ütopyaya fazla yer vermeyen gerçek şeylerden bahsediyor. Daha önce rock, metal dinliyordum. Yaşım ilerleyince bu müzik türlerinin benimle örtüşmediğini fark ettim. Daha sonra punk da beni sarmadı. Onlar tam bu sistemin istediği geri zekalı çocuklardır. Bunu cumartesi punk'ları için söylemiyorum, onlar zaten bitkisel hayattalar. Asıl bu işi iyi yapan, anarşizmi sonuna kadar savunduklarını söyleyen gruplara lafım. Onlara inanmıyorum.

Peki hard core bunların dışında mı?

Emre: Bunların anti tezi değil tabii ki. Sonuçta bu sisteme dahilsen,hiçbir şey temiz kalamaz. Bize kalırsa müziğin en temel formları, aşıkların yorumladığı formlardır. Çünkü bu işin ticaretini yapmıyorlar. İki yol var. Ya müziğinizi satacaksınız ya da satmayacaksınız. Satmaya başladığınız an ticarisiniz. Başarıda ticari başarının payı çok fazladır. Bir de söylediğin şeyin yerine ulaşması gerekir. Bu iki unsur başarıya götürür. Tabii ki grubun karakteriyle, söylediğinin ne kadar örtüştüğü de önemli. Grup yaptığı her şeyin altına imzasını atabiliyorsa o ahlaklı ve ticari bir gruptur.

O zaman hiphop'tan, metalden faydalanmanız bu ticari kaygıyla yapılan bir şey.

Kerem: Bu Hard core'un içinde var zaten. Hard core sınırsız bir müzik.

Emre: Hard core müzikten çok İngilizce'de blues'un bir türü için kullanılıyor. Çetin ceviz anlamına da geliyor. Hard core bir sıfat aslında. Hard core içinde punk da var. Ama daha sert yapılıyor. Yine hiphop'tan da, metalden de etkileniyor. Ama nasıl etkilendiği önemli. Hiphop Amerika'da cahil bir kesimin söylemini dile getirse de, sokaktaki insanın söylemi olduğu için bize yakın geliyor.

Kerem: Eğer bunlardan çok para kazansaydık kaygı cümlesi bir anlam kazanırdı ama öyle bir şey yok. Bu bir keyif işi.

Hard core sadece bir müzik türü mü? Yoksa hayat biçiminiz mi?

Kerem: Hard core'un öyle belli bir yaşam tarzı yok.

Emre: Punk'ın ayakları yere basan hali diyebiliriz Hard core'a. Söylediklerini uygulayınca Hard core oluşuyor, atıp tutunca punk oluyor.

Lirikleriniz sert, vurucu, otoriteye karşı tutumunuz günlük yaşamınızı etkiliyor mu? Radikal kararlar almanızı sağlıyor mu?

Emre: Biz Radical Noise'i tüzel bir kişilik olarak görüyoruz. Grup için de sabit bir görüş yok. Hepimiz aynı yelpazenin içinde farklı yorumlara sahibiz. Ve bu yelpazenin de solunda duruyoruz. Ama grubun söylemi tek. O da hiçbir ideolojiye girmiyor. Ne düşünürsen düşün net ol. Bu bizim için çok önemli. Bizim bir takıntımız var, "Maske" kelimesini demo ve albümlerimizin hepsinde kullanmışızdır.

Bu güne kadar İngilizce sözlü şarkılar söylüyordunuz. Bu da sizin çalışmalarınızın yurtdışına yönelik olmasından kaynaklanıyordu. Şu anda bundan vazgeçmiş görünüyorsunuz. Son albümünüz "Plan B"de Türkçe sözlü parçalara yer vermeniz bundan mı kaynaklanıyor?

Emre: Bu işe başladığımızda Türkiye'de Hard core'dan anlayan kimse yoktu. Zamanla bizim ve bu işe gönül veren birkaç insanın sayesinde bu müziği dinleyen insanlar oluşmaya başladı. Mesela punk'a Türkçe sözlü parça çok güzel gider, ama Hard core'da bunu uygulamak zordur. Bir de Türkçe yazıp Bulutsuzluk Özlemi gibi olmak var. İyi müzik yapıyorlar ama, sözler çok kötü. Vokalin bir armonisi vardır, bana göre Bulutsuzluk Özlemi bunu başaramıyor. Bir Kargo başarıyor.

Kerem: Rock müziğe Türkçe söz gidiyor sonuçta. Hard core için zor. Ama yaptık, çok zorlandık.

Emre: Türkçe şarkı yapılırken bir kural vardır. Enstrümanların hepsi aşağıya çekilir, vokal öne geçer. Ve insanlar nerde duyarsa duysun, o sese kulağı aşina olur. Amaç ticaridir. Bu dünyada da böyledir. Prodüksiyon kuralıdır. Biz bunu alaşağı etmek istedik. Yaptığımız çalışma iyi satarsa underground diyecek kadar salak değiliz. Sonuçta bu sistem değişmeyecekse ve biz bu sistemin içinde yaşıyorsak mutlu olmak için para kazanmak zorundayız. Müzik piyasasında underground olmak bir felsefe artık. Ve büyük bir imaj, pazarlama stratejisi oldu. Aslında imajsızlık da bir imaj.

Kendinize radikal gürültü (Radical Noise) demeniz, başkalarını rahatsız etmek için mi? Nedir sizdeki rahatsızlık, öfke?

Emre: Gurubu kurduğumda on yedi yaşındaydım. Radikal olmak o zamanlar gerçek sıfatını buluyordu. Bugünkü gibi asi olma anlamında değildi. Nois ise yaptığımız müziğin gerçekten de gürültülü olmasından kaynaklanıyor. Bana göre Radical Nois'e, Hard core'u en iyi şekilde açıklayan kelimedir. Modern dünyadaki yaşam tarzı kısacası.Türkiye'deyseniz gerçekten çok radikal yaşıyorsunuz. Şu anda sizinle konuşuyoruz, buradan çıkınca ne olacağını bilemem. Avrupa gibi statik yaşamıyoruz. Kısaca Hard core bir ülkede yaşıyoruz. Aslında bizim yaptıklarımız çok yavaş kalıyor. Biz Türkiye'nin hızına yetişemiyoruz. Türk halkının en büyük sorunu hiçbir backround'unun olmaması. Günü kurtarma derdi var. Ani çözümler bulmak üzerine zekalarını geliştirmişler. Bu da yerleşik hayata dair kültürümüzün olmamasından kaynaklanıyor. Akıl var ama zeki değiliz. Karamsarım, bütün bu zıtlıklar, yanlışlıklar beni delirtiyor. Etrafta bir yığın salak var. Kendi kültürümden insanlar da bazen buna dahil olabiliyor. Toplumda hiçbir ışık göremiyorum. Türk halkında ciddi bir akıl problemi var. Genetik olarak aklımız özürlü.

Alternatif müziğe ilgide artış var. Bir uyanış mı söz konusu?

Emre: Uyanış falan yok. Rock'n tadı bozulduğu için, ya da metalin tadı bozulduğu için adamlar bunu çıkardı. Çok da güzel sattı, para da kazandılar. Bu müziği yapan adamlar da bunu yediler.

Kerem: Öküz'ü okuyanların yapısını pek bilmiyorum. Hard core'un çok da umurlarında olacağını sanmıyorum. Bizim tek bir bakış açımız var. Yapılan işte ne kadar akıllı olunduğu.

Emre: Biz politik falan da değiliz. Sadece insanlara akıllı olmalarını söylüyoruz. Biz akıllı mıyız, bilmiyorum. Ama müzikle dünyayı değiştiremeyeceğimizi bilecek kadar akıllıyız.

Yeni albümünüz "Plan B"den sözedelim.

Emre: İki yıllık bir çalışmanın ürünü. Yaşadığımız her şey var içinde. Ama bunlar bizi ilgilendirir. Dinleyici albümü alır, 40 dakika dinler, onda nasıl bir etki kaldıysa albüm odur. Kapakta da bir su tabancası var. Bir insana yakışacak tek tabanca su tabancasıdır. Irkçılığa karşı ırkçılıkla cevap vermeye karşı ciddi bir tepkimiz var.

Son arzularınız?

Kerem: Hayalini kurduğum her şeyin gerçekleşmesi.

Emre: Bana bir daha son arzun ne diye sorulmaması...

Erkin Baba'ya Saygılarla

Rashit'in Oğuz'u anlatmıştı; "Dead Kenedy'i çok severim. Solistleri dünyanın en iyi arşivcilerinden birisidir. Adam, Erkin Koray albümlerine de sahip ve Baba'yla da şahsen tanışmış. Ben Erkin Koray'ın, ülkemizde yapılan tüm bu uçtaki müziklerin oluşmasında, öncü bir kişi olduğunu düşünüyorum". İşte bir punk topluluğunun solisti böyle düşünüyordu...

Öte yandan, geçtiğimiz aylarda "Köprüaltı Heavy Metal" dergisinde, Kudret Kurtcebe, kendisiyle yapılan bir röportajda şöyle söylüyordu; "Erkin Koray ülkemize rock adına ne vermiştir sorarım"

Soru oldukça çirkindi... Bu soruya yanıt olsun diye değil ama, 18 Haziran babalar gününde Kemancı'da gerçekleşen güzel bir "toplantı"da biraraya geldik. Erkin Baba'nın Türk rock piyasasına neler kattığını gözlerimizle gördük.

Heavy metal, hard rock, punk ve avandgard çizgide dört farklı topluluk bir araya gelmişti. Infected; "Yalnızlar Rıhtımı", Kronik; "Gaddar" ve "Sana Birşeyler Olmuş", Rashit; "Sayın Arkadaşım Osman" ve Replikas; "Gün Doğmuyor" adlı Erkin Koray klasiklerini seslendirdiler. Baba'nın rock için neler yaptığı ve önemi zaten malumdu. Böyle bir organizasyonla, O'na küçük bir teşekkür etmeye çalıştık. Geceye katılan toplulukların yanı sıra, Kemancı, Öküz Dergisi, Bülent Morgök, Orhan Cem Çetin ve Aptülika'da bu organizasyonun gerçekleşmesine katkısı olan isimler oldular. Sabaha karşı dağılırken, dostlar şu soruyu soruyordu;

"Gelecek yıl Erkin Baba için yine buluşalım mı?"

Ayın En Güzel Onlusu

1. **Düş Sokağı Sakinleri / Sevdan Bir Ateş**
   Üç / EMI - Kent
2. **Pentagram / Gündüz Gece**
   Popçular Dışarı (Konser) / Tempo Müzik
3. **Demir Demirkan / Göçmen**
   Demir Demirkan / Sony Türkiye
4. **Kramp / Tek Başına**
   İstanbul Sokakları / Ada Müzik
5. **Teoman / Paramparça**
   Onyedi / NR 1 Müzik
6. **Mor ve Ötesi / Boşver**
   Bırak Zaman Aksın / Ada Müzik
7. **Bulutsuzluk Özlemi / Dede Baba Oğul**
   Yol / Ada Müzik
8. **Moğollar / Alarm**
   1968-2000 / Emre Plak
9. **Kargo / Yanımda Sen Olmayınca**
   Sen Bir Meleksin / Universal
10. **Rashit / Rutin Hayat**
    Telaşa Mahal Yok / Kod Müzik

Listeler her pazar saat 21.00 - 23.00 arası 104.0 Radyo D Maximum Rock programında belirlenmektedir.

Raflarda Bu Ay

Accursed / Sorrow
Sis Müzik

1997'de "Implore" adlı demoyla piyasaya giren topluluk, 1994'de Ankara'da kuruldu. Doom tarzı müziklerini dinleyicilerine ulaştırmak için uzun süre yurtdışı firmalarıyla bağlantı kurmaya çalışan topluluk, sonunda tekrar Türkiye'ye dönmeye (!) karar vermiş bulunuyor. Oysa bir süre önce fanzinlerde çıkan çeşitli röportajlarında; "Yerli piyasa bizi hak etmiyor" şeklinde açıklamaları yer almaktaydı. Yani, "Sorrow" adlı bu albümleri, siz Türk dinleyicileri için belki de son şans. Topluluk, albüm satışlarından memnun kalmazsa bir dahaki sefere yurtdışına açılabilir ona göre.

Aphelion / Fake Sanity
Self Servis

İstanbullu yeni bir heavy metal topluluğu. Kendi olanaklarıyla çıkarttığı bu demo albüm belki de bundan sonra üretilecek bu albümler için bir son ve yeni bir başlangıç noktası. Toplulukların kendi yaptıkları ve çoğalttıkları demoların bandrolsüz olmasında pek bir problem yok gibi görünüyordu, ama Aphelion'un kasetlerini maliyeciler Beşiktaş Pena Müzik'ten toplamış bulunuyor. Önümüzdeki adli tatil sonu "Penta" Cenk'in bu nedenle mahkemesi var. Bundan böyle demo çıkartacak toplulukların nasıl bir çözüm bulacağı merak konusu. Kaset ulaşmak için: http://www.listen.to/aphelion adresini kullanabilirsiniz.

Demir Demirkan
Sony Müzik / Türkiye

Pentagram'ın popüler müzik piyasasına, Murat Net (Reflex) ve Ogün Sanlısoy'dan sonra kazandırdığı bir başka isim Demir Demirkan. Aslında bu iki ismin dışında, Şebnem Ferah ve Sertab Erener başta olmak üzere birçok isim Pentagram'ın beyin gücünden faydalanmış bulunuyor. Hatta şimdiki solistleri Murat, bir pop yıldızı olmak üzereyken, Pentagram'ın vokalisti olmuştu. Yine de Pentagram, bunca bağlantısına rağmen albümlerine "Popçular Dışarı" adını verecek kadar laik bir topluluk. Demir'in bu albümünde, eski dostlarının da desteği görülmekte. Namuslu bir pop müzik albümü arayanlara tavsiyemizdir.

Tayga / Tayga
Sis Müzik

Ankaralı power metal topluluğu Tayga'nın, çıkması uzun süredir sarkan albümü sonunda Sis Müzik etiketiyle çıktı. Sis Müzik, yavaş yavaş sayıları artmaya başlayan bağımsız firmalardan birisi. Üstelik Ankaralı topluluk Hazy Hill elemanlarınca kurulmuş. Tayga'ya dönelim; Manowar sever dinleyiciler, bu toplulukla ortak beğenileri olduğunu hemen fark edeceklerdir. Fahir Atakoğlu'nun "12 Mart" adlı bestesinin power yorumu ilginç bir deneme. Ancak kapağında kurtların kaynadığı bu albümde, kan dökmeyi ve savaşı yücelten sözleri, Tayga'yı bir anda ikinci bir "Diken" topluluğu konumuna indirebilir.

Dinleyicisiyle buluşabilmiş kimi şarkılar, seslendirenlerin verdiği konserlerde ve radyolardaki rock programlarında en çok istek alan şarkılar olmuş durumda... Piyasanın diğer tarafında duran bu topluluklarla henüz tanışmadıysanız, bu sözlerden yola çıkıp, "hah! Tamam. Bu benim aradığım albüm" diyebilirsiniz.

Dost Gruplardan Acı Sözler

"Acı söyleyen dost topluluklar"başlığı altında yer alıp burada bulunan ve bulunmayan diğerleri, 2 Temmuz pazar gecesi, Saat 21.00 - 23.00 arası Radyo D (104.0 FM) Maksimum Rock programında dinlenebilir.

Kesme Sesini
Antisilence /
Suffer Hits
Hammer Müzik
Tepkini göster
karşılarına dikil
Kafana da vursalar
kesme sesini
Sesini yükselt
seslerini bastır
Sesin kısılsa da
kesme sesini

Baştakiler cebe indirdi parayı
Sokaktaki adam aldı yine "babayı"
Tepkini göster vatan haini olursun
İnsanları sömür vatansever olursun

Götürseler merkeze
Rezil etseler herkese
Si.tirseler herkese
Kesme sesini

Susma sana sus deseler de!

Çığlık
Radical Noise / Plan B
Hammer Müzik
Sıcak kavuruyor alev alev
Sivas aklımda
Ve o nefret...

2 Temmuz 93
Anlamıyorum hala
Bu kadar kolay mı kıymak cana?

Kimin için aktı bunca kan?
Kimin için attı o kalpler?

Bakma, gözlerim kin dolu
Duyma, sözlerim sitem dolu

Ah yandı Anadolu'nun bağrı
Öte denizden bir kahkaha sardı her yanı

Kimin içindi bunca gözyaşı
Kim yüceltti kan dökmeyi, telaşı

Kimin için aktı bunca kan?
Kimin için attı o kalpler?

Bakma, gözlerim kin dolu
Duyma, sözlerim sitem dolu

Yok, yok, yok
Kardeş eli uzatana kan verene
Bakacak yüzümüz yok artık.

Alarm
Moğollar
1968 – 2000
Emre Plak
Dünyanın tepesi
Himalayalar
Yamaçlarında
kalmamış
bir tek ağaç
Kışın biriken kar suları
Baharda Bengal Deltası'na saldırıyor
Kardeş Bengaldeş sular altında
Bengaldeş sular altında

Dünyanın ciğeri yanmış
Soluk alamıyor
Altımızda arabalar
Biz gaza basıyoruz

Donmuş bozulmamış bir kıta
Antartika
Göz koymuşuz madenlerine
Paylaşamıyoruz

Bindokuzyüzdoksandokuz
Belki bir Pazar sabahı
Amsterdam sular altında
Amazonlar yanıyor
Afrika açlık grevinde
İnsanlar sürünüyor

Kimsesiz çocuklar Güney Amerika'da
Öldürülüyor
Zararlı haşereler gibi
Sokak köpekleri gibi

Hergün daha fazla dünyaya
Hergün daha fazla motorlu araç
Hergün daha hızlı dünkünden
Hergün daha az zamanımız kalıyor

Anlat bunları herkese
Mümkünse anlaşılır bir şekilde
Geleceğimiz elimizde
Düzeltebilirsek, kurtarabilirsek eğer

Düşün bir an geleceğini
Düşün bir an çocuklarını
Düşün bir an yaşadığın dünyayı
Çünkü başka hiçbir şansın yok
Başka bir şansımız kalmadı artık

Şark Cephesi
Rashit
Telaşa Mahal Yok
Kod Müzik
Yok bir numara
Durum hep aynı
Hayat devam
ediyor
Sonsuz başlangıçlarla
Çözümsüzlük sürüyor
Polis yine dövüyor
İşçi eziliyor
Emekçi hep en altta
Polis yine dövüyor
İşçi eziliyor
Burjuvazi en üstte
Şark cephesinde yeni bir şey yok

1989 yılında Saklı adlı öyküsüyle Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü kazanan Ayfer Tunç'un 1992'de Kapak Kızı adlı romanı, 1995'de İki Yüzlü Cinsellik adlı gazetecilik çalışması, 1996'da Mağara Arkadaşları adlı öykü kitabı ve son olarak da bu yıl Aziz Bey Hadisesi adlı öykü kitabı çıktı. Ayfer Tunç'la Türk edebiyatı, sinema, kadın, tesadüf, gazetecilik, öykü ve saire hakkında konuştuk...

İçimde Bir Erkek Mi Yaşıyor Diye Düşünüyorum Bazen

HATİCE MERYEM

Türk edebiyatı okuyarak büyüdüm ben.

Yaklaşık son on beş seneyi hariç tutabiliriz ama o döneme kadarkileri hiç atlamamış, satır satır, birkaç defa okumuşumdur diyebilirim. Dolayısıyla ben kendi dilini çok seven bir insanım. Kendi dilimde yazamayacağım şey olmadığını düşünürüm. Bu dilde bir şey yazmak sanki bir Picasso tablosu yapmak gibi geliyor bana. Türk edebiyatında çok önemli ve kesinlikle dünya çapında yazarlar olduğunu düşünüyorum. Dünya edebiyatını da çevrildiği oranda izliyor, okuyor, takip ediyorum. Bu coğrafyanın insanıyım ve bu coğrafya beni besliyor. Balkanlar'ı, biraz Asya'yı, Kuzey Afrika'yı, Orta Doğu'yu olduğu gibi içine alan, Akdeniz'i kapsayan ve beni var eden bu coğrafyanın ürettiği edebiyatı çok seviyorum ve okuyorum.

Beslendiğim en önemli kaynak İstanbul.

İstanbul'u görmeseydim, İstanbul'da yaşamasaydım bazen düşünüyorum, herhalde yazar olamazdım. Bugün bu halde olmasına rağmen; bugün yaşadığı keşmekeşe, bugün yaşadığı sarhoşluğu da, çaresizliği de seviyorum. Galata Kulesi'ni bugün saran bu örtü beni belki yarın bir şeye götürecek. Yani benim kaynaklarım, Türk edebiyatı ve İstanbul'un kendisi.

Yazdığım karakterlere pek benzemiyorum.

Yenilmişliğe eğilimli bir insan değilim, yaptığımı son derece iyi yapmaya çalışan, kolay kolay pes etmeyen, yaptığını ilk önce kendi sınavından geçiren, neşeli biriyim. Yazdıklarımda böyle bir denginin olduğunu da görmek lazım, karakterlerim hayatın altında çok ezilmiş ama benim anlatımım onları renkli bir dünyanın parçaları olarak gösteren bir anlatımdır. Dolayısıyla yenilmiş insanlar değildirler yani. Hem adam bir aşka bir ömür verdiyse belki de kazanmıştır. Biz ona bakarız ve "Yazık etmiş hayatına!" deriz. Fakat belki de onun yaşadığı doyumu hiçbirimiz yaşamamışızdır, sonunda o aşk da kaybetmiş bile olsa. Kayıpları ve kazançları neyle ölçtüğümüzle çok ilişkili bir şey bu.

Mağara Arkadaşları'nda tüm karakterler çok yaşlı, ölümün eşiğindeki insanlardı.

"Hayatında çok mu yaşlı insan var?" diye sordular. Hayır, benim hayatımda ne yaşlı oldu ne de yaşlılarla birlikte oldum. Annem 62 yaşında, babam 35 yaşında öldü, yakın akrabalarım da genç yaşlarda öldüler bu yüzden yaşlandıklarını göremedim bile. Ama dışımda kalan yaşlıların o yalnızlığı, çaresizliği, umutsuzluğu beni çok fazla etkiledi. Hala da etrafıma bakınırken ilk önce yaşlıları görürüm, acıma duygusuyla değil ama, sadece gözüme çarpar. Bir bilgelik ya da yaşadıklarının yüzüne yansımasını ararım, bunu yakalarsam üzerinde dururum, yakalayamazsam bu boşuna yaşamış zaten derim. Eski evimde karşı komşum yaşlı bir kadındı. Çok çok yalnızdı ve evden hiç çıkmıyordu. Onu izliyordum, evine kimler geliyor, hangi kanalı seyrediyor, kaçta yatıyor, kaçta kalkıyor not etmeye başlamıştım. Şimdiki evimde hiç yaşlı kadın komşum yok, çok rahatsız oluyorum bu yüzden. Bir de, gençlerde yaşanacak çok hayat var. Benim yazdığım, 'yaşanmışlık'. Genç için her zaman yeni bir şans vardır. Yaşlılar aslında ölümü bekliyorlar, bir gün gelsin ve kapılarını çalsın istiyorlar ve bu ruh hali beni çok etkiliyor. "Tamam bize verilen hayatı bitirdik, artık son gelecek, bekliyoruz" bakışı, ruh hali çok etkiliyor beni.

Hikayede kurgu yoksa hikaye yoktur benim için.

Herkes böyle mi yapmalı, hayır, ama ben hikayede de romanda da sıkı kurgu ararım. Dolayısıyla o kurgu sıradışı olduğu zaman yazarın zekasını ister istemez zorluyor. Bu tabii benim hep yazarken korktuğum bir şey. Acaba bulabilecek miyim, acaba yapabilecek miyim diye ama çok şükür bugüne kadar her defasında buldum. Herhalde bundan sonra da bulurum.

Anlatıcının kim olacağı çok önemlidir öykümde.

En temel sorunlarımdan birisi budur. Anlatıcılarımın erkek olması bu aralar herkesin çok dikkatini çekiyor. Halbuki bundan önceki kitabımın da tamamı erkek ağzındandı. Bunun neden böyle olduğunun cevabını ben de bilmiyorum, ama en iyi, en etkileyici bunun olduğunu düşünüyorum. Zor oluyor mu diye soranlar oluyor, olmuyor. İçimde bir erkek mi yaşıyor diye düşünüyorum bazen.

Kadın duyarlılığı denilen şeyde itici bulduğum bir taraf var.

Yani insanların cinslerinden dolayı ayrılmasına şiddetle karşıyım ve bu bende yazmaya başlamadan önce bile bir eğilim olarak hep vardı. Fakat bu öyle bir noktaya geldi ki bir süre sonra cins duygusunun aslında insan duygusundan çok da farklı olmadığını gördüm. Kadın ağzından ya da erkek ağzından anlatılması aslında çok da farklı değil. Çünkü duygu, herkes için duygu. Bir ikincisi de hayatı kuran, kontrol altında tutan hep erkekler. Ama onların zayıf anları, zayıf noktaları, onların o çözüldükleri nokta... Asıl öyküyü kuran da bunlar. Çünkü bir kadının kırılganlığı işlenmiş bir şey. Ama bir erkeğin kırılganlığı daha şaşırtıcı. Bunu çok düşünerek yaptığımı söyleyemem. Biraz ters köşeye yatmak aslında benim yaptığım. Bunun iyi sonuç verdiğini de düşünüyorum genellikle. Çünkü erkek ağzından da anlatılsa iyi aşk hikayeleri bunlar. Ölümcül, uğruna ölünecek aşklar, sıradışı aşklar özellikle erkek ağzından anlatıldığında o kırılma noktası daha çok ortaya çıkıyor. Çünkü bu; kadın için bilinen, alışıldık ve şaşırılmayan bir şey. Halbuki erkekler için daha ağır, daha şaşırtıcı. Benim yaptığım bir anlamda bu toplumsal giydirmeyi ortadan kaldırmak; bize ağlamaz, duygusuz, dirençli diye öğretilen bir cinsin de aslında hiç de öyle olmadığını, insanın duygu dünyasının kadın ya da erkek diye ayrılamayacağını, duyguda cinsin olmadığını göstermek.

Erkek yazar diye bir kavram yok dünyada.

Kadın yazar diye bir kavram var ve bu bir beklenti yüklüyor yazara. Birçok kadın yazar bunu aşmıştır, bir Virginia Woolf'a, bir Halide Edip'e kadın yazar beklentisiyle yaklaşamazsın. Kadın duyarlılığı ne demek? Kadın duyarlılığı, kadınca hassasiyet... bu laflar beni rahatsız ediyor. Eğer mesele kadın meselesiyse elbette doğru. Fakat hayata bakarken bir kadın ya da erkek bakışı, bana insanlık üst noktasına ulaşmayı önleyen bir bakış olarak görünüyor bana.

Kadınlık durumunun bir "cins problemi" haline getirilmesine karşıyım.

Kadınlık durumu, erkeklik durumu ve insanlık durumu bir bütündür. Elbetteki her insanlık durumunun içerisinde kadınca ve erkekçe olanlar vardır. Ama, bir kadından kadınca yaklaşım beklemek, işte bu beni rahatsız ediyor. "Kadın, kadın ağzından yazar, kadın duyarlılığını yazar, kadın ezilmişliği üzerine gider." Böyle bir derdim yok benim. Ezilen bir erkek karısını ezer, bu bir durumdur, ama ezilen bir kadın da çocuğunu ezer, bu da bir durumdur. Onun için bunu kişiselleştirmeden, toplumsal boyutunu tespit edip gayet soğukkanlılıkla çözmeye ya da geliştirmeye çalışmak lazım. Bütün faturanın erkeklere çıkarılmasına da karşıyım, bu erkekleri kadınların yetiştirdiğini de unutmayalım. Çünkü bu ülkede çocukları yetiştiren kadınlar ve biz bu ülkenin erkeklerinden şikayetçiysek önce kadınların eğitilmesi lazım. Ayrıca bu kadın erkek meselesini kaşırken unutulan çok önemli bir şeyler daha var; sınıfsal konumlar, toplumsal konumlar..Hayat kadını zaten alabildiğine eziyor. Bu toplumsal bir boyuttur. Dolayısıyla mücadelenin insanlığa yakışır bir hayat seviyesine çıkabilmek için yapılması gerekir. Yani bu ülkede insanlar asgari yaşama standardına erişmedikçe bu sorun çözülmüş olamaz. Çünkü ihtiyaçlar listesinde ekmek her zaman her şeyden önce gelir.

Son on-on beş yıldır diyeyim edebiyatta bir lezzet kaybı yaşadım.

Biraz açayım. 80'lere kadar yazarların ve edebiyat dergilerinin sıkı bir takipçisiydim. Şöyle anlatırsam daha doğru olur. Okumaktan büyük haz alırdık. Mesela duyum alırdık ki Gösteri'nin Ağustos sayısında **Cemal Süreya**'nın şiiri yayınlanacakmış, Temmuz 15'den itibaren beklemeye başlardık. Ya da **Edip Cansever** yeni kitap çıkaracakmış diye duyunca deliye dönerdik. Çıkıyor mu çıktı mı diye kitapçıları bıktırırdık. İşte bu lezzeti kaybettim. Halbuki ben bunu sürdürmeyi çok isterdim, çünkü edebiyat insanı hayata bağlayan bir şey, yani edebiyat varsa insanın kendisi var. Herkes için, edebiyat hayatı çok güzelleştiren bir şey, okur olarak da yazar olarak da. Son 10-15 yıldır birkaç istisna hariç olmak üzere ben bu lezzeti alamayınca şunu sordum kendime "Niye okuyorum ki ben bunu?" Kurgu bir oyuna dönüştürülmüş, bu oyunda canını sıkıyor insanın. Oyun iki kişi tarafından oynanır, karşılıklıdır, ben oynamak istemiyorsam sen beni zorla oynatamazsın. "Ben bir oyun kurdum, içinde beni ara bul" gibi şeylere ben karşıyım. Çünkü benim idollerim var, ben **Tanpınar** okumuşum, **Oğuz Atay** okumuşum ki bunlarda zeka ve oyun olmadığını söyleyemeyiz, **Cemal Süreya**, **Edip Cansever**, **Turgut Uyar**, **Bilge Karasu**, **Yusuf Atılgan**, **Sait Faik**, **Leyla Erbil**, **Tezer Özlü**, **Sevim Burak**... Türk edebiyatında; üstelik çok kısa bir edebiyat bu, cumhuriyet sonrasını sayıyoruz, çünkü cumhuriyet öncesinde zaten gelenek yok, düz yazı geleneği ise çok yeni, bu kadar kısa zamanda bu kadar büyük yazar çıkarmış bir edebiyat bizimkisi.. Sanki onların kökü bir anda kurudu ve ben o lezzeti bulamaz oldum. Edebiyat dergilerini takip ediyorum; şişirme. Şimdi daha mesleki bir bakışla yayıncı olarak bakıyorum dergilere. Edebiyatçı olmaktan doğan bir hazla bakamıyorum. Henüz yirmili yaşların başında olan yazarlara bakıyorum; bir kere dile özensizlik görüyorum, çok fazla bir kendi üslubunu aramama kaygısı, farkında olmadan bir taklit. Oysa edebiyatımızın saydığımız isimleri Batıdan ithal akımlarla edebiyat yapmış insanlar değiller. Kendi ülkelerinin kendi edebiyatını kendi üretmiş insanlar bunlar. Bir **Memduh Şevket Esendal** benim için Türk edebiyatının **Çehov**'udur. **Haldun Taner**, **Firuzan** çok çok iyi hikayecilerdir.

Bu isimler bugün hala hepimiz için büyük.

Bu isimlerin hala var olduğu zamanlar bunlar. Yeni dönemden **İhsan Oktay Anar**'ın o zengin dünyası beni çok şaşırttı. Çok da tarzım olmamakla beraber; çünkü ben tarihin o dönemini çok sevmiyorum fakat buna rağmen o açgözlü bakış, o tarihteki zenginliği edebiyatın içerisinde var etme duygusu beni çok etkiledi.

Ben gevezeyim, geveze adam şiir yazamaz.

Belki bunun için bir sayfada bitecek öyküyü yetmiş sayfa yazıyorum. Yazmayı ve yazarken çok anlatmayı çok seviyorum. Onun için "az öz" bana göre değil. Şiir yazmayı bu yüzden hiç denemedim. Romanda ise öykudeki duygu yoğunluğunu yaşayamıyorum. Başka bir şey roman. Benim öykülerimdeki küçük insan duyarlılıkları tüm bir romanı taşımaya yetmez. Roman, her şeyden önce bu küçük insanın dışında toplumsal bir bakış gerektiriyor, bu ben de var ama ben bunu bir roman içinde kullanmayı düşünemiyorum. **Kapak Kızı** kötü bir roman değil, bunu belki benim söylemem doğru değil ama, onda da böyle bir öykücü kaygısı var, ben fark ettim ki öyklemeyi daha çok seviyorum.

Tesadüften anladığımız; hayatımızı değiştiren, bütünüyle bir yerden bir yere götüren şeyler.

Tesadüf, her şeydir aslında. Bir karşılaşma noktasıdır ve bu noktayı her gün milyonlarca defa yaşıyoruz. Bazıları uzun süreli, bazıları çok kısa oluyor, bazıları bütün bir hayatı etkiliyor. Tesadüf önemli bir şey ama belki de fazla büyütmemek lazım, çünkü hayatın kendisi bir tesadüf zaten. Annen babanı tanımasa sen olmayacaksın, bu kadar basit yani.

Öykü çok özel bir ilişki türü yazıyla.

Belki bu nedenle bir takım akımlar, bilinç akışı yöntemi, postmodern roman teknikleri şunlar bunlar da bana bir tür ısmarlama gibi geliyor, bazılarını okumaktan evet hoşlanıyorum, ama asla hepsini değil. Sonuçta ben şunu biliyorum; benim yazdıklarımın içerisinde bir kere renklilik olmalı. Ben rengi seven bir insanım. Benim okuduğum edebiyatta da aradığım şey bu; renklilik. Bütün renkler varsa ve bunlar belli bir kompozisyon içerisindeyse ona ısınıyorum. Kendi yazdığımda da böyle bir eğilim var. Çok duygu, çok renk...

'Başına gelen'den çok 'izleyen' beni daha çok ilgilendiriyor.

"Kadın Hikayeleri Yüzünden" isimli hikayemde bir adamı izliyoruz, ama asıl başına gelen kadındır. Çünkü orada biten, yıkılan kadın. Büyük bir sahtekarlık var, adam kendi içinde bir oyun oynarken birini feda ediyor aslında. Farkına varmıyor bile, kadın ipuçlarını veriyor ama erkek erkeklikten gelen bakışla o ipuçlarını görmek istemiyor. Ve finalde anlıyor ki, olay bitmiş. Adamın bütün isteği de o kadını inandırmak, tabii kendini de inandırmak, kendisi inanmadıkça tatmin olmuyor. *"Karım inandığı halde bu bana yetmiyor"* der bir yerde. İşte bütün mesele kadını inandırmak. Dolayısıyla izleyen, izleyip etkilenen beni daha çok ilgilendiriyor. Başına gelenin, zaten başına gelir.

Sinemayla bir dönem çalıştım.

Senaristlik yaptım, televizyon senaryoları yazdım. **Kızlar Yurdu**'nu yazdım, geçen sene bir televizyon filmi yazdım **Beyaz Yalanlar** diye. Bir ara **Çakalların İzinde** diye bir polisiye dizi yazdım **Ali Taygun**'la birlikte. Çok zevk almadım televizyondan doğrusu. Senaryo bana aslında çok da zarar verdi. Düşünce sistemimi bozdu. Senaryo yazdığım dönemde yazdığım öykülerin hiçbirini yayınlatmaya değer bulmadım. Çünkü senaryo insana görsel bakma alışkanlığı veriyor. Dili kullanmayı ihmal ettiriyor. Diyalog da bir dili en üst düzeyde kullanmak gerekmiyor. İyi diyalog yazmak tamamen ayrı bir sanat. Ben iyi bir diyalog yazarı değilim, öykülerimde çok az diyalog vardır, çünkü yazdığım diyaloglardan tatmin olmuyorum. Görsel anlatım için Türk dilinin en güzel kelimesini bulmak zorunluluğun yok, orada en iyi anlaşılacak kelimeyi bulmak zorundasın. Onun için de kendimi sinemaya yakın hissettiğimi söyleyemem, ama tuhaf bir şekilde birçok okuyan Aziz Bey'in sinematografik bir öykü olduğunu söyledi. Mikail'de öyle.

Sokak Dergisi'nde başladım gazeteciliğe.

Tuğrul Eryılmaz'dan öğrendim gazeteciliği. Çok sevdim bu işi. Keşke Türkiye'de gazetecilik hala yapılıyor olsaydı da ben hala gazetecilik yapsaydım. Şu anda gazetecilik yapıldığını düşünmüyorum. Hele de o gizli kameraların her tarafta bulunduğu, birtakım kapılardan, birtakım röntgen aletlerinden geçilerek girilen binalarda gazetecilik yapılacağını da düşünmüyorum.

Gazetecilik dili ile edebiyat dilini asla birbirine karıştırmadım.

İkisinin birbirini etkilemesini de önledim. Her şey bir yana gazeteciliğin bana çok büyük bir yararı oldu. Bu şehri çok gezdim ve bu şehirde en şiirsel olmayan yerlerden bile şiirli hikayeler çıkabileceğini gördüm. Hayatı tanımamı gazetecilik sağladı, kurguda uçmamayı, hayatın ne kadar olağanüstü olduğunu, sanatın hayatın çok küçük bir parçasını elden geçirebildiğini bana gazetecilik gösterdi. Gazetecilik bana bu şansı tanıdı. Bütün kapılardan korkusuzca girebildim.

Her gün yazmak; her gün bir şiir, bir öykü, bir roman yazmak marifet değil.

Bunu yapanlar iyi çalışıyor ve yapabiliyorlarsa buna da karşı değilim fakat çok yazmak, çok sık yazabilmek, çabuk yazabiliyor olmak bir marifet olmamalı. **Yusuf Atılgan** ömrü boyunca iki tane roman yazdı. İki roman arasında 14 sene var ve ikisi de başyapıt. Önemli olan yazdığının önce yazarını tatmin etmesi. Ama sen tatmini yazdığında mı arıyorsun yoksa yazdığına gösterilen ilgide mi? Bazısı ilgide arıyor. Ben hep şöyle düşünmüşümdür; ben yazmayı çok seviyorum. Hele bir aşaması geliyor yazmanın, en sevdiğim noktası da bu oluyor. Bu sevdiğim nokta beni mutlu ediyor, bu yazdıklarımın benim için önemli insanlar tarafından okunmasından da hoşlanıyorum, yine bu insanların beğendiklerini söylemesinden de hoşlanıyorum, bu bana yetiyor ama bunun ötesinde halka genişlerse ne ala, ama bir şey yapmayı düşünmem bunun için. Tabii bu tamamen bir seçim.

Şu anda Türkiye'de ciddi bir şekilde yalnız edebiyatın değil kültürün popülerleştirilmesi sürecini yaşıyoruz.

Bu çok tehlikeli bir süreç. Bunu yapanlar yaptıklarının bir gün nasıl sonuçlara yol açacağını kestirmeliler. Bu ülke bir sürü şeyle yeni tanışan bir ülke ve çok hızlı gelişiyor her şey, dolayısıyla bu popülerleştirme çabasının ürünü olan şeylerden ben kaçarım. Bir "aydın düşmanlığı", bir "kültürü küçümseme" gelişiyor. Bunları tehlikeli buluyorum, çünkü bir gün gelecek biz bu popülerleştirdiğimiz kültürün altında kalacağız ve o zaman gerçekten rafine olanı ayırt edebilecek bir nesil olmayacak ortada veya onlar bunu sezmekte ve bulmakta çok güçlük çekecekler. Bu aslında edebiyat eseri için de tehlikeli bir şey, çünkü öyle bir nokta gelecek ki popüler olmayanın yaşama şansı kalmayacak. Tarihe kalacak olan kitap bu popüler kaygının gölgesi altında eriyebilir. O zaman yok olur, yazık olur.

Türk edebiyatında; üstelik çok kısa bir edebiyat bu, cumhuriyet sonrasını sayıyoruz, çünkü cumhuriyet öncesinde zaten gelenek yok, düz yazı geleneği ise çok yeni, bu kadar kısa zamanda bu kadar büyük yazar çıkarmış bir edebiyat bizimkisi.. Sanki onların kökü bir anda kurudu ve ben o lezzeti bulamaz oldum.

En sevdiğim erkek evlatlarım, en ufak ahlaksız sayılan söylentide, önce gözlerini bana çeviriyorlar. Beyinlerinden, neler geçtiğini tahmin etmek zor değil.

Gizli Utanç

NALAN TÜRKELİ

Kendimi, zaman zaman, başkalarından, hatta kendimden bile, neden gizleme ihtiyacı duyduğumu, hep problem yaptım, ciddi bir şekilde. Ne acı ki, dünden bugüne kaybettiğim değerlerin rakamı, oldukça kabarıktı, o gizlenimime sebep. Duygularımı, düşüncelerimi, hatta bedensel varlığımı, sadece bir hayalin içine hapsolmuş olarak görüp, o hayal varlığımla, kendimi, nereye, hangi yere taşıyabilirdim? Gizlenmemin suçlusu ve bunu kabul edebilecekler kimdi ki? Kültürel ve ekonomik bağımsızlığımın olmayışımıydı suçlu sadece? Ya onların suçlusu? Toplumdaki yerimi, yeterince alamadığımın endişesini, ürkekliğini yaşatan ben olabilir miydim, yine kendi başıma? Düşündükçe başka suçlular da çıkıyor ortaya, ancak, yine soru işareti bırakarak. Yoksa, asıl gerçeklerden biri de, dünyanın, sanki, sadece, erkeklerin arzu ve isteklerinin üzerine kurulmuş inanç yaygınlığının yarattığı ezikliği ve baskıyı mı yaşıyorum? Neden, niçin, hala mantıklı biçimde açıklanamamış olan o gizli suçluluk duygusu, önce aile içinde ve sonra, toplumda paylaşmak istediğim değerlerin önünde, hep set oluşturdu, içimde yer etmişliğiyle. Galiba, biraz da "ahlak" denilen anlayış belirliyordu kaderimi. Ahlak ve ahlaksızlık anlayışının, toplumca da çok yönlü düşünülüp, algılanıp tartışıldığı gibi, beynimde ki ahlak anlayışınınsa, toplumun ahlak anlayışına ters düşeceğini varsayarak dönem dönem kendi kendimi dahi, ahlaksızlıkla yargılamaktan kurtulamadım. Çünkü cinsiyetime yakıştırılan ahlak anlayışı, o ahlakın, kendisi olmamı emrediyordu. Oysa, biraz daha derinden düşünüldüğünde durum, çok farklıydı. Sadece bireysel olarak ben değil, toplumca da, korkunç bir bocalama içinde olduğumuz gerçeği çıkıyordu ortaya. Bir örnek vermek gerekirse, evli erkeklerin çoğunluğunun, yine kendi hemcinslerinden sakındıkları eşleri, eş ve anne olmanın kutsallığını korurken, öte yanda, başka kadın olarak adlandırdıkları kadınlarla, cinsel beraberliğin doğallığını dile getirebiliyorlar. O erkekler, çok zamansa, paylaştıkları kısa beraberliğin sonrasında, kadına, bir isim daha koyuyor. "Orospu."

İşte, bu ve benzer çelişkiler, varlığını benim evimin içinde de sürdürüyor. En sevdiğim erkek evlatlarım, en ufak ahlaksız sayılan söylentide, önce gözlerini bana çeviriyorlar. Beyinlerinden, neler geçtiğini tahmin etmek zor değil. "Acaba annem de bir başkasıyla".... "Eğer doğruysa, ne ceza vermeliyiz." Ne yazık ki, önce cinsiyetimle var sayıldığım varlığımla, ahlakın ve ahlaksızlığın ne olduğunu, ne onlara, ne de kendime anlatabilmem, pek de kolay değil. Dediğim gibi, dünyanın, sadece erkeklerin arzu ve isteklerinin üzerine kurulmuş inanç yaygınlığı, en masum, en tarafsız yanlarımı dahi yaralarken, başka alanlarda da "var"olma çabamı ve yaratıcılığımı, böylece baltalamış oluyor. Kendi anlayışımda ki ahlakın ve ahlaksızlığın sınırlarını, ya da sınırsızlığını belirlemek isteyenlerin elinde, hangi kanıt var, doğrusu çok merak ediyorum? Yoksa, öyleleri, kendi cinsiyetlerine duydukları itimatsızlığın, açlığın, çıkmazını mı yaşıyorlar? Ve o gizli utançsızlığı, kadın varlığında mı bastırmak istiyorlar?...

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Yazar, vitrindeki askerleri kendi çocukluğundakilerle karşılaştırırken 34 yaşındadır. Oyuncak askerlerin bir resmi geçitte yürür gibi yapıldığı ve yazarın onlarla oynadığı 1910'lu yılların başında, I. Dünya Savaşı henüz patlak vermemişti. Yazarın şaşkınlığından, birbirini öldüren oyuncak askerlerin I. Dünya Savaşı sonrasında yapıldığını, yaygınlaştığını öğreniriz.

Nazım Hikmet Ve Oyuncak

Alman asıllı **Pascal Raymund**, Beyoğlu'ndaki **Hristaki Pasajı**'nda bulunan **Japon Nakamura**'nın dükkanında işe başlar. Japon çiçeği, Japon ayakkabıları ve ipek kimonoların alıcısının pek olmadığından mıdır, yoksa başka nedenden dolayı mıdır pek bilinmez, Nakamura İstanbul'dan ayrılır ve dükkanı Raymund'a bırakır. 1930 yılına gelindiğinde Raymund, İstiklal Caddesi'nde, Küçük Sahne'nin karşısında bulunan tek katlı bir mağazaya taşınmayı uygun görür. Almanya'dan oyuncak ithal etmeye başlayınca da mağazanın vitrini İstanbulluların ilgi odağı olur.

1936 yılının 1 Nisan gününe gelindiğinde, Akşam gazetesindeki "Oyuncak Olmayan Oyuncaklar" başlıklı yazıda mağazanın vitrininden söz edilir: "Beyoğlu'nda bir oyuncakçı dükkanı var. İki üç gündür bu dükkanın önü iğne atsan yere düşmez. Büyüklü küçüklü, kadınlı erkekli bir kalabalık iki üç gündür bu oyuncakçı dükkanının vitrini önünde toplanıyor. Dün tramvay beklerken ben de merak ettim; hem nasıl olsa arka arkaya on araba geldikten sonra ancak on birincisinde ayakta durulacak bir yer bulunabilir kaidesini denemiş olduğum için, gittim oyuncakçının önündeki kalabalığa karıştım. Bir de ne göreyim? Herif dükkanının kocaman vitrini arkasında, dağları, ovaları, tankları, teyyareleri, süvarileri, piyadeleriyle bir harp meydanı kurmamış mı? Hem öyle ki, o kadar sahici ki, insan, çok yüksekte bir uçakta aşağıya bakıyor gibi oluyor. Minimini kurşun insanlar. Minimini tanklar. Minnacık toplar."

Sözünü ettiğimiz yazının sahibi ilerleyen satırlarda "Bunda şaşılacak ne var?" diye sorar kendine. Ne de olsa her çocuğun oyuncak askeri olmuştur. Bu açıklamayı yaptıktan sonra şaşkınlığının nedenini anlatır: "Bizim çocukluğumuzdaki küçük kurşun asker oyuncakların sırtlarında allı, yeşilli, cici merasim üniformaları vardı. Hepsi geçit resmi adımlarıyla dimdik yürürlerdi. Biz onları karşılıklı kavga etsinler diye koyduğumuz vakit bile ne üniformaları kirlenir, ne de birbirlerini süngülerlerdi. Öylece karşılıklı oyuncak oyuncak dururlardı. Oysa ki, dün benim gördüklerim birbirlerini süngülüyorlar. İçlerinde yaralanmış can çekişmekte ölmüş olanları var. Hayır bu minimini kurşun insanlar oyuncak değildiler."

Yazar, vitrindeki askerleri kendi çocukluğundakilerle karşılaştırırken 34 yaşındadır. Oyuncak askerlerin bir resmi geçitte yürür gibi yapıldığı ve yazarın onlarla oynadığı 1910'lu yılların başında, I. Dünya Savaşı henüz patlak vermemişti. Yazarın şaşkınlığından, birbirini öldüren oyuncak askerlerin I. Dünya Savaşı sonrasında yapıldığını, yaygınlaştığını öğreniriz. On birinci tramvayda boş yer buldu mu bilemem ama mağazanın vitrininde, oyuncaklardan canlandırılan savaş sahnesinden ürperen yazarın Nazım Hikmet olduğunu sizlere söyleyebilirim. Çocuklara böyle oyuncaklar satılmasını sakıncalı bulan **Nazım Hikmet**, o gün, mağazanın vitrinine bakarak, yaklaşmakta olan II. Dünya Savaşı'nı sezmiş gibidir. Ne gariptir ki, Pascal Raymund'un öldükten sonra, oğlu Paul'un işlettiği mağazanın adı **"Japon Mağazası"**dır ve Akşam gazetesinde "Orhan Selim" takma adıyla kaleme aldığı yazısını **"Oyuncaklar birbirini öldürmezler. Harp ü darp insanların inhisarındandır"** sözleriyle bitiren Nazım Hikmet, atom bombasının ilk kez atıldığı savaş sonrasında şu dizeleri yazacaktır:

Hiroşima'da öleli
oluyor bir on yıl kadar.
Yedi yaşında bir kızım,
büyümez ölü çocuklar.

Bir oyuncakçı mağazasının vitriniyle Nazım Hikmet'in yalnızca düzyazılarında değil, şiirinde de karşılaşırız. 1956 yılının son günlerinde, Prag'ın Vatslav Caddesi'nde gezinen şair, bir vitrinin önünde, uzun süredir göremediği oğlunu anımsar:

Önündeyim bir vitrinin
bütün bir dünya oyuncak,
kurtlar, ayılar, şipşirin
düşüp öldürmeyen uçak,
sarı bacalı vapurlar,
otobüsler pırıl pırıl.

İstanbul'da bir Memet var
altısına bastı bu yıl.

Nazım Hikmet, çok sevdiği memleketinden ayrıldığı yıllarda, gördüğü her oyuncağın karşısında oğlunu anımsadığından dolayı hüzünlenmiştir. Öyle ki, bu hüzün Moskova'daki çalışma odasında bile bırakmamıştır yakasını. Ölümünden sonra Nazım Hikmet'in odasını ziyaret eden Fahri Erdinç, şaire verilen "Barış Diploması"nın yanında gördüklerini anılarında şöyle anlatır: "Diplomanın yanında da döğme demirden bir kasnağa ilişik Memet'in fotoğrafı. Memet, hık demiş de babasının burnundan düşmüş. Tümüyle bir kumral gülüş. Bir yanağı çukur. Pencerenin eşiğinde, Ekber'in söylediğine göre, ona gönderilmek üzere alınıp da gönderilmeyen çeşitli oyuncaklar durup durur. Ve bu burkuluş Nazım'da bir dize oluşturmuştur: Benim oğlan fotoğraflarda büyür."

Fahri Erdinç, Nazım Hikmet'in oğlu Memet ile fotoğrafları arasında kurduğu dizeyi yakalar ama oyuncakları kaçırır gözünden. Sözü edilen oyuncaklar "Karlı Kayın Ormanında" adlı şiirde çıkarlar karşımıza:

Eski takvim hesabıyle
bu sabah başladı bahar.
geri geldi memed'ime
yolladığım oyuncaklar.

Kurulmamış zembereği
küskün duruyor kamyonet,
yüzdüremedi leğende
beyaz kotrasını Memet.

Fahri Erdinç'in "Kalkın Nazım'a Gidelim" adlı kitabındaki bir yanılgıyı düzeltmeliyiz: Nazım Hikmet'in çalışma odasındaki pencerenin önüne dizili oyuncaklar "gönderilmeyen" oyuncaklar değildir. Şiirden de anlaşıldığı gibi, İstanbul'a gönderilen ama posta idaresi tarafından adresine teslim edilmeyip, geri çevrilen oyuncaklardır. Şair "Postacı" şiirinde de bu durumdan yakınır. Demek ki Nazım Hikmet, penceresinin önünde duran, oğlu tarafından zembereği kurulmayan kamyonet, leğende yüzdürülemeyen beyaz kotranın ardından bakıyormuş yağmura, kara, bulutlara, güneşe, yıldızlara!..

Parça Tesirli Şiirler

13. *Çocukluktan yorulduğumuz günlerdi*
büyüklükte kadro yoktu ki zaten
böylesine damarları
iğdiş edilmemişti
kenar semtlerin
ne güzel, ne güzeldi ki
Halkalı-Eminönü
her çarşamba halk günü.

14. *Dumanaltı bir göstergesi olmalı*
hayatın
gangasterlere rağmen
dayatmak istiyorum!
Kan grubum kin grubum
Altımızda demir döşek.

15. *Utancımızdan utansak neler*
olmazdı ki
unutmazdık unutmayacağımızı
akla tebelleş varsayımları
varoşların veryansınlarını
şehre damardan sızan illeti
milleti, mülkiyeti.

16. *Küçükleri büyüten büyük halkım*
artık bırakın bunları
büyükleri küçültme zamanı.

17. *Kim zaptedebilir*
ucundan yenmiş maceraları
sihirli sehersiz kuşkular mı
yoksa kuşçular mı?
Özenli dirileri yeryüzünün.

18. *Yanmışsın yetim ve ketum*
memleketim
çünkü yanlış kullanım
garantinin dışında.

19. *Evet anlaşıldı*
resmi şifrelerle giriliyor metres
yataklarına
kurallı sevişmeler deneniyor.
Irza geçmenin bir hesabı olmalı.

Mevlüt Gülveren

Beyoğlu'nda Garibanın Otopsisi Yapılmaz

OKTAY GÜZELOĞLU

Baba, oğlunun cılız ölü gövdesini, bir çuval gibi, omzuna vurdu, durmayan, ananın çığlıkları, art arda yükseliyor babanın feryatlarıyla karışıp, çamurlu havada, etraf binaların duvarlarından aksederek, gökyüzüne uçuyordu. Uykudan uyanan, göz gibi açılan, pencerelerden uzanan, bazı kafalar; anlaşılmadık, bazı seslerle, olayı izliyorlardı.

Ölüm ve İsyan

Soğuk, karanlık bir gece yarısı, evime dönen köşede, sekiz on adım kala, durdum. Tam köşede, yolun ortasında, ikisi ayakta, bir de yerde yatan birisi. Dikkatlice baktım, ölü sokak ışığı altında, ayakta duranlardan birini tanıyordum. Sürekli küfür ediyor, bir yandan da, tiner bezini kokluyordu. Küfürleri, gecenin boşluğunda patlayarak etrafa dağılıyordu. Yavaş ve emin adımlarla yanlarına yaklaştım. Tanıdığım tinerci çocuk hala; 'Ulan ibne, bu kadar içmeseydin, gördün işte ananın .mını' diye gidiyordu. Diğeri de farklı şeyler söylemiyordu.

Iyice aralarına girdiğimde, yerde yatanı gördüm. Eyvah eyvah bizim Hasan, tinerci küçük Hasan yerde boylu boyunca uzanmış yatıyor. Bir elinde tiner bezi, sımsıkı tutulu, yüzünde çocuksu gülümseme kara sarı duruyor. Çamurlu kaldırımın üzerine düşmüş galiba, yüzünün bir tarafı da hafif çamurlu, öbür iki çocuk hala küfrediyorlar. Bir ara bana 'Dedik yaa... Aabi çok kokluyordu yaa, yedi sekiz şişe kokluyordu yaa... Öldü işte yaa...'dedi. 'Araya girerek evini biliyor musunuz?' dedim. Benim tanımadığım tinerci çocuk, hemen atladı, 'Ben biliyorum' dedi. 'Hadi o zaman git, haber ver' dedim. Ok gibi fırladı. O koşuşa şaşırmadım desem yalan olur. Bir elinde tiner bezi kafası kıyak, kelimeleri ağdalı ağdalı konuşan tinerci çocuk birden koşucu kesilmişti.

Öteki tanıdığım çocuğa 'Nasıl oldu?' dedim. 'Geziyorduk aabi, aşağıda bir inşaat var ya aabi orda yatacaktık, burda birden düştü yaa...' Yerdeki ölü Hasan'a tekrar baktım nasılda masum, günahsız uyuyor.

Hani benimde, katılaşmış yüreğim, küçücük yaşlarda, kaldırım köşelerinde ölenlere dayanmıyor, çözülüyor gözlerime vuruyor. Direniyorum ama, ama nereye kadar işte... Aradan geçen zaman içinde hiç konuşmadan sigara üstüne sigara yakıyorum. Yalnızca tinerci çocuk konuşan bir sürü şey anlatıyor, çok azını anlayabiliyorum. Kafam başka yerlerde, ölen Tinerci Hasan'ı düşünüyorum. Defalarca tedavi ettirmeye uğraştığım, defalarca geçici tineri bıraktırdığım, fakat her defasında, tekrar başladığı tiner yaşayamadığı yaşında, alıp götürdü işte. Hep anlatırdı, "Babam eve almıyor, kardeşimi daha çok seviyor, kardeşim okula gidiyor ben gitmedim, beni sevmiyor, n'olur, babama telefon aç beni eve alsın" diye yalvarmalarını düşünüyorum. Annesinin affedip eve aldığı, babasının affetmediği, eve almadığı, on altı yaşındaki, küçük tinerci Hasan, işte cılız gövdesiyle çamur içinde cansız bir dal gibi yerde yatıyor.

Bunları düşünürken uzaklardan bir kadın çığlığı geldi, anlamıştım, hemen düşüncelerimden sıyrılarak, sokağın karşı kaldırımına, geçip eski bir binanın kapısının basamaklarına oturdum, buz gibiydi, ama aldırmadan oturdum. Bu ara aşağı sokağın karanlığından, çığlığın sahipleri bir erkek, bir kadın fırtına gibi geldiler, çığlık çığlığa bir ana, yerde yatan oğlunun üstüne eğilmiş sesi karanlığı yırtıyor, ikiside yalınayak. Belli ki can havliyle fırlamışlar evden.

Acının son sınırındaki dehşeti, bütün çıplaklığıyla izliyordum. İşte karanlığın içinde, acının, fukaralığın sapsarı resmi patlıyordu. Ananın çığlıkları beynimi, yüreğimi bir mermiden daha fazla oyuyordu. Baba bir ara ellerini gökyüzüne kaldırdı bağırıyordu. Dediklerinin çoğunu anlıyamıyordum, ama bazılarını sık sık tekrarladığı için iyi anlıyordum. "Aha be hep bizi mi deneyecen, hep bizimi deneyecen, al senin olsun, hep bizi mi deneyecen, sen deyemezsin bize kötü" sarhoş tükrüklü ağzından çıkan bu sözcükler dalga dalga çıplak sokaklara yayılıyor, bir yerlere isyan ateşini gönderiyordu. Kaldırım taşlarını sarsıyordu, duvarların tuğlaları yerinden sökülüp aynı küçük Hasanlar gibi tek tek düşüyordu. Demek ki, ömür boyu acı ve sefaletle denenmekten bıkmıştı.

Baba, oğlunun cılız ölü gövdesini, bir çuval gibi, omzuna vurdu, durmayan ananın çığlıkları, art arda yükseliyor babanın feryatlarıyla karışıp, çamurlu havada, etraf binaların duvarlarından aksederek, gökyüzüne uçuyordu. Uykudan uyanan, göz gibi açılan, pencerelerden uzanan, bazı kafalar; anlaşılmadık, bazı seslerle, olayı izliyorlardı. Bir Allah'ın kulu da, aşağı inip, ne olduğunu merak edip sormadılar. Oğlunun cılız ölü gövdesi, sırtında, çığlık çığlığa, aşağı sokaklara doğru kaydılar. Sessizce, yerimden doğrularak peşlerinden yürüdüm.

Anası "Laaan orospu çocuğuu... Yüreğimi yaktıın laaaan. Öldün işte, öldün işte" diye bağırıyor, bir yandan da çocuğunun ölü gövdesini yumrukluyordu. Sarhoş baba da, hafif yalpalarla, anlaşılmadık sesler çıkararak yürüyordu. Anası, babasına da küfrediyordu. "Sende orospu çocuğusun laaan... Al işte, ölüsünü götür, eve dirisini almadın laaan..." gibi daha bir sürü küfürlerle soğuk, çamurlu havada, yalınayak sokaklardaki, tek tük gece insanlarının, arasından akarak, gidiyorlardı. Aşağıya, yoksulların oturduğu mahalleye kadar peşlerinden gittim. Tek katlı ev denemeyecek bir kulübe önünde durdular.

Ananın çığlıkları, daha da yükseldi, bu çığlıklar da komşularına, kalkın ölümüz var diyordu sanki.

Uzaktan bakıyordum işte komşu kulübelerin tek tek ışıkları yandı, kapılarından fukara insanlar fırladılar. Bir eşkiyaya benzeyen gecenin karanlığında ölü Tinerci Hasanlar'ın, kapısının önü doldu. Kapının önünde yatan küçük Hasan'ın ölüsünün başına toplandılar. Ve kadın çığlıkları, ağlama sesleri yükselerek bütün çevreye yayıldı. Bu filmi daha fazla izleyemedim. Ne kadar katı olursam olayım dayanamadım. Sinirden suratım iyice gerildi, tikler başladı. Vücudum da iyice gerildi, hani birisi, bir kötü şey söylese katil olurdum o anda. Bir şeyler yapamamanın biçareliğiyle, yaşadığım bozuk dünyaya, kinim daha çok bilendi, utandım insanlığımdan. İşte yağmurlu gözlerim ve hızlı atan yüreğimle, indiğim yokuşu, gerilmiş vücudumla, tırmanmaya başladım. Tırmanırken, bir ağıtın, nasıl yakıldığına bir kere daha tanık olmuştum.

"Don Quijote sadece benim için, ben de onun için yaratıldık; o yapabildi, ben yazabildim. Sadece ikimiz birbirimizle beraber olabiliriz; benim yiğit şövalyemin kahramanlıklarını yazmaya cüret eden diğer sahte yazar bozuntusuna rağmen..."

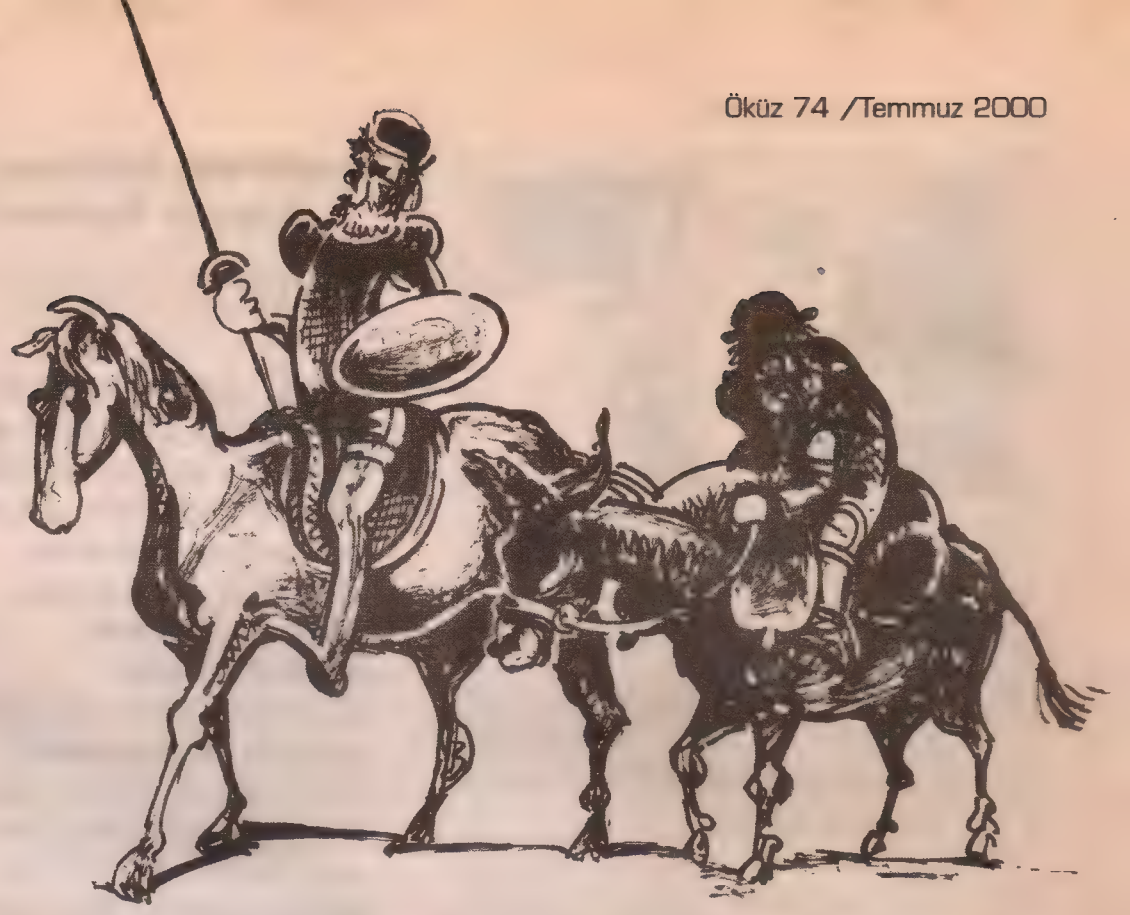

Don Kişot ya da Don Quijada, ya da...

ENDER ÖZKAHRAMAN

Yüzyıllardan bu yana bazı eleştirmenler, **Don Quijote**'nin günü geçmiş kaba bir güldürüden başka bir şey olmadığını kanıtlamaya çalıştılar. Bazıları da **Don Quijote**'nin şimdiye dek yazılmış en büyük roman olduğunu iddia ettiler. Fransız eleştirmenlerden biri, *"insanlığın kutsal kitabı"* dedi ona. Bir başkası da **Cervantes** için şöyle demişti; *"Algılama gücü Shakespeare kadar duyarlı, kafası aynı ölçüde esnek, düş gücü onun kadar etkin, ironi yetisi de bir o kadar ustacaydı."* Ancak, ünlü Rus yazar **Nabokov** şiddetle karşı çıkar buna: *"Shakespeare'i sırf komedyalarıyla sınırlasak bile Cervantes hepsinin gerisinde kalır. Don Quijote, Kral Lear'ın seyisi olabilir ancak. Cervantes ile Shakespeare'in eşit olduğu iki durum vardır; ilki yaptıkları etki ve ruhsal uyarı, ikincisi de her ikisinin de ölüm günü ve yılının aynı olması (23 Nisan 1616)."*

Miguel de Cervantes Saavedra'nın doğduğu yıl (1547), İspanya İmparatorluğu gücünün doruğundadır. Doktor olan baba **Rodrigo de Cervantes**, dokuz kişilik ailesine bakmakta güçlük çektiği zaman, çareyi borca girmekte bulur ve bu borçları ödeyemediği zaman da bir şehirden ötekine göç eder.

Böylece **Cervantes**'in çocukluğu İspanya'nın bir şehrinden diğerine dolaşarak geçmektedir. Sevilla'da bir Cizvit okulunda okuduktan sonra üniversiteye Madrid'de devam eder ve çağının büyük hümanisti **Erasmus**'un öğrencisi olan **Lopez de Hoyos**'dan dersler alır. Birçok eleştirmenin, **Don Quijote**'yi, **Deliliğe Övgü**'nün uzantısı olarak görmesi boşuna değildir. Üniversiteden sonra, İtalya'ya giden **Cervantes**, burada İspanya donanmasına katılacaktır. Daha sonra İnebahtı Savaşı'nda aldığı bir yaradan ötürü sol eli felç olan **Cervantes**, kardeşiyle birlikte İspanya'ya dönerken Türk korsanlarına esir düşer. On iki yıllık esaretten sonra kurtarılarak vatanına döndüğünde; artık otuz iki yaşındadır.

Yazınsal faaliyetlerine ağırlık vermek istediği bu dönem, İspanya'nın; tüm esprili ve acıklı sahneleriyle tumturaklı bir oyunu yirmi dört saat içinde yazan **Lope de Vega**'yı konuştuğu dönemdir. **Cervantes** ise, yazdığı **"La Galatea"** adlı oyunuyla istediği üne kavuşamamıştır. Buğday toplama görevi karşılığında halktan aldığı parayı bir bankere kaptırınca, hapse mahkum olur ve iki yıla yakın yatar (1600-1602). **Don Quijote**'nin ilk metinlerini işte bu hapisliği sırasında yazar **Cervantes** ve 1605 yılına gelindiğinde, unutulmuş bir asker, kader mahkumu bir memur ve başarısız bir edebiyatçı sayılırken; **Don Quijote**'nin yayımlanması onu bir anda önce İspanya'da, sonra Avrupa'da üne kavuşturur. Ancak, korsan yayıncılık, bugün olduğu gibi o yüzyılda da varlığını sürdürmektedir ve **Cervantes** sırf bu yüzden **Don Quijote**'nin birçok baskısından hiç para kazanamamıştır. Bu ölümsüz kitabı, Kraliyet adına Madrid'te tasdik eden Doktor **Marquez Torres,** 1615 yılının 25 Şubat günü başından geçen olayı şöyle anlatır:

*"Çağrılı olduğum bir davette, çok sayıda Fransız soylusu bana o sıralar revaçta olan iyi kitapları sordular. Ben, incelemekte olduğum **Don Quijote** isimli bu kitaba, tesadüfen değindiğimde, **Cervantes** adını duyar duymaz, göklere çıkardılar. O kadar methettiler ki, kendilerini **Cervantes**'le tanışmaya davet ettim; davetimi memnuniyetle karşıladılar. Yaşını, mesleğini, soyunu, mevkiini tek tek sordular. Yaşlı, asker, asilzade ve yoksul olduğunu söylemek zorunda kaldım; aralarından biri şöyle dedi: 'Yani böyle bir adamı İspanya çok zengin etmiyor, devlet hazinesi geçimini sağlamıyor mu?' Aynı düşünceyi paylaşan bir başka soylu atıldı ve büyük bir incelikle dedi ki: 'Eğer ihtiyaç onu yazmaya zorlayacaksa, Tanrı vere de hiçbir zaman fazla refaha ermese; böylece, kendisi yoksulken, eserleriyle herkesi zengin eder.'"*

Kitabın birinci bölümü ile ikincisinin yazıldığı ayrı ayrı yıllarda; 1605 ile 1615 yılları arasında Avrupa'da edebiyatçılar, **Don Quijote**'den ne kadar etkilendiklerini hemen belli ederler: Her tarafta, İtalya, İspanya, İngiltere, Polonya ve Fransa'da neredeyse hastalığa varan bir sone yazma çılgınlığı başlamıştır. O sıralarda **Cervantes** deli şövalyesini yaratırken, ellili yaşlarına yaklaşan ve çağdaşı **Cervantes** gibi 'modern bir okur' düşleyen **Shakespeare**'de belki kendi deli kralını (Kral Lear) yaratmakla meşguldü.

Don Quijote'nin çevirmenleri hususunda **Vladimir Nabokov** şöyle der:

"İki türlü dünyaya gelir Don Quijote; bir yanda güvenilmez çevirmenlerin pislik çukurlarında, öte yanda yapıtın hakkını veren, doğru sözlü ve titiz çevirmenlerin seralarında."

Roza Hakmen'in özenerek ve hakkını vererek çevirdiği **La Mancha'lı Yaratıcı Asilzade Don Quijote**, **Jale Parla**'nın *"Don Kişot'tan Bugüne Roman"* adlı incelemesiyle yeniden okunmaya ve tartışılmaya başlandı; yüzyıllardan beri olduğu gibi...

İspanya'nın La Mancha adı verilen bölgesindeki Montiel Ovası'nın, adı yazarı tarafından hatırlanmayan bir köyünde, **İyi Yürekli Alonso Quijano**'nun yaşadığı, yaşının elliye yakın, boyunun uzun, yapısının zayıf, yüzünün ince olduğu ve sabahları erken kalktığı belirtilerek başlar roman. Her ne kadar bir asilzade olduğu söylense de, onun bakmakla yükümlü olduğu çiftliğine, yeğenine ve kahya kadına ayırdığı zamanın dışında bir dünyası vardır ve bu dünyada sürekli olarak şövalye romanları okumaktadır. Bir müddet sonra bu merakı öylesine bir hal alır ki iş güç ne varsa bırakıp kitap okuyarak geçirir zamanını.

İspanya'daki elit tabaka tarafından zararlı fikirler taşıdığı iddia edilen bu kitaplar, gezgin şövalyelerin serüvenlerinin anlatıldığı basit kahramanlık destanlarıdır. Bir müddet sonra bu tür kitapları çok okumaktan dolayı, dimağını büyüler, savaşlar, aşklar, düellolar, devler, inanılmaz saçmalıklar doldurur ve beyni kurur. Aklını yavaş yavaş yitirmeye başlamıştır artık. Okuduğu hayal ürünü alemin gerçek olduğu kafasında öyle bir yer etmiştir ki, dünyada daha gerçek bir hikaye olamaz diye düşünür. O ana kadar anıldığı adı olan; İyi Yürekli asilzade **Alonso Quijano**'nun, *Mahzun Yüzlü Şövalye* (ya da sonradan anılacağı üzere *Aslanlar Şövalyesi*) **Don Quijote** olmasının sorumlusu işte bu kitaplardır. Bir sabah uyanır ve miğferini, zırhlarını, kılıcını ve kalkanını kuşandıktan, *Rocinante* adını verdiği atına da atladıktan sonra kendine gezgin şövalyelere yaraşır bir isim koyar; artık **Don Quijote** olarak anılacağı maceralarına başlamak üzeredir.

Don Quijote'nin maceraları genel olarak, birinci bölümde, Castilla'nın kurak düzlüklerinde, La Mancha'da Argamasilla ile El Toboso köyleri çevresinde, güneye doğru Morena Sıradağları'nda geçer. İkinci bölümde gezintinin genel akışı bizi kuzeye, Aragon'daki Zaragoza'ya götürmek istese de bu olmaz, çünkü **Don Quijote**, ilk kitabının kazandığı ünden sonra kendi maceralarını anlatan başka yazarların olduğunu duyunca, hatta bunlardan birinin metninde mızrak oyunlarına katılmak için kendisinin Zaragoza'ya gittiğini okuyunca; 'metin içinde metin' oyunlarından belki de en güzelini yapacak ve istikametini Zaragoza'dan Barselona'ya doğru çevirecektir.

Birinci bölüm, köyünden gezgin şövalye olarak ayrılışına dair ufak tefek olaylarla başlar ve bir handa kıvamını bulur: Basit bir köylü olan hancı onu şövalye ilan etmiştir. Bu ünvana layık olmak isteyen şövalyemiz önemsiz bir iki küçük maceranın ardından eve geri dönmek zorunda kalır. Köyün ileri gelenlerinden olan rahip ve berber, şövalyeyi evinde ziyaret ederler. Kendisinin uyumakta olduğu bir anda, bu olayların sorumlusu olan kitapların bulunduğu odaya girerler. Bu bölüm romanın en can alıcı bölümlerinden biridir; rahip, sırayla kitapları gözden geçirir ve elediği birkaç kitap dışında hepsinin avluda yakılmasına karar verir. Elediği kitaplar arasında **Cervantes**'in *La Galatea*'sı da vardır. Yazar, romanın içinde kendi ismine ve diğer yapıtına gönderme yaparak belki de romancılık tarihindeki postmodern kurmaca oyunlarının ilk işaretlerini verir ve zaten metin içi bu oyunlar roman boyunca alır başını gider... Kahya kadın, o gece evde ne kadar kitap varsa hepsini yakacaktır. Rahip ve berber de elbirliği edip kitapların bulunduğu odanın kapısına bir duvar örüp kapatırlar. **Don Quijote**'ye, **Bilge Munaton** adında bir büyücünün uçarak geldiğini; kitaplarla birlikte odayı da olduğu gibi götürdüğünü söylerler. Buna tabii ki inanan **Don Quijote**, roman boyunca tüm olumsuzlukların sorumlusu olarak bu büyücüyü gösterecektir.

Birinci kitabın ilk kısmı, **Don Quijote** ile *Vizcaya'lı bir şövalye* arasındaki çatışmanın orta yerinde, ikisinin kılıçları havada, birbirlerini nar gibi ortadan ikiye ayırmaya hazır halde, şöyle son bulur:

"Ama işin acıklı yanı şu ki; tam bu noktada ve bu yerde, bu hikayenin yazarı, aktardıklarıyla ilgili başka bir kayıt bulamadığından ötürü, özür dileyerek, bu çarpışmayı yarıda bırakıyor. (...)"

Okur, tam da bu noktada benzersiz bir merak duygusu içine sokularak, kendisini romanı yeniden yorumlamaya iten şaşırtıcı kurmaca oyunlarının arasında bulur: İkinci kısım, işte bu çarpışmanın devamını anlatan belgelerin bulunmasına dair bir bölümle açılır: Yazarımız bir gün Toledo'da tuhafiyeci ve baharatçıların bulunduğu sokakları dolaşırken, orada ipek tüccarlarına birtakım eski defterler satan bir delikanlıya rastlar: *"Ben, sokakta bulduğum yırtık kağıtları bile olsa, okumaya çok meraklı olduğumdan, bu doğal güdüm beni delikanlının sattığı defterlerden birini almaya itti; baktığımda Arap harfleriyle yazılmış olduğunu gördüm. Arap harflerini okumayı bilmediğim için, bunları okuyabilecek, İspanyolca bilen bir Magripli geçer mi diye bakınmaya başladım. Talih karşıma böyle birini çıkardı; kendisine derdimi anlatıp defteri eline verdim. Ortasından açıp biraz okudu ve gülmeye başladı. (...)"* Yazarımızın satın aldığı defter-

deki başlık şöyledir: *La Mancha'lı Don Quijote'nin Hikayesi, yazarı: Arap tarihçi Seyyid Hamid Badincani.*

Cervantes, kendisini ikinci plana itip; roman içerisinde **Don Quijote**'nin başından geçen olayları değişik yazarlar tarafından ayrı ayrı aktararak, belki de eserini modern romancılığın dönüm noktalarından biri yaptığının farkında değildir... Roman boyunca iki metin üzerinde durulur: *Seyyid Hamid Badincani*'nin metni ve *Don Alvaro Tarfe*'nin metni. **Cervantes**, doğru ve asıl olanın *Badincani*'nin metni olduğunu kurmaca oyunlarla anlatır. Bu iki metin arasında *Badincani*'yi seçerek, romanı Arap bir yazarın kaleminden aktarması, Hıristiyan ve Müslüman çatışmalarının yoğun olduğu bir dönemde dikkat çekici bir diğer hoşgörü unsurudur. Ancak, biz bunları bir yana bırakıp; **Cervantes**'in Toledo'da bulduğu ve ikinci kısmın yer aldığı *Badincani*'nin metniyle devam edelim:

Don Quijote, Vizcaya'lıyla çarpışmasının ardından irili ufaklı birkaç başarıya daha imza atar ve yolculuğuna silahtarı **Sancho Panza**'yla devam eder. Kimi zaman bir handa gecelerler, kimi zaman açık havada bir koruda... Bu arada başlarından komik olaylar geçer; bazılarından sıyrık bile almadan kurtulurlar, bazı olaylarda fena halde hırpalanırlar. Yine bu maceralardan birinde, bir mola anında, zaman geçsin diye efendisine çok hoş bir hikaye anlatmaya başlar **Sancho**; hikaye şöyledir:

"Bir köyde bir keçi çobanı varmış ve bu çoban zengin bir hayvan yetiştiricisinin kızına aşıkmış. Günler gelip geçmiş ve hiç uyumayan, her işi karıştıran şeytan, çobanın kıza olan aşkını nefrete, hınca dönüştürmüş. Bunun sebebi de kızın oğlanı azıcık kıskandırması olmuş; ölçüyü birazcık kaçırmış ve yasakları çiğnemiş. Çoban bu yüzden kızdan o kadar nefret etmiş ki, ondan kaçmak için, memleketini terk edip, kızı bir daha görmeyeceği bir yere gitmek istemiş. Ancak, kız çobanın kendisine böyle sırt çevirdiğini görünce onu eskisinden de çok sevmeye başlamış. Ne var ki, çoban kararından vazgeçmemiş ve keçilerini önüne katıp Portekiz'e geçmek üzere yola düşmüş. Bunu öğrenen kız da çobanı ve keçilerini takip ediyormuş. Çoban, keçileriyle birlikte bir ırmağa varmış, karşı kıyıya geçmek istemiş. Ama o mevsimde ırmak kabarık, yatağından taşmış bir halde olduğundan işinin zor olacağını biliyormuş. Etrafına bakınmış ve bir balıkçı ile onun küçük sandalını görmüş; ancak bir insanla bir keçi sığarmış içine. Her şeye rağmen, balıkçıyla kendisini ve üç yüz keçisini karşıya geçirmesi için anlaşmış. Balıkçı, sandalına binip ilk keçiyi karşıya geçirmiş; sonra ikinci keçiyi, sonra dönüp bir keçiyi daha geçirmiş; tekrar dönüp bir keçiyi daha. Karşıya geçen keçilerin hesabını tutunuz efendim; çünkü bir tanesini olsun atlarsanız, hikaye biter, tek kelime bile anlatmam mümkün olmaz... Devam ediyorum; karşı kıyı çamurlu olduğu için balıkçının gidip dönmesi uzun sürüyormuş. Buna rağmen dönüp bir keçi daha almış, bir tane daha, bir tane daha...

***Don Quijote** "Hepsini karşıya geçirdiğini farzedelim" der. "Bu şekilde devam edersen, bir yılda bile geçiremezsin hepsini."*

*"Şu ana kadar kaç keçi geçti?" diye sorar **Sancho**.*

*"Ben ne bileyim?" der **Don Quijote**. "Ben size hesabı şaşırmayın diye söylemiştim" der **Sancho**. "Tanrı biliyor ya, hikaye bitti işte, devam etmek imkansız artık."*

***Don Quijote** şaşkındır. "Nasıl olur canım? Kaç keçinin karşıya geçtiğini tam olarak bilmek hikayenin özüyle bu kadar ilgili mi ki, bir sayı şaşsa hikayeye devam edemiyorsun?"*

*"Hayır efendim , katiyen devam edemem," diye cevap verir **Sancho**. "Ben size kaç keçinin geçtiğini sorup da bilmediğinizi söylediğiniz an, anlatacaklarımın hepsi aklımdan silinip gitti. Üstelik de çok hoş bir hikayeydi."*

*"Doğrusu," der **Don Quijote**, "Masal ya da gerçek, dünyanın en tuhaf hikayelerinden birini anlattın; kimsenin düşünemeyeceği bir hikaye. Böyle bir anlatış veya yarım bırakış, hayat boyu görülmemiştir."*

***Sancho**'nun cevabı şöyledir: "Her şey olabilir, benim bildiğim, hikayemle ilgili söylenecek bir şey kalmadığı. Keçilerin karşıya geçmesinin hesabında bir hata olunca, hikaye biter."*

İşte romanın bundan önceki ve sonraki hikayeleri de, en az bunun kadar şaşırtıcıdır: *Münasebetsiz Meraklının Hikayesi, Esir Yüzbaşının Hikayesi, Prenses Micomicona'nın Hikayesi...* vb gibi. Birinci kitap, bu ve benzeri hikayelerle geçer. Hikayelerin birçoğunda **Türk** adına sıklıkla rastlanmaktadır. Ancak, *"Esir Yüzbaşının Hikayesi"* adlı bölüm, Osmanlı ordusunun dünyaya korku saldığı bir dönemde; 1574 yılında geçmektedir. Padişah, Tunus yakınlarında bir kaleye saldırı emrini vermiştir. Osmanlılar, yirmi beş binden fazla kayıp vermelerine rağmen kaleyi ele geçirir ve birçok ünlü şövalyeyi de esir alırlar; bunlardan biri de, St. Jean tarikatı şövalyesi *Pagan Doria*'dır (Preveze savaşında *Barbaros*'un dize getirdiği ünlü *Andrea Doria*'nın yeğeninin oğlu). Bu ve buna benzer birkaç hikaye daha, romanın tarihsel gerçeklerle kurduğu bağın belirtileridir.

Asıl adı *Aldonza Lorenzo* olan bir kızın, **Don Quijote**'nin hayalinde sevgili sıfatını alarak **Dulcinea del Toboso**'ya dönüşmesi; *Don Quijote humanizmi*nin en hoş yanıdır. Daha da hoş olan ise, bu platonik aşkına; sadakatini bir an bile yitirmeden, her tehlike anında onun dualarına sığınması ve *Aldonza* adındaki kızın bu durumdan haberinin bile olmamasıdır. Birinci kitap, **Don Quijote**'nin köylüsü olan rahip ve berberin büyücü kılığına girerek şövalyemizle silahtarını esir almasıyla ve onları bir öküz arabasıyla köye geri götürmeleriyle biter.

İkinci kitap, bir dük ve düşesin malikhanesine konuk olan **Don Quijote**'yle birlikte **Sancho Panza**'nın başından geçen olaylara dairdir. Bu arada geçen on yıllık sürede **Don Quijote**'nin maceralarının yer aldığı birinci kitap basılmış, tüm İspanya'da yaygın bir üne kavuşmuştur. Kitabı okumuş olan Dük ve Düşes sırf can sıkıntılarını gidermek için kahramanlarımıza akla hayale gelmeyecek şakalar tertiplerler. Bunların birçoğu oldukça acımasız ve aşağılayıcı türdendir *(özellikle **Dulcinea Del Toboso**'nun üzerindeki büyünün kaybolması için **Sancho**'yu kendi kendini kırbaçlamak zorunda bırakmaları)*. Bu kitaptaki en güzel bölümlerden biri, belki de en güzeli; dükün özel emriyle bir cezirenin valiliğine atanan **Sancho Panza**'nın, adli olaylarda verdiği kararlara dair olan bölümdür. **Sancho Panza**'nın, en az efendisi kadar kıvrak bir zekaya ve daha da önemlisi espri yeteneğine sahip olduğundan artık iyice emin olduğumuz andır bu... Şöyle bir başlangıç yapar *Badincani*: *"Sevgili okur, bırak sevgili **Sancho**'muz hayırlısıyla cezireye gitsin; valiliği sırasında yaptıklarını öğrendiğinde, çuval dolusu kahkahanın seni beklediğini bil. Bu arada **Don Quijote**'nin başına geleceklere kulak ver; buna gülmesen bile dudakların sırıtan maymun gibi gerilecektir; çünkü **Don Quijote**'nin serüvenleri ya hayranlıkla, ya kahkahayla karşılanmak zorundadır."*

Gerçekten de kahkahayla karşılanan durumlara ikinci kitapta daha sıklıkla rastlanır. Bunun da sorumlusu **Don Quijote**'den ziyade **Sancho Panza**'dır. Yine de herkes bizim gülmekten gözyaşı döktüğümüzü sanabilir tabii- ama, temelde biz ağlamakta olduğumuzun bilincindeyizdir. Bunun müsebbibi olan **Cervantes**, niçin **Don Quijote**'de en belirleyici unsur olarak ironiyi seçti? Cevabı **Jale Parla**'nın *"Sunuş"* yazısından aktaracağız:

*"**Don Quijote** toplumla ters düşen modern roman başkişisinin öncüsüdür. Cesareti, azmi, adalet ve eşitlik duygusu (vali olmadan evvel silahtarına yaptığı öğütler), katıksız sadakati, kimliğini kendi kendine belirleme kararı, onu bekleneceği üzere destansı bir kahraman ya da efsanevi bir yiğit yapmaz. Tersine, sürekli yenilgiye uğrayan, dışlanan, anlaşılmayan, anlaşılırsa da alay edilen, kazandığı zaferlerde bile ardında buruk ya da acı bir tat bırakan, özetle, artık toplumla bütünleşmesine olanak olmayan, yabancılaşmış bireydir o. (...)"*

Ne yazık ki; **Don Quijote**'nin gezgin şövalyeliği, Barselona'da durup dururken ortaya çıkan *Beyaz Ay Şövalyesi*'ne *(bu aslında onu şövalyelikten vazgeçirmeye çalışan arkadaşı **Senyor Carrasco**'dur)* yenilmesiyle son bulur.

*'O güne kadar başından geçen serüvenler arasında, **Don Quijote**'yi en çok üzen serüvene dair'* başlığı altında anlatılan bu bölümde; **Don Quijote**, kendisini yere yıkan şövalyenin istediği şeyi, ne yazık ki yapmak zorundadır: Köyüne geri dönmek ve gezgin şövalyeliğe bir yıl ara vermek!..

Don Quijote'yi Barselona'da ağırlayan **Don Antonio, Senyor Carrasco**'ya şöyle der:

*"Ah beyefendi, dünyadaki en hoş deliyi uslandırmak istemekle bütün dünyaya vermiş olduğunuz zarar yüzünden Tanrı sizi affetsin! **Don Quijote**'nin uslanmasının faydası, asla çılgınlıklarının verdiği zevk kadar büyük olamaz."*

Büyük bir üzüntü içinde köyüne dönen **Don Quijote**, aniden hastalanıp yataklara düşer. Sağlığı tehlikededir; saatlerce uyuduktan sonra aniden uyanıp, başında bekleyenlere şöyle seslenir: *"Beni tebrik edin dostlarım; ben artık Don Quijote değil,* **Alonso Quijano***'yum. Artık bütün şövalye kitaplarının düşmanıyım."* Dostları, bu sözlere şaşırmış halde birbirlerine bakarlar; şüphe içinde olmakla birlikte, inanma eğilimindedirler. Çünkü, **Don Quijote** ölmek üzeredir ve delilerin ölmeden önce şuurlarına kavuştukları, yaygın bir inanıştır.

Cervantes, üvey baba rolüne büründüğü bu olağanüstü romanı, **Don Quijote**'nin ruhunu teslim etmesi üzerine, yine *Badincani*'nin kalemiyle bitirir:

*"**Don Quijote** sadece benim için, ben de onun için yaratıldık; o yapabildi, ben yazabildim. Sadece ikimiz birbirimizle beraber olabiliriz; benim yiğit şövalyemin kahramanlıklarını yazmaya cüret eden diğer sahte yazar bozuntusuna rağmen..."*

Siz ne dersiniz, bilemem; ama ben, **Miguel de Cervantes Saavedra**'nın dehasının nedenlerini, önsöz olarak yazdığı satırların bir bölümünün, bu yazının sonsözü olarak kullanılabilecek kadar güzel olmasında ararım:

*"Aylak okur: (...) **Don Quijote**'nin babası gibi görünsem de, aslında üvey babası olan ben, adetlere uyup, başkalarının yaptığı gibi, neredeyse gözlerimde yaşlarla, oğlumda göreceğin kusurları affetmen veya görmezden gelmen için sana yalvarmayacağım. Sen onun ne akrabasısın, ne arkadaşı; ruhun kendi bedeninde; gayet yetenekli, hür bir iraden var; evindesin ve kralın vergilerin efendisi olduğu kadar, sen de evinin efendisisin; bilirsin, herkes kendi evinde kraldır. Bütün bunlar, seni her türlü saygı ve mecburiyetten azade kılıyor; kısacası, hikaye hakkında, kötü söylersen karalanmaktan, iyi söylersen ödüllendirilmekten korkmadan, istediğini söyleyebilirsin."*

İncelikler - iki

Yazan: METİN ÜSTÜNDAĞ
Çizen: REVHAT ARSLAN

Bundan 7 yıl önce, 2 Temmuz 1993 yılında, Sivas'ta Madımak Oteli'nde 37 sanatçı ve aydın diri diri yaktılar.

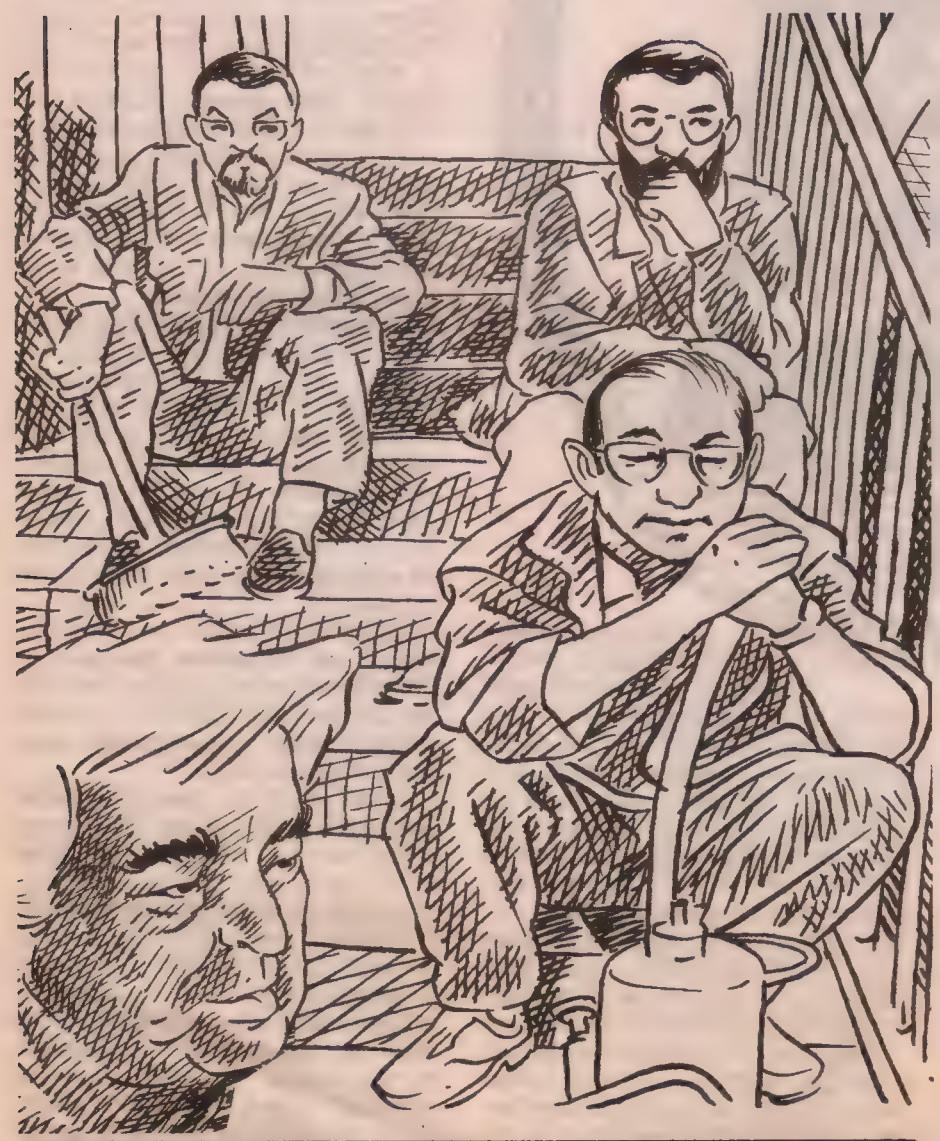

Sonra bu olayın baş sorumlusu ve kışkırtıcısı olarak birçok kesimce hep Aziz Nesin suçlu gösterilir

İzmirliler beni çok mutlu ettiler!.. Çok kitap imzaladım bugün!. Çok hoş sohbetler yaptık!.

İyice yaşlandım, artık dinlenmem gerek.. Hemen uyumalı!.

Çok iş var, çoook... Daha yapılacak çok iş var!. Yarın erken kalkmalı!.

Ve bu olaydan birkaç yıl sonra Aziz Nesin İzmir'de yine bir otel odasında ölür.

Yazar ve müzik eleştirmeni Ahmet Say, köylülükten Erenköy paşa konaklarına, riyaziye muallimi Fazıl Say'dan cumhurbaşkanına, krater göllerinden Edebiyatçılar Derneği'ne, Mozart'tan Sokrates'e, Felaket Ali'den bir sokak kedisine, Muzaffer İlhan Erdost'tan müzik kültürü ve saireye kadar geniş bir konu yelpazesinde anlattıkça anlattı.

Parmak kadar bir çocuk, daha nota öğrenmeden Mozart'ın "Viyana Sonatinleri"ni ezbere çalarsa ne yaparsın? Kulaklarını mı tıkarsın? Demek istediğim şudur: Ben oğlumu yetiştirmedim, oğlum beni yetiştirdi...

1998'de, yani İlhan'ın öldürülüşünden 18 yıl sonra Muzaffer İlhan Erdost, kendisinin ve İlhan'ın Mamak'a götürülüş nedeni için "bir vergi borcu" yüzünden olduğunu söylediğimi yazdı. Yani ben demişim ki, "onlar vergi borcu dolayısıyla alındı içeri".

Riyaziyeci Fazıl Say Bir Dahiydi

AHMET ERHAN

Dört milyon Ahmet var yeryüzünde.

Artı iki de biz, bir de Cumhurbaşkanı, kaç eder? Ahmet olsun da çamurdan olsun! Nereli olmam önemli mi? Bir gün, Mahmut Makal'a "Asıl köylü benim" dedim. Dik dik baktı. "Ama ben hakiki köylüyüm" diye ısrar ettim: "Kadıköy'ün Erenköy'ünden!"

İnsanın hep kendinden bahsetmesi biçimsiz.

Ne istiyorsun benden? Milyarlarca insan, milyonlarca Ahmet dururken hep ben mi konuşacağım? Ön adı Ahmet olan cumhurbaşkanımız kendini öne çıkarıyor mu? Cumhurbaşkanı dediğin, yerinde ve gereğinde konuşmalı...

1950'li yıllara kadar Erenköy, "sayfiye"den sayılırdı.

Kadıköy'den binerdin tramvaya, Bostancı'ya uzanan 8 kilometrelik yolu 50 dakikada alırdın. Adına bakma, Bağdat Caddesi Bostancı'da biterdi. Yol boyunca bitki örtüsünün gürleştiği en güzel bölge Erenköy'dü. "Bizim köy", paşa konaklarının katkısıyla biraz aristokrat havalardaydı. Paşa maşa kalmamıştı aslında. Belki de bu yüzden bahçeleri bakımsızdı. Altı yaşımdayken Etem Efendi Caddesi üzerindeki İshak Paşa Konağı'nı kiralamıştı babam. "Tam on altı dönüm bahçesi var" denirdi. Hilafsız söylüyorum, bahçe değil, orman gibiydi. Hem kuş cennetiydi hem yılan, çıyan, kaplumbağa, kurbağa, kertenkele, çekirge, kirpi, köstebek ve kelebek cenneti... Haziran ayında geceleri ateşböcekleri uçuşurdu. Tabiat, müthiş bir çeşitlilik arz ederdi: Enva-ı çeşit ağaç ve bitki... "Osurukotu" dense bile, her biri ağaç gibiydi. Havuz da bulunurdu bu bahçelerde. Ağlayan söğütlerin ışıldayan yaprakları havuzlara eğilirdi. İki yıl İshak Paşa Konağı'na gittik yazlıkçı olarak, sonra üç yıl da Kantarcı sokaktaki Namık Paşa Köşkü'ne...

İşte bu köşkte sünnet oldum ve piyanoya başladım.

Sonra da "Erenköy'ün mezrası" Suadiye'de yazlı kışlı oturduk. Evde zaten piyano vardı. Ablama ders aldırmışlar, sürdürememiş. Bana ders vermeye haftada iki gün "matmazel" gelirdi. Sen bütün bunları "lüküs hayat" mı sanıyorsun? Evet, orta hallinin üzerindeydik: Babam riyaziye, annem felsefe muallimiydi. Babam **Fazıl Say**, Maarif Vekaleti'nin yayımladığı aritmetik, cebir, hendese, kozmografya kitaplarının yazarıydı. Berlin Üniversitesi'ni bitirmişti, hem de mühendisti, ama mühendisliği bakkallık çakkallık gibi işlerden sayardı. Maarifçi olacaksın maarifçi!

Kimsenin babası dangalak değildir tabii

Ama benim babamın sanki şimşek gibi bir zekası vardı, o bir dahiydi, tamam mı? Mühendislik yapsaydı belki çok yükseklere çıkıp tepetaklak düşerdi. Bütün bunları bildiği için, 52 yaşında efendi efendi ölüp gitti.

Piyanoda ilerleyince İstanbul Belediye Konservatuvarı'na "kabul" edildim.

Bir yandan ortamektebe devam etmek için sabahın köründe Suadiye'den yola düşüp Cağaloğlu'ndaki İstanbul Erkek Lisesine gidiyorum. Konservatuvar ise Tepebaşı'nda. Anlayacağın, günde dört saatim yollarda geçiyor. Ders çalışmak falan hak getire! Tramvayın sürme kapısının lacivert camından kendimi seyrediyorum: Bezgin, yorgun, hüzünlü bir çocuk... Annemle babam, okulu bırakıp konservatuvarı sürdürmemi istiyordu, ama ben, o yılların "davulcu zurnacı mı olacaksın" koşullanması içinde konservatuvarı bıraktım.

Anlaşıldı, kendimize döneceğiz yine.

Kaldığımız yerden devam ediyorum: Liseden sonra 1954'te Almanya'ya gittim. Bütün Almanya'da o zamanlar Türk nüfusu en fazla 300'dü ve hepimiz de öğrenciydik. Öyle itibarlıydık ki biz lokantaya girince Almanlar ayağa kalkardı. Onların çoğu esir kampından yeni dönmüş, biraz ezik ve aslen yenik... **Kurt Köhler**'in evinde "pansiyoner" olarak kalıyordum. Herr Köhler, vakti zamanında orkestra şefi ve müzikologmuş. Hitler döneminde şeytan dürtmüş, Nazi'lere Yahudi müzikçilerin listesini vermiş. Savaşın bitiminde "Nornberg Mahkemeleri"nde yargılamışlar onu, müebbede mahkum etmişler. Yani, asmayıp beslemişler. Üstüne üstlük, hapishanede hafif bir felç geçirince anayasa uyarınca salıvermişler.

Herr Köhler, "Hanya'yı Konya'yı" anlamıştı ben tanıdığımda.

Her şeyiyle düzgün, demokrat bir yaşlı müzikologdu. Odasından pek çıkmazdı. Okuyup yazmaktan bunaldığı zaman, yeni-klasikçi bestecilerden tatsız tuzsuz piyano parçaları çalar, ya da benim odama gelirdi. O Hindemith'ciydi, ben de mecburen Bartok'çu kesildim. İller tutar bir şeyler söyleyebilmek için az çok bir şeyler okuyup öğrendim de. Herr Köhler'le tartıştığımız konuların ne yarar getireceğini düşünemiyordum o yıllarda. Bir kere, hiçbir şey bilmediğimi anladım. Ayrıca, farkında olmadan müzik tarihini gözden geçirmişim.

Bartok, 20. Yüzyılın en büyük müzikbilimcisi

Ve önde gelen birkaç bestecisinden biridir. Onu halk müziği araştırmalarına götüren, halk şarkıları tutkusu değil, insan sevgisinin derinliğidir. Folklorizmi öylesine sindirmiştir ki bestelerinde halk temaları kullandığını anlayamazsınız; çünkü derindir, yüzeysellikten kaçınmanın simgesidir Bartok. Öte yandan müthiş bir "işçilik" sergilemiş, Karpat Dağlarında binlerce ezgi derlemiştir. Dağdan türkü mü toplanır? Evet!

Bingöl! Krater göllerinden oluşan bin tane göl...

1960'ta Almanya'dan dönünce Bingöl'e gittim. Bu yıllarda sırt çantası icat olmamıştı, ama pilli teybi Türkiye'ye ilkin ben getirdim. Pilli teyp, gittiğim dağ köylerinde önce kuşku yaratıyordu. Onların toplumsal ve kültürel düzeyine göre, belki on bin yıl ileri bir teknoloji vardı elimde. Uzaylı gibiydim. Işınladığım anda, karşımdakini "görünmeyen adam" yapıyor gibiydim. Zaten yıldızlara yakındı dağlar. Dağlara ve yıldızlara uzun uzun bakılarak yakılan türkülerin peşindeydim

sadece. Bu anlaşılınca köylülerin bakışlarındaki kuşku siliniyor, ben de onlara şarkı söyletiyor, ezgileri kaydediyordum.

Bir krater gölüne cumburlop atlamayı gözüm yemiyordu. Ben dere gölcüklerini seviyordum. Mayomu giyip dere gölcüğünde usulca yüzüyordum. Bu gölcükler, çayır çimenin, güneşin, çiçeklerin, dağların ve ağaç gölgeliklerinin tadında bir şerbet gibiydi. Bir macuncu tablası dereye atılmış, macunlar suda eriyerek her bir rengini damar damar suya karıştırmıştı...

Edebiyatı bırakalı yirmi yıl oldu.

"Edebiyatçılar Derneği" ile ilgili sadece şunu söylerim: Derneğin başkanı olarak Türkiye'de şairlerin, yazarların, eskiden olduğu gibi bir baskı gücü oluşturması hareketine ivme kazandırmak istiyordum. Denedim, ama olmadı, başaramadım.

Yeniden müziğe dönmem zorunluydu.

1974'ten başlayarak evde müzik yapıldı. Parmak kadar bir çocuk, daha nota öğrenmeden Mozart'ın "Viyana Sonatinleri"ni ezbere çalarsa ne yaparsın? Kulaklarını mı tıkarsın? Demek istediğim şudur: Ben oğlumu yetiştirmedim, oğlum beni yetiştirdi...

Tutalım ki oğlumun müzik eğitimini ben gerçekleştirdim.

Onda cevher olmadıktan sonra kaç yazar? Ha bak, şu yararım oldu: Doğal olarak akıp giden bir çalışma temposu içindeydik, bunu ister istemez hayata geçirdik. Bir de eve giden gelenden, evdeki konuşmalardan etkileniyordu çocuk. Kitaplığımdan da... Onu okumaya zorlamadım. **Erdal Öz**, çocuk kitapları gönderirdi, bizimki de beğendiği kitabı seçer okurdu. On iki yaşı dolayında bu kez "gençlik dizisi"ne merak saldı. Klasikleri okumaya başlaması ise çaktırmadan planlıydı: Bir gün, Sokrates'in kendini iyi savunamaması halinde baldıran zehrini içmek zorunda kalacağını söyledim. "Sokrates'in Savunması" zaten 40-50 sayfalık bir şeydir, bir lokmada yutuverdi. Annelere, babalara sesleniyorum Öküz'den: Çocuğun bir şeyi istemesi için, merak uyandırmaktır başta gelen...

Eve gelen arkadaşları uzun uzadiya sayıp dökemem.

En sık gelen "**Felaket Ali**"ydi. Kafayı çekti mi aklına esen saatte kapıyı çalardı. Felaket Ali'yi Öküz okurlarına tanıtayım: **Nazım**'ın ve **Karacaoğlan**'ın bütün şiirlerini ezbere bilmek için gelmiştir dünyaya. Tamam da kardeşim, gecenin ikisinde kapı zili acı acı çalarsa ne düşünürsün o dönemde. Polis baskını mı, faşist baskını mı, nedir, n'oluyoruz? Sonra gece sokağa çıkma yasağı başladı. Böylelikle Felaket Ali ziyaretlerinden kurtulduk. Kendisine söyledim bunu: "Ulan iyi ki sokağa çıkma yasağı var, gelemiyorsun şimdi" dedim.

Bir gün bir sokak kedisi, bizim oğlanı ısırdı.

Kediye baktım, çok hasta. Ulan kuduz falan olmasın? Dostum ve hapishane arkadaşım **Muzaffer İlhan Erdost** veterinerdir, ona telefon ettim, kediyi görmek için atlayıp geldi. Vaziyet vahim: Türkiye'de her şey başa gelir, bakarsın bizim küçük piyanist kuduz olmuş ve iş işten geçmiş!

"Türkiye Yazıları" adlı bir edebiyat dergisi çıkarıyordum o yıllarda.

12 Eylül'den dört yıl önce başlayıp üç yıl sonrasına kadar, yedi yıl sürdü bu serüven. 1980'de zifir karanlık bir döneme girdik. Muzaffer Erdost'un kardeşi İlhan Erdost, hapishanede dövülerek öldürülmüştü. Hepimiz acı çekiyorduk, ama Muzaffer'in çektiği acıları anlatmak zordur. Onu anlamamak için de eşek olmak gerekir. Kardeşinin hunharca öldürülüşünü, yazılarında, şiirlerinde, resimlerinde haykırarak var gücüyle, inanılmaz bir enerji ve duygu yüküyle protesto ediyordu. "Canhıraş" dedikleri dayanılmaz ses bu olsa gerek. Onun İlhan için yazdığı şiirlerini "Türkiye Yazıları"nda yayımlıyorduk...

Sonrası hem dramatik hem komik:

1998'de, yani İlhan'ın öldürülüşünden 18 yıl sonra Muzaffer İlhan Erdost, kendisinin ve İlhan'ın Mamak'a götürülüş nedeni için "bir vergi borcu" yüzünden olduğunu söylediğimi yazdı. Yani ben demişim ki, "onlar vergi borcu dolayısıyla alındı içeri". Bunu kime demişim? **Cemal Süreya**'ya demişim. Nerede Cemal Süreya? Öleli bunca yıl oldu. Ne zaman demişim? Muzaffer'in, İlhan için yazdığı şiirleri yayınladığım sırada demişim...

Dünyanın bilumum faşist uleması toplansa;

İlhan'ın Mamak'a götürülüşüne gerekçe olarak "vergi borcu" gibi bir zırvayı icat edemez. Bu dramatik ve aynı zamanda komik kurgulama, akıl dışı bir gayretle Muzaffer İlhan Erdost'un kaleminden nasıl çıkabiliyor? Eğer yaptığı yanlışı görebilecek durumdaysa Erdost, benden özür dileyebilir. Göremeyecek kadar sağlığı bozulduysa üzülürüm tabii.

Keyfim kaçtı bir kere, ama öyle olsun;

Müziğe dönelim: "Müzikten anlamayan kişi aydın olamaz" denir. Türkiye hesaba katılmadan söylenmiş bir söz. Müzikten anlayan kaç aydınımız var? Aydınlarımızın çoğunun müzikten hoşlandığını bile sanmıyorum. Gürültü ile müzikal sesler arasındaki farkı bile bilmiyorlar. Bilseler gürültüye tepki gösterirler. "Yahu bu müzik değil! Susturun şu gürültüyü!" derler. Hani nerede o insanlar?

Müzikten anlamanın sonu yoktur.

Gelişkin ülkeler nüfusunun büyük çoğunluğu da müzikten derinliğine anlamaz. Öngörülen, büyük küçük herkesin ortalama bir "müzik kültürü"ne sahip olmasıdır. Antik çağda insan formasyonunu belirleyen dört öğeye önem veriliyordu: Felsefe, matematik, müzik ve beden eğitimi. Bundan 2600 yıl önce ünlü düşünür, matematikçi ve müzik bilgini Fisagor (Pythagoras), ses aralıklarını kesin olarak hesaplamış, böylelikle çalgılardaki perdeleri belirleme olanağını sağlamıştır. Çalgıların gelişmesiyle de insan sesi ve insan kulağı, daha kesin perdeler işitecek biçimde eğitilebilmiştir. Bizdeki ortalama ise antik çağın gerisindedir. Müzikte galiba neolitik çağı yaşıyoruz.

İnsanımıza müzik kültürü kazandırmanın yolu

Genel müzik eğitimine, yani okul müzik eğitimine önem vermektir. Arkasından amatör müzik eğitimi yollarının açılması gerekir. Halkevleri ve Köy Enstitüleri ile verilen mesajlar bile susturuldu. Çocukları ve gençliği şarkı söyleyen halklar, dinsel dogmaların kulu olmazlar. Verdi'nin bir sözü var: "Şarkı, tek başına gerçeği yansıtmaz; ama şarkının varlığı, insanın varlığını kanıtlar." Anlatabildim mi?

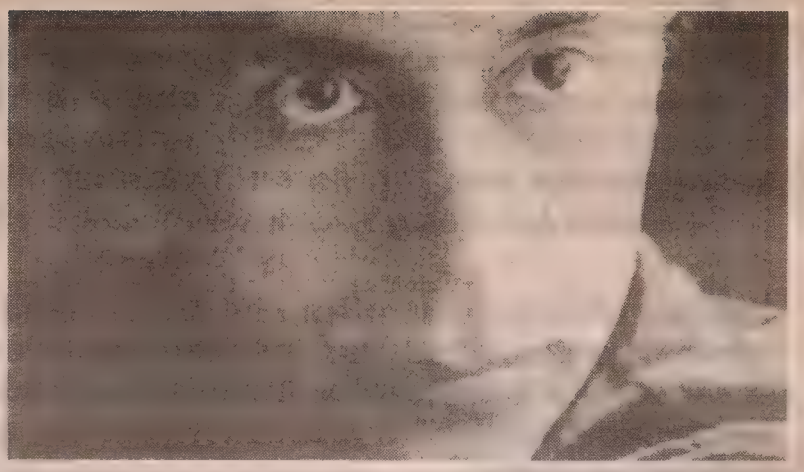

İnsan Yenidir

Her an yenidir İnsan
Yenmiştir örneğin içindeki bir önceyi
Mermer gibi parlamıştır ak bellek
Bozguna uğramıştır anıların hükmü
Başa yeni bir şapka, şapkada ince bir şerit
Süzülür gider nasıl da kırmızı
Bir çorap bile yeniler tam bilekte
Aşık kemiğinde bir kent arması
Islığa gücü varsa notayla gezinir
Söz dolar diline dağlar geçer onu da
Kamaşır neye baksa yeşil erik orda burda

Kendisi değilse yenidir insan
Zaman yalnızca geçer gelir
Yaşlılar gibi dalgındır zaman
Herkesin içindeki boşluk gibi gezinir
Sakınmadıkça gövdesini
Yundukça soğuk sularda tir tir
Aklına sevişmek düştükçe yerli yersiz
İççekiş buğulanıyorken
Taze bir ten belirir
Bastıkça yeryüzüne gıcırdar dünya
O dünyaya ses verdikçe yenidir

Mahmut Temizyürek

Erotik Prenses

prensesim, sesim
en mukaddes serserim ağzını bana ver
küçülüp gitmeden yürüyüp gidelim

A[illegible]han Bozkurt

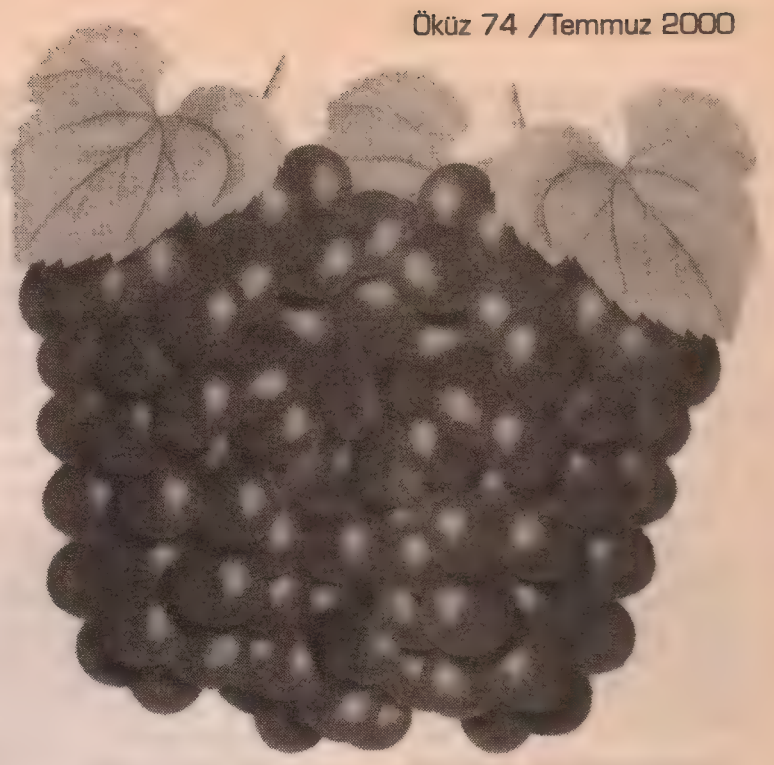

Kentlerde atık, hastalık, musibet muamelesi gören lanetlilerle birlikte kolektif bir yazma edimine girişince doğrusu bunun adı karayazıcılık oluyor. Böylesi yakışıyor. Hem Ece Ayhan'ın dikkat çektiği sarışın tarih yazıcıların karşısında yer alan karaşın tarih yazıcılarının eylemlerini ifade etmek için karayazıcılık terimi cuk diye oturuyor.

İktidara dilekçeyle arzularını bildirmek, iktidar yazmanlığı yapmak yerine, arzularını kendileri gerçekleştirmeye karar veriyor karayazıcılar. Bu anlamda İktidara değil, kendilerine gönderilen arzuhaller yazarlar, arzunun hallerini yazarlar.

Arzunun Halleri

SÜREYYYA EVREN - RAHMİ G. ÖĞDÜL

Odalarda Yalnız

Aşk Şarkısı, **Jean Genet**'nin yaptığı ve kendisinin de oynadığı bir film. Tek kişilik hücrelerde birbirleri için yanıp tutuşan gövdeler. Arzuyla, kösnüllükle bu gövdelerin duvarları tırmakladıkları söylenebilir. Otuzbir çeken, duvardaki incecik bir deliğe soktukları bir saz parçasıyla birbirlerinin ağızlarına duman üfleyen, gövdelerini birbirlerini düşleyerek okşayan onlarca tutsak. Polis, kapıların üzerinde bulunan gözetleme delikleri sayesinde her hücredeki tutsağın tek kişilik masturbasyon gösterisini istediği an izleyebiliyor. Ancak tutsaklar birbirlerini ve polisi göremiyor, sadece varlıklarını hissediyorlar. Polis gösteriyi izlemekle kalmıyor, bazen hücreye girerek tek kişilik gösterilere fallusa dönüşen silahıyla katılabiliyor.

Bu filmden evlerimize sıçrasak çok da fazla sıçramış olmayız gibi geliyor. Özellikle demir parmaklıklar, çelik kapılar gibi güçlendirici yapı malzemeleri kullanarak evlerimizi yani hücrelerimizi ördük ve örmeyi sürdürüyoruz. Yaşamlarımızı başka yaşamlardan yalıtarak yarattığımız hücrelerde az kişilikli gösteriler sahneye koyuyoruz. Telefonlarımız dinlenebiliyor, internete yaptığımız gezintiler izlenebiliyor, cep telefonları sayesinde yerimiz tespit edilebiliyor ve çeşitli mekanlara yerleştirilen kameralar sayesinde gözetleniyoruz (*Orwell*'in *1984* kurgusu gerçek oluyor); yani iktidar davranışlarımızı, düşüncelerimizi her an izleme yeteneği kazanıyor. İstediği anda da bizim tek kişilik gösterimize de katılabiliyor.

F tipi tehdidi sürekli sınırda it dalaşı yapan F-16'lar gibi hayatımızın sınırlarından geçiyor. F tipi cezaevlerine karşı çıkmak bu yüzden yalnız cezaevlerinde kalanların değil, kendi yaşamını hücresinin dışında örmek isteyen herkesin sorunu.

"Terli terli soğuk su içme hasta olursun"

Tophane'den Karaköy'e giderken yol kenarında sağ tarafta bir eskici var, kaldırımda eski saatler satıyor, yerde bir örtü üzerinde de az sayıda eski hatta tozlu saat. Fakat çarpıcı olan saatlerin arkasındaki uyarı levhası. Hatırladığımız kadarıyla söylüyoruz "saatleri ellemeyiniz, ilgileniyorsanız Yetkiliye sorunuz." YETKİLİ Mİ? Oradaki tek kişilik mini tezgahın satıcısı kaşla göz arasında kendini yetkili ilan etmiş, dahası yetkili ilan etmek istemiş yani otorite sahibi bir üstünadam, bir Seiko süperstarı, Rolex örümcek adamı, Swatch yetkili Batman'i. Haksızlık etmeyelim. Bu coğrafyada çok karşılaştığımız bir yapılanma değil mi bu, bazen bir edebiyat dergisinde bazen politik bir grupta, hemen her dışardaki zaman geçirmeden kendini bir otoriteye bağlıyor ve onun üzerinden otoritesini ilan ediyor, en dışardakilere dair diye düşündüğün bir oluşumda bakıyorsun merkez özlemi var, merkezle bir hesaplaşma hiç yok, sokak şairleri kitaplarını "en prestijli" yayınevlerine gönderiyorlar, başka diye düşündüklerin hep en saygın bayilerde en seçkin raflarda en yüksek bir yalnızlıkta yer alarak en merkezi fotoğrafta gözükmek is-

tiyorlar. Anaakım ilginç olarak marjinaller için de ısrarla en makbulü. Burası, aynı zamanda, insanların çok ezildiği bir coğrafya. Ezilmelerin korkusuyla terliyoruz ve bu terler üzerimizde pis bir iktidar teri olarak kuruyor. İşte o zaman nereye gidersek gidelim iktidar kokuyoruz. Üzerinde kuruyan terdir zaten pis ter kokusunu veren. Gözeneklerimiz tıkanıyor. Eğer iktidar üzerimizde çok uzun süre kalırsa zehire dönüşüp sızmaya başlıyor bedenimize.

İsmet Berkan'da geçenlerde Radikal'deki meşhur **Hortum Süleyman**'la ilgili bir yazısında Cihangir'de sopalarla travesti kovalayan sivilleri ve polisleri anlatırken, 'hepimizde biraz var Hortum Süleymanlık' diyordu. Bedenlerimize sızan bu iktidar zehirleri, içimizdeki hortumlar bizi güç ilişkilerine bağlayan göbek bağları gibi salınıyorlar zihnimizde. Kıvrım kıvrımlar. **Deleuze** de disiplin toplumlarını midyeye benzetiyordu, yani kapatıp-kuşatan bir ortamın hayvanına; oysa denetim toplumlarının hayvanı yılandır. Yalnızca içinde yaşadığımız sistem açısından değil, yaşam tarzlarımız ve başkalarıyla ilişkilerimiz açısından da. İçimizdeki hortumları keşmek, denetim toplumlarının içimizdeki kıvrılan işleyişini bozmak, göbek bağlarımızdan kurtularak yeniden doğmak olacaktır. Tabii biz, denetim mekanizmasıyla başedebilmek için, ölmeyi beklemeden sürekli yeniden doğmak zorundayız.

Burada panzehirlere, arınmalara ihtiyaç var, ama tutkulardan arınma değil tutkularla arınma olacak bizimkisi. İktidar esansının, iktidar refleksinin panzehirine ihtiyacımız var. İçimizdeki hortumlar istisnasız aynı erk-pusulasını kullanıyorlar. Hep güçlü olanı gösteren. Dünyadan kopuk bir gemi gibi gidiyoruz. *Moby Dick*'te de vardı, pusula halbuki büyük yıldırımlardan şimşeklerden sonra bozulur, sabah tam ters yönü göstermeye başlamıştır, ve gemide bir tek pusula bozuksa en dipteki en gizli saklı pusula bile bozulmuştur. (Türkiye'de erk değişimleri olduğunda, erk yön değiştirdiğinde, içimizdeki tüm hortumların aynı anda yön değiştirmesi düşünülsün.)

Farkındayız *Moby Dick*'in hisselerini satın almak istiyorlar, istiyorlar ki *Kaptan Ahab* romanın sonunda ölmesin, koca balina *Moby Dick* gemiyi batıramasın, av başarıyla sona ersin ve *Ahab* balinayı yakalasın...

Bunları Karaköy'e doğru yürürken düşünüyoruz ve Karaköy'e gelince şu çok hoş; hep undergroundlukla ilişkilendirilen Karaköy'deki caminin adı da "Yeraltı Camii Şerifi".

Kendi Tarihini Yazan Bir Arzuhalci Veya Katip: Karayazıcı

Bu bir karaşın tarih yazıcısı olabilir. Ya da yaşamı kara tarafından, tersten yazan kapkara bir yazman.

Bir paşanın yanında katipdi. Osmanlıya başkaldırdı, ayaklanan ilk Celali de deniyor kendisine. Kayıtlarla göbek bağını koparak kendi tarihini yazmaya başlayınca adı Karayazıcıya çıktı. Devlet katında katiplik yapan tüm yazıcıların iktidar tepelerinden inip ezilenlerle, kırların ve kentlerin lanetlileriyle birlikte kolektif bir özgerçekleşim tarihi yazma edimine kalkıştıklarında yazılan kara tarih, bizatihi karayazıcıların elinden çıkan bir öz-tarih olacaktır. İktidar tepelerinin düzleştirildiği, yatay ağların ise dallanıp budaklandığı, karmaşıklaştığı bir tarih. Yeryüzünü kara ağlarla bir koza gibi örecekleri kara eylem günleri.

Kentlerde atık, hastalık, musibet muamelesi gören lanetlilerle birlikte kolektif bir yazma edimine girişince doğrusu bunun adı karayazıcılık oluyor. Böylesi yakışıyor. Hem **Ece Ayhan**'ın dikkat çektiği sarışın tarih yazıcıların karşısında yer alan karaşın tarih yazıcılarının eylemlerini ifade etmek için karayazıcılık terimi cuk diye oturuyor.

Bahçeyi budayarak, renkli hortumlarla sulayarak tek biçimli, tek şiirli, aile çay bahçeli bahçe yapımları sırasında bahçeden kovulmaya çalışılan ayrık otlarının, tarım zararlılarının, kendi tarihlerini yazacakları ve bahçeyi bağ bozumuna uğratacakları ortaklaşa sürece biz karayazıcılık diyoruz. Seattle ile başlayıp iktidarın tepeleştiği, yoğunlaştığı noktalarda birikiyor karayazıcılar.

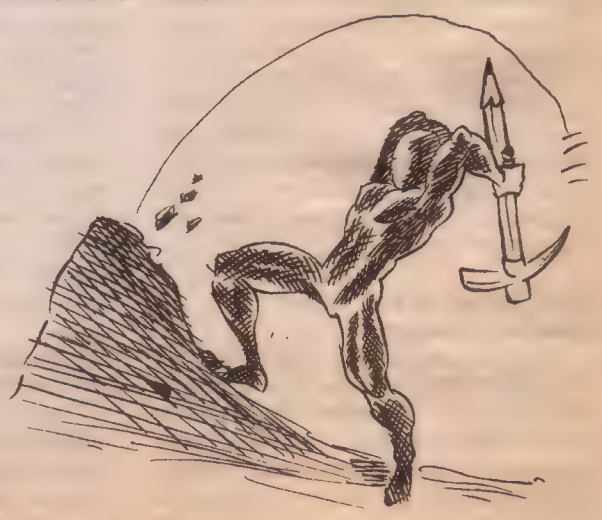

Ve bu birikme noktalarında karayazıcılar, iktidar tepesini düzleştirmeye çalışan kazıcılara dönüşüyorlar (bkz diggers). İktidar tepesinin eteklerinde toplanan kazıcılar yeryüzüne giydirilmek istenen bu tepeden, daracık giysilerden kurtulmak için tepeleri sarsmaya, sallamaya

başlıyorlar. İktidar tepeleri üzerlerimize geçirilmek istenen poşet torbalardır. Geri dönüşümsüzler ve hiç kullanılmamalılar.

Samed Behrengi'nin okyanusa ulaşmaya çalışırken pelikanın torbasına yakalanan *küçük kara balığı* geliyor akla. Yola devam etmek için tek çözümün torbayı parçalamak olduğunu biliyorlar. Karayazıcılar yolculukları sırasında karaşın tarihlerini, kendileri yazıyorlar.

İktidara dilekçeyle arzularını bildirmek, iktidar yazmanlığı yapmak yerine, arzularını kendileri gerçekleştirmeye karar veriyor karayazıcılar. Bu anlamda İktidara değil, kendilerine gönderilen arzuhaller yazarlar, arzunun hallerini yazarlar.

Taraftar Koltuğu

Denizlerimizde de yaşayan ancak yemediğimiz, işimize yaramadığı için çok fazla dikkatimizi çekmeyen ve gündelik dilimize de pek girmemiş bir canlı topluluğu var: *Tulumlular* deniyor bunlara, bilimsel adıyla *Tunicata*. *Tulumlular* yaşamlarının ilk evresinde yani larval dö-

nemlerinde, gençken delikanlıyken su içinde serbest olarak yaşıyorlar. Gençlik evrelerini denizlerdeki su akıntılarına bağlı olarak, serserilikle, avarelikle geçirdikleri söylenebilir. Erginleşecekleri yani ağır abi olacakları zaman, kendilerini sert bir zemin üzerinde sabitliyorlar. Bu sert zemin kaya oluyor çoğu kez. Yani bir anlamda deli gönülleri uslanıp, oturaklı bir yaşam biçimine geçiyorlar. İşte ne oluyorsa tam bu noktada oluyor. Kendilerini bir noktaya sabitledikleri an larval dönemlerinde sahip oldukları beyin benzeri organlarını yitiriyorlar. Hareketli yaşamlarında ihtiyaç duydukları beyinleri hareketsiz bir yaşama geçtikleri an yok oluyor. Noktasal, devinimsiz bir konum aldıklarında yok olan beyin. İlginç.

Yaşamın akışkanlığı, sınır tanımazlığı içinde yaşamak ya da kendimizi sabitlediğimiz iktidar koltuklarında ömür tüketmek. Beyin yitimine uğramak. Boşuna değil, gazlı, alkolsüz kahverengi bir içecek şirketi herkese taraftar koltuğu dağıtıyor. Taraftar koltuğuna oturanın bakışı dahi hücreleniyor ve sabitleniyor, bakışı önceden belirlenenin göreceği şeyler de çoktan belirlenmiş oluyor.

Sokak Şenlikleri

Sokaklar, meydanlar kamusal alanları oluşturuyor. Ancak bu kamusal alanların otomobiller tarafından işgal edildiğine tanıklık ediyoruz; bizler de suça ortaklık ettiğimizden pek sesimizi çıkarmıyoruz. Kaldırımlar bile otomobiller ile dolduruluyor. Kapatılmış, özel mülkiyet paketleri olarak otomobiller kamusal olanı yerinden ediyor. Kamusal yaşamın, topluluk yaşamının kurulacağı, döl yatakları gibi doğurgan sokakların otoyollara dönüştürülerek kısırlaştırıldığını görüyoruz. "Belediye Sarayları"ndan kenti yöneten yerel aristokratlar sokakları hızlı biçimde otoparklaştırıyor. Otopark mafyasıyla belediye yarış halinde diyebiliriz. Mafya eski ahşap evleri boş alan haline dönüştürüp boş alanları da otoparklaştırırken belediye kent yaşamının toplumsal açıdan kan damarları olan sokaklarımızı otoparklaştırarak tıkıyor. Kent içinde toplumsal ilişkilerin kurulduğu, örüldüğü, ya da örülebileceği toplumsal ilişkiler ağı olarak sokaklar ve meydanlar giderek elimizden alınıyor. Kamusal alanlar çelikten yapılmış özel mülkiyet kutularıyla dolduruluyor. Bizlere de ancak kapalı mekanlarda yaşama hakkı tanınıyor. Şenliklerimizi bile meydanlarda düzenlememize izin verilmiyor. Hatırlarsınız 12 Eylül sonrası 1 Mayıs şenliklerinin sinema salonları gibi kapatılmış mekanlarda yapılmasına izin vermişti iktidar. Bugün bile Mayıs şenliklerinin kent meydanlarında değil, toplumsal açıdan pek de anlamlı olmayan kent dışı alanlarda yapılmasına izin veriliyor.

Dünyada sokakların yeniden ele geçirilmesine, kullanılmasına yönelik bir toplumsal hareket var: *Reclaiming The Street (Sokakları Geri Alalım)* (web sitesi için http://www.gn.apc.org/rts/). İktidar sorununun nihai olarak sokaklarda çözüleceğini, çözülmesi gerektiğini ileri sürüyorlar. Günlük yaşamın katlanıldığı, sıkıntısının çekildiği, aşındırıldığı, iktidarlarla karşı karşıya gelindiği sokaklar; gündelik yaşamın keyfinin çıkarıldığı, yaratıldığı ve beslendiği bir alana dönüştürülmelidir diyorlar. Ve sokaklarda şenlikler düzenliyorlar.

İktidarın özellikle bizleri kapalı mekanlarda, yalıtılmış bireyler olarak ya da sosyolojik bir deyim kullanırsak çekirdek aileler olarak tutma projesini sonuçta denetim, gözetim toplumu içinde değerlendirmek gerekiyor. Bir şeyler izlerken çekirdek yeme geleneğimiz var, biliyorsunuz. Televizyonların başındaki çekirdek aileler başka çekirdek ailelerin tüketilişini izlerken çekirdeklerini çıtlatmadan edemiyorlar. *(koca bir yaz geçti / çekirdek çıtlatarak* - **Oktay Rifat**). Televizyona yıllarca aptal kutusu dedik ama belki şimdi F tipi kutusu da diyebiliriz bu iletişim hücresine.

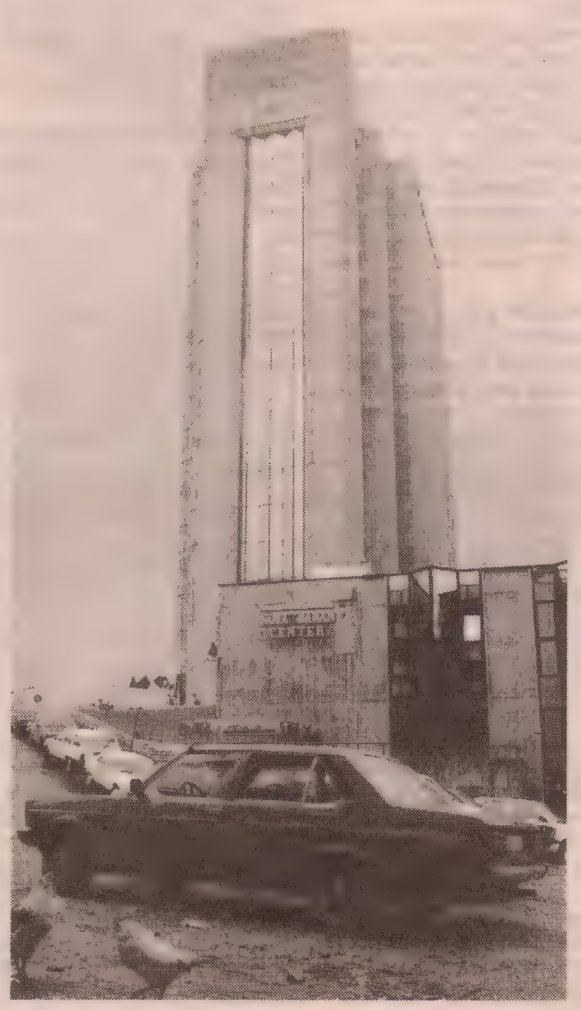

Bekleme Salonu

Hepimiz bir bekleme salonundayız. Disiplin toplumlarının kapatıp kuşatan ortamı olarak midyelerin içinde bekleşiyoruz. *Godot* hep yaya kalıyor yanımızda. Bekleyiş süresini azaltmak için çok çalışmamız gerektiğini söylüyorlar. Tuhaf bir şey ama her bekleyiş bir başka bekleyişe yol açıyor.

Doğrusal zaman kavramıyla birlikte tüm hazlarımız hep erteleniyor. Yaşam belirsiz bir ileri tarihe atılıyor. Gündelik yaşamlarımızı bu ilerideki olası bir yaşam için geçiştiriyoruz, harcıyoruz. İlerideki olası bir anı beklemekle geçiyor yaşamlarımız.

Ortaçağlarda manastırlardaki elyazmalarını çoğaltan keşişlerin derdi de Araf'taki bekleme süresiydi. Araf'taki bekleme sürelerini, yazdıkları sayfa, satır, harf sayısına göre satın alarak azaltabiliyor veya bunun tersine,

bir harfi dikkatsizlik sonucu atlamaları ile Araf'taki sürelerini arttırabiliyorlardı. Başlarına musallat olan, onları baştan çıkarmaya çalışan *Titivillus* denilen bir cinle de uğraşmaları gerekiyordu.

Bizler de sürekli Araf'ta yaşıyor ve Araf için yaşıyoruz; bizleri baştan çıkaran hazlarımızı, tutkularımızı öldürerek bekleme salonunda saatimizin gelmesini bekliyoruz. Oysa "yaşasın *Titivillus!*" demek de var. Baştan çıkmak midyeden çıkmanın da başlangıcı.

Su Tesisatçısı

Teori'nin Türkçe'de 'kuram' diye karşılanmasında ciddi bir sorun var. 'Teori' köken olarak bakmaktan geliyor, Arapça karşılığı Nazariye'de olduğu gibi. Teori olup bitene bakmak, görmekle ilgili. O yüzden teoriyle pratik ilişkisi aslında çok doğal. Ama teori kafada kurulmuş bir şeylerin yerde uygulanması olunca teoriyle pratik ilişkisini sağlamlaştırmak için insanların didinip durması gerekiyor.

Diyelim ki musluğunuz akıtıyor, bir baktınız, contayı değiştirmek gerektiğini gördünüz. Köşedeki tesisatçıya gidiyorsunuz ve yeni bir conta alıyorsunuz. Bu sırada duvarda asılı alet takımlarının üzerinde şöyle bir yazı görebilirsiniz: *"Takım ustanın elidir."*

Evet, Deleuze de teorinin bir alet çantası olduğunu söylüyordu. Kafada kurmadığımız teori çantası elimiz gibi yardımcı oluyorsa taşıyoruz yanımızda, mutlaklaştırmıyoruz onu.

Aksi takdirde teori çalar saat gibi belirli durumlara kurulu oluyor ve ancak o durumlar gelince çalıyor.

sureyyyaevren@yahoo.com - rgogdul@yahoo.com

Ve satmak için, gün geçtikçe, okunan değil, "göz gezdirilen" bir yazar olmak zorundayız, bomboş gözlerin tıklatmalarıyla... Zaten ayranımızın yarısı suydu, hepsi su olacak... Ah ile vah ile geçiyordu ömrümüz, ona da şükürmüş, "tıklatarak" geçiyor ömrümüz.. Hastane kapısındakiler, hakkı yenenler, işkence edilenler, dövülenler, sürülenler, ancak "internet" alırsa, cep telefonu kullanırsa "insan" yerine koyulacak. Hepsi aptal, hepsi geri zekalı, kitap, gazete okumuyor diye küçümsenip, dövülecek, dalga geçilecek, onlar maganda, onlar zonta, onlar Şaban. Kardeşlerim, gün bitiyor. Göklerden ala, ne yüce, semalardan yüce, tarihten büyük, coğrafyaları büküp çekmeceye, çekmeceleri sanal ekranlara doldurup, tık sesiyle manyetik ölüler ülkesinde gezinmeye geldik! Hoşgeldiniz!

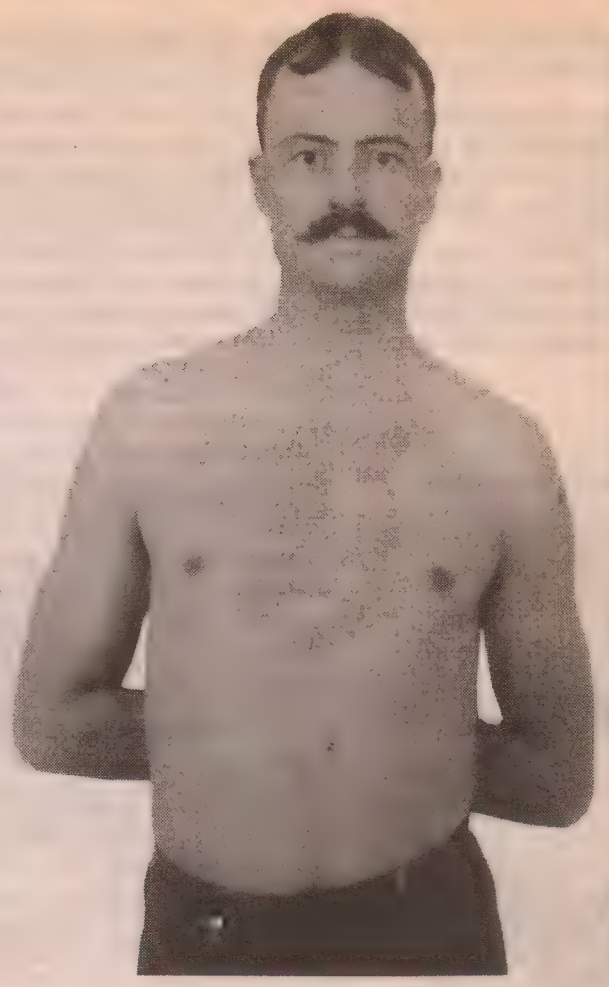

Tirajlar Düşerken

NİHAT GENÇ

Yavuz'un annesi **Gülbahar Hatun** adına yapılan camii ve türbesi surların dışında, Zağnos mevkiinde, çok sonra park yapılan, adına **"Atapark"** denilen mevkide büyükçe bir mezarlıktı. Cumhuriyetin ilk yıllarında mezarlık yıkıldı; ağaçlar, çiçekler, havuzla süslendi, büyükçe mezarlığın bir kısmı da çocuk bahçesi yapıldı, kaykaylar, salıncaklar. Çocukluğum bu bahçede geçti. Hergün mahalle arası delirmişcesine üç maç yapılırdı, kaykaylar sahanın ortasında engel, kırıldılar. Sahanın tam ortasında eşsiz güzellikte demirin süslenmesiyle yapılmış bir türbe vardı, içinde oturulacak banklar. Türbeden de büyük, demirlerinin örülüşü ölçülü, estetik bir mutluluk taşıyordu, çok süslü bir kuş kafesini bir oda kadar büyük düşünün, bu denli güzel demir işçiliğine bir daha rastlamadım. Oyundan yorulduğumuzda kafesin üstüne çıkar otutur, demirlerine tutunarak demirler arasında cambazlıklar yapardık. Türbe, sahanın ortasında olduğu için, sol açık mevki türbenin solunda, sağ açık mevki türbenin sağında, orta saha demirden türbe. Topu en çok sevdiğimiz 14-15 yaşlarındayım, türbe oyunu bozuyordu, her gün demirlere çarpmak, ya da oyunun kesintiye uğraması ıstırapların en büyüğü. Mahallenin fırlama çocukları türbenin demirlerini sökmek için çektikleri acının hırsıyla hergün çakallar gibi demirlere saldırırdı. Kopartmak mümkün değil. Türbe topluca sallandırılır, aylarca sallandırıldığı halde, bir santim kımıldamazdı. Bir tören gibi "imeceyle" türbe sallansın-sallanmasın, bir umut belki, her gün sallandırılırdı. Dörtbeş yıl sonra türbe nihayet sallandı. Birkaç demiri kopartılıp, bükülebilmişti. Mahalle çocuklarının kendilerine saha açmak için giriştikleri bu uzun çaba sonucu türbe paramparça edildi. Demirlerini satmaya götürdüler, sökülmeyenler belediyenin dozerleriyle yok edildi. Ve sonra top oynamak yine yasaklandı, tekrar çocuk bahçesine dönüştürüldü, ancak, türbe yerinde yoktu.

Günboyu top oynama arzusu baş döndürücü bir sarhoşluktu, top oynamadan bir günü geçirmek sıkıntıdan deliye dönmek demekti, türbeyi yıkan çocuklara hain, çakal gözüyle bakıyorduk ama, bir yandan top oynamak için yer açılacak diye gizli bir sevinç duyuyorduk.

Söylemeyi unuttum, oturduğumuz mahalle, sağcı, MHP ağırlıklıydı, kimse de yıktığımız şeyin "türbe" olduğunu bilmiyor, "kamelya", "çardak" türü bir şeye benziyordu, tanıdığımız hiç kimse de buranın bir türbe olduğunu bize söylemedi.

Terli terli, kıran kırana maçlar yapmazsak kudururduk, yıkılma sebebi, sahanın tam ortasında oluşudur, bir şeytan gibi, bir 10-15 yıl türbenin yıkılışı beni üzmedi, içim cız etmedi, ürpermedim çünkü sahanın tam ortasındaydı, yıkılmalıydı, o kadar.

Çok sonra kendime, incelikli bir demir işçiliğiyle özenildiğine göre bu demir kafes odanın derin bir özelliği olmalı, dediğimde, yaşım ilerlemiş, çocukluğum çok geride kalmıştı!

Türk muhafazakar edebiyat ve yazarlığının başkahramanlarından **Peyami Safa**'nın ruh çağırma seansları düzenlediği, ruhçuluğa taktığını öğrendim, sahaflardan **Ruhselman'**ın çağırdığı ruhlarla yaptığı konuşmaların metinlerini okudum, bizim türbeyi, önce orada gördüm.

Ve sonra... Cumhuriyet şiirinin ilk büyük delifişekleri **Beş Hececiler**'i okudum. **Orhan Seyfi Orhan, Halit Fahri Ozansoy, Enis Behiç Koryürek, Yusuf Ziya Ortaç, Faruk Nafiz Çamlıbel**'in hayatları, şiirleri, şiddetli, yoğun ve milli duygularımı tahrik edip, ayaklandıran ölçüsüz bir coşkunun içine attı beni. Hepsi **Ziya Gökalp**'in mektebinden geçmişti, bayılıyordum bu adama. "Hece"yle bir Türk tarzı oluşturmaya çalışmış, milli cenk şiirleri, milli heyecan, milli coşkuyla yeni baştan bir Anadolu sevdasıyla "milli bir modayı" edebiyatta tutturup, aklımı başımdan aldılar, *"biz, devleri, filleri yenmiş bir milletiz, gelmiş, geçmiş tarihin anlattığı miletiz!"*..

Enis Behiç, Fransızca, Macarca, Bulgarca ve Rumca bilir, diplomatlık yapmış, ilk evliliğini Fransız bir kadın Gabi ile yapar, çok sonra yurda dönüp, pek çok idari görevde bulunur.

Enis Behiç Koryürek gençliğinde "hece"nin en ateşli savunucusudur, aruz için söyledikleri yenir, yutulur şeyler değil: "Peki siz bir şair tasavvur ediniz ki sevgilisine bir türlü şöyle sadece saffetle, dolambaçsızca 'seni seviyorum' diyemiyor, zavallı. Bunun gibi, ağlayacağım ağlayamıyorum, unutamıyorum, unutamıyacağım, eziliyorum, öleceğim, tarzında bir an söylenmesi tabi olan buhran ifadeleri de aruza giremez..."

"..Ben kendi hesabıma aruzu bir balmumu gibi ezer, oynar, istediğim şekle sokardım. Fakat bütün bunlar ifade cambazlıklarıdır ki, beş para etmez. Bir duyguyu, bir düşünceyi spontan Türkçe'nin öz musikiyle söylemeyerek, sağ kolunu kaldırıp enseden dolaştırmak suretiyle sağ eli sol kulağa götürmek kabilinden, çapraşık sözlerdir ki, kalbe doğrudan doğruya tesir edemez. Demek isterim ki, "ol tecrübeden nefsimize gına var!"

Enis Behiç daha da ileri gider, zalimce saldırır: "Gelelim şu musiki, ahenk meselesine, bence vezinlerinde aruzun dengi yokmuş, aruzda musiki yüksekmiş. Hayır, hayır, hayır... Aruz monotonluğun, bir Ramazan davulu gürültüsünün ta kendisidir. İşte size bir aruz vezni: "Dadan, dadan, da-da-dandan, dadan, da-da-dan..."

"... Ne söyleseniz, ne demek isteseniz hep davulun hiç değişmez tarzda güm güm öten temposuna laf uydurarak hep o tempo ile gülecek, ağlayacak, inleyecek. Nihayet işin en feci bu yanı, bu davul temposuyla düşüneceksiniz. Düşünebiliyor musunuz bu ne iptidai musikidir..."

Gençliğinde heceye körü körüne saldıran Enis Behiç, yaşlanınca heceden vazgeçer, "aruzun" kulu, kölesi olur. Ruh çağırma seanslarına başlar, DP'den milletvekili adayı bile... Son eseri, ruh çağırma seanslarında yazdığı **"Varidat-ı Süleyman"**dır. Ruhu davet edilen "Çedikçi Süleyman Çelebi"dir. 16. asırda Trabzon'da yaşamış, ünlü bir mevlevi şeyhidir. Türbesi de, bizim oyun sahası açmak için kırdığımız türbedir.

Enis Behiç önceleri fincan ve tek tek harflerle gelen ruhdan mesajlar alırken, çok sonra, "fincana yok ihtiyacım" diyerek, mesaj doğrudan doğruya Enis Behiç'in ağzından alınır. Ve Süleyman Çelebi, artık gelmeyeceğini ve kitabının basılması gerektiğini söyler.

***

Sanat hayatını "Türkçü, ırkçı" başlatıp, "ruhçu, tasavvufçu" bitiren çok şair, yazar var elimizde. Gençken "akıncı, ergenekon" diyerek alınları çatlayarak coşan, yaşlanıp, halk tabiriyle elden ayaktan düşünce namaza niyaza başlayan sanatçılarımız pek fazla ve bu çizgiyi takip eden bir araştırma yok elimizde.

Mesela, 1970'li yıllarda sağcı, Türkçü gençliğin ilahesi **Emine Işınsu**, çok güzel bir kadındı, uzun dalgalı saçları ve bir sinema sanatçısından daha güzel çehresine hayran kalmamış, aşık olmamış edebiyatçı yok gibidir, bunu da **Hisar Dergisi**'ni çıkartan **Mehmet Çınarlı**'nın anılarından öğreniyoruz. İncecik, tiril tiril, tül gibi elbiseler giyer, gençlik arasında, parti binasında, derneklerde delifişek dolaşıp dururdu. Sık sık giydiği bu başdöndürücü incecik elbiselerinden dolayı **Türkeş**'e şikayet edilir, dedikodular Işınsu'nun canını sıkar... **Küçük Dünya** adlı küçük romanı TV dizisi oldu, **Sancı** romanı ülkücülerin baş romanı ve birçok romanı temiz bir Türkçeyle, "turan" davasıyla kaleme alındı.

Emine Işınsu, son yirmi yıldır aralıksız "tasavvufi" romanlar yazıyor, bir zamanlar eski Türkler'i anlatmaktan Türkiye topraklarına kalemi hiç uğramayan Işınsu, şimdi, nerde eski bir türbe, yaşlı bir demirci görse, onun ustalığını, şeyhliğini aşkla övüp, bu ustalık arkasında bir hikmet bulup, romanlarının ana fikrini de işte bu hikmeti uzun uzun gençlere nasihatla geçiyor, tüm romanları bu gizli, sırlı hikmetin tekrar tekrar yazılması gibi. Gerçi hikmetin sırrına varanlar bu denli geveze olmaz, sır, hikmet anlatma iddiası durdurak bilmiyor, Türkçülükten kalmış iddiacılığı hanfendiyi pek meşgul ediyor!

Hecenin beş şairini, "hecenin on şairi" yapıp, **Halide Nusret**'i, yani, Emine Işınsu'nun annesini de bu edebiyat çığırı içinde değerlendiren eleştirmenler vardır, Halide Nusret'in **Aşk ve Zafer** adlı bir de güzel romanı vardır, **Selim İleri** bu romanı çok övmüştür; (edebiyatçı **Pınar Kür** de bu ailenin, teyze, dayı çocuğu olmalı, ama ne Emine Işınsu'nun güzelliğinden, ne de edebiyatçılığından yazıklar olsun hiçbir şey kapamamış...)

Türkçü, ırkçı, metinler yazıldığı, heceyi, coşkuyla kullandığı, yalın ifadelerle cümleler kurduğu yıllarda şöhretleri doruktadır. Ne zaman hikmete, tasavvufa girseler, şöhret de zayıflıyor, bugün MHP iktidarda, Işınsu'nun yüzüne bakan yok.

Irkçı metinlerde önüne sel gibi katıp sürükleyen şiddetli bir gençlik, ergenlik heyecanı dolu dizgin, bir cinsel coşku, her türlü aşırılığı kutsallaştırıyor, işte Enis Behiç'in **Süvariler** şiirinden bir örnek: "**Biz kasırga oğulları, biz kanatlı süvariler / Sınırlarda akın eden tam yedibin nefer / Ordumuzun dolu dizgin hücumundan / Dalgalanır bir kahraman uğultu / Şimşek gibi kılıç çalan / Yorulmayan bu ordu / Hep muzaffer / Cenk eder!**".. Ya da, "**Zafer bizim şaha kalkmış küheylanımız / Atıldı mı durduramaz ne dağ, ne deniz!**".. (Papa'yı vuran gizli güç değil, gizli enerji, bu satırlarda.)

Bir çılgın örnek de, medyatik bir kişilik, genç aydınların çokça dalga geçtiği **Hilmi Yavuz**'dur. Hilmi Yavuz yaşlanınca aruza, tasavvufa takması kişilik bozukluğuyla ilgili asla değil. Gerçi bozmak için pek gayret gösteriyor. Doğu topraklarında zamanın akışıyla, ilgili. Doğu topraklarında zaman, sıkıcı, bomboş, avare bir dere gibi akıp, üstünde yaşayan herkesi derin düşüncelere, cinlere, perilere, tasavvufa, öte dünyayı kurgulamaya sürükler. Doğu topraklarında boş zamanın ürpertmediği, sarsmadığı, yolundan alıkoymadığı sanatçı, yazar, insan, yok gibidir. Bomboş çöllerde yükselen İslam, boş zamanı mükemmel bir şekilde kurguladı, insanları günde beş vakit çağırdı, yetmedi, nafile namazı, duayı, tesbihi öğütledi, yetmedi, binbir çeşit tarikat ritüeli koydu önüne, yetmedi, boş kuruntu ve vesveselere karşı ayet indirdi, dua koydu. İçinizde bir sıkıntı, darlık mı hissediyorsunuz, buyrun namaza, yoksa, çarpılırsınız!

Batı da bir zaman doğuydu, müzikallere, tiyatroya, vitrinlere, seyahatlara (yani, dış dünyaya) koşarak, dinsel alanın halesinden, tutsağı olmaktan kurtulmaya çalıştılar. Batı, gündelik hayatı doldurma, meşgul etme, işleştirme, oyalanma, eğlendirme macerasının genel adıdır.

İşte **ODTÜ Felsefe Bölüm Başkanı Ahmet İnam**, gençliğinde heyecanlı ve değerli felsefi makaleler peşinde koşarken, şimdi bir "gönül felsefesi" tutturdu. Kültürlerine pek

diyeceğim yok, ne diyelim: Derya içinde deryaya boğulmuşlar!

(Bunların bir de ortaboyları oluyor, **Engin Noyan, Tuluyhan Uğurlu**, gibi... Yukardakilere haksızlık etmeyelim bunlar sadece "galak". "dan" ünvanı alabilmeleri için çok ekmek yemeleri lazım.)

Televizyonun günlük hayatımıza girmesiyle en büyük traj düşüklüğünü gazeteler, dergilerden çok, camii cemaatları oluşturdu. **Uğur Dündar** programında "mutlu azınlık, putlu azınlık" cümlesiyle Türk fikir hayatına giren, laiklere küfreden İslamcı şarlatan **İmdat Kaya**, ayrıntılı bir şekilde, yaşlı cemaate **Nükhet Duru, Hülya Koçyiğit**'in, ancak magazin haberlerinden öğrenilecek hayatlarını anlatıyor, anlıyoruz ki, yaşlı cemaatimiz magazin haberlerine boğulmuşlar. Bunda da bir hikmet vardır.

1984-85 yılında evime gelip, bana soru sormaya çalışan Nurcu gençler, televizyonu gördüklerinde çarpılmış gözlerle ekrana çakılı kalıp, hipnoza girer, söylediklerimin bir tek cümlesini takip edemezlerdi, çünkü Fethullah hoca, televizyonu yasaklamıştı. (Şimdi televizyonun dik alası onlarda, kemalistlere yalakalanmak için her tür siyasi kumarbazlığı denedikten sonra, şimdi de televizyonlarında çok sesli müzik ve orkestradan örnekler veriyorlar.)

Televizyon, tüm dünyada, tüm huzurevlerinde, "yaşlılar cenneti" gibi hizmet veriyor, her bir güzel kadına, görüntüye, ah ederek gidiyor, yaşlılarımız. Muhteşem bir banyo, insan zihnindeki iyilik ya da kötülük tohumlarını yok ediyor, sadece zevkle izliyorsunuz!

***

Türkçe şiirde devrim **Mehmet Emin Yurdakul**'un "**Cenge Giderken**" ve meşhur **"Türkçe Şiirleri"**yle başlar. M.Emin kısa zamanda kutsal öncü, "milli şair" makamına yükseltilir. Gökalp'in "aruz sizin olsun, hece bizimdir" mısrasıyla yeni bir milli dava cumhuriyetle milli rayına oturtulur. **"Halka doğru", "Yeni lisan", "Milli lisan", "Milli vezin", "Türk aruzu"** cümleleri Kurtuluş Savaşı öncesi ve sonrasında, **Ömer Seyfettinlerin** en çok kullandığı kavramlardır. Sonraları **Faruk Nafiz**'in memleket edebiyatında çığır açan şu dörtlüğü her Türk çocuğu tarafından ezberlenip, kalplere basılır: "**Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken / Yazılmamış bir destan gibi Anadolumuz / Arkadaş, biz bu yolda türküler tutturuken / Sana uğurlar olsun, ayrılıyor yolumuz!"**

Hece, **Karacaoğlan**'da, **"geyik, zülüf, sümbül, gerdan, ceylan"**. gibi, Anadolu'nun çiçekleri ve kızları, kekliklerinin, derelerinin binbir renkli tasvirleriyle akıyordu, muhteşem bir tabiat coşkusu, cinsel bir heyecanı Anadolu'da kelimelerle taş taş yontuluyordu. Milli hececiler, Karacaoğlan'ı arkalarına aldı, ama, onların en çok kullandığı kelimeler şunlar oldu: **"Kasırga, fırtına, şimşek, yıldırım, küheylan, kan, zafer, cenk, zırh, kalkan, şahlanmış nallar, coşarak, irade, akıncı, öç, şeref, şan, zincir, sancak, milli gurur, başım göklerde..." Yunus**'ta tasavvufu, öteyi, toprağın, çiçeğin deruni hayatını, Karacaoğlan'da tabiatı, güzeli anlatan hece, şimdi, "milli bir heyecan"ın oklarıyla dolu ideolojisini süslüyordu.

Yani, edebiyatçılarımız, siyasilerimiz, fikir adamlarımız, Ziya Gökalp ve arkadaşlarıyla bir "edebiyat hilesi" bulmuşlardı. Hecenin kolay, anlaşılır, yalın, her çocuğun zihninde mıh gibi kalabilecek basitliği siyasi bir ideolojinin, bir milletin, bir devletin, yeni vatanın sloganları haline getirildi. Yeni bir ülke kurulmuştu, bunu tartışmak bile hala günah, ama, her şey "edebiyat adı altında" yapıldı, hece, adı altında, bin yıllık edebiyat tarihinin bu en muhteşem ırmağı, siyasi bir ideolojinin oyuncağı haline getirilmesinden şikayetçi olabilmemiz için bir **Kenan Evren** ya da **Çevik Bir** kudretinde olabilmeliydik!

Milli heyecan, öyle kolay, basit, herkesin anlayacağı şekilde özetleniyordu ki, hececilerin, milli şairlerin şöhretleri doruktaydı, **Yusuf Ziya Ortaç'ın dediği gibi, "O zamanlar, Hollywood yıldızlarından, futbolculardan daha şöhretliydik..."**

Hece, kolay anlatmanın kalesiydi, bir hayvanı dahi kotlayıp, şartlandırabilecek, şiddetli, atomik kısa ve çarpıcı harikalar harikası Türkçe cümlelerle doluydu. **Necip Fazıl**, 40'lı, 50'li yıllarda bu tılsımı çözdü, aynı heceyle, sadece kelimelerin yerlerini değiştirdi, fırtına, kasırga, şimşek, gitti, yerine, **Allah, peygamber, öte, mavera, hikmet, boşluk, ölüm** gibi kelimelerle dolu mısralar doluştu. Aynı zıpkın gibi çarpıcı, delici etkiyi gösterdi, İslami hareketin en çok okunan ve en çok çoğaltılan en meşhur şairi oldu...

Yaygınlaştırmak, çoğaltmak, ezberletmek, kitleleştirmek, basitleştirmek, Türkçenin zarif yalınlığından, Türk dilinin dehası "kısa" cümlelerden geçiyordu ve bütün bir gençliğin heyecanla çarpan kalbinden. Şiiri, bir tüketim nesnesi olarak siyasi ideolojilere satıldı. Kolay şiirin gücüyle, vatana, millete hizmetleri az olmadı. Laik, şeriat, milliyetçilik, iç savaşları bu şiirlerin öncülüğünde şaha kalktı, kitleler aşkla kanatlandı, Hizbullah'la neye uğradığını şaşırdı.

Yeni bir "dil" kurulmuştu ve bu dilin bin yılda olgunlaşan en tatlı meyvemsi kelimeleri, işte bu ideolojilerin pazarında halka açıldı. **Surda Bir Gedik Açtık / Mukaddes mi Mukaddes / Ey Deli Rüzgar / Artık Ne Yönden Esersen Es...** diyen, Necip Fazıl'ın kolay, çarpıcı, anlaşılır, yalın, coşkulu ve kahramanvari bu kelimelerinin kapısından girenler, bugün, siyasi, sosyal, iktisadi, modern toplumu İslami esaslara göre tanzim etmekte zorlanıp, hayal kırıklığıyla dolu bir çürük siyasi ahlak ve yapılanmanın bataklığında yapayalnız kaldılar. Ayakta kalanlar, köşeyi dönmüş tüccar islamcılardı, onlar da, **Erbakan**'ın, **Albayrak** holdingin saraylarda çocuklarına yaptıklarına düğünlerine koşuyor!

Gökalp'in, **"fert yok, cemiyet var"** mısrasından dolu dizgin girenler, eşek şakası gibi, "çeteci, mafyacı" bir milli devletin kucağından kurtulamıyorlar. Türkçü bir mimari, Türkçü bir siyaset, Türkçü bir iktisat, Türk'e göre bir sosyal doku, bu mısranın peşinden onbinlerce sayfa tartışıldı, binbir modern problem karşısında, gülünç kalıp, iflas ettiler, modern toplumdan o denli habersizler ki, acı çektiklerini bile söyleyemeyiz!

***

Teknolojik hükümdarlık, iki ayrı yoldan yerküreyle bütünleşiyor! Birincisi, boş zamanı doldurmak. İkincisi, "kolay" sloganla, kolaylık sağlamak. İnternet gibi komplike bir aleti dahi "e-kolay" sloganıyla, kokoreççiler anlıyor, siz de anlarsınız, korkmayın, diyerek...

Oysa, cola, blucin reklamları, tüm dünyayı aynileştirip, bize de "global reklam yasalarıyla" satılmıştı, iş, internete gelince, sanki, evrensel olmayan tek değerimiz "aptallıkmış" gibi, aptal, geri zekalı imgelerle. Yani "milli" bir metod izleniyor. Oysa, bilgisayarın ülkemizdeki ilk reklamları, deha bir çocuk, uzay, bilimadamları, ışınlamalar, yörüngeler, fizik, kimya labaratuvarları gibi imgelerle veriliyordu, ne oldu da, internet "e-kolay" diye pazara sunuldu!

İşte dünyada ikinci en şöhretli Türk çocuğu: Mahir. Yüzbinlerce "Mahirimiz" var. Dünyanın bütün kadınlarına kucağını açtı, birincisi, Ağca'ydı, dünyanın en şöhretli ismine silah çevirdi! Globalleşip, aynı "şöhreti" yakaladılar.

Aslında, Mahirler, Ağcalar, yüzyıldır, edebiyatımızın, sanatımızın, siyasetimizin ucuz tüketiminin başkahramanı olarak yaşıyordu. Ucuz, kolay sloganlarla yüzelli yıldır, ona, siyaset, ideoloji, eğitim, islam, modernizim, pop kültürü, dilimizin en güzel, en yalın cümleleriyle biz kalakalıyorduk! Ülkemizde en çok izlenen Şaban filmlerinde de kahraman, tesadüf, şans eseri, bir yanlışlıkla, bir dil sürçmesiyle düşmanını yeniyor, ya da zengin oluyor, ya da sevdiği kızı, zeka, proje, karşı bir atılım olmadan, işte nasıl oluyorsa, ele geçiriyordu! Ağcalara "kahramanlık" hapını, Mahirlere, Şabanlara, kokoreççilere, "dangalaklık" hapını birileri içirmişti!

Teknolojik hegemonya, tüm dünyaya "kendi kendini meşgul eden yeni bir gün" armağan etmiştir. (Artık paniğe kapılmayın, Türkçü, islamcı hiçbir yazar internetten boş zaman bulup kuruntulu hikmetlere kafa takmayacak) Teknolojik günün robotlarıyız, günler tıka basa doldurulmuştur, teknolojik pazarın ürünleri, filmleri, oyuncakları, çocuk yaşta atarisiyle bizi içine alıp, huzurevinde televizyon karşısında sonsuzluğa uğurlayana kadar, tek bir anınızı sıkmadan, hayal, masal, fantazyalar, renkli ışıklar içinde tüm hayatınızı ahlak, din, kitap, siyaset, insanlık, vb. gibi şeyler hiç düşünülmeden eğlendirmekte, oyalamaktadır!

Yine de hiçbir şey olmamış gibi davranıyoruz, Adam Sanat dergisi, ikiyüz sattığı için kapandı, ayakta kalanlar bini geçmiyor, bağımsızlığıyla direnen, övünen, Leman, Öküz dergileri zorlanıyorlar, camii cemaatleri azalıyor, cep telefonu, internet, otomobil, kasetçalar, TV'yle doldurulmuş tekniğin yönlendirdiği kitleler, sanattan asla uzak durmuyorlar, **İbrahim Sadri**'nin, **Savaş Ay**'ın cumhuriyet tarihimizin en kötü şiirlerinden yüzbinlerce alıyor. En kötü sanatçıların konserlerine beş yüz bin kişi gelebiliyor, üstün bir ses düzeni sayesinde... Milliyet, Star gazeteleri bedava satılıyor, üniversitede, benzin istasyonlarında herkese veriyorlar, yine de okunmuyor.

Türkiye'de iki ayrı ülke yaşıyor, birincisi, özel okullarda okuyor, tüm teknik aletleri kullanıyor, ikincisi, kokoreççi, Mahir imgesiyle, Şabanlaştırılmış, işsiz, boş, kapıcı, odacı, garson, elinden ne iş olsa gelen kitle, ki, ilki, ononbeş milyon, ikincisi 40-50 milyon nüfus.

Birinci ülkeye, 1980'lerde dergi satmak kolaydı, tek televizyon ve bayi de tek gazete tek dergi vardı, bugün bayide beş yüz dergi var, internet var, kırk televizyon, cep televizyonu, arabası var, artık bu kitlenin gündelik hayatı tıka basa doldurulmuştur, buraya satılacak mal kalmamıştır, hedef, ikinci ülke... Tüm reklamların yönü, bu geri zekalı imgelerle yapılan reklamlar bu ülkeye açılmak. Burada, sloganları Savaş Ay gibi ucuzlatmak, basitleştirmek, kolaylaştırmak, yani, Mahirlere makale, Mahirlere karikatür, Mahirlere sanat satmak zorundayız... Mahir diye, aşağılamayalım...

İşte KESK, üç-dört aydır ellibin, yüz bin kişiyi meydanlara topluyor, hepsi yoksul, hepsi yüz milyon maaş alamıyor, sendika, hak, sosyal adalet istiyor, ama, elli bin kişi, ceplerine son paralarını koyup Ankara'ya geldiklerinde ne görsünler, **Ebru Gündeş** beyin kanaması geçirmiş, Ankara'ya son parasını verip gelen ellibine yakın insandan, kırk ayrı televizyon bir saniyelik haber vermiyor!

Onlardan isyan, başkaldırı, hak arama, örgütleme, hak, hukuk, haberleri vermiyoruz, ama, onlara, ille de bu "interneti" satacağız! Uluslararası şirketlerin reklamlarını, ürünlerini pazarlayanlar, yanılıyorlar, Türkiye'yi 70 milyon sanıyorlar. İlk on milyonluk kitleyi hiçbir şirket kendine hedef seçmiyor, çünkü onlar, modern yaşamın içine girmiş, dev mağazalar önünde gezmekte, söylemesen de onlar mallarını almakta, ama, ikinci ülke... Pek zahmetli.

İşte "globalleşmenin" yeni yasası, bu ülkedeki insanlardan haber yapmayacağız, onları "birey" yerine koymayacağız, ama, bu ülkeye mal satacağız, bu mümkün değil, ya da bin yıl sürecek bir firavun çağı başlıyor, kutlu olsun insanlığa!

Yine de hiçbir şey olmamış gibi davranıyoruz, para harcamayı gerektiren yüz binlerce gereksiz şeyin adı artık "mal" dahi olamaz, onlar kutsal bir dinin modern ibadetleri. Bir kadının yüzündeki sivilce, ya da kırık saçları, hayatın tüm gereksinmeleri, ideallerinden önce geliyor, gelsin, mağazalar tıka basa dolsun, on bin çeşit eşyalar evimizde fır dönsün.. Evrenin ciğerlerinde insan olmanın aşkı, aşkın kendisi, duygusallığımızın küçücük kaprisleri, kıskançlıkları, hasetleri, ruhumuzun titreyişleri, küçücük, tehlikeli yazarların, şairlerin ortaya koyduğu kalbimizin sonsuz merdiveni gibi mısralar, unutulsun, böyle bir dünya hiç kurulmamış gibi davranalım, teknolojinin korkunç enerjik şaşkınlığıyla yerküreyi sersemletelim.. Dostoyevski sara olduğu için, Tolstoy çok zengin olduğu için, Balzac borçları olduğu için, sanatçılar da bomboş, sıkıcı gündeliklerini doldurmak için Ahmet Haşim ıstırap kalbe iyi geldiği için yazmış...

Mühendislik, tıp, elektronik bölümlerinde okuyan çocuklar Leman alıyor, meslek yüksek okulu, iki yıllık okullar, soru soran, ya da sorunlu çocuklar yetiştirmiyor, yüzümüze bakan az! **Ve satmak için, gün geçtikçe, okunan değil, "göz gezdirilen" bir yazar olmak zorundayız, bomboş gözlerin tıklatmalarıyla... Zaten ayranımızın yarısı suydu, hepsi su olacak... Ah ile vah ile geçiyordu ömrümüz, ona da şükürmüş, "tıklatarak" geçiyor ömrümüz..** Hastane kapısındakiler, hakkı yenenler, işkence edilenler, dövülenler, sürülenler, ancak "internet" alırsa, cep telefonu kullanırsa "insan" yerine koyulacak. Hepsi aptal, hepsi geri zekalı, kitap, gazete okumuyor diye küçümsenip, dövülecek, dalga geçilecek, onlar maganda, onlar zonta, onlar Şaban. **Kardeşlerim, gün bitiyor. Göklerden ala, ne yüce, semalardan yüce, tarihten büyük, coğrafyaları büküp çekmeceye, çekmeceleri sanal ekranlara doldurup, tık sesiyle manyetik ölüler ülkesinde gezinmeye geldik! Hoşgeldiniz!** Bayramınız kutlu olsun, doya doya yaşayın, doya doya seyredin... Sanki cep telefonları, bilgisayarı olmayanlar bu hayatta devre-dışı kalacakmış gibi korkudan geberiyorlar... Sanki tüm bunları harfiyen kullanan bir özel kitle olursanız, uluslararası şirketler ve onun pazarlamacıları size gül gibi bakacak, gül gibi koruyacak...

Dün basit sloganlarla Türkçü, milliyetçi, İslamcı kapılardan girenler, Hizbullah'ı, mafyayı, Çakı'yı, Sedat Peker'i buldular, bugün tık sesiyle girenler neyi bulacak?.. Çocukluğumda bir kez bilmeden boş günün sıkıcılığıyla yıkmıştım o türbeyi. Tıklatmak adına, bir daha asla!

Türkiye'de iki ayrı ülke yaşıyor, birincisi, özel okullarda okuyor, tüm teknik aletleri kullanıyor, ikincisi, kokoreççi, Mahir imgesiyle, Şabanlaştırılmış, işsiz, boş, kapıcı, odacı, garson, elinden ne iş olsa gelen kitle, ki, ilki, 10-15 milyon, ikincisi 40-50 milyon nüfus.

Aşkın Kuantum'unu Yazsam Yeniden...

MERAL ONAT

Evet onca imkan var ama cariye falan istemiyor ki Aziz... Onun için varsa yoksa Öjeni!.. Ne var bu kadında bu kadar?.. Neden Öjeni! Aşkın da, kuantumun da en bilinmez sorusudur bu... Neden o?!.

Aşkla döner elektronlar, binlerce kez döner.. Yerleşebilmek ve barınabilmek için yörüngesini çılgınlar gibi, karasevdayla arar. Onu bulana kadar bütün ihtimallerin nabzını yoklar, dokungaçlar gönderir, bütün bu arama çabalarına "sanal geçişler" denir. En sonunda geçtiği yeni ve kalıcı eviyse "gerçek geçiştir"

Sanki iyi bir evlilik isteyen kafası karışık bir kız "tüm" damat adaylarıyla "aynı anda" çıkıp herbiriyle "eş" zamanda bir eve yerleşecektir. (Bazen özenmez miyiz, ne olurdu benden birkaç tane daha olaydı diye.) Sonunda kız tüm olasılıkları keşfetmiş olarak birinde karar kılar. Kuantum fiziğinde elektronun bu sonsuz sayıda mavi boncuk dağıtma hadisesi motor, "zilli kız" örneğiyle açıklanır...

...Yaa Pertevniyal teyze, işte böyle... Harem harem bitmiş, "Gözdür, alemi gezer de gönül birine olur".. Öjeni, Abdülaziz için "gerçek geçiş" demekti.. Fizikte buna "Dalgalandım da duruldum" prensibi denir...

İşin şu güzelliği de var tabii.. Evet, kuantum olasılığından ancak bir tanesi "gerçek dünyada" varolabilir, ama düşünsenize o zamana kadar bu alem bize neler yaşatabilir, ne güzellikler yapabilir, fena mı... (İyi ki bi okulda fizik hocası değilim...)

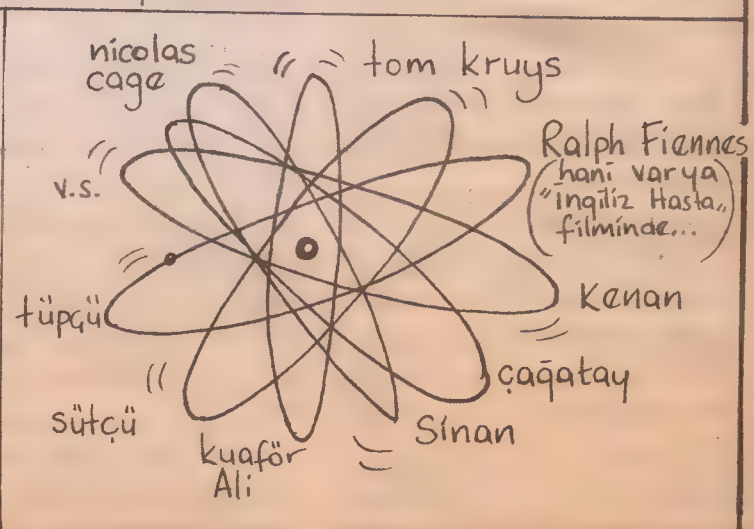

...bu yüzden şu vaziyette kimi görsem yanlarına gidip...

Ohoo, kızım seni hemen yaymışın kendini, ne bu.. baksana tipe, herif elektronun teki, nabız yoklayıp gidecek... bunda yörüngeye oturucak bi surat var mı.. Seni onun sanal geçişlerinden birisin sadece, bırak başka yerde salınsın işte.akıllı ol.

155'i ara...

...diyesim gelir... diyemem...

Bu arada Öjeni'de geldi işte! Sultan Aziz'in bir yıldır hasretle yollarına baktığı güzeller güzeli; dalgalı fırtınalı denizleri aşarak aslanlar gibi geldi sevdiği adama... Dünya yuvarlaktır... Geminin önce direkleri, sonra gövdesi göründü. İstanbul semaları **100** pare top atışıyla gürledi.. Abdülaziz çıldırmış vaziyette, heyecandan ölüyor..

BOM

BOM

yaşasın sultanım! geliyörler geliyörler!..

...TEZ SİYAN PANTOLUM ÜTÜLENE! Tüh, brüt'üm de bitmiş. Allahım inanamıyorum. I feel gut !. Nanana nana na! Ay fiil guut!

Gaaggg

FOSSS FOSSS

Şimdi bütün bu nesneler bir arada ne böyle diyeceksiniz... İzafiyet teorisine yeni şeyler eklendi, ışık hızı aşıldı. Böyle olunca geçmiş ve gelecek zaman her ikisi de şimdiki zamanda mevcut, dün, bugün ve yarın aynı noktada.. Elbette ki hem yeniçeri, hem boing **727**, hem dinozor hem adidas, aynı anda var.. O yüzden hepimizin Cüneyt Arkın'ın ellerini öpüp ondan af dilememiz gerekir. Onun yaptığı filmler şu ana kadar çekilmiş en ilmi, en doğru ve en gerçekçi filmler...

Swisss

Adidas

POCK!

... Madem tarih hep aynı noktada, Abdülaziz, Robespiyer, çeteler, Hanedanlar, Namık Kemal hep vardı ve varlar...

Erdal İnönü Özal ailesini hanedana benzetmişti... İnönü'nün diğer oğlu da bir zamanlar okurken Dolmabahçe sarayında krallar gibi yaşamış, ders çalışırken üşümesin diye sarayın bütün kaloriferleri tek kişi için yakılmıştı. Demirel'de Özal'ı yine meşhur yiyici sadrazam Mahmut Nedim Paşa'ya benzetmiş ama kendi yeğeni için "Herkesin kesesi ayrı" demişti... Bizde siyasi reenkarnasyon repertuarı ne yazık ki böylesine kısırdı.. Erkekler Mahmut Nedim Paşa'nın, kadınlarsa Hurrem Sultan'ın enkarnesi hep.

1876 da Ispartalı eşekçi Ahmet'in oğlu Genelkurmay Başkanı ablak Hüseyin Avni Paşa; Fransız ihtilaline, Robespiyere özenen (-asla Danton değil-) Mithat Paşa; Rüştü Paşa ve Şeyhülislam Hayrullah Efendi tarafından yapılan mesnetsiz bir darbeyle (tesadüf; darbecilerin hapsi de emperyalist İskoç Locasına bağlı biladerler, elemanlar) yerine yine İskoç locasına kayıtlı **5.** Murat'ı hükümdar yapmak üzere Abdül Aziz devlet yönetiminden ve saraydan alındı... Sultan Aziz, Fer'iye sarayına getirildi, bu süre içinde Menderes'e yapılan türden aşağılamalar ona da fazlasıyla yapıldı. Yanından hiç ayırmadığı III. Selim'den kalma meşhur palası da zorla alındığında tamamen korunmasız kalmıştı...

...Abdülaziz o gece intihar etti... Hem de uçları toplu minik bir bıyık düzeltme makası; şuna benzer bir makasla...

DAHA SONRA NELER OLDU?

Öldüğünde muayene için gelen doktor Mazhar Osmana, "Haşaa, koskoca padişaha ellerinizi süremezsiniz" diyen Hüseyin Avni Paşa muayeneyi engelledi...

Cenazesi yıkanırken Sultan Ahmet Camii imamı, Aziz'in dişlerinin kırık olduğunu, vücudunda boğuşma ve darp izleri gördüğünü ifade etti.

Ord. Prof. İ. Hakkı Uzunçarşılı bu bir cinayettir dedi, sonra nedense fikir değiştirip yok yok intiharmış dedi...

Darbeci Hüseyin Avni, Paşa, Ahmet Paşa, Abdülaziz'in akrabası yüzbaşı Çerkes Hasan tarafından katiller diye suçlanarak öldürüldü. O sırada aldığı yaralarını, nasıl olsa asılacağım diye sardırmadı, ertesi gün Beyazıt'ta idam edildi, mezarı Abdülhamit tarafından yaptırıldı, ittihatçılar tarafından yok edildi.

Aziz'i bir tek müsriflikle suçladılar. Çünkü donanmaya para harcamış (I Dünya ve Kurtuluş savaşında çok işi yaradı), devleti, bütçeyi kontrol eden Sayıştayı kurmuş, bir sürü okul, Darüşşafaka, Galatasaray liseleri, çok sevdiğim Taksim Tüneli, Süveyş Kanalı, Şark demiryollarını yaptırmış. Tüm Osmanlı devrinin en namuslu, en kıymetli Başbakanları Ali Paşa ve Keçeci Fuat Paşa ile çalışmıştı.. İhtilalcilerin meğerse sarayın mallarında da gözü varmış. Saray iki posta soyuldu, yağmalandı. **5.** Murat ve annesi de sahaflara olan **1000** altın borcunu ödemek için hazinenin sandıklarını kırdılar.

Öjeni'nin Aziz'e verdiği, birinci sınıf tarihi eser sayılması gereken hediyeler de kapanın elinde kaldı, birkaç yıl önce müzayedelerde satıldı gitti...

Öjeni, Aziz öldürüldükten sonra; tam **40** yıl sonra bir kez daha geldi İstanbul'a.. Saray merdivenlerini yorgun gözlerle ,yavaş adımlarla çıktı.. düşünceli ve sessizdi.. Sevdiği adam bu defa onu karşılayamadı.

... öldürüldü diyorum; etrafında ateş yakılarak kıstırılan, şerefiyle oynanan bir akrep kendi kendini zehirlediğinde de öldürülmüş sayılır.

... bazen Dolmabahçe sarayının önünden geçerken sanki Aziz yine oradadır, odalardan birinde Öjeni'yi bekler.. Bahçede ağaçlar vardır eski çınar ağaçları.. üzerlerinde de sanki o zamanlardan kalma kazınmış harfler...

Lale

Apo

UM

ST

Örneğin, Ataol Behramoğlu'nu kişi olarak hiç sevmem, ama bu uzaklığım, onun 60'lı yıllardan günümüze şiirimize katkılarını yoksayma hakkını ve bana ne bir başkasına vermez. Şairdirler ve ben bir şiir antolojisi hazırlıyorsam, kanlı bıçaklı olsam da şiirini yoksaymaya hakkım yoktur. Zaten ben yoksaysam bile, yok olmaz verilen emek, ortaya konulan ürün.

Yılmaz Odabaşı: Antolojiler Hesaplaşma Alanı Değildir!

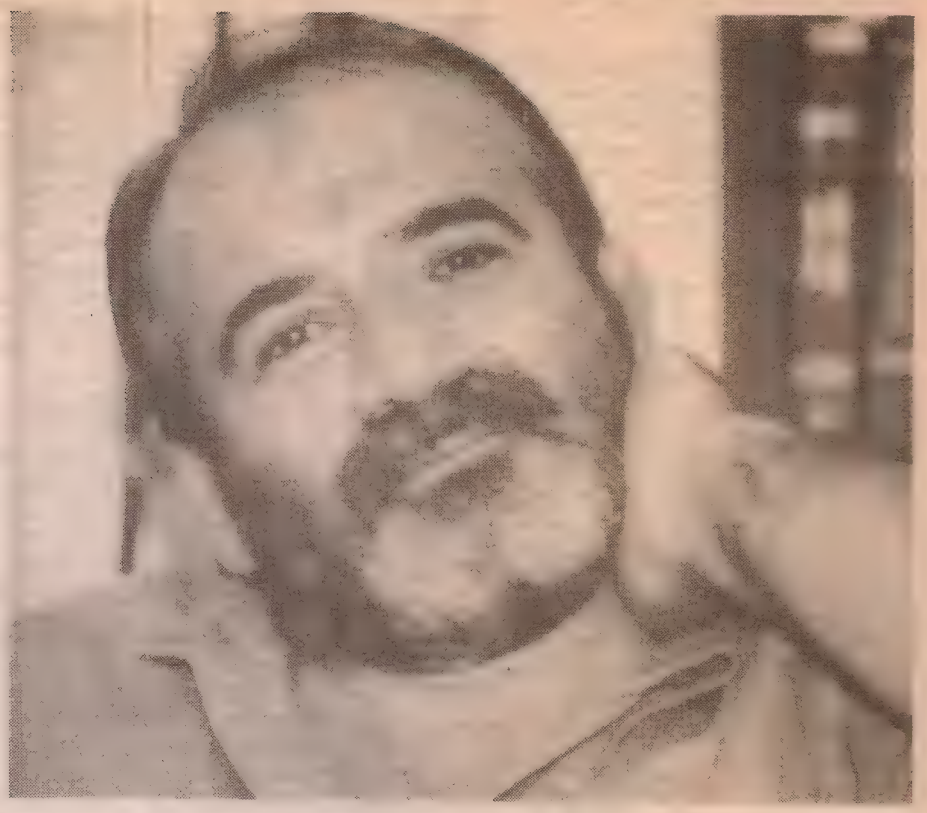

CEZMİ ERSÖZ

Sevgili Yılmaz, "Sosyal Araştırmalar Vakfı"nın desteğiyle, Scala Yayıncılık tarafından yayınlanan "Son Çeyrek Yüzyıl Şiir Antolojisi"ni neredeyse iki mahpusluk arasında hazırlayıp bitirdin. Bir cezaevinden çıkıp, öbürüne girmeden, antoloji hazırlamak nasıl bir duygu?

- Bir şeyler üretmemin olanaklarını gasp edip, zamanımı çalanlara bir misilleme de olabiliyor. Yüzümü bir hiyerarşiye dönerek **"Kimsin?"** diyorum ve o da **"Buyum işte!"** diyor: **"Seni alıyoruz, yazı makinenden, arşivinden uzak bir yere koyuyor ve bütün özgürlüklerinden men ederek hapsediyoruz!"** Ben de deyim yerindeyse, 'iki arada bir derede' inadına kendimi üretici kılarak gol atmaya çalışıyorum; gol olmasa bile, beni mağlup etmeye çalışanlarla berabere kalmak istiyorum...

Doğrusu, ertelenmiş cezamın yakın zamanda sona ermesiyle yeniden hapishaneye konulacağımı bilmesem, hummalı bir çalışmayla bu antolojiyi üç ayda bitiremezdim. Daha geniş zamanda bir yıl uğraşırdım. Bir yılda vereceğim emeği, günde üç dört saat uyuyarak üç aya yaydım. Hep derim ya: **"Hayat, karşılaştığımız fırtınalarla değil, gemiyi limana getirip getirmediğimizle ilgilenir."** Yıllardır cezaevlerine atılıyorum ve bu yüzden **"hiçbir şey üretemedim"** gibi bir mazeretim yok.

Hele o ranza çöplüğü koğuşumda bir sabah uyandığımda, bir demet kırmızı gül ile yan yana antolojiyi basılmış olarak görmenin bana yaşattığı coşku ise tarifsiz... Beni içeri attıranların böyle sevinçleri, böyle hesaplaşmaları olabileceğine inanmıyorum...

Antolojiler bende hep gerginlik ve sıkıntı duygusu uyandırır. Mutlaka birileri haksızlığa uğradığını düşünür. Polemikler olur, suçlamalar yapılır, iftiralar atılır. Olabileceklerden çekinmedin mi? Bu ateşten gömleği nasıl ve hangi cesaretle giydin...

- Bu antoloji ile daha çok dönemimin şairlerini bir anlamda görücüye çıkardım. Birilerinin böyle bir çalışma yapması gerekiyordu. Ben adalet duygumu-vicdanımı yitirmeden yazmaya ve yaşamaya çalışıyorsam, imza koyduğum bir çalışmanın düşünsel-siyasal-etik vb. sorumluluğunu vicdanımla da almış sayılıyorsam, birilerinin öfkesi, iftirası çok da umurumda değildir. Ancak, birileri haksızlığa uğradığını -bir düzeyin ölçüleri içinde- ifade ediyorsa, ben de **"birilerini haksızlığa uğrattım mı?"** diye düşünmek durumundayımdır...

Yazarken ve yaşarken, salt övgüye değil, eleştirilere de gereksinimimiz var. Herkes kendi yorumunda, ithamında, övgüsünde özgürdür. 'Ateşten gömlek" ise, biz ateşi severiz. Ateşle oynamak, yaşadığımızı daha çok hissettirir bize...

Ben edebiyat dünyası için değil sadece; şiir okuru için, şiire katkı için hazırladım bu antolojiyi. İki yüz şairi tanımak için okura daha ekonomik, daha pratik bir olanak diye... Kalplerimizdeki ve hayatlarımızdaki şiiri yitirmekle yüz yüze kaldığımız bir atmosferde, şiir okuruna tanıyıp izleyebilecekleri başka şairler için de seçenek sunduğumu; gayet iyi niyetle iyi bir şey yaptığımı düşünüyorum...

Hiçbir onay masası ile, hiçbir tekelle-tekkeyle bağım yok. Vicdanımla yaptığım işler için hiçbir merciye hesap verme yükümlülüğüm yok. Yaşadıkça gördüm ki, insanlar sadece kötü şeylere değil, iyi şeylere de sataşabiliyorlar. Tabii güdümlülüğün de bir ölçüsü vardır; insanlar sataşacak, gerginlikler, polemikler olacak diye doğru bildiğiniz bir şeyi yapmaktan kendinizi ne kadar alıkoyabilirsiniz...

Sen yıllarını şiirine adadığın gibi, şiir ortamını, edebiyat dergilerini, özellikle genç şairleri yakından izleyen bir şairsin. Neden daha önce değil, ya da neden birkaç yıl sonra değil, neden bugün hazırladın bu antolojiyi? Ve neden son çeyrek yüzyılın şairleri?

- Aslında 1997 yılında Tanzimattan günümüze şiirimizi içeren iki ciltlik bir çalışmaya koyulmuştum. Hatta o dönem çalıştığım yayınevi, evime bir dizgi görevlisi de göndermişti ve ilk cildi bitirmiştik. Bu evrede, ortalıktaki diğer antolojileri de incelediğimde, bütün antolojilerde aynı şairlerin aşağı yukarı aynı şiirlerle yer aldıklarını gördüm. Tümünde en çok **Nâzım Hikmet**'e yer ayrılmıştı, sonra **Dağlarca**'ya. Tümünde **Ahmet Muhip Dıranas**'tan **Attilâ İlhan**'a, **Tarancı**'dan **Külebi**'ye aynı şairler yer alıyordu. Böyle bir çalışmayı yayınlamanın hiçbir işlevi olamayacağını; sadece benim de bir antolojimin olması dışında hiçbir işe yaramayacağını, şiir okurunun çok sayıda antolojiyi edinme olanağının bulunduğunu ve kimsenin de benden böyle bir çalışma yapmamı beklemediğini düşünüp, bu çalışmamın disketlerini o dönem çalıştığım yayınevine vermedim.

Çünkü bir antolojiyi hazırlayıp yayınlamış olmak için yayınlamak, bir edebiyatçının onuruna, edebiyatla iştigâl etmenin adabına yakışmazdı. Çünkü her antoloji bir gereksinimi gidermeli, her antoloji kendi oylumunda bir işlev üstlenmeliydi. Bu nedenle o çalışmayı feshedip, daha önce yapılmamış bir çalışma yapmaya, 2000 yılında bir **"Son Çeyrek Yüzyıl Şiir Antolojisi"** yayınlamaya karar verdim.

Bir dönüm noktası, bir çağın bitişi ile, artık sona eren bir yüzyılın son çeyreğinde yazılan şiirin seçkin örneklerinden oluşacak bir derlemenin, şiirimize bir katkı olacağını düşündüm. Çünkü bütünüyle değilse de, azımsanamayacak bir oranıyla son çeyrek yüzyıl şairlerinin hala 'üvey evlat' gibi görüldüklerini, birçoğunun okurla gereği gibi iletişim kuramadıklarını ve bu şairlerinin katettikleri her aşamayı yirmi yıldır süreli yayınlardan çok iyi izleyebildiğimi düşünüyordum. Bu anlamda yirmi yıllık gözlem ve birikimimi yansıtmama da vesile oldu bu çalışma. Aldığım tepkiler de, övgüler de bu alanda bir boşluğu doldurduğu ve gözettiğim işlevine de yaraşacağı yolunda...

Ne gereği vardır antolojilerin? Neye hizmet ederler ve amaçları nedir?

- Antoloji hazırlamak, düşünsel veya edebi bir üretim değildir. Antoloji hazırlayanlar, doğrusu bir şey üretmiş de sayılmazlar; olsa olsa üretilmiş yapıtların, ulaşılan bilgilerin ayrıştırılıp, derlenip bir disiplin içinde sunulmasıdır.

Başlıklarına göre antolojileri türlerinin hipermarketleri, galerileri gibi de değerlendirebiliriz. Okur orada dolaşır ve en çok ilgisini çeken yazarı, şairi tanımaya karar verir. Kimsenin, örneğin **Nâzım Hikmet**'i tanımak, okumak için antoloji almayı yeğleyeceğini sanmıyorum. **Ahmed Arif**'i merak eden okur, antolojiye başvurmak yerine, gider direkt kitabını edinir.

Bu nedenle antolojiler, kimi şairleri tanımayan, kimilerinin de yapıtları hakkında net bir fikir edinemeyen şiirseverlerin bilgilenmesi, yeni şairleri tanımalarını sağlaması bakımından işlevsel olabilirler. Okurlarım bana sık sık sevdiğim şairleri sorarlar; örneğin Ahmet Erhan dediğimde, kimilerinin bu adı bilmiyor olmaları irkiltir ve üzer beni. Şimdi bu antoloji ile kimi okurlar, adlarını ilk kez duyacakları, şiirlerinden örnekleri ilk kez okuyacakları şairlerle tanışacaklar; bu da şiire bir katkı olacaktır.

Herkes kendi antolojisinin **"ne gereği olduğu"**nu tam açıklayabilse, antolojilerin gereği anlaşılır. Bu nedenle benim çalışmam dışındakilerin savunusunu üstlenmem. Çünkü sadece imzamı koyduğum çalışmadan sorumluyum.

Daha önce hazırlanan antolojilerden farkı ne senin hazırladığının? Sen antolojine aldığın şairlerde neleri ölçü ve kıstas aldın?

- Daha önce hazırlanan antolojilerden ilk farkı, şiirimizin son çeyrek yüzyıllık kesitini kapsamasıdır. Renklerini, seslerini daha çok bu dönemde oluşturmuş şairleri içeren ilk ve tek çalışma olmasıdır.

Örneğin **İlhami Soysal**'ın antolojisi, daha sonraki baskılarda genişletilmesine rağmen, **Orhan Alkaya, Nevzat Çelik, Yılmaz Odabaşı, Sunay Akın** ve **Küçük İskender** gibi şairlerle sona erdiriliyor ve son çeyrek yüzyılın farklı şairlerini içermiyordu. **Ataol Behramoğlu**'nun antolojisi, 70 ve 80'li yılların şairlerine daha geniş yer ayırmasına rağmen, **Sunay Akın, Akgün Akova, Seyhan Erözçelik** ve **Küçük İskender** gibi şairlerle sona erdiriliyordu. Dikkat edilirse her iki antolojinin finallerinde yer alan şairlerin doğum tarihleri 1962; yani bugün neredeyse kırk yaşlarına ulaşmış şairler. **Ahmet Necdet**'in çalışmasında da dizin farklı değil. **Memet Fuat**'ın antolojisi ise, **Süreyya Berfe** (1943), **İsmet Özel** (1944), **Özkan Mert** (1944), **Güven Turan** (1943), **Refik Durbaş** (1944) gibi,1944 ve öncesi doğumlu şairlerle sona erdiriliyordu. Bırakın 1945 ve sonrası doğumluları, 1943 doğumlu **Abdülkadir Bulut, Sennur Sezer** bile Sn. Fuat'ın çalışmasında yer bulamıyorlardı...

1941 doğumlu **Metin Altıok**'u start alan **"Son Çeyrek Yüzyıl Şiir Antolojisi"**, antolojisini bugün 55 ila 60 yaşlarındaki şairlerle sınırlayan **Memet Fuat**'ın çalışmasının bir anlamda devamı niteliğinde, onun bıraktığı boşluğu doldurmaya da adaydır; 1978 d.'lu **Zeynep Köylü**'ye dek çeşitlilikle 203 şairi içererek...

Şairlerin seçiminde ilk kıstasım, öncelikle yazdıklarının şiir olup olmadığıydı. İdeolojik yeğleyişlerimi de olabildiğince yansıtmamaya çalıştım; hatta sol yelpazede duran ve yazdıkları şiiri özgün, rafine bulmadığım kimi solcu şairleri almadım. Şiirlerinde "cihad" çağrıları yapanlara da ciddi bir uzaklığı oldu bu antolojinin. Müsamere şairlerine de aynı uzaklık sözkonusuydu; şoven duyarlıklar da yer almadı.

Bu antolojide asıl kendi dönemimde, yani 80'li yıllarda birçoğu ihmal edilen şairler, kimileri hiçbir antolojide yer almamış, ama yıllardır sabırla iyi şiirler yazan şairler hayli geniş bir yer tuttular. Nicel olarak da zaten azımsanamayacak bir oran oluşturuyorlardı.

1965 ve sonrası doğumlu şairlerin seçiminde ilk kıstasım mahalle matbalarında değil de, herhangi bir yayınevinden kitap çıkarmış ve şiire değer veren kimi dergilerde birden fazla şiir yayımlatmış olmalarıydı. Tali de olsa, 1967 ve sonrası doğumlu şairler arasında ödül almış olanları da gözettiğimi söyleyebilirim. Bu ölçütlerin toplamında ise, Cumhuriyet dönemi şiirimizin en genç yüzüne bir ayna tutabilecek bir çalışma ortaya koymayı amaçladım.

Şiire çok değer verip, çok iyi şiirler yazmış bazı şairlerin antolojinde olmadığını fark ettim. Zaten yazdığın o

kapsamlı önsözünde sende bu eksikliğini kabulleniyorsun. Kiminin biyografisine, kiminin ise şiirlerine ulaşamadığını söylüyorsun... Benim ilk planda gözüme çarpan şairler şunlar oldu: Celal Gözütok, Emel İrtem, Ege Flütçüoğlu, Enver Topaloğlu, Hasan Mercan, Hasan Öztoprak, Kuvvet Yurdakul, Kubilay Köseoğlu, Kemal Varol, Nejat Çavuş, Nilay Özer, Osman Serhat Erkekli, Serdar Koçak, Serap Erdoğan, Yılmaz Arslan... Ve burada sayamadığım, ama bu antolojide mutlaka yeralması gereken şairler var. Bu eksiklikleri ne zaman ve nasıl tamamlamayı düşünüyorsun?

- Bu çalışmayı hazırlarken ulaşamadığım şairlerin sayısı on kişiyi geçmez. **Hasan Şişli, Sedat Şanver, Zeki Tombak (Serhan Özdemir), Fergun Özelli, Metin Üstündağ, Necmi Zekâ, Murat Batmankaya, Ayhan Kurt.** İkinci baskıda bu şairlere yer verilecektir.

Kanımca belirlediğim çerçeveye rağmen hayli kabarık bir sayı yer almıştır bu antolojide. Örneğin, **İlhami Soysal'**ın antolojisi, Servet-i Funun şiirinin büyük temsilcisi **Tevfik Fikret** ile başlayarak toplam 112 şairle, **Ataol Behramoğlu'**nun antolojisi, **Akif Paşa** ile başlayarak toplam 230 şairle sınırlanmıştır. Benim çalışmam ise, "1975-2000" ibaresiyle sadece son çeyrek yüzyılı kapsamasına, içeriğini böyle sınırlamasına ve daha çok bu evrede kimliklerini, ürettiklerini belirginleştiren şairlerden oluşmasına rağmen, toplam 203 şair yapıtlarından örnekler ve biyografileri yer almıştır.

Şiire yıllar yılı, sabırla emek verenlere ve edebiyatın tarihsel sürecine saygılı olmak zorundayız. Aslında 350 şairi almam gerekiyordu; ama **"ne oluyorsun?"** demezler mi adama? Bütün antolojiler Cumhuriyet dönemi şairlerini 200'lerle sınırlarken, son 25 yılın şiiri adına **"350 kişiyi ne hakla aldın?"** demezler mi? Şiire saygı, daha itinalı davranmayı gerektirmiyor mu?

Örneğin, birkaç ay önce **Can Bahadır Yüce** adlı bir genç şairden söz edilmeye başlandı. Henüz kitabını okumadım, ama dedikleri gibi iyi bir şair olabilir. Örneğin, bu imzayı son çeyrek yüzyılın şiirine dahil edemeyiz. 2000 yılının ortasında ortaya çıkan bir genç şair, elbette önümüzdeki yıllar içinde sesini seçikleştirerek 2000'li yılların sonrasının, belki XXI.yy.'ın ilk çeyreğinin şairlerinden biri olarak anılmayı hakedecektir. Bu nedenle şiirlerine son bir-iki yılda rastladığımız, henüz ilk yapıtlarını çıkarmamış **Kemal Varol** gibi gençlere bu antolojide yer vermem doğru olmazdı. Daha ilk şiirlerini yayımlayan çok genç şairler bunlar; sürdürecekler mi, kendilerini aşacaklar mı belli değil.

Ben bu çalışmamın ikinci basımında -önsözünde de vurguladığım gibi- eksikliklerini gidereceğim tabii. Ama kesinlikle Tanzimattan günümüze şiirimiz için diğer antolojilerin, edebiyat tarihçilerinin saptadıkları sayıların ortalamasını aşamam. Bu, şiir mirasımıza bir haksızlık olabilir. Senin saydıkların arasında da benim yeni basımı için saptadığım, izlediğim isimler var. Ama belirttiğim gibi, bu antolojide yer alan şair sayısı, **"Son Çeyrek Yüzyıl"** ibaresini taşıdığı sürece 230 küsur şairi geçmeyecektir. Bu da demektir ki, bu antolojiye yenibasımlarında eklenecek şair sayısı 30 kişiyi geçmeyecektir.

Kimi antolojilerin cemaatçilik, siyasi görüş ortaklığı, hatta kişisel yakınlıkların ya da kırgınlıkların oldukça etkisi altında kalınarak hazırlandığı göze çarpıyor. Antoloji hazırlarken nesnel olmak, şairlere ortak bir mesafe almak gerçekten çok güç... Sen bunu başardığına inanıyor musun? Yanıtını vermeden, bütün eksiklerine karşın bu antolojiye verdiğin emeğin boşa gitmemesini diliyorum...

- Evet, güç. Ben bunu yüzde yüz başardığımı söylemem. Zaten yüzde yüz oranında nesnel olacağım diye düşünerek başlamadım. Kendime ve şiire karşı dürüst olmayı gözetsem de, seçicilik adına öznel yadsımalarım olduğu için nesnelliğimin oranı daha aşağıdadır. Ama yadsımışsam, öznelliğimi katmışsam da yine şiir adınadır. Zaten hiç kimsenin böyle bir çalışmayı hazırlarken bütün şairlere kesinlikle ortak bir mesafede yaklaşabileceğine, tamamen nesnel olabileceğine inanmıyorum.

Örneğin, **Memet Fuat, Abdülkadir Bulut'**u antolojisine almazken, kendisine göre nesnel, bize göre nesnel değildir. Bu tür çalışmalarda nesnellik hayli görece bir şey demek istediğim. Fakat, biriyle hesaplaşmak istiyorsam, **hesaplaşma alanı antolojiler olmamalıdır.** Örneğin, bugüne dek bütün antolojilerde şu veya bu oranda yer alırken, kuşağımın, dönemimin şairlerinden **Metin Celal'**in çalışmasında yer almadım. Ben de bu fırsatı değerlendirip onu almamalı mıydım? Elbette hayır! Çünkü Türkiye'de 80'li yıllardan bugüne şiire verilen emekte bir **Metin Celal** imzası vardır. Örneğin, **Ataol Behramoğlu**'nu kişi olarak hiç sevmem, ama bu uzaklığım, onun 60'lı yıllardan günümüze şiirimize katkılarını yoksayma hakkını ve bana ne bir başkasına vermez. Şairdirler ve ben bir şiir antolojisi hazırlıyorsam, kanlı bıçaklı olsam da şiirini yoksaymaya hakkım yoktur. Zaten ben yoksaysam bile, yok olmaz verilen emek, ortaya konulan ürün.

Sonuçta yüzde yüz nesnel olmasam da, şiir okurunun aylarca başucundan eksiltmeyeceği bir çalışma çıktı ortaya. Ben de bunu gözetmiş, polemikçilere materyal olsun diye değil, şiirimize ve şiir okuruna küçük bir armağan olsun diye hazırlamıştım zaten..

Antolojinin künyesinde ve önsözünde, şairlere katılımlarıyla orantılı olarak telif ücretlerinin ödeneceği vurgulanmış. Sanırım böyle bir şeyi ilk kez bu antoloji ile başlatıyorsun. Bu konuyu biraz açıklar mısın?

- Bilineceği gibi, Türkiye'de bugüne dek antolojilerde yer alan şairlere bırakın telif ücreti ödemeyi, oluşturdukları yapıtlardan birer örnek bile ulaştırılmamıştır. TYS'nin yayınladığı **"Yaşasın Edebiyat"** dergisi, 1994 yılında yayınlanan bir sayısında bu konuyu kapsamlı bir tartışmaya açmış, antolojilerde yer alan yazar ve şairlere yüzde 7.5 oranında telif ücreti ödenmesinin etik olarak benimsenmesi gerektiğini duyurmuştu.

Ben de telifimin önemli bir oranından feragat ederek, yayıncıma ve antolojinin bazı giderlerini üstlenen **Sosyal Araştırmalar Vakfı'**na bir öneri götürdüm. Emeğe saygıyla bu önerimi kabul ettiler. Her şaire sayfa adedi katılımıyla orantılı biçimde telif ücretleri ödenecek. Haziran ve Temmuz aylarında Vakıf, öncelikle şairlerin adreslerini saptayarak antolojiden birer örnek ulaştırmaya çalışacak; telif ödentilerine ise 15 Ağustos'da başlanacak.

Sözkonusu telif ödendileri sayfa başı 1.5 milyon TL. gibi komik bir meblağ olsa da, emeğe saygının bir ifadesi olarak bir başlangıçtır. Emeğe saygı parayla olacak bir şey değilse de, ortada parayla satılan bir şey varsa onlara da yansıtılmalıdır. Bu yöntem, bizlerin yapıtları ile çıkan -**Öküz** dışında- dergilere de bir örnek oluşturur umarım. Birçok yazı insanının yazdıklarından başka hiçbir gelirleri yok çünkü...Ekonomik boyutu da bir yana, bunu bir incelik olarak gözetmek gerekir.

Son olarak eklemek istediğin bir şey var mı?

- Var elbette. Beni bu sorularınla terlettiğin için sana teşekkür ediyorum aziz dostum. Canımı yakacak soruları seçtiğin için teşekkür ediyorum. Yoksa biz de karşılıklı methiyelerle **"körler sağırlar birbirini ağırlar"** oyununa dahil olurduk. Okurlarımız-dostlarımız da **"ne güzel paslaşmışlar"** derlerdi. Biz, farkımızı burada da koyduk. Gırtlağıma çöktün ve bu sorularla iflahımı kestin, sağol... ●

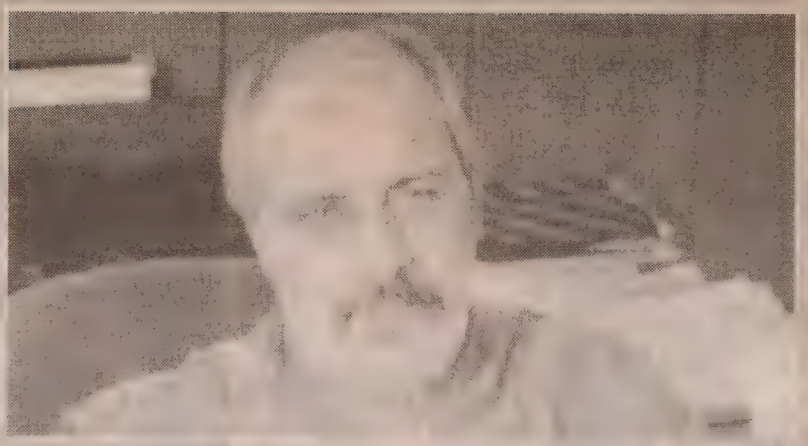

Kiraz'ın Ninnisi

Kiraz doğdu, geldi, bilmiyor daha
biz buradayız. Adı yemiş, yüzü derin,
bilmiyor daha bahar nedir. Konuşacak,
yürüyecek, bilmiyor daha Hayat çetin,
günler kısa, geceler hançerlerden uzun.
Belli ki nazlı biraz Kiraz, bengü olsun
güzelliği, yakacağı gönüller için su
toplamak bilmem kimin hakkı? İlk
şiiri öyleyse benden çıksın gelsin, ağacı
durmadan çiçek açsın, ben ki Paris'ten
Şiraz'a nice alınlar yazdım: Kiraz'a
seçtiğim harflerin elinden güneş tutsun.

Enis Batur

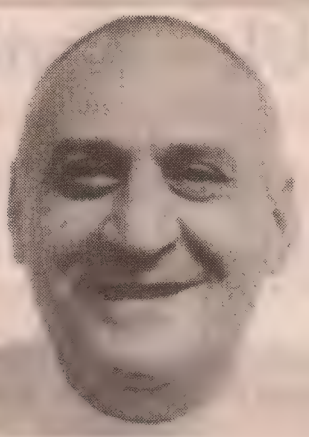

Edebi Münasebetler

Benim münasebetlerim aleni,
lütuflarımdan bellidir!
Bazılarının münasebetleri riya,
ifşalarından anlaşılıyor!
Ben, siz, onlar...
Yıllardır birbirimizi iyi tanıdık
okumak anlamak içindir,
kinaye dolu sözlerimi.
Şartlanmış bir huyum da yok!
vasıflandırıldığım gibi
Olmak ya da, olmamak.
İsa'ya, Musa'ya göre değişir.
Yıllar önce ellerini sıkarak,
ayrılmak istediklerimi!
şimdi, s..erek bırakmak
istiyorum çünkü!

Yasin Adıyeke

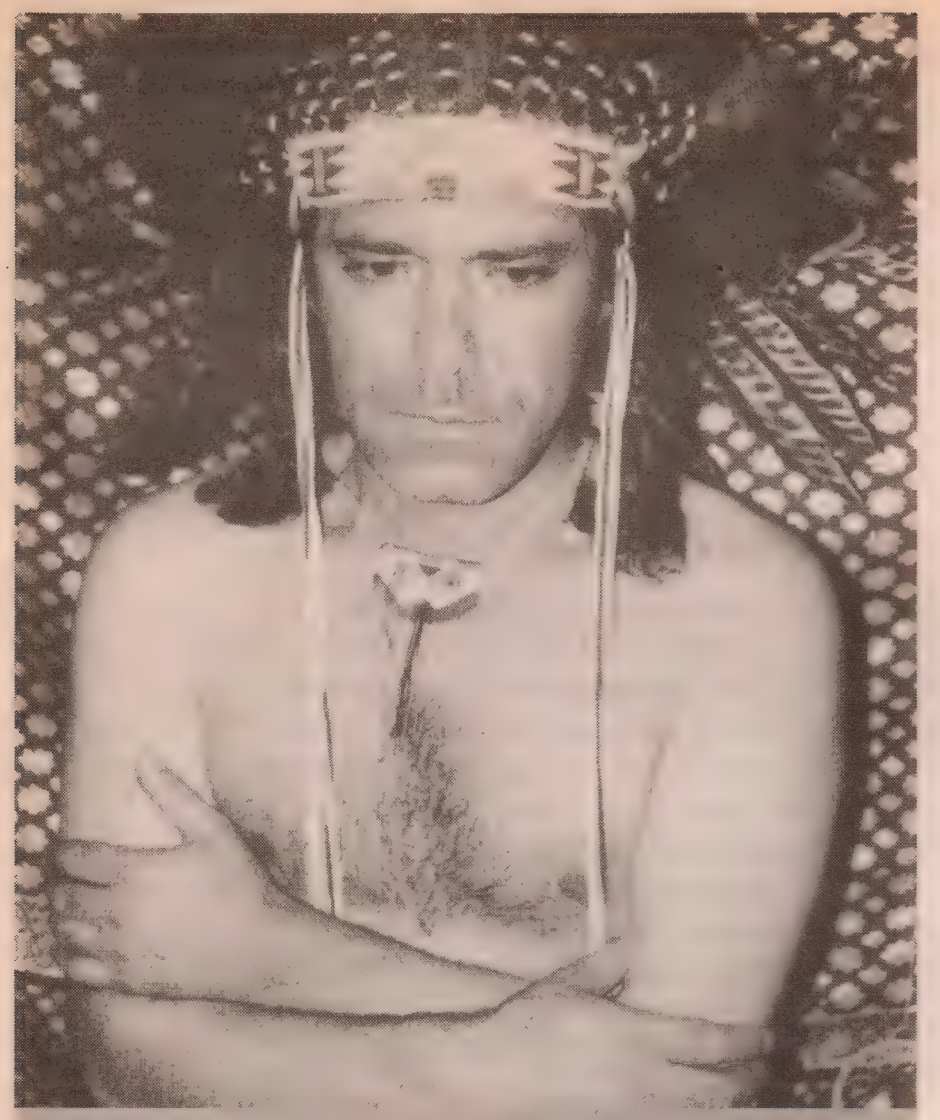

Kötü Şair Şerafettin

"ÜL - Saati"

Kötülüğün ağzına akan bir yitiriliştir zaman

oynamayın aşkın çiçeği böceğiyle

Doğrudan söylenen sevişme isteğidir
sonbaharda kendiliğinden düşen yaprak

düzeni düzme yolculuğunda
ayaklarına {ayaklarıma C } gece sızan yorgun bir gezgincidir*
*varlığım**

Rüzgara dokunmayı kovalayan bir yalnızlığım ben

Bırakın beni anlamayı
ya da siz kimsiniz

Hiç umurumda olmayan bir yıldızı
delen bakışlarımla
kendime yürüyorum

Ağzımda dost yarası, ağzımda
terkedişlerin ıslaklığı

Bırakın yön tayinlerini

Rüzgar nereden eserse oraya gitsin yaprakların dansları

BENETTON (0) {Banko Cebo}

Evren boşaltılmıştır sanki tükenmeyen aşkta
Bir aşk orgazmla terkedip giderken kendini

Şimdi zamanı soyunup atıyorum üstümden
Barış bozulmamuştur...

Ölme saatim geldi beni yar saatinde uyandırın

MANİFESTO NİKAH: Kötü Şair Şerafettin'e İyi Şair Şerafettin ünvanı Lala Müldür {CC} tarafından verilip, tarafımızdan {{ }} onanmıştır. ❤ ✈ İnci Vakit: Sabaha Karşı.

Düşünebiliyor musunuz? Bir Müjde Ar, bir Türkan Şoray başkanlığını yaptığı kuruluşun gecesine katılmak için yönetmeninden ve yapımcısından "izin" isteyecek ve onların bu "ricaları" kabul görmeyecektir. Olacak iş mi bu? Ama "yerseniz" oluyor demektir...

"Başkanlıkla yıldızlık" birarada yürümüyor. Böyle olunca Müjde Ar ne yapsın ki? "Başkanlık uğruna" bunca yıldır savaş verdiği oyunculuğunu, yıldızlığını bir köşeye atacak değil ya...

Başkansız ve Müjde Ar'sız Bir Festival...

AGÂH ÖZGÜÇ

Uluslararası Çevre Filmleri Festivali, Garanti Bankası'nın ana sponsorluğu altında ve her yıl, şenlik düzenleyicisi Türsak Vakfı'nın karşısına dikilen tüm maddi sorunlara karşılık büyük bir dirençle sürüyor. İşte böyle bir "direncin zaferi"ni dördüncü kez hep birlikte yaşadık, Bodrum'da geçtiğimiz ay. Çevre bilincinin mimarlarından Halikarnas Balıkçısı'nın Bodrum'unu böyle bir şenlik adına "mekan tutmak", çok anlamlı ve saygın bir seçim kuşkusuz. Türsak Vakfı, sanki şu hadisten yola çıkıyor:

"İnsanın dünyadaki görevi dünyayı güzelleştirmektir".

İyi ama vakfın başkanı **Müjde Ar**, bu "güzelleştirme"nin neresindeydi? Başkansız ve Müjde Ar'sız bir festival izliyecektik. Açılışta ve kapanışta...

Önceleri her şey iyidir. Yani ünlü yıldızlarımız, sinemayla ilgili bu tür vakıflarda, derneklerde "başkanlık görevi"ni heyecanla ve iyi niyetle teslim alıyorlar.

Ya sonra?..

Sonrası malum. Bazı nedenlerle ve de giderek başlangıçtaki heyecan, görev bilinci bitiyor. Geriye kalan ne?.. Yalnızca "kartvizit başkanlığı"mı?

Bu, Müjde Ar için de böyle mi?

Başkan ünlü bir yıldızsa, bu kim olursa olsun sonuç değişmiyor.

"Yıldızlık rajonları" başkanlığın hep önünde olacaktır.

Türkan Şoray da "Uçan Süpürge **Kadın Filmleri Festivali**'nin başkanı değildi, ama Danışma Kurulu'nda görevliydi. Israrla beklendiği, ısrarla arandığı halde Ankara'daki Kadın Filmleri Festivali'ne gelmedi. Kaldı ki Uçan Süpürge, kadın sanatçıları destekleyen ve özellikle de Danışma Kurulu'nda görevli Türkan Şoray gibi ünlü bir sinema yıldızının desteğiyle onur kazanacak bir şenlikti. Hele, böyle en ihtiyaç duyulan görev yerlerinde bile duyarsız kalınıyorsa, o kartvizitler ne zaman kullanılacaktı?

Eğer, sevgili 'yıldız başkanlar'ın açılış ya da kapanış gecelerine gelememe, daha açıkçası "görevden kaçma" nedenleri "iş ilişkileri"ne dayanıyorsa, yani "O anda çalışıyor, film çekiyorduk" diyebiliyorlarsa, bu elbette inandırıcı olamayacaktır.

Düşünebiliyor musunuz? Bir Müjde Ar, bir Türkan Şoray başkanlığını yaptığı kuruluşun gecesine katılmak için yönetmeninden ve yapımcısından "izin" isteyecek ve onların bu "ricaları" kabul görmeyecektir. Olacak iş mi bu?

Ama "yerseniz" oluyor demektir...

Yaşanan örneklerden sonra görüyoruz ki, sinema yıldızlarının başkanlıkları bir yerden sonra önemini yitiriyor. Başkanlık konusunda profesyonel olmadıkları için birdenbire sıkılıyorlar. Ve sonuç olarak "başkanlıkla yıldızlık" birarada yürümüyor. Böyle olunca Müjde Ar ne yapsın ki? "Başkanlık uğruna" bunca yıldır savaş verdiği oyunculuğunu, yıldızlığını bir köşeye atacak değil ya...

Aslan Yeleli Cahit Berkay'dan Film Müzikleri Nostaljisi

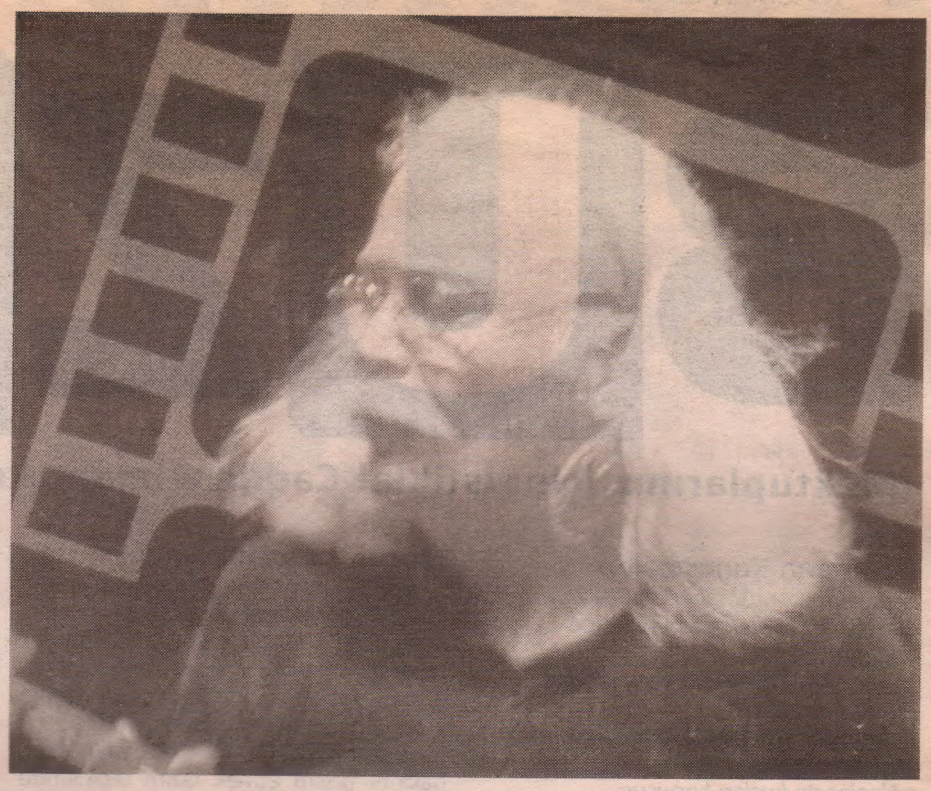

4. Bodrum Uluslararası Çevre Filmleri Festivali'nin açılış gecesi coşkuyla başladıysa da sonraları bazı "uzatmalar" nedeniyle beklenmedik bir "sıkıntı"ya dönüştü. Türkbükü, Gölköy, Gündoğan, Torba, Yalıkavak gibi çeşitli yörelerden gelip geceye katılan Bodrumlu sinemaseverler ve "hayvan dostları" kaledeki yerlerini aldıklarında ne kadar mutluydular. Merakla bekledikleri Cahit Berkay konserinin ardından doğa ve hayvan sevgisini içeren bir film izleyeceklerdi. Daha ilk gecedeki yoğun seyirci fotoğrafı, şenliğin ne büyük bir ilgiyle karşılanacağının göstergesiydi.

Açılış gecesinin sunuculuğunu Nurseli İdiz üstlenmişti. Ne var ki, deneyimli bir sunucu olmasına karşılık zaman zaman gereksiz ve hiç hoş olmayan esprileriyle sıradanlığı aşamadı. Üstelik gergindi de...

Önce "şilt"ler dağıtıldı, konuşmalar yapıldı o gece. Sahnenin bir ucunda Nurseli İdiz vardı, ya öteki ucundaki "İstiridye kabuğundan çıkmaya hazır, derin yırtmaçlı Afrodit" kimdi?

Arka sıralardan biri bana soruyordu.

Sahnede "Bahar'ın gülleri açtı" şarkısı gibi duran bir manken değil, Türsak Vakfı'nın görevli "melek"lerinden biriydi.

Sonra sahneye, "aslan yelesi"yle ve de alkışlarla Cahit Berkay çıktı. Yaşanan, bir "film müzikleri nostaljisi"ydi. "Selvi Boylum Al Yazmalım"dan "Çiçek Abbas"a, "Kırık Bir Aşk Hikayesi"nden "Bodrum Hakimi"ne, "Devlerin Aşkı"ndan "Dila Hatun"a dek...

Son dönem Türk sinemasının en popüler film müzikçisi olarak ün yapan Cahit Berkay coştukça coştu, uzattıkça uzattı... Bir türlü sahneden inemiyordu. Berkay'ın coşması iyi de, konseri lastik gibi uzatması kötüydü. İşi tadında bırakamadığı için, arka sıralardan küçük küçük isyanlar başlamıştı. Kimileri de bir türlü bitmeyen konser yüzünden filmi izlemekten vazgeçip, son minibüs saatini kaçırmamak için kaleyi terk etmeye başlamışlardı. Ne yapsınlar çaresizdiler...

Yarabbi, ne müthiş bir sahne enerjisiydi o...

55 yaşındaki Cahit Berkay, tüm dinamizmiyle sanki "son tango"yu oynuyordu. Günahlarıyla da sevaplarıyla da olsa kıpır kıpır bir Cahit Berkay konseri izledik o gece. Biz, film müzikleriyle nostaljik bir yolculuğa çıkarken, seyirciler ve Türsak Vakfı yöneticileri, uzatmalar nedeniyle "sıkıntı"ya düşseler de...

İsteseniz de istemeseniz de oluyor böyle şeyler. Festivallerin ve şenliklerin ortak kaderi bu... Başka çareniz var mı? Yetinmek zorundaysanız?...

Katıldığı ilk festivalden bu yana aldığı sürekli övgüler nedeniyle bu şenlikte de "Mayıs Sıkıntısı"na kendimi öylesine inandırmıştım ki, sonuçlar açıklandığında düşkırıklığına uğradım. Demek ki bir film aşırı biçimde göklere çıkarılınca, değer ölçüleriniz hangi çizgide olursa olsun, bir yerden sonra ister istemez etkileniyorsunuz. "Acaba bir sanat ürününe haksızlık mı ediyoruz, ya da yanılgıya düşen biz miyiz?" kuşkusuyla kendi kendimizi sorguluyarak.

Geçmiş Olsun "Mayıs Sıkıntısı"

Siz hiç, Botanik Bahçesi'nden Bodrum'u, Bodrum gecelerini izlediniz mi? Her an yeşili yutmaya hazırlanan taşlaşmış bir dünyayı görüp, içinize gizli bir sızı düşse de... Neyse ki deniz var Bodrum'da. Ve ona da çok şükür...

İşte, Çevre Filmleri Festivali'nin kapanış gecesi nedeniyle, Bodrum'daki Botanik Bahçesi'nin merdivenlerini döne döne tepelere çıktığımızda böyle bir manzarayla karşılaştık. Bir türlü bitmek bilmeyen merdivenleri çıkarken, sigara içenlerin dönemeçlerde nefes nefese kalıp dinlenme molası verdiklerini de gördük bu arada. Sigarasız bir dünya yaşayanlar ise aslanlar gibi tırmanıyordu tepelere...

Ödül töreni ile Botanik Bahçesi'nin açılışı birarada yaşandığı gecede Nurseli İdiz, yine gergindi. Gecenin süprizi Ender Sakpınar eşliğinde İzmir Devlet Senfoni Orkestrası'nın konseriydi. Festivalin açılışını Cahit Berkay Türk film müzikleriyle yapmış, kapanışı da İzmir Devlet Orkestrası yabancı filmlerin müzikleriyle gerçekleştiriyordu.

Muhteşem bir müzik şöleniydi bu.

Kaldı ki, o anın coşkusuyla konserin ne kadar uzamasını istesek de tadında bırakmasını bilen bir ekiple karşı karşıyaydık. Çünkü ödül töreni vardı sırada. Uluslararası uzun metrajlı film yarışmasında, büyük ödül "Altın İsis"i kim kazanacaktı?

"Mayıs Sıkıntısı" mı?

Eleştirmen dostlarımızın gözdesi olup bu festivalde de "şans" verilen bol ödüllü "Mayıs Sıkıntısı" yeni bir zafer daha neden kazanmasındı. Beklentilerimiz de bu doğrultudaydı. Katıldığı her festivalden eli boş dönmeyen Nuri Bilge Ceylan'ın rekor düzeydeki ödüllü filmi, bana biraz fazla şişirilmiş gibi geliniyordu. Birbiri ardına övgüler almasına karşılık, enine boyuna ve derinlemesine bir eleştirisi yazılmamıştı, eğer atlamadıysam...

Benim kişisel sinema anlayışıma göre ters düşen bir filmdi "Mayıs Sıkıntısı".

Ama, benim ölçütlerime ve sinema bakış açıma ters düştü diye değerinden bir şeyler yitirecek değildi elbette. Kendi içinde özgün, tutarlı ve belli bir düzeyi aşan özellikleri vardı kuşkusuz. Kimseyi fazla kızdırmadan, kemikleşmiş önyargılara teslim olmadan ve karşı değerlendirmeleri de saygıyla karşılıyarak bunları da yürekten söylemek gerekir sanırım.

Katıldığı ilk festivalden bu yana aldığı sürekli övgüler nedeniyle bu şenlikte de "Mayıs Sıkıntısı"na kendimi öylesine inandırmıştım ki, sonuçlar açıklandığında düşkırıklığına uğradım. Demek ki bir film aşırı biçimde göklere çıkarılınca, değer ölçüleriniz hangi çizgide olursa olsun, bir yerden sonra ister istemez etkileniyorsunuz. "Acaba bir sanat ürününe haksızlık mı ediyoruz, ya da yanılgıya düşen biz miyiz?" kuşkusuyla kendi kendimizi sorguluyarak.

"Mayıs Sıkıntısı"nın ilk kez bu festivalden ödül alamadığını bahane ederek kendimizi "haklı çıkarma" gibi bir niyetimiz de yok. Nasıl olsa, önceki tüm festivallerde topladığı ödüller bizi değil, Nuri Bilge Ceylan'ın filmini haklı çıkarıyor. Biz sadece giderek bir "yarış atı"na dönüşen "Mayıs Sıkıntısı"na "geçmiş olsun" diyoruz.

...Ve her şey bir yana. Başkan Müjde Ar'ın festivale gelememesi, Nurseli İdiz'in sunucu olarak laubaliliği, Cahit Berkay'ın gereksiz yere uzatmaları oynaması ya da diğer organizasyon aksaklıkları gibi... Asıl kalıcı olan, "hayvan sevgisi"ni özendirip "çevre bilinci"ne destek savaşı veren bir festivale sahip çıkmaktır.

Akşam Gazetesi

BUZAĞI

Mektuplarınız İçin: İstiklal Caddesi İmam Adnan Sokak No:20 80800 Beyoğlu / İstanbul

Bekarların Konuşmaları

Bekarların konuşmaları ürkütücüdür:
Bakirlerin, bakirelerin birbirlerine değinmeleri.
Uykusundan başka bir yanı seçilmez bu ürküntünün.
Kaba bakir erkekleri uyandıramayan kuşlardan konuşur kızlar,
oğlanlar da kuşları konuşur;
herkes kuşları konuşur aslında
ve uyur.

Mehmet Erte - İstanbul

Üzgünüm Diyarbakır;

Kemal Varol'a

Şehirler insanlara benzer. Hiçbiri diğerine benzemez. Farklı kişilikleri, karakterleri vardır herbirinin... Çekicidir kimi şehir, kimisi vazgeçilmez. Olağanüstü olanı, sıradanı, zengini, fakiri, hüzünlüsü, çılgını, sessizi, kalabalıklısı, sarhoşu vesairesi vesairesi ya da hepsini taşıyanı. Her imgenin karşısına mutlaka bir şehir konuverir aklınızdan.

Dişidirler de aynı zamanda... Aldatıcıdırlar; gerçek yüzlerini kolay kolay göstermezler; çabuk düşer çabuk kırılırlar. Unutkan ve affedicidirler. Hep kanarlar sürülürler, sürülürler... Bakımlı, bakımsızdırlar; geceleri tehlikede ve dingindirler. Eğer bir kadınsanız yazdıklarıma yenilerini ekleyebilirsiniz. Erkekseniz kadına sorarsınız ya da hayır! Kentinize bakarsınız.

Düşünüyorum da Diyarbakır'a bu imgelemelerden hangisini yakıştırmalı değil yapıştırmalıyım. İki yüzü vardır Diyarbakır'ın; biri kendine öteki ise başkalarının tuttuğu aynaya bakar. Nedense aklıma Kemal Varol'un Diyarbakır'da sıkça gördüğü ellerini göbeğinin üstünde kavuşturmuş -bence- uzakları dinleyen kadın tipi düşüyor. Bu kadın ne düşünür? diye sormuştu Varol. Sahi ne düşünür bu kadın; elleri bağlı, ayakta, gözleri sabit bir noktaya takılı... Gözleri yol çeker, gözleri geçmişini çeker arar. Gözleri hep geriye -hani filmi geriye saran makara misali- koşar. Gelecek kaygısı yoktur, el onda yitip gitmektedir nasılsa... O tüm zamanların kurban edilmişidir.

Yalnız elleri göğsünde kavuşmuş kadın ve Diyarbakır bilir, bu an ve gelecek an taşımaz ağırlıklarını tanımaz onları...

Öteki yüzü ise Diyarbakır'ın halihazırda yapmacıktır. Hiç kendi değildir bu kent hem de hiç. Şu haline yakışan Qırxları vardır sahici olan bir de parkları sahi ya! Yamuk sahicilik...

Hiç anlamam derginizde neredeyse her ay yayınlanan Diyarbakır notlarını. Neden başka kent anlatmaz da kentini; bu kent... Halbuki parmakla gösterilmeyecek kadar yoktur bir özelliği... Nesini anlatır bu yalan şehrin bilmem. Öküzün gözüyle bakmak dahi paklamaz bu kenti paklayamayacaktır da... Neresinden tutsanız kayıp gidiyor elinizden. Bu kente, bu kadına acıyorum.

Boş bomboş kalabalığına - ki kaldırımlar dar geliyor çekirdek çıtlatan, sakız çiğneyen, kakara kikiri gençlerine sahte yüzlerine, - ki ne mutlu kentim insanı kendini gösterecek fiyakalanacak yeni mekanlara kavuştu - seri konuklarına - Diyarbakır halkı çok sıcak kanlı etkinliklerine - Aç kapa.. Aç kapa.. Büyüklere öldürücü oyunlar - parklarına - Bu şehrin yapmacık yüzüne en çok yakışanlar, hakkını teslim etmek lazım tepkilerine Protesto mu? Haydi halaya duralım.

Tüm bunlara Kemal Varol'un midesi mi bulanıyordu, Diyarbakır toz kusuyor. Ofiste turladıkça tozlanıyorlar. Bunu Türkçe'de de Kürtçe'de kullanılan yerinde bir deyimi vardır. "Xweli li sera be." Bense kabak çiçeği misali diyeceğim ama o da değil çirkin makyajlı ablak suratını dağıtmak istiyorum.

Bu kent ondan uzaklaşıldıkça sevilir. Sürgünken sevilir. Diyarbakır kendine sürgün bir şehir. Kendinden alıkonmuş. Diyarbakır kalan surlarına tutunuyor, eli göğsünde kavuşmuş kadınlarına, yaşlılarına... Gerçek Diyarbakır gençlikten ve gelecekten değil, geçmişten ve yaşlılarından medet umuyor. Diyarbakır yorgun; sessizlik istiyor.

Yazıktır ki çoğu yazar, Diyarbakır'ın gündüzlerini gri bir yağmur bulutuna değil; gri ve kurşun gibi ağır gökyüzüne benzetir.

Bu yapmacık şehrin üstüne yağmur yağdırmak istiyorum. Günlerce, haftalarca yıkansın istiyorum. Sokakları boşalsın, insanlar sussun istiyorum. Diyarbakır'ın kendine kulaklarını diksinler istiyorum. Sonra Kemal Varol isterse Adorno'nun Minima Moralia'sını çığlık çığlığa okusun; belki duyan olur. Ben de o ara Ahmed Arif'i arayacağım. Hangi Diyarbakır'dı onun ki?

Ben yetişemedim.

İyi ki geceleri dinle(n)memiz için gökyüzünü yıldızlarla donatıp üzerimize çarşaf gibi serer. Bunda akıl sahipleri için alınacak ibretler vardır. Olur ki anlarsınız. Yoksa bu kente nasıl katlanılırdı?

Münevver - Silvan

Unutkanım

Yalan gibisin
Kaç defa geldin dilimin
ucuna da
Söyleyemedim, unuttum
Çiçek gibisin
Seni bir aşk kitabının
Arasında kuruttum
Kadın gibi özledim seni
Gittiğinden beri
sevmek nedir, sevişmek nedir
Unuttum

Eser Ergün - Kıbrıs

"Çankırı depreminde de yine senden yara aldım"

Sabah 5.45'te uyanıyorum. Gözlerimi açıyorum ve tekrar uykuya dalmak için başımı koyuyorum yatağa. Gün yine bütün ışığını serpmiş, güneşin sıcaklığını hissediyorum. İçim yine rahat değil. Bakıyorum soluma O'da yanımda göğsümde. Tam uykuya dalacakken bir uğultu ile tekrar gözlerimi açıyorum. Beynim sarsılıyor, yer sanki yarılacak gibi oluyor. Ankara'da bu hücremi (bu salak adamı) kendime mezar gibi görüyorum birden ve ellerimi yastığa yorgana sarıyorum. Gürültüler bir türlü kesilmiyor. Etraftan çığlık sesleri yükseliyor. Kendimi duvarın dibine atıp bir süre daha şaşkın ve sanki bilinçsizce etrafa bakıyorum. Kör, sağır ve dilsizim o an. "Her şey bitti" diyorum ve onu son bir defa bile göremeyeceğimi düşünüyorum. O'nun niyetine sarılıp uyuduğum, ağladığım yastığım da yere düşmüş bana bakıyor şaşkın. Öylece onu yerde bırakıp giyiniyor ve sersemce dışarı çıkıyorum. Gözlerim O'nu arıyor, ellerim O'nun sıcaklığını duymak istiyor, bedenim yokluğundaki gibi (yine) titriyor...

Odama geri dönüyorum, O'nu yani ölümsüz sevgilimi, gömemediğim sevgilimi alıp yerden sarılıyorum, hasret gideriyorum. O'nu oracıkta bırakmış olmak içime dokunuyor... Bu kadar acıdır, ayrılığın, yokluğunun üstüne hala daha bende hüküm sürdüğünü düşünüyorum. Bu gerçek sarsıyor asıly, bedenimi

Oysa ki, her deprem sonrası bırakıp giden O'ydu. Her gidişinde bir şeyler götürdü ama bu sabah yine O'na sarıldı bedenim, yüreğim yorgun düşse de bu depremlerden yana... Her kavuşmanın ardından bir deprem yaşasa da gönlüm yeniden yastığıma sokulup yastığımı göğsüme dayıyorum. Öylece; öyle sağır, öyle dilsiz ve bu depremden en büyük yarayı alarak yani O'na dönerek hayallere dalıyorum...

Bütün acıların, bütün acımasızlıkların ve çığlığımın kaynağına geri dönüyorum bu sabah yine... Varsın bensiz de yaşasın diyorum, bensiz de nefes alsın şu deprem kargaşasında... Şu kısacık konuklukta.

Özlem Dereli - Ankara

Ofsayt

Bol çiçekli etekliğinin altında duran
Hafif, ince tüylü kaygan teninde
Parmaklarım harelenirken
Zamanın ayrımsayamadığı
Piç bir yaşam
İşkolik kılıyor beni
Senin ayva tüylü bedenine
Oysa hayat
Ne kadar da ofsayt!...

Seyithan Seydo - Ağrı

Özgürdüm artık

Nasılsa yalnızlığım da bana küsmüş, beni bırakıp gitmişti. Sonra onunla tanıştım. Beni hiç kimse ve hiçbir şeyden beklemediğim bir ilgiyle karşıladı. Şu ana kadar benimle böylesine kimse ilgilenmemişti ve beni böylesine sahiplenmemişti. Kısa zamanda birbirimize alışmıştık.

Birgün beni evine davet etti tüm samimiyetiyle... Hiç çekinmedim, gittim. Evi çok karanlıktı, mütevazı bir yerdi. Bir avuç toprak, bir tabut ve mezar taşından ibaretti.

Ve ölüm beni o anda tüm şefkatiyle kucakladı tüm insanların cesaretinden de öte... Kucaklayıcı sıcaklığın içtenliğini gördüm onda ben. Onunla sonsuz bir uykuya daldım...

Nilgün - İstanbul

Bir ıssızlık ulusuyuz, alfabelerimizin
Objektifinden dünyaya bakıyoruz:
Barış, Erdoğan, Cengiz, ben, Veysel,
Serhat, Metin.
Yabancılık çatıdan çatıya atlayan kedi
Betondan birer ev gibiyiz her birimiz.
Kabzası eskimiş kederli silahlarız.
Hiçbirimiz adam öldürmedik. Belki
Bunun için böyle birlikteyiz, mutsuzuz.
Kaşlarımız hangi yasanın altını çizer ki.
Siliniyoruz kendimizle birbirimizin
arasında.
Kurak çıktığımız o çoğul fotoğrafta.

Adem Yeşilyurt-Çukurova Ünv. Resim Böl.

Aksamiserdi

Masal

Yollar geçit vermez
Mumlar aydınlatmaz
Sis
Renk dinlenmede
Suçlu kalemler beklemede
Ressam en büyük, en zalim, en kurnaz
Çekirge gibi
Üçüncü sıçrayışı beklenenlerden

Nergis Kırtay - Sakarya

Madalyonun İki Yüzü

Hiçbir şey göründüğü gibi değil diyorsun. Bakışların güvensiz ezici. Ben göründüğüm gibi değilsem, yalancıysam, iki yüzlüysem, bu sadece benim hatam mı? Sen martılara sadece kuş dersen, nasıl gösterebilirim martıların konuşabileceğini sana. Gökyüzüne baksana bi kere... Ne görüyorsun, sadece karanlık mı... Ne görmek istedin ki bakmadan önce. Yıldızları görebilmek için teloskoba ihtiyacın yok ki senin. Hadi gel dedeme gidelim. Hem bak bugün hilal şeklinde bizi sallar, elini öpebilir misin ay dedemin?

Yalnızsın, mutsuzsun öyle mi? Peki mutlu olman için ne olması gerekir? Ya da illa bir şey mi olması gerekir. Her gece uyumadan önce konuşuyorsun kendinle biliyorum... Ama hiç söylemedim hayatında yarın yeni bir sayfa açılacağını kendine. Her zaman kapanan sayfaların arşivinde boğuluyordun çünkü sen.

Ve bunca yaptığın hataya rağmen yakınabiliyorsun pişkince "Hayatta hiç birşey göründüğü gibi değil" diye. Tabi ki değil ve olması da gerekmiyor. Ben hiçbir zaman göründüğüm gibi olmadım sana göre. Ama bence, sen hiç görmek istediğin gözle bakmadın bana. İşte bu yüzden suçlu ben değilim. Sensin...

Ali Durukan - Çanakkale

Bu Ev

"kendime"

kimse yok bu evde kapı içimde çalıyor
bir yabancı sesiyle uyanıyor bedenim

elleri kelepçeli bir mahkumum odada
dilinde jilet varsa kapı açık sanada

sen o'sun avcumdaki gizli karanlık
nasıl da güzelleşmişsin insana dönüşünce

ısırmalı iyi düşmanlar güzel rüyada
yıllardır yaşıyorum dişsiz düşmanla

öyle kendi kendime cinniler yaratıp
kağıt uçaklarla taşıyorum her yere

hayat oyunlarından arttırdıkça gerçeği
ben de yalan oluyorum sevdikçe bu evi

İsmail Doruk - Aşkale

Şehir Bizi Terk etti

Burada geceler, sabahlar, günler birbirine karışmıştı. Dünyayla bağlantımız çevremizden duyduklarımızdı. Televizyon, radyo yoktu. Kitap, defter yoktu. İlk günler gazete alacak yerler kapalıydı. Pastane, hastane, itfaiye yıkılmıştı. Bir dosta bir şeyler yazıp göndermek istesen; kalemin, kağıdın hepsinden de önemlisi sana ulaşmak isteyenlerin ulaşabileceği adresin ve telefonun yoktu. Kara bir çaresizlik vardı elinde yalnızca. Her şey kırık dökük ve paramparçaydı. HER ŞEY. Evler, eşyalar, insanlar... Batmış bir gemi gibi dibe çökmüştü şehir. Korkunç bir karanlığa gömülmüştü ve ne acı ki, enkazların bir kısmı ceset doluydu. Sevmediğim, zaman zaman nefret ettiğim bu şehirde şimdi cesetler yaşıyordu. Bizlerse, kaçışıyorduk açık alanlara. Ve üşüdükçe derme çatma barakalara, çadırlara sığınıyorduk. Hep buradan gitmeyi istemiştim. Ama şu durumda bir çekip gidemiyordum. Görünüşte beni buraya bağlayan pek bir şey yoktu. (Kedilerimi saymazsam) Tuhaf bir güdüyle burada kalmayı sürdürüyor, içine girmeye korktuğum, artık hiç oturamıyacağım, yaralı bir at gibi vurulmayı bekleyen evimin önünden bi[illegible]ılmak istemiyordum.

Yıllardır hiçbir yere ait olmadığımı düşünmüştüm. Ama şimdi anlıyorum ki, ben buraya aidim. Hiç sevmediğimi söylediğim bu şehirden, kopamıyorum. Doğduğum kentin böylesine yok oluşuna tanık olmak, büyüdüğüm sokakların böylesine yabancı olması çok acı.

Yaşadıklarımız her şeyi erteletti bize, yaşamı erteledik. Kamyonların ardından baktık bir süre. Kamyon kasalarında gidenler; bizim yaşamlarımız, anılarımız, düşlerimiz, evlerimiz, duvarlarımız, pencerelerimiz, sokaklarımızdı.

Aradan aylar geçti. Şimdi belki biraz daha düzenli hayatlarımız. Her birimiz çok ayrı yerlere dağılsak da en azından adresleri var. Şehrin 8 km. dışında, zemini daha sert, havası daha temiz bir yere, yine bahçe içinde şimdiki evimiz. Ama yine de yabancı geliyor bana. İş çıkışları o dönerken, daha önceleri nadiren geçtiğim bu yolları geçerken, "nereye gidiyorum" diye soruyorum kendime. Anabadan inince bir süre bakıyorum, "Burası mı artık evim" diye. Ancak içeri girdiğimde eşyalar az, annemin güler yüzü karşılayınca beni, anlıyorum ki, artık burası bizim evimiz. Çiçekler açıp, kokularını ortalığa saçtıkça, bahar koktukça her yer daha çok özlüyorum evimi, bahçemi, sokağımı. Baharın gelmesi bile mutlandırmıyor artık beni. Her şey sızlıyor içimde. Kaybettiklerimi geceleri uykumda bulup, her sabah tekrar yitiriyorum.

Sokak aralarından, mahallelerden, hatta bazı caddelerden geçtiğimizde anlamakta güçlük çekiyoruz nerede olduğumuzu. Kendi sokağım bile zor tanınır halde. Biz şehirsiz kaldık. Şehir terk etti bizi. Kimliksiz kalmak gibi bir şey bu. Tüm bunlara rağmen en ufak olaylarda yıkılıp, yere düşecekmişiz gibi görünen bizler ayaktayız, üstelik "iyiyiz" diyebiliyoruz. Acılar büyütüyor insanı, olgunlaştırıyor.

Erken olgunlaştım.. Çok erken yaşlandım.. Erken geldi acı.. Çok erken giti sevdiklerim.

Canan - Düzce

Gece karanlık

Bir ışık yetmez... Bin ışık yetmez
Senin rüyan... Aydınlatır Geceyi.

Hüseyin Erer - İstanbul

Beni karanlık bir sokakta bırakıp gittiğin o geceden sonra, küçük bir sandık yaptırdım kendime. Küçücük odama, küçücük bir sandık... Evimdeki bütün eşyalarım gibi onu da kendi rengime boyadım. Kırmızıya. Ama yine de diğerleri gibi değil. Sanki herkes onun bir sır olduğunu anlayacakmış gibi. Bütün sırlarımı koydum içine bütün sevdalarımı, bütün hüznümü. Her şeyim onda, içinde şu an. Ve, o kadar genişmiş ki, bir türlü onları veremediğim Nisan karını bile aldı içine. Gözlerinin anlamını taşımayan bütün insanları koydum karın yanına ve kiraz ağacımın hala dökülmeyen sonbahar (!) yapraklarını. Uzaklardaki sevgilileri, kocaman yüreklerle paylaştığım aydedeyi, uzaklardaki sımsıcacık insanlara gidebilme düşüyle aldığım bütün otobüs biletlerini. Şimdi kapatıyorum, kilitliyorum sandığımı. Ve sonra beni terk ettiğini unutup evine geliyorum. Seni bekliyorum. Bir ara masandaki resmini kaldırdığını fark ediyorum ve her şeyi tekrar hatırlıyorum. Koşarak kaçıyorum evinden. Soluk soluğa kalıyorum dar sokaklarda. Durup dinleniyorum ve sandığımın anahtarını evinde unuttuğumu fark ediyorum. Asla dönüp alamam onu. Evime dönüyorum, her şeyden uzağım şimdi. Ne Nisan karını görebileceğim bir daha, ne aydedemi. Gözlerinin anlamını taşımayan insanlar yanı başımdadır ve bir o kadar da uzaktalar, sonbahar yapraklarımı özledim. Hüznüm, sevdam, umutlarım, düşlerim ve uzak yolculukların biletleri... hepsi sende kaldı. Karlı bir ilkbahar günü sende unuttum kendimi. Oysa sen beni hatırlamıyorsun bile. Öyle değil mi...

Emine - Uşak

Bakir

Uzak diyarlarda iken
Dokunmuyorum senden gayrısına
Seninle bozuyorum bakirliğimi
Seninle olunca...

Senden uzak bakir günlerimdeyim şimdi
Dudaklarım öpücükler istemekte
Öyle bir vuslat istiyorum ki
Hiç değişmese...

Tadı yok sensiz akşamlarımın
Şehvetimi şeytanlar paylaşıyor
Yarı ölmelerimde
Kaygan sıvılarla uyanıyorum
Rahatsızlanarak
Bakirliğim şeytanın ellerinde...

Serkan Kaplan - Diyarbakır

Cigerimizi Oydurmayacağız!

Elimizde kalan son bostanının korunması için, Kuzguncuklularla olarak, muhtarımızla beraber, çeşitli girişimlerde bulunuyoruz. Bu girişimlerden biri de başlattığımız imza kampanyasıdır. Kuzguncuk halkının olası bir afet halinde toplanabileceği ve su ihtiyacını karşılayabileceği tek alan olan tarihi bostan, hiçbir vicdan sahibi ve uygar kişinin bozmaya kıyamayacağı, Kuzguncuk portresinin ayrılmaz bir parçasıdır. Her gördükleri yeşil alana "Ucuz Boş Arsa" gözüyle bakan yok, kültürsüz anlayışı kınıyoruz.

Bu yeşil alanın yok edilmesine karşı verdiğimiz mücadelede sizleri de aramızda görmek istiyoruz.

Kuzguncuklular Derneği
İcadiye Cad. No.100/C 81200
Kuzguncuk/Üsküdar/İstanbul

Tipi Ne Olursa Olsun, Bütün Cezaevleri Tipsizdir! "Hücre Tipi'ne Hayır!

İHD - İstanbul Şubesi

Unutulmayanlar

Mayıs sayısında dergimizin beşinci yılı münasebetiyle yayınladığımız *"Öküz'e Saman ve Su Verenlere Teşekkür"* bölümünde isimleri dizgide düşen arkadaşlarımızdan özür dileyerek, kendilerine tekrar teşekkür ediyoruz.

Metin Kurt, Jaklin Çelik,
Süreyyya Evren, Rahmi Öğdül

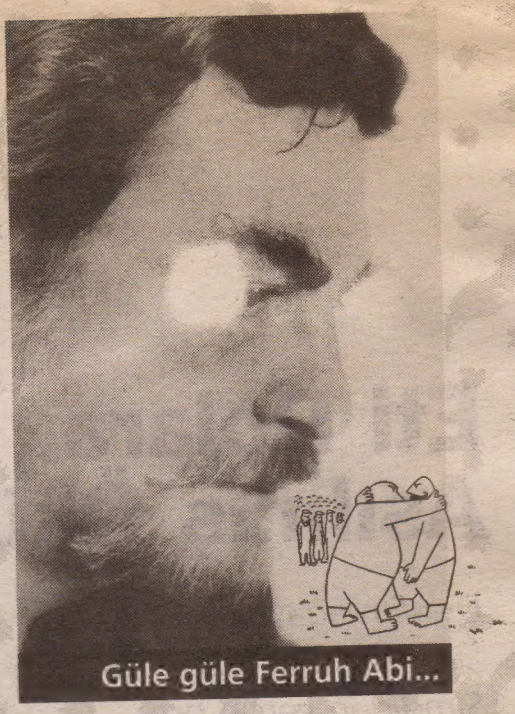

Başsağlığı

Arkadaşımız Ayhan Bozkurt'un kuzeni Zafer Bozkurt elim bir trafik kazasında hayatını kaybetti. Bağışladığı organlarıyla 4 kişiye hayat verdi. Başta ailesinin olmak üzere hepimizin başı sağolsun.

Öküz

Şımarmak Serbest

Aziz Nesin Vakfı çocuklarının yararlanacağı ilköğretim okulu hala hala açılamadı.

İrtibat tel: 783 60 49 (Çatalca)

...birkaç ay sonra ise böyle olacak.. İşsiz babası evin çatısını ayda 80 milyona kiraya verdi, havalara uçuyor sevincinden. GSM (Global Sistem Mobil) yansıtıcısı koyacaklar evin çatısına.. O da her yere bütün mahalleye radyasyon yayacak.

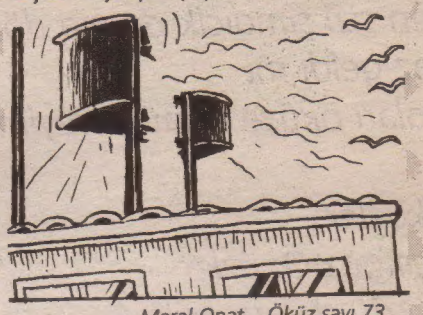

Meral Onat... Öküz sayı 73...

Baz İstasyonlarını İstemiyoruz

Geçen hafta içerisinde dergimizi arayan Cihangir Güzelleştirme Derneği yönetiminden Mustafa Akay; "Türkcell ve Telsim'in Cihangir ve Taksim civarındaki pek çok yüksek binaya verici koydukları" haberini verdi.

Aslında şehir dışlarında, yüksek yerlere yerleştirilen kulelerde olması gereken vericilerin şehir içlerine, çatı tepelerine, kapı pencere önlerine, ayakaltlarına konmasını aklıbaşında hiç kimse istemez. Damlarınıza, balkonlarınıza mukayyet olun. Her canlının yaşam hakkını tehdit eden bu akıldışı uygulamaya bir an önce karşı çıkmak gerek. Her türlü tepkinizi ve önereceğiniz çözüm biçimini Öküz'e fakslayın.

Öküz

Sevgili Buzağıcılar, 'Buzağı' Öküz'ün en ilk ve en çok okunan sayfalarından olup birçok üniversitede bu mektuplar tez konusu olmaya başlamış. Ayrıca sonbahara doğru buzağı ürünlerinden oluşan derleme bir kitap yayınlanacak. Aklınıza, yüreğinize, bileğinize, sevginize, ilginize ve bilginize sağlık.

Sayı: 74 / Temmuz 2000 ● Ayda Bir Yayımlanır ● **Sahibi:** Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ ● **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ ● **Yayın Koordinatörrü:** Hatice MERYEM **Haber Merkezi:** Cemil Yüksel, Ali Kemal YILMAZ, Ali Ekber Uslu, ● **Temsilciliklerimiz: Ankara:** Ahmet Erhan ● **Diyarbakır:** Kemal Varol ● **Sydney:** Nihat Ziyalan ● **Harvard:** Ragıp Duran **Viyana:** Oktay Taftalı ● **Datça:** Oktay Güzeloğlu ● **Karaköy:** Mehtap Kandemir ● **Grafik Uygulama:** Cebrail OKÇU, Mert HOŞGÖR ● **Dizgi:** Cemal VANLI ● **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU ● **Satış:** Cüneyt AYDIN ● **İşletme:** Orhan AÇAR ● **Müessese:** Ali YAVUZ ● **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ ● **Bina Görevlisi** Yasin ADIYEKE ● **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 121 **Fax:** 251 52 67 ● **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İst. ● **Baskı:** Ilıcak Matbaası ● **Dağıtım:** Bir-Yay ● **Reklam Rezervasyon:** Emin YARAŞ

Abonelik için **Tel: 0(212) 251 42 44** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi **0(212) 245 38 06** no'lu faksa iletebilirsiniz.

Akşamsefası

Eti Dolara Asılmış Öküzler

Diyelim ağaya
Şu kışlık otumuzu
Şimdiden versin bize
Otu hemen paraya dönüştürelim
Parayı dönüştürelim dolara

Ağıla çekildik mi
Otumuzu alalım gün gün
Daha çok doyalım gün gün
Eli çabuk davranalım
Dolarla artıralım otumuzu

Siz çok yaşayın dedi ağa
Bana yol gösterdiniz
Ben sizi şimdicik dolara dönüştüreyim
Yaz geldi mi
Doları öküze dönüştüreyim

Öküzler
Açıkgöz Öküzler
Gördü dolara asılmış
Etini,
Dili sarkan iskeletini

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Kuzguncuk - 07 / 06 / 2000

Akşamsefası